

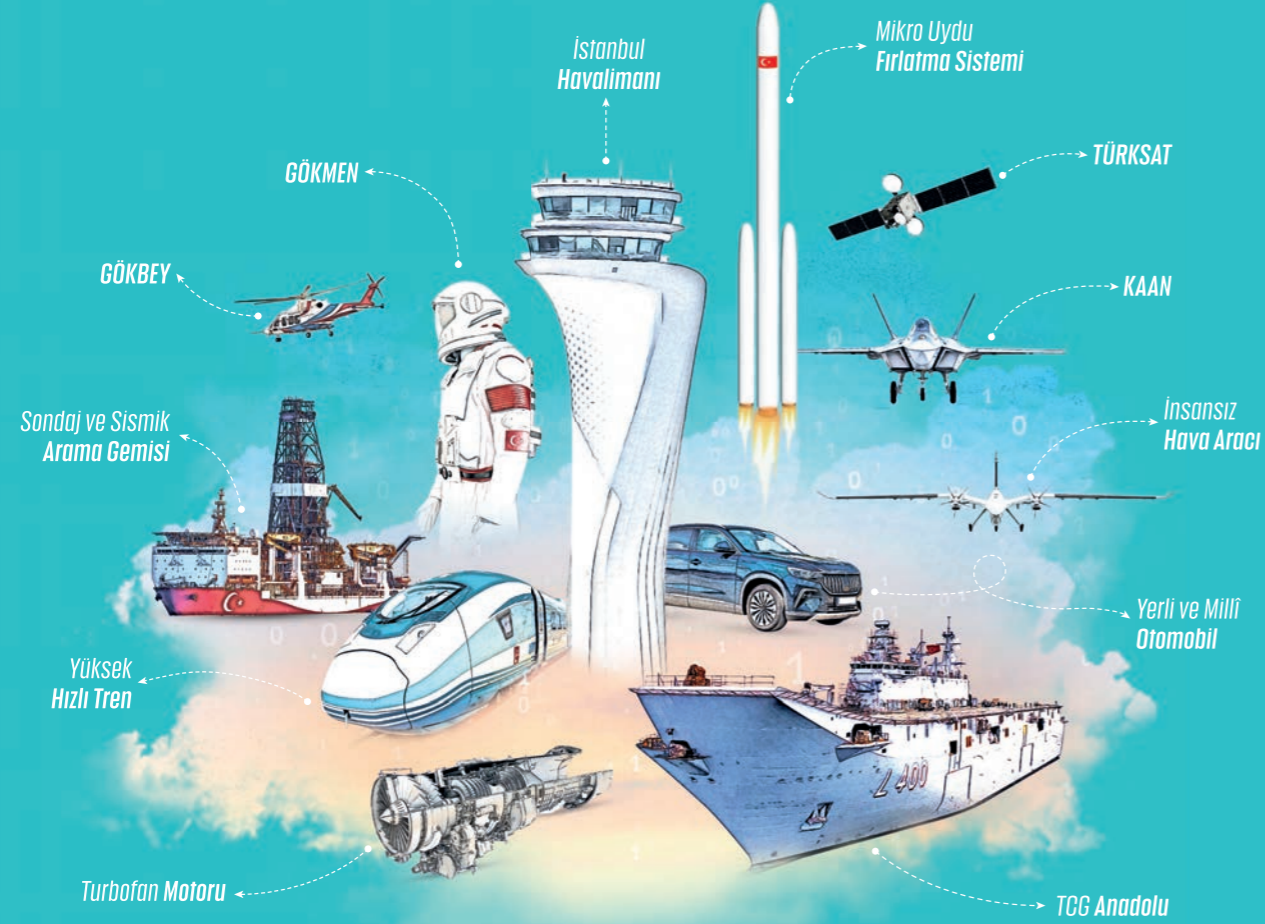
Bu kitaba sığmayan
daha neler var!

Karekodu okut, bu kitapla
ilgili EBA içeriklerine ulaş!

eba
www.eba.gov.tr

Teknoloji Yolculuğumuz

**BU DERS KİTABI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA
ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.
PARA İLE SATILAMAZ.**

ISBN: 978-975-11-7104-7

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin Beşinci Maddesinin
İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşınması Zorunlu Değildir.

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ MUHASEBE VE FİNANSMAN ALANI **ŞİRKETLER MUHASEBESİ 11** DERS MATERYALI

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

MUHASEBE VE FİNANSMAN ALANI

ŞİRKETLER MUHASEBESİ 11
Ders Materyali

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

MUHASEBE VE FİNANSMAN ALANI

ŞİRKETLER MUHASEBESİ
DERS MATERYALİ

11

YAZARLAR

Dr. Cennet GÜRBÜZ
Serkan YALNIZ
Zuhal AKGÜNDÜZ

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI : 8385
DERS KİTAPLARI DİZİSİ : 2277

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir.
Ders materyalinin metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

HAZIRLAYANLAR

DİL UZMANI

Samet GÖKÇELİ

PROGRAM GELİŞTİRME UZMANI

Şahinde Seval EZER

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME UZMANI

Dr. Elif SEYLİM

REHBERLİK UZMANI

Gülşen YALIN

GÖRSEL TASARIM UZMANI

Ferhan GÜN

BASKI

Ayrıntı Basım Yayım ve Mat. Hiz. Sanayi Ticaret A.Ş.
Saray Mahallesi 126. Cadde No: 20
Kahramankazan/Ankara
Sertifika No: 49599

ISBN 978-975-11-7104-7

Millî Eğitim Bakanlığının 24.12.2020 gün ve 18433886 sayılı oluru ile Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğünce ders materyali olarak hazırlanmıştır.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

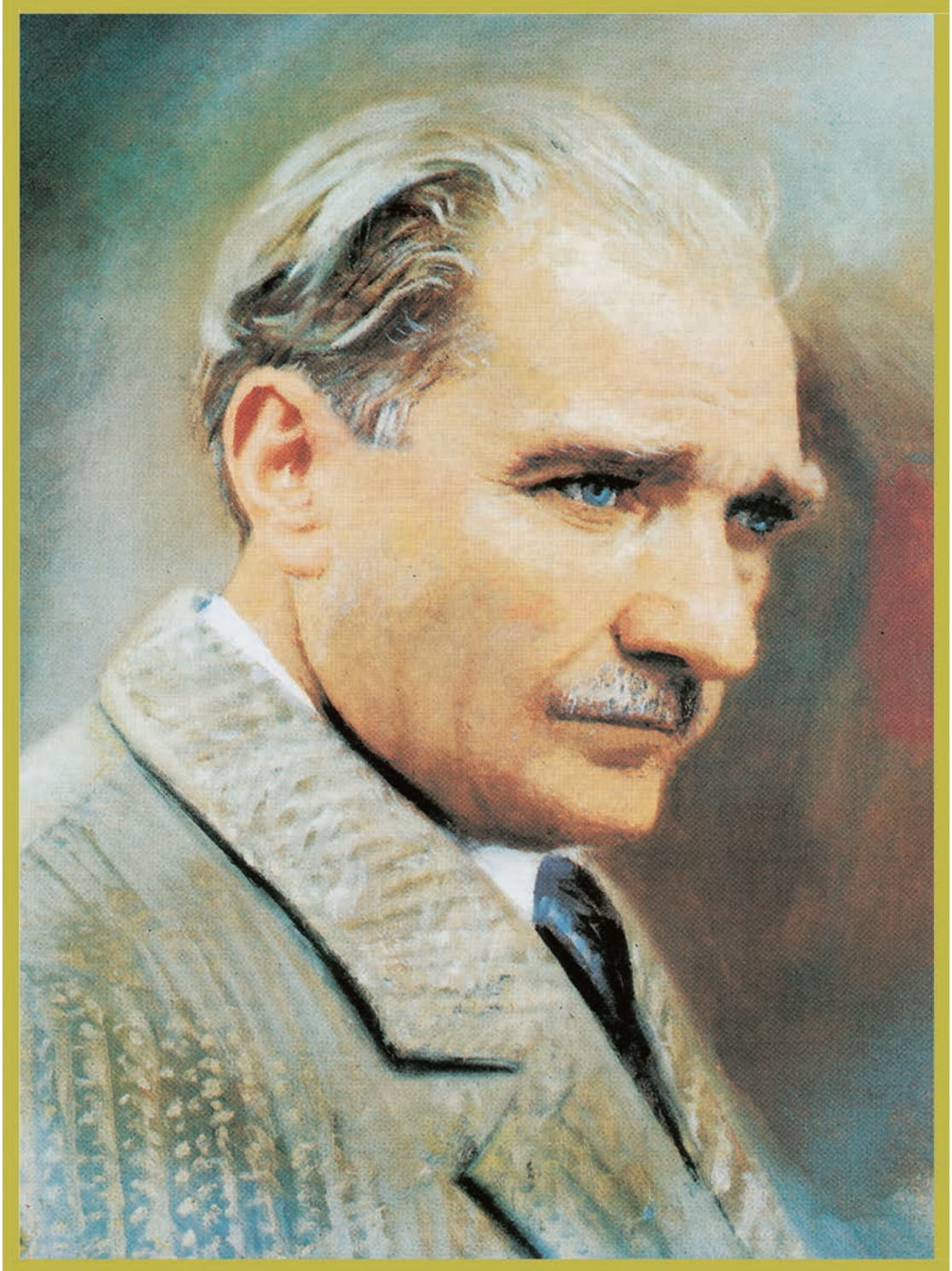
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaît bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

DERS MATERYALİNİN TANITIMI	11
1. ŞİRKETLER HAKKINDA GENEL BİLGİLER	13
1.1. ŞİRKET KAVRAMI	14
1.2. ŞİRKETİN UNSURLARI	15
1.3. ŞİRKETLERİN SINIFLANDIRILMASI	17
1.3.1. Genel Olarak Şirketlerin Sınıflandırılması	17
1.3.2. Gerçek Şahıs İşletmeleri	18
1.3.3. Şahıs ve Sermaye Şirketlerinin Karşılaştırılması	19
1.4. ŞİRKETLER MUHASEBESİ	20
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	22
2. KOLEKTİF ŞİRKETLER	23
2.1. KOLEKTİF ŞİRKETİN TANIMI	24
2.2. KOLEKTİF ŞİRKETİN ÖZELLİKLERİ	25
2.3. KOLEKTİF ŞİRKETİN KURULUŞ İŞLEMLERİ	26
2.4. KURULUŞ İŞLEMLERİNİN MUHASEBE KAYITLARI	30
2.5. SERMAYE DEĞİŞİKLİKLERİ VE MUHASEBE KAYITLARI	38
2.5.1. Kolektif Şirketlerde Sermaye Artırımı ve Muhasebe Kayıtları	38
2.5.2. Kolektif Şirketlerde Sermaye Azaltımı ve Muhasebe Kayıtları	42
2.6. KOLEKTİF ŞİRKETLERDE KÂR VE ZARAR DAĞITIMI	44
2.6.1. Kolektif Şirketlerde Kâr Dağıtımı ve Muhasebe Kayıtları	44
2.6.2. Kolektif Şirketlerde Zarar Dağıtımı ve Muhasebe Kayıtları	47
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	51
3. KOMANDİT ŞİRKETLER	53
3.1. KOMANDİT ŞİRKETİN TANIMI	54
3.2. KOMANDİT ŞİRKETİN ÖZELLİKLERİ	55
3.3. KOMANDİT ŞİRKETİN KURULUŞ İŞLEMLERİ	55
3.4. KURULUŞ İŞLEMLERİNİN MUHASEBE KAYITLARI	57
3.5. SERMAYE DEĞİŞİKLİKLERİ VE MUHASEBE KAYITLARI	62
3.5.1. Komandit Şirketlerde Sermaye Artırımı ve Muhasebe Kayıtları	62
3.5.2. Komandit Şirketlerde Sermaye Azaltımı ve Muhasebe Kayıtları	64
3.6. KOMANDİT ŞİRKETLERDE KÂR VE ZARAR DAĞITIMI	65
3.6.1. Komandit Şirketlerde Kâr Dağıtımı ve Muhasebe Kayıtları	65
3.6.2. Komandit Şirketlerde Zarar Dağıtımı ve Muhasebe Kayıtları	66
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	69
4. SERMAYE ŞİRKETLERİ	71
4.1. ANONİM ŞİRKETLER	72
4.1.1. Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerin Tanımı	72
4.1.2. Anonim Şirketlerin Özellikleri	73
4.1.3. Anonim Şirketlerin Sınıflandırılması	74
4.1.4. Anonim Şirketlerin Kuruluş Şekilleri	75
4.1.5. Anonim Şirketlerde Yönetim Organları	77
4.1.6. Anonim Şirketlerde Denetim	77
4.2. LİMİTET ŞİRKETLER	79
4.2.1. Türk Ticaret Kanunu'na (TTK) Göre Limitet Şirketlerin Tanımı	79
4.2.2. Limitet Şirketlerin Özellikleri	79
4.2.3. Limitet Şirketlerde Yönetim Organları	80
4.3. SERMAYESİ PAYLARA BÖLÜNMÜŞ KOMANDİT ŞİRKETLER	81
4.4. SERMAYE ŞİRKETLERİNDE SÖZLEŞME HAZIRLANMASI	83
4.4.1. Anonim Şirket ile İlgili Esas Sözleşme	83

4.4.2. Limitet Şirket ile İlgili Ana Sözleşme	84
4.5. SERMAYE ŞİRKETLERİNİN KURULUŞU.....	84
4.5.1. Anonim Şirketlerde Kuruluş İşlemleri ve Muhasebe Kayıtları.....	84
4.5.2. Limitet Şirket Kuruluş İşlemleri ve Muhasebe Kayıtları	92
4.6. ANONİM ŞİRKETLERDE SERMAYE DEĞİŞİKLİKLERİ	94
4.6.1. Anonim Şirketlerde Sermaye Artırımı ve Muhasebe Kayıtları	94
4.6.2. Anonim Şirketlerde Sermaye Azaltımı ve Muhasebe Kayıtları.....	103
4.7. LİMİTET ŞİRKETLERDE SERMAYE DEĞİŞİKLİKLERİ.....	106
4.7.1. Limitet Şirketlerde Sermaye Artırımı ve Muhasebe Kayıtları.....	106
4.7.2. Limitet Şirketlerde Sermaye Azaltımı ve Muhasebe Kayıtları	107
4.8. SERMAYE ŞİRKETLERİNDE KÂR/ZARAR DAĞITIMI.....	110
4.8.1. Kâr Dağıtım Tablosu	111
4.8.2. Mali Kârın Hesaplanması	112
4.8.3. Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisinin Hesaplanması.....	113
4.8.4. Yedeklerin Hesaplanması	115
4.8.5. Temettü Hesaplanması	117
4.8.6. Anonim Şirketlerde Kâr Dağıtımı ve Muhasebe Kayıtları.....	120
4.8.7. Limitet Şirketlerde Kâr Dağıtımı ve Muhasebe Kayıtları	127
4.8.8. Sermaye Şirketlerinde Zarar Mahsubu ve Muhasebe Kayıtları	129
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	132
5. ŞİRKETLERDE TASFİYE	133
5.1. TASFİYE KAVRAMI	134
5.2. ŞAHİS ŞİRKETLERİNDE TASFİYE	135
5.2.1. Şahıs Şirketlerinde Dağılma ve Dağıtılma Nedenleri	135
5.2.2. Şahıs Şirketlerinde Tasfiye Memurunun Görevleri	136
5.2.3. Şahıs Şirketlerinde Tasfiye İşlemleri ve Muhasebe Kayıtları	136
5.3. SERMAYE ŞİRKETLERİNDE TASFİYE.....	146
5.3.1. Sermaye Şirketlerinde Dağılma ve Dağıtılma Nedenleri.....	146
5.3.2. Sermaye Şirketlerinde Tasfiye Memurunun Görevleri.....	147
5.3.3. Sermaye Şirketlerinde Tasfiye İşlemleri ve Muhasebe Kayıtları.....	149
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	160
6. ŞİRKETLERDE BİRLEŞME.....	161
6.1. ŞİRKETLERDE BİRLEŞME KAVRAMI.....	162
6.2. ŞİRKETLERİN BİRLEŞME SEBEPLERİ	163
6.3. ŞİRKETLERİN BİRLEŞME ŞEKİLLERİ	164
6.4. BİRLEŞME YAPABİLECEK ŞİRKETLER.....	165
6.5. ŞİRKET BİRLEŞMELERİNİN SINIFLANDIRILMASI	166
6.5.1. Ekonomik Faaliyet Alanlarına Göre Şirket Birleşmeleri	167
6.5.2. Hukuki Yapılarına Göre Şirket Birleşmeleri	167
6.6. ŞİRKET BİRLEŞME SÜRECİ	168
6.7. BİRLEŞME İŞLEMLERİNİN MUHASEBE KAYITLARI.....	169
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	191
KAYNAKÇA.....	192
GÖRSEL KAYNAKÇA.....	192
CEVAP ANAHTARI	193

DERS MATERYALİNİN TANITIMI

Öğrenme birimi
karekodunu gösterir.

Öğrenme birimi
numarasını gösterir.

4 SERMAYE ŞİRKETLERİ

- 4.1. ANONİM ŞİRKETLER
- 4.2. LİMİTET ŞİRKETLER
- 4.3. SERMAYESİ PAYLARA BÖLÜNÜMÜŞ KOMANDİT ŞİRKETLER
- 4.4. SERMAYE ŞİRKETLERİNDE SÖZLEŞME HAZIRLAMA
- 4.5. SERMAYE ŞİRKETLERİNİN KURULUŞU
- 4.6. ANONİM ŞİRKETLERİNDE SERMAYE DEĞİŞİKLİKLERİ
- 4.7. LİMİTET ŞİRKETLERDE SERMAYE DEĞİŞİKLİKLERİ
- 4.8. SERMAYE ŞİRKETLERİNDE KÂR VE ZARAR DAĞITIMI

TEMEL KAVRAMLAR
Anonim şirket, Genel Kurul, denetim, hisse senedi, kâr zarar dağıtım, lîmitet şirket, müdür, ortaklık, pay, sermaye artırım, sermaye azaltım, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket, sırtı sorumluluk, tahvil, Yönetim Kurulu

Bu öğrenme biriminde;

- Anonim şirketler ve özelliklerini,
- Lîmitet şirketler ve özelliklerini,
- Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketleri,
- Sermaye şirketlerinde sözleşme hazırlamasını,
- Sermaye şirketlerinin kuruluş işlemlerini ve ilgili muhasebe kayıtlarını,
- Anonim şirketlerde sermaye değişikliklerini ve ilgili muhasebe kayıtlarını,
- Lîmitet şirketlerde sermaye değişikliklerini ve ilgili muhasebe kayıtlarını,
- Sermaye şirketlerinde kâr ve zarar dağıtımını ve ilgili muhasebe kayıtlarını öğreneceksiniz.

Öğrenme birimi
adını gösterir.

Öğrenme birimi
konularını gösterir.

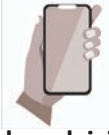
Öğrenme birimi
kavramlarını gösterir.

Uygulamaya ait içerikleri barındıran
karekod alanını gösterir.

Karekodu tarayacak cihazınız yoksa karekodun altındaki sayıyı aşağıdaki linkin sonuna ekleyerek bağlantıya ulaşabilirsiniz.
<http://kitap.eba.gov.tr/KodSor.php?KOD=30611>

30611

İzlemek için
kodu tarayın.

TEK NUMARADA BİRLEŞTİ!

Ülkemizde farklı acil yardım çağrıları için kullanılan 7 kuruma ait acil çağrı numaralarının (İtfaiye: 110, Jandarma: 156, Polis: 155, Sağlık: 112, Orman: 177, Sahil Güvenlik: 158, AFAD: 122) tek numara (112) altında toplanması amacıyla geliştirilmiştir.

1 Şirketler Hakkında Genel Bilgiler

- 1.1. ŞİRKET KAVRAMI
- 1.2. ŞİRKETİN UNSURLARI
- 1.3. ŞİRKETLERİN SINIFLANDIRILMASI
- 1.4. ŞİRKETLER MUHASEBESİ

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- Şirket kavramı ve amaçları
- Şirketlerin taşıdığı unsurlar
- Şirketlerin sınıflandırılma şekilleri
- Şirketler muhasebesi kavramı ve kapsamı

TEMEL KAVRAMLAR

aynı, gerçek kişi, kâr, nakdî, risk, sermaye, sınırlı sorumluluk, sınırsız sorumluluk, sosyal sorumluluk, sözleşme, şirket, tüzel kişi, zarar

1.1. ŞİRKET KAVRAMI

Hazırlık Çalışmaları

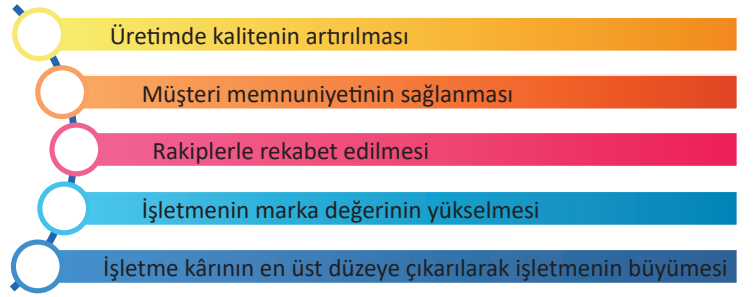
1. Çevrenizde bulunan ticari işletmelerin tabelalarını düşünerek hatırladığınız ticari unvanları sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. **Birlikten kuvvet doğar** atasözünden hareketle ticari faaliyetlerde **ortaklık** kavramının önemini açıklayınız.

İnsanların ihtiyaçları sınırsızdır. Bu ihtiyaçları karşılayacak kaynaklar sınırlıdır. İnsanlar, ihtiyaçlarını karşılayabilmek için işletmelere ihtiyaç duyar. İşletmeler, sınırlı kaynaklarla insanların ihtiyaçlarını karşılamak için mal ve hizmet üretirler. Üretilen mal ve hizmetlerin satışı ise tüketicilerin ulaşabilecekleri alanlarda gerçekleştirilir. İşletmelerin amacı kâr elde etmek ve topluma hizmet etmektir.

İşletme; toplumun ihtiyacı olan mal ve hizmetleri karşılayarak ekonomik ve sosyal faaliyette bulunan, kâr elde etmek amacıyla üretim faktörlerini (tabiat, emek, sermaye, girişimci, teknoloji, bilgi ve ham madde vs.) bir araya getiren ekonomik birimdir.

Ticari işletme, Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) 11. maddesinde **esnaf işletmesi için öngörülen sınırı aşan düzeyde gelir sağlamayı hedef tutan, faaliyetlerin devamlı ve bağımsız şekilde yürütüldüğü işletmedir** şeklinde tanımlanmıştır.

İşletmelerin sürekliliği sağlanarak sosyal sorumluluk amaçlarını yerine getirmek üzere ticari faaliyetleri gerçekleştirmesi ve uzun vadede kâr elde edilmesi hedeflenmektedir. Küreselleşen dünyada nüfusun hızla artması ekonomik anlamda ticari faaliyetlerin artışına sebep olmaktadır. Ticari faaliyetlerin artmasına paralel olarak girişimciler (işletme kurucuları) belirli amaçlara ulaşmak için fırsatları en iyi şekilde değerlendirirler (Şema 1.1).

Şema 1.1: Girişimcinin amaçları

Girişimcilerin bu amaçlarına ulaşabilmeleri ise ekonomik anlamda güçlerini artırarak faaliyetlerini devam ettirmelerine bağlıdır. Sermaye yetersizliği, riskin ve sorumluluğun sınırsız olması, hızla gelişen hukuki ve ticari şartlar, işletme fonksiyonlarının yerine getirilmesi ile ilgili tecrübe ve altyapı eksikliği girişimcinin amaçlarına ulaşmasında olumsuz etkenlerdir. Bu nedenle girişimciler ekonomik sistemde güçlenerek kurumsallaşma ve kârını maksimum düzeye çıkarmak için kendileriyle aynı düşünceye sahip gerçek ya da tüzel kişiler ile varlık ve emeklerini birleştirme yoluna gidebilir. İşletme sahiplerinin güçlü bir yapıya sahip olma ve yüksek kâr hedefleri beraberinde şirket kavramını ortaya çıkarmıştır.

Kelime anlamı **ortaklık** olarak tanımlanan **şirket** kavramı, bir ya da daha fazla gerçek ya da tüzel kişinin ortak bir amaca ulaşmak ve ticari faaliyetleri gerçekleştirmek üzere varlıklarını ve emeklerini birleştirerek oluşturdukları bir sözleşme ile tescil edilmiş tüzel yapıdır. Şirkette, ortaklar hem riski hem de elde ettikleri kazancı aralarında yapılan sözleşme ve ilgili yasal hükümler çerçevesinde paylaşmaktadır.

İşletme sahiplerini şirketleşmeye yönelten temel amaçlar şöyle sıralanabilir:

- Büyük miktarlarda sermaye oluşturabilmek.
- Faaliyetlerden kaynaklanan riskleri dağıtarak asgari düzeye çekmek.

Şirketler Hakkında Genel Bilgiler

- Uzman bir yönetime sahip olmak.
- Daha düşük maliyet ve imkanlarla yabancı kaynak finansmanı elde etmek.
- Sorumluluğu sınırlandırarak riskleri dağıtmak.
- Yasal açıdan bazı olanaklardan yararlanmak.

Ülkemizde şirketlere ait yasal işlemler, **01.07.2012** tarihinde yürürlüğe giren **6102 sayılı yeni Türk Ticaret Kanunu (TTK)** kapsamında gerçekleştirilmektedir. Yeni TTK ile ticari hayata getirilen önemli yenilikler beraberinde şirketlerle ilgili birçok zorunluluğu da getirmiştir. TTK, sermaye şirketlerinin denetiminde köklü bir değişikliğe giderek bu şirketlerde murakıplık (denetçilik) sistemi yerine bütün sermaye şirketleri için **bağımsız denetim** şartını koymuştur. Ülkemizde ticari faaliyet gösteren şirket unvan örnekleri şöyledir (Şema 1.2).

Şema 1.2: Şirket unvan örnekleri

Şahıs şirketleri olan kolektif ve komandit şirket türlerine ilişkin unvanlarda ortakların ad ve soyadı ile şirket türünü içeren bir ibare kullanılması gerekir. A***A ve Kardeşleri Kolektif Şirketi, B***Ç ve Ortakları Komandit Şirketi gibi örnekler gösterilebilir. Şahıs şirketlerinde ortaklar önemli unsurdur. Sermaye şirketlerinde ortaklardan ziyade şirketin tüzel kişiliği ön plandadır. Bu nedenle C***O Gıda Sanayi ve Ticareti Anonim Şirketi veya D***A İnşaat ve Pazarlama Limitet Şirketi gibi unvanlar kullanılır. Çünkü sermaye şirketlerinde şirketin faaliyet alanı unvanında yer almalıdır.

1. ETKİNLİK

Aşağıda belirtilen özellikleri taşıyan ekonomik birime (işletme/şirket) ait kutucuğa (✓) koyunuz.

Özellikler	İşletme	Şirket
Büyük sermayeler oluşturmak		
Düşük maliyetlerle üretim yapmak		
Kâr elde etmek		
Unvanında şirket ibaresine yer vermek		
Sözleşme imzalayarak tescil ettirmek		
Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabi olmak		
Sınırlı sorumluluğa ve düşük riske sahip olmak		
Tüzel kişiliğe sahip olmak		

1.2. ŞİRKETİN UNSURLARI

Hazırlık Çalışmaları

1. Bildiğiniz büyük şirketlerin güçlü bir şekilde piyasada yer almasının nedenleri neler olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Sözleşme kelimesi sizin için ne anlam ifade ediyor? Sözleşme imzalamanın şirketler açısından önemi neler olabilir? Açıklayınız.

Şirketin ticari faaliyetlerini devam ettirebilmesi için öncelikle tüzel kişiliğini ve şirket olma özelliğini kazanması gerekir. Bu özelliklere sahip olunmadan şirketin varlığından söz etmek mümkün değildir.

Ekonomik sistem içinde güçlenerek önemini hızla artırarak faaliyetlerini sürdüren şirketlerin unsurları beş ana başlık altında toplanabilir (Şema 1.3).

1. Şahıs (Kişi) Unsuru

- Şirketler genel kural olarak en az iki ortaktan oluşur.
- Yeni TTK'ye göre adi şirketler en az iki gerçek ya da tüzel kişi, kolektif şirketler en az iki gerçek kişi, komandit şirketler en az bir gerçek kişi (komandite) ve en az bir gerçek ya da tüzel kişi (komanditer) tarafından kurulabilir.
- Anonim şirket; en az bir gerçek veya tüzel kişi, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket en az beş gerçek ya da tüzel kişi ve limitet şirket ise en az bir veya en fazla elli gerçek ya da tüzel kişi tarafından kurulabilir.

2. Sermaye Unsuru

- Şirketin kuruluşunda ticari faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi ve kazanç elde edilmesi amacıyla her ortak belirli bir miktar sermaye taahhüdünde bulunur ve taahhüdünü yerine getirir.
- Sermaye aynı (mal, demirbaş, taş vb.) ve nakdî (nakit para, alacaklar ve kıymetli evraklar vb.) olarak iki farklı şekilde konulabilir. Ayrıca geçmiş işletmelerden gelen müşteri listesi ve iş tecrübesi ise emek sermayesini oluşturur.
- TTK'ye göre kolektif ve komandit şirketlerde tüm sermaye türleri sermaye olarak konulabilir. Anonim ve limitet şirketlerde sadece emek sermaye olarak konulamaz.

3. Ortak Amaç Unsuru

- Şirketlerin kurulma amacında, kâr elde edilmesi ve elde edilen kârın ortaklar tarafından paylaşılması esastır.
- Bu amaç şirketleri vakıf, dernek ve kooperatiflerden ayıran en önemli özelliktir.
- Anonim şirket, limitet şirket ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket; kanunlara, ahlaka ve adaba uygun her türlü iktisadî faaliyet için kurulabilir.
- Kolektif ve komandit şirketler ise sadece ticari faaliyetlerde bulunmak amacıyla kurulabilir.

4. Sözleşme Unsuru

- Ortaklar bir araya gelerek hazırladıkları sözleşmeyi imzalamaları hâlinde şirket tüzel kişilik kazanır.
- Borçlar Kanunu'nun 1. maddesinde sözleşmede iki taraf mevcuttur. Şirketlerde bu taraf sayısı ortak sayısı kadardır.
- Adi şirketlerde sözleşme belli bir şekilde bağlı değildir.
- TTK'ye göre ticaret şirketlerinde sözleşme yazılı şekilde bağlı olup sözleşmede yer alacak hususlar kanunda belirtilmiştir.

5. Ortak Çalışma Gayesi

- Şirketler belli bir ticari faaliyeti gerçekleştirerek kâr elde etmek amacıyla kurulur. Her ortak bu amaca ulaşmak amacıyla belli bir çaba ortaya koymalı ve gayret göstermelidir.
- Ortaklar taahhüt ettikleri sermayeyi yerine getirmeli ve kanuni sınırlar çerçevesinde şirket faaliyetlerine katılım sağlamalıdır.

Şema 1.3: Şirketin unsurları

2. ETKİNLİK

Aşağıda şirket unsurları ve türleriyle ilgili verilen bilgilere göre şirketin sahip olması gereken unsuru ilgili boşluğa yazınız.

ŞİRKETLERİN UNSURLARI	KURUCU SAYISI (GERÇEK VEYA TÜZEL KİŞİ)	KURULUŞ SERMAYESİNİN TÜRÜ	KURULUŞ AMACI	KURULUŞ SÖZLEŞMESİNİN ŞEKİL ŞARTI
Adi Şirketler				
Kolektif Şirketler				
Komandit Şirketler				
Anonim Şirketler				
Limitet Şirketler				

1.3. ŞİRKETLERİN SINIFLANDIRILMASI

Hazırlık Çalışmaları

1. Bankaların çalışma sistemleri hakkında bildiklerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Holding kavramı size nasıl bir çağrışım yapıyor? Açıklayınız.

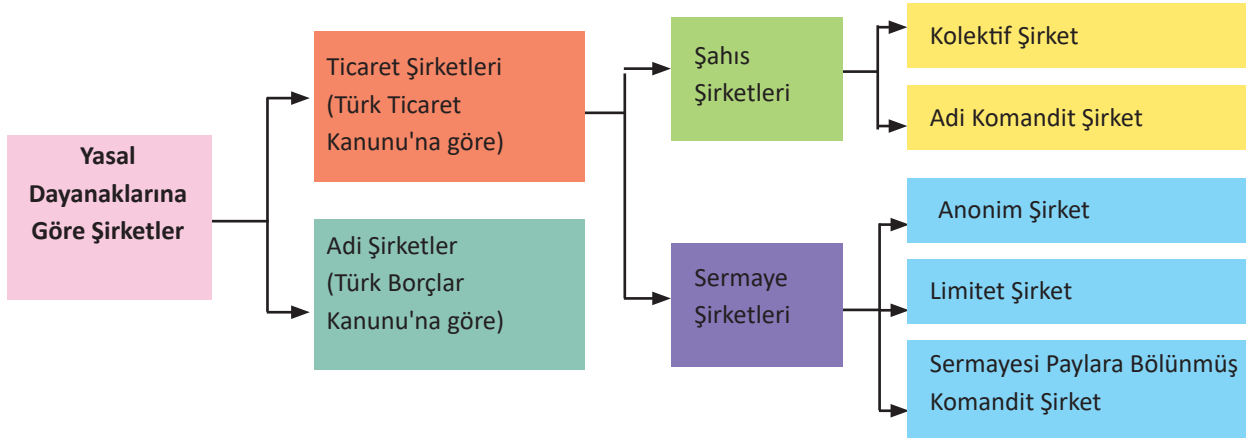
İşletmelerin farklı açılardan sınıflandırılması mümkündür. Örneğin işletmeler mülkiyetlerine göre farklılık gösterir. Buna göre özel, kamu, karma mülkiyete sahip işletmeler veya vakıflar ile yabancı sermayeli işletmelerden bahsedilebilir. Ekonomik hayatta farklı faaliyetlerde bulunan üretim, ticaret ve hizmet işletmeleri görülebilir. Ayrıca faaliyet gösteren bu işletmelerin büyüklüklerine göre büyük, orta, küçük ve çok küçük (mikro) olarak ayrımı da yapılabilir.

1.3.1. Genel Olarak Şirketlerin Sınıflandırılması

Şirketler; yasalara, tüzel kişiliğine, sorumluluk şekline ve ekonomik birleşmelerine göre sınıflandırılır. Ayrıca anonim şirketler için kuruluş şekillerine göre halka açık veya kapalı olarak da sınıflandırma yapmak mümkündür.

Tüzel Kişiliğine Göre Şirketler: Tüzel kişilik tanınan şirketler (ticaret şirketleri, banka, sigorta) ve tüzel kişiliği olmayan şirketler (adi şirketler, iş ortaklığı) olarak ikiye ayrılır.

Yasal Dayanaklarına Göre Şirketler: Adi şirketler, Borçlar Kanunu'na göre kurulur. Ticaret şirketleri, Türk Ticaret Kanunu'na göre kurulur. TTK'ye göre kurulan ticaret şirketleri, şahıs ve sermaye şirketlerinden oluşur. Şahıs şirketleri kolektif ve komandit şirketler şeklinde iki türdür. Sermaye şirketleri anonim şirket, limitet şirket ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket olarak üçe ayrılır. Ticari hayatta şirketlerin en yaygın sınıflandırma şekli ise kuruluşlarında esas alınan kanun yönünden yapılan sınıflandırmadır (Şema 1.4).

Şema 1.4: Yasal dayanaklarına göre şirketlerin sınıflandırılması

Ortakların Özelliklerine Göre Şirketler: Şirket ortaklarının sorumlulukları iki türlü olabilir. Ortakları sınırsız sorumlu şirketlere kolektif şirketler ve komandit şirketlerin komandite ortakları örnek gösterilebilir. Ortakları sınırlı sorumlu şirketlere ise sermaye şirketleri, komandit şirketlerin komanditer ortakları örnek verilebilir.

Ekonomik Birleşmelere Göre Şirketler: Centilmenlik anlaşması yapan şirketler, konsorsiyum yapan şirketler, kartel, tröst ve holdingler bu grupta yer alır (Şema 1.5).

Centilmenlik Anlaşması Yapan Şirketler: İşletmeler arasında karşılıklı güven esasına dayanan, yasal açıdan bağlayıcı nitelikte olmayan, belli amaçların gerçekleşmesine yönelik yazılı veya sözlü anlaşmalardır.

Konsorsiyum Yapan Şirketler: Genellikle köprü, baraj, elektrik santrali, otobanlar, demir-çelik tesisleri gibi büyük yatırım projelerinin yapımını gerçekleştirmek için aynı veya farklı ülkelerden bu konularda uzmanlaşmış ve güçlü işletmelerin aralarında birleşerek iş birliği yapmak üzere oluşturdukları birliktir.

Kartel: Aynı üretim dalında faaliyet gösteren birden fazla işletmenin, aralarındaki rekabeti ortadan kaldırmak amacıyla yaptıkları anlaşma sonucu oluşturdukları tekelci birliktir.

Tröst: İki veya daha çok işletmenin gerek yasal ve gerekse ekonomik bağımsızlıklarını kaybederek anlaşmalar sonucu birleşmeleridir. Kartel ile tröst arasındaki en belirgin farklılık, tröstte anlaşılan işletmelerin yasal ve ekonomik bağımsızlıklarını yitirmeleridir.

Holding: Bir şirketin, başka şirketlerin hisse (pay) senetlerinin büyük bir bölümünü (%50'den fazlasını) satın alarak onların yönetim ve denetimini ele geçirmesiyle oluşan şirketler grubudur.

Şema 1.5: Ekonomik birleşmelere göre şirketler

1.3.2. Gerçek Şahıs İşletmeleri

Gerçek şahıs işletmeleri, belli bir ticari amacı gerçekleştirmek için tek kişi tarafından kurulan işletmelerdir. Esnaf, sanatkâr, tacir, sanayici ve serbest meslek erbabı olarak sınıflandırılabilirler. Gerçek şahıs işletmeleri, bireysel olarak kurulur ve ticari faaliyetler gerçekleştirirler. Yapılan ticari faaliyetler sonucu ortaya çıkan kâr ya da zarar sadece işletmenin sahibine aittir. Gerçek şahıs işletmeleri şu şekilde sınıflandırılır:

Esnaf ve Sanatkâr: Esnaf ve sanatkâr, 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu'na göre ekonomik faaliyetini sermayesi ile birlikte bedenî çalışmasına dayandıran ve kazancı tacir ya da sanayici niteliğini kazandırmayacak miktarda olan, basit usulde vergilendirilenler ve işletme hesabı esasına tabi olanlar ile vergiden muaf bulunan meslek ve sanat erbabı kimseler olarak tanımlanmıştır.

Tacir: 6102 sayılı TTK'ye göre tacir, bir ticari işletmeyi kısmen dahi olsa kendi adına işleten kimsedir.

Sanayici: Tezgâh, cihaz, makine gibi araçlar ile ham madde, yarı ve tam mamulleri işleyerek seri hâlde veya standart olarak yeni bir ürün üretenler, maden işletenler, bilişim teknolojisi ve yazılım üretenler, en az on işçi çalıştırmak şartıyla sanayici sayılır.

Serbest Meslek Erbabi: Gelir Vergisi Kanunu'nun 66. maddesine göre serbest meslek faaliyetini devamlı olarak ifa eden kişilerdir.

1.3.3. Şahıs ve Sermaye Şirketlerinin Karşılaştırılması

Şahıs ve sermaye şirketlerini birbirinden ayıran unsurlar şunlardır (Tablo 1.1).

Tablo 1.1: Şahıs ve Sermaye Şirketlerinin Karşılaştırılması

Şahıs Şirketleri	Sermaye Şirketleri
Kuruluş için herhangi bir izin alınmasına gerek yoktur.	Kuruluş için ilgili bakanlıktan izin alınması gerekir.
Ortakları gerçek kişidir.	Ortakları gerçek ve/veya tüzel kişilerdir.
Ortaklar şirketin borçlarından dolayı sınırsız sorumludur (Komanditer ortak hariç).	Ortakların sorumluluğu şirketteki sermaye payı ile sınırlıdır.
Ortaklar eşit oy hakkına sahiptir.	Ortaklar sermaye payları ile orantılı olarak oy kullanır.
Kararlar oy birliği ile alınır.	Kararlar oy çokluğu ile alınır.
Şirketin unvanında en az bir ortağın adı yer almalıdır.	Şirketin unvanında faaliyet konusu yer almalıdır.
Ortaklar gelir vergisi mükellefidir.	Şirket kurumlar vergisi mükellefidir.
Emek sermaye olarak konulabilir.	Emek sermaye olarak konulamaz.
Sermaye paylara bölünmemiştir.	Sermaye paylara bölünmüştür.
En az sermaye sınırı yoktur.	TTK'de belirtilen en az sermaye sınırı vardır.
Ortaklığın faaliyeti ticari işletmeyle sınırlıdır.	Ortaklık her türlü ticari ve ekonomik faaliyette bulunabilir.
Her ortak yönetime ve denetime katılır.	Şirket; yetkili kurul ve organlarca yönetilir, bağımsız denetçiler tarafından denetlenir.
Ortakların şirketle rekabeti yasaktır.	Yönetim Kurulu üyeleri hariç, ortakların rekabet yasağı yoktur.
Kârdan yedek akçe ayrılması zorunlu değildir.	Kârdan yedek akçe ayrılması zorunludur.
Ortaklardan birinin ölümü ya da iflası şirketin faaliyetinin sonlanmasına neden olur.	Ortaklardan birinin ölümü ya da iflası şirketi sona erdirmez.

Araştırınız

Farklı şirket türlerini araştırınız. Araştırma sonucunda bulduğunuz örnek şahıs ve sermaye şirket isimlerine ilişkin benzer ve farklı yönleri belirleyiniz. İşletme isimlerinden şahıs ve sermaye şirketlerinin ayrımının yapılması ile ilgili bir afiş hazırlayarak sınıfta arkadaşlarınıza sununuz.

3. ETKİNLİK

Aşağıdaki şirketlerin sahip olduğu özelliklere ilişkin bilgileri ilgili boşluğa yazınız.

Şirket	Tabi Olduğu Kanun	Sorumluluk Şekli	Kişilik Türü
Kolektif Şirket			
Adi Komandit Şirket			
Anonim Şirket			
Limitet Şirket			
Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirket			

1.4. ŞİRKETLER MUHASEBESİ

Hazırlık Çalışmaları

1. Şirketlerin kâr veya zarar etmesinin ortakları nasıl etkileyebileceğini arkadaşlarınızla tartışınız.
2. Genel muhasebe ve şirketler muhasebesi arasında ne tür bir ayrım olabilir? Arkadaşlarınızla değerlendiriniz.

Muhasebe ilkeleri çerçevesinde şirketlere ait özellik arz eden konuları ele alan şirketler muhasebesi, muhasebe bilgi sisteminin bir dalıdır. Genel muhasebeden soyutlanmış olarak ele alınan şirketler muhasebesi, şirketlerin yasal sorumlulukları kapsamında ortaya çıkan birtakım muhasebe işlemlerini kapsamaktadır. Şirketlerin dönem içinde yapılan finansal işlemleri ile dönem sonu yapılan envanter işlemleri genel muhasebe kapsamında yer alırken hukuki sorumluluk taşıyan muhasebe işlemleri ayrı bir muhasebe dalının varlığına ihtiyaç doğurmuştur. Piyasada faaliyet gösteren ticari işletmeler tarafından yapılması zorunluluk arz etmeyen bazı konular, şirketler açısından kanunlarla düzenlenmiş olup bu konulara ilişkin muhasebeleştirme süreci şirketler muhasebesinin konusunu oluşturmaktadır.

Şirketlerin kuruluş işlemleri, sözleşme değişiklikleri, faaliyetler sonucunda ulaşılan kâr/zarar dağıtımları, hukuki yapının değişikliği, başka bir işletme ile birleşme veya faaliyetlerin sona erdirilmesi gibi durumlar önemlidir. Bu nedenle şirketlere özgü bu durumların takip edilmesi ve kayda alınması gerekir. Şirketler muhasebesi dersi bu konuları ele alır. Şirketler muhasebesinde şu işlemler kayıt altına alınmaktadır (Şema 1.6).

Şema 1.6: Şirketler muhasebesinin kapsamı

Şirketler muhasebesinde şirketin dönem içinde ve dönem sonunda gerçekleşen finansal işlemleri dışında kuruluş kayıtları, sermaye artırma veya azaltma kayıtları, kâr/zarar dağıtım kayıtları, tasfiye, birleşme, bölünme ve tür değişikliği kayıtları muhasebeleştirilir. Şirketler muhasebesi ile ilgili bazı temel kavramlar şunlardır:

Tescil: Herhangi bir şeyi resmî olarak kaydetme, kütüğe geçirme anlamını ifade eder.

Sermaye Taahhüdü: Şirket sermayesine ortak tarafından hangi miktarda katılım sağlandığını ve ortakların ödemeyi nasıl yerine getireceğini (nakit veya aynı) gösterir. Ortaklar tarafından sermayenin taahhüt edilmesi ve taahhüdün yerine getirilmesi işlemi kuruluş kaydında yer alır.

Ödenmiş Sermaye: Ortaklar tarafından taahhüt edilen sermayenin ödenen kısmını belirtir. Ödenmemiş sermaye ile esas sermaye arasındaki farktan oluşur.

Ödenmemiş Sermaye: Ortaklar tarafından taahhüt edilen ancak henüz ödeme yapılmayan kısmı belirtir. Esas sermaye ile ödenmiş sermaye arasındaki farkı gösterir.

Kâr/Zarar Dağıtım: Şirketin faaliyetleri sonucunda bulunan kârın ortaklara dağıtılması gerekir. Faaliyetler sonucunda olumsuz fark bulunması durumunda da zararın nasıl karşılanacağı önemlidir. Kâr/zarar dağıtımlarının nasıl yapılacağı şirket ana sözleşmesindeki hükümlere göre gerçekleştirilir.

Birleşme: İki veya daha fazla şirketin bir araya getirilerek yeni bir şirket oluşturulması veya bir şirketin başka bir şirketin bünyesine dâhil olmasını ifade eder.

Bölünme: Bir sermaye şirketinin mal varlığının bir kısmının veya tamamının, mevcut ya da yeni kurulacak bir veya birden fazla sermaye şirketine hisse karşılığı devredilmesidir.

Tasfiye: Bir ticaret kuruluşunun batması, kapanması gibi nedenlerle ilgili hesapların kesilmesi, işletme alacaklılarına ortada kalan mal ve paradan paylarına düşen miktarın verilmesi, likidasyon anlamını ifade eder. Tasfiye sürecinde tüm borçlar ödendikten sonra arta kalan miktar ortaklar arasında dağıtılır.

İflas: Şirket borçlarının ödenemeyeceğinin mahkeme kararı ile belirlenerek ilan edilmesidir.

Konkordato: İflas riski taşıyan işletmenin alacaklıları ile anlaşarak borçların yeniden yapılandırılmasıdır. Anlaşmalı iflas anlamı taşıyan konkordato ile işletmenin mali durumu düzeltilerek iflastan kurtulması sağlanabilir. Böylelikle alacaklılar daha düşük miktarlarda veya daha uzun vadede alacaklarını tahsil etme imkânına sahip olabilir.

Esas Sermaye: Şirketin ana sözleşmesinde yazılı olan sermaye miktarıdır.

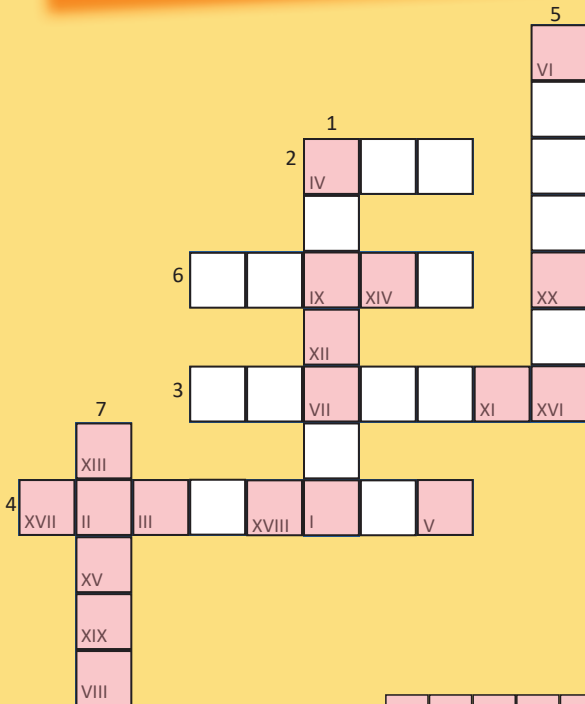
Kayıtlı Sermaye: Ana sözleşmede yazılan ve tescil edilen, Genel Kurul kararına gerek kalmadan Yönetim Kurulu tarafından sermaye artırımı yapılabilecek miktardır.

Yedek Akçe: Çeşitli nedenlerle şirket kârının dağıtılmayarak şirkette alıkonmasıdır. Yasal olarak ayrılması zorunlu yedek akçeler kanuni yedek akçe olarak adlandırılır. Ayrıca olağanüstü yedek akçeler ve gizli yedek akçeler gibi isteğe bağlı yedek akçeler de ayrılabilir.

4. ETKİNLİK

Aşağıdaki soldan-sağa, yukarıdan-aşağı başlıkları altında verilen cümlelerde açıklaması ve verilen kelimeleri bulmacada uygun kutucuklara yazınız. Bulmacada gizlenmiş şifreyi yerleştirerek anahtar kelimeyi bulunuz.

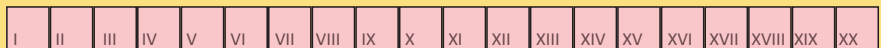

Yukarıdan Aşağı

1. Ticaret siciline tescil ettirilen bir şirkette, ortakların sermaye taahhüdünü ve taahhüdün yerine getirilmesini ifade eden muhasebe kaydı.
5. Faaliyetine son vermek isteyen bir şirketin tüm mal varlığını satması, alacaklarını tahsil etmesi ve borçlarını ödemesi sonucu, varsa kalan tutarın ortaklara hisseleri oranında dağıtılması işlemi.
7. Ticaret şirketlerinde sermayeyi oluşturan pay.

Soldan Sağa

2. Gelirin giderden fazla olması sonucu, herhangi bir şirketin sermayesinde artışını sağlayan değerler toplamı.
3. Bir sermaye şirketinin mal varlığının bir kısmının veya tamamının, mevcut ya da yeni kurulacak bir veya birden fazla sermaye şirketine hisse karşılığı devredilmesi.
4. İki veya daha fazla ticaret şirketinin birbiriyle ekonomik açıdan bir araya gelerek yeni bir ticaret şirketi kurmaları.
6. Giderin gelirden fazla olması sonucu herhangi bir şirketin sermayesinde azalışa neden olan değerler toplamı.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki cümlelerin yanındaki boşluğa cümle doğru ise (D), yanlış ise (Y) yazınız.

1. (.....) Şirketler sadece gerçek kişiler tarafından kurulur.
2. (.....) Girişimcinin en önemli amacı, işletmenin kârını en yüksek seviyeye çıkararak işletmenin büyümesini sağlamaktır.
3. (.....) Şirketlerde ortaklar hem şirketin kazancını hem de ortaya çıkabilecek riskleri paylaşmaktadır.
4. (.....) Ticaret şirketlerinde sözleşme sözlü yapılabilir.
5. (.....) Ülkemizde adi şirketler Türk Borçlar Kanunu hükümlerine göre, ticaret şirketleri ise Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulur.

B) Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşluklara uygun olan ifadeleri yazınız.

6. Şirketler genel kural olarak ortak tarafından kurulur.
7. Genellikle köprü, baraj, elektrik santrali, demir çelik tesisi gibi büyük yatırımlar tarafından gerçekleştirilir.
8. Şahıs şirketleri şirket ve..... şirket olarak ikiye ayrılır.
9. Anonim ve limitet şirketlerde, sermaye olarak kullanılmaz.
10. Ülkemizde ticari şirketlere ait yasal işlemler Kanunu kapsamında gerçekleştirilir.

C) Aşağıda verilen soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

11. Aşağıdakilerden hangisi Türk Ticaret Kanunu kapsamında şirketlerin sınıflandırmasında yer almaz?
A) Adi şirket B) Adi komandit şirket
C) Anonim şirket D) Kolektif şirket
E) Limitet şirket
12. Aşağıdaki unsurlardan hangisi şirketlerin kurulma amacı, kâr elde edilmesi ve elde edilen kârın ortaklar tarafından paylaşılması esasına dayanır?
A) Belge B) Ortak amaç
C) Sermaye D) Sözleşme unsuru
E) Şahıs (kişi)
13. Aşağıdakilerden hangisi şirketler muhasebesi kapsamında yer almaz?
A) Birleşme B) Bölünme
C) Kâr/zarar dağıtımı D) Kuruluş
E) Mal alışı/satışı
14. Aşağıdakilerden hangisinde emek sermaye olarak konulabilir?
A) Anonim şirket B) Kartel
C) Komandit şirket D) Limitet şirket
E) Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket
15. Aşağıdakilerden hangisinde şirketin borçlarından dolayı ortakların sorumluluğu sınırsızdır?
A) Anonim şirket B) Holding
C) Kartel D) Kolektif şirket
E) Limitet şirket

Ç) Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

16. Şirket kavramının kapsamı nedir?
17. Şirket kurmadaki temel amaçlar nelerdir?
18. Şahıs ve sermaye şirketlerini ayıran özellikler nelerdir?

2

KOLEKTİF ŞİRKETLER

2.1. Kolektif Şirketin Tanımı

2.2. Kolektif Şirketin Özellikleri

2.3. Kolektif Şirketin Kuruluş İşlemleri

2.4. Kuruluş İşlemlerinin Muhasebe Kayıtları

2.5. Sermaye Değişiklikleri ve Muhasebe Kayıtları

2.6. Kolektif Şirketlerde Kâr ve Zarar Dağıtımı

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- Kolektif şirketin tanımı
- Kolektif şirketin özellikleri
- Kolektif şirketin kuruluş işlemleri ve hazırlanması gereken belgeler
- Kolektif şirketin kuruluş işlemlerinin muhasebe kayıtları
- Kolektif şirketlerde sermaye değişiklikleri ve muhasebe kayıtları
- Kâr ve zarar dağıtımının nasıl yapıldığı ve muhasebe kayıtları

TEMEL KAVRAMLAR

kâr dağıtımı, kolektif şirket, kuruluş işlemleri, sermaye artırımı, sermaye azaltımı, sermaye değişikliği, kâr-zarar dağıtımı

2.1. KOLEKTİF ŞİRKETİN TANIMI

Hazırlık Çalışmaları

1. Bir grup çalışmasında yapılan hatalara ilişkin sorumluluk, grup üyeleri arasında nasıl paylaşılmalıdır? Arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Birikimlerini borç veren bir kişinin birikimlerini geri alamama riski ile karşı karşıya kalmasını borçlu ve alacaklı açısından değerlendiriniz.

Kolektif şirket, 6102 sayılı TTK'nin 211. maddesinde "ticari bir işletmeyi bir ticaret unvanı altında işletmek amacıyla, gerçek kişiler arasında kurulan ve ortaklarından hiçbirinin sorumluluğu şirket alacaklılarına karşı sınırlanmamış olan şirkettir." şeklinde tanımlanmıştır.

Kolektif şirket, kuruluş işlemlerinin kolay ve basit olması nedeniyle bireysel girişimciler tarafından tercih edilen bir şahıs şirketi türüdür. Büyük sermaye gerektirmeyen, küçük ve orta ölçekli perakende satış ve pazarlama yapan işletmeler için uygun şirket türüdür. Şirket ortakları, birbirlerini yakından tanıyan ve birbirlerine karşı güven duyan gerçek kişilerdir. Genellikle aile şirketi (aynı aileye mensup bireylerden oluşan) olarak kurulmaktadır. Kolektif şirketin tercih edilmesinin sebepleri şöyle sıralanabilir:

- Kuruluş işlemlerinin kolay ve basit olması
- Kuruluş işlemlerinin resmî bir kurumdan izin almadan gerçekleştirilmesi
- Ortak sayısının az olabilmesi
- Sözleşme değişikliğinin kolay olması
- Sermaye olarak nakdî sermayenin dışında ticari itibar ve şahsi emeğin konulabilmesi
- Kârın veya zararın sözleşmeye uygun olarak dağıtımının kolay olması
- Şirket tüzel kişiliğinin vergiye tabi olmaması
- Kanunen yedek akçe ayırma zorunluluğunun bulunmaması
- Aşgari sermaye miktarının bulunmaması
- Yıl sonunda kârdan mahsup edilmek üzere ortakların yıl içerisinde şirketten para çekebilmesi.

1. ETKİNLİK

Aşağıda yer alan ifadeleri kolektif şirket kavramında kısaca açıklayınız.

Sınırsız sorumluluk	Tüzel kişilik
Fikrî mülkiyet haklarının sermaye olarak konulabilmesi	Ticari unvan
Menkul ve gayrimenkullerin sermaye olarak konulması	Bankacılık alanında faaliyet gösterebilme
Devrolunabilen değer	Maden arama
Zincirleme sorumluluk	Kâr amacı gütmeye
Gerçek kişi	

2.2. KOLEKTİF ŞİRKETİN ÖZELLİKLERİ

Hazırlık Çalışmaları

1. Çevrenizdeki kâr amacı güden ve gütmeyen işletmelerin faaliyetlerini karşılaştırınız.
2. Bir iş yerini ortaklarla birlikte kurup işletmenin sağlayacağı avantajlar neler olabilir? Arkadaşlarınızla tartışınız.

Türk Ticaret Kanunu'nda yapılan tanıma göre kolektif şirketin özellikleri şu şekilde sıralanabilir:

Kâr amacı güden ticari bir işletme olarak kurulmalıdır: Kolektif şirket; esnaf faaliyetini aşan düzeyde gelir elde edecek, bağımsız ve süreklilik arz eden ticari faaliyetleri gerçekleştirecek ticari bir işletmeyi işletmek amacıyla kurulur. Kolektif şirketler maden arama işleriyle uğraşamazlar, bankacılık ve sigortacılık faaliyetlerini yapamazlar.

Ortaklardan en az birinin veya tamamının adı ve soyadı ile birlikte "kolektif şirket" ibaresinin yer aldığı ticari bir unvana sahip olmalıdır: Kolektif şirket tüzel kişiliğe sahip olduğu için ticari faaliyetlerini bir unvan altında yürütmesi gerekmektedir. Şirket unvanında ortaklarından en az birinin veya tamamının adı ve soyadı ile birlikte "kolektif şirket" ibaresi yer alır. Örneğin; Abdullah Ç***K ve Ortakları Kolektif Şirketi, Fatma T***E ve Ayşe Ç***N Kolektif Şirketi gibi.

Kolektif şirket gerçek kişiler arasında kurulabilir: Kolektif şirket en az iki ortakla kurulur ve yalnızca gerçek kişiler ortak olabilir. Tüzel kişiler kolektif şirket kuramaz veya kurulmuş olan bir kolektif şirkete ortak olamaz. Ortaklar, kolektif şirketin yaptığı ticari işler türünden bir işi, diğer ortakların izni olmaksızın kendi veya başkası hesabına yapamayacağı gibi aynı tür ticari işlerle uğraşan bir şirkete sorumluluğu sınırlandırılmamış ortak olarak giremez. Şirket ortaklarının her biri ayrı ayrı şirketi yönetme hakkına sahiptir. Ancak şirket sözleşmesiyle veya ortakların çoğunluğunun kararıyla yönetim işleri ortaklardan birine, birkaçına veya hepsine verilebilir.

Şirket alacaklılarına karşı ortaklar tüm varlıklarıyla sınırsız ve zincirleme sorumludur: Şirket alacaklılarına karşı kolektif şirket tüzel kişiliği birinciden, şirket ortakları ise ikinciden sınırsız ve zincirleme sorumludurlar. Yani şirketten alacağı olan kişiler, önce şirket tüzel kişiliğine başvurur. Alacağının tamamını veya bir kısmını tahsil edemezse şirket ortaklarının herhangi birinden tahsil eder. Şirkete sonradan ortak olan kişi, ortak olduğu tarihten önce doğmuş şirket borçları için bile diğer ortaklar gibi tüm varlığıyla sınırsız ve zincirleme sorumludur.

Asgari sermaye şartı bulunmamaktadır: TTK'de kolektif şirket kuruluşu için asgari bir sermaye miktarı belirtilmemiştir. Kolektif şirketin kuruluşu esnasında ortaklar tarafından nakit para haricinde aşağıdaki değerler de sermaye olarak konulabilir (TTK 127. madde):

- Alacak, kıymetli evrak ve sermaye şirketlerine ait paylar
- Fikrî mülkiyet hakları
- Taşınır ve her çeşit taşınmaz
- Taşınır ve taşınmazların faydalanma ve kullanma hakları
- Kişisel emek
- Ticari itibar
- Ticari işletmeler
- Haklı olarak kullanılan devredilebilir elektronik ortamlar, alanlar, adlar ve işaretler gibi değerler
- Maden ruhsatnameleri ve bunun gibi ekonomik değeri olan diğer haklar
- Devrolunabilen ve nakden değerlendirilebilen her türlü değer.

Sıra Sizde

Sınıfta iki gruba ayrılarak sınırsız sorumluluk kavramı kapsamında kolektif şirketlere ilişkin avantaj ve dezavantajların neler olabileceğini değerlendiriniz. Bulduğunuz sonuçları sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

2.3. KOLEKTİF ŞİRKETİN KURULUŞ İŞLEMLERİ

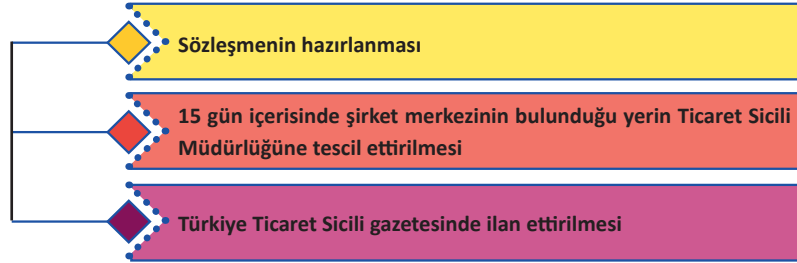
Hazırlık Çalışmaları

1. Ticari hayata T.C. Ticaret Bakanlığı gibi resmî kurumların dâhil olmasının sağladığı güveni, alacaklılar açısından değerlendiriniz.
2. Resmî işlemlerin elektronik ortamlarda yapılabilmesi kullanıcılara günlük hayatta ne gibi katkılar sağlar? Açıklayınız.

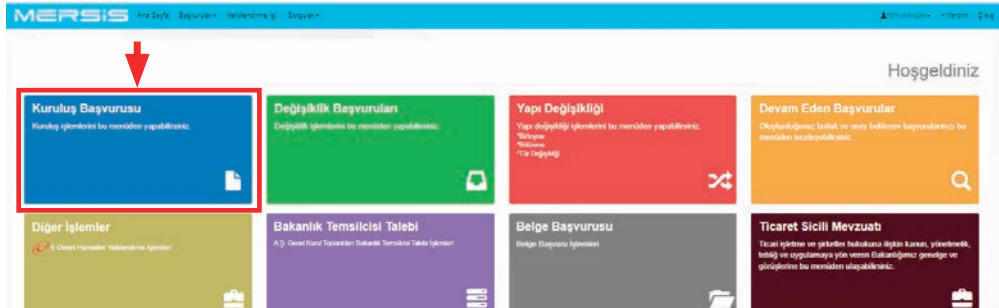
Ticari faaliyette bulunmak isteyen tacirin, ticari işletmesini, faaliyete başlamadan önce tescil ettirmesi zorunludur (TTK madde 18). Türkiye’de faaliyet gösterecek işletmelerin tescil işlemleri T.C. Ticaret Bakanlığının gözetim ve denetiminde, ticaret odaları bünyesinde faaliyet gösteren Ticaret Sicili Müdürlükleri tarafından yapılmaktadır.

Kolektif şirketin kuruluş işlemleri şu aşamalarda gerçekleşir (Şema 2.1).

Şema 2.1: Kolektif şirketlerin kuruluş aşamaları

Şirket kuruluş işlemleri elektronik ortamda T.C. Ticaret Bakanlığının Merkezî Sicil Kayıt Sistemi [MERSİS (<https://mersis.gtb.gov.tr>)] üzerinden ücretsiz üyelik oluşturularak yapılmaktadır. Kurucu ortaklardan birinin sisteme üye olarak giriş yapması yeterlidir. MERSİS ticari faaliyetlere ilişkin kayıt, değişiklik ve terkin işlemlerinin elektronik ortamda yürütülmesini sağlayan sistemdir (Görsel 2.1). Kuruluşu yapılacak şirketin türüne göre kuruluş işlemleri farklılık göstermektedir.

Görsel 2.1: MERSİS şirket kuruluş başvuru ekranı

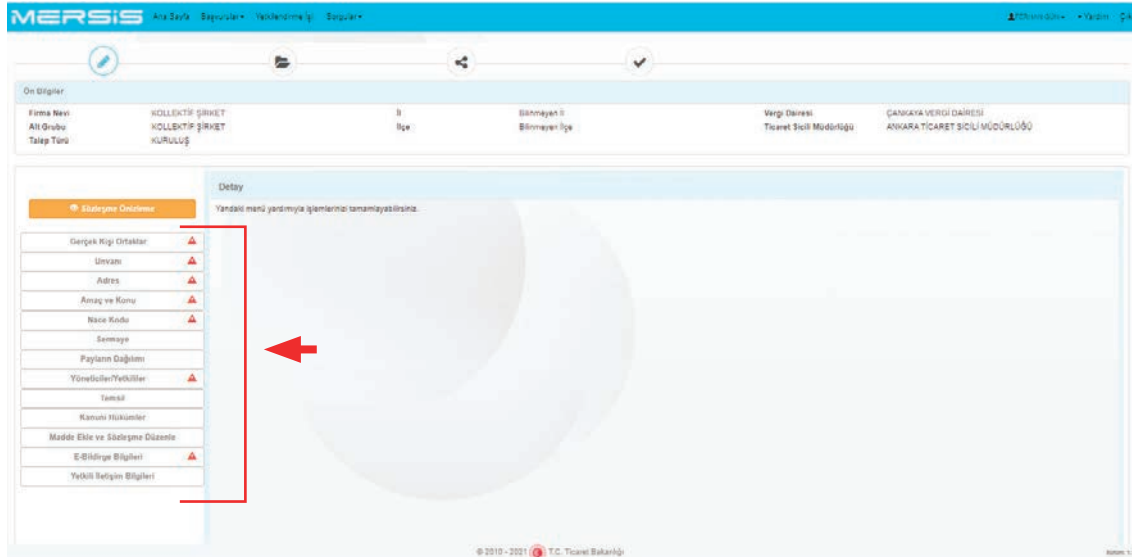
Kolektif Şirketler

Kolektif şirket kuruluşu yapacak kişi, Görsel 2.1'deki MERSİS ana sayfasından Kuruluş Başvurusu bölümünü seçerek kuruluş sürecini başlatır. Ardından ekrana gelen şirket türlerine ilişkin sayfada Kolektif Şirket bölümünü seçerek şirket kuruluş işlemlerine devam edilir (Görsel 2.2).

Görsel 2.2: MERSİS kolektif şirket kuruluş ekranı

Kolektif şirketler bölümünün seçilmesi sonucunda açılan ekranda gerekli bilgilerin Türkçe olarak girişi yapılarak kolektif şirket sözleşmesi hazırlanır. İlgili ekranda sözleşmede bulunması zorunlu bilgiler ve ortaklar tarafından eklenmesi uygun görülen ek bilgiler doldurulur (Görsel 2.3).

Görsel 2.3: MERSİS kolektif şirket sözleşme ekranı

TTK 213. maddeye göre sözleşmede şu bilgilerin yer alması zorunludur:

- Ortakların ad ve soyadlarıyla ikametgâh adresleri, uyrukları ve kimlik numaraları; kolektif şirketi kuracak her bir gerçek kişinin ad ve soyadlarıyla ikametgâh adresleri, uyrukları ve kimlik numaraları ayrıntılı olarak yazılır.
- Şirketin kolektif olduğu; şirketin **kolektif şirket** olarak kurulduğunu gösteren ibare, sözleşmeye yazılır.
- Şirketin ticaret unvanı ve merkezi, ortaklardan en az birinin veya hepsinin ad ve soyadıyla birlikte **kolektif şirket** ibaresini içeren şirket unvanı ve şirketin faaliyet göstereceği adres sözleşmeye yazılır.
- Esaslı noktaları belirtilmiş ve tanımlanmış bir şekilde şirketin işletme konusu, yasalarla sınırlanmış ya da yasaklanmış konular haricinde şirketin ticari faaliyet konusu sözleşmeye yazılır.
- Her ortağın sermaye olarak koymayı taahhüt ettiği para miktarı, para niteliğinde olmayan sermayenin değeri ve bu değer ne suretle biçilmiş olduğu; sermaye olarak kişisel emek konulmuşsa bu emeğin niteliği, kapsamı ve değeri yazılır.
- Şirketi temsile yetkili kimselerin ad ve soyadları, bunların yalnız başına mı yoksa birlikte mi imza atmaya yetkili oldukları sözleşmeye yazılır.

Ortaklar; TTK 213. maddesinde yazılı hususlara aykırı olmamak şartıyla şirket sözleşmesine şirketin yönetimi, süresi, kârın veya zararın dağıtımı, fesih veya tasfiye kararlarına ilişkin bilgileri ekleyebilirler.

Bilgi Kutusu

Sözleşme kanuni şekilde yapılmamış veya sözleşmeye konması zorunlu olan kayıtlardan biri veya bazıları eksik yahut geçersiz olan bir kolektif şirket, adi şirket hükmünde olup, hakkında 216'ncı madde hükmü saklı kalmak şartıyla, Türk Borçlar Kanunu'nun adi şirketlere ilişkin hükümleri uygulanır (TTK madde 214).

1. KURULUŞ

Aşağıda adları, soyadları yerleşim yerleri ve uyrukları yazılı kurucular arasında bu sözleşmenin amaç ve konusunda yer alan işlerle iştigal eden ticari işletmeyi işletmek üzere bir **kolektif şirket** kurulmuş bulunmaktadır.

S.No.	Kurucu	Adres	Uyruk	Kimlik No.
1				
2				

2. UNVAN

Şirketin unvanıKolektif Şirkettir.

3. ŞİRKETİN MERKEZİ

Şirketin merkezi iliilçesidir.

Adresi'dir.

4. AMAÇ VE KONU

Şirketin başlıca amaç ve konusu şunlardır:

1.
2.
3.

5. SERMAYE

Şirketin sermayesi (.....) TL'dir. Sermayenin(.....) TL'si(.....) TL'si tarafından taahhüt edilmiştir.

6. ŞİRKETİN TEMSİLİ

Şirketi temsile yetkili olan kimse, şirketin işletme konusuna giren her türlü işi ve hukuki işlemleri şirket adına yapmak ve şirketin unvanını kullanmak yetkisine sahiptir. Bu yetkiyi sınırlayan her şart, iyi niyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez.

7. TEMSİLE YETKİLİ OLANLAR VE TEMSİL ŞEKLİ

Şirketi idare ve temsile şirket ortağı/ ortakların tek başına / birlikte şirket unvanı altında atacağı / atacakları imzasıyla / imzalarıyla mümkündür.

8. KANUNİ HÜKÜMLER

Bu şirket sözleşmesinde yer almayan hususlar hakkında Türk Ticaret Kanunu hükümleri uygulanır.

9. SÜRE

Şirketin süresi tescil tarihinden itibaren yıldır. Ancak sürenin bitiminden 15 gün önce ortaklar feshi yazılı olarak ihbar etmedikleri takdirde sözleşme kendiliğinden bir yıl daha uzatılmış sayılır.

10. KÂR VE ZARARIN DAĞILIMI

Şirketin safi kârı yapılmış her çeşit masrafların çıkarılmasından sonra kalan miktardır. Safi kârdan her sene bilanço sonunda safi kârın yüzde'ı ya yüzde'ıya ait olmak üzere ve zararlar da bu şekilde ve nispetler dâhilinde olmak üzere dağıtılır. Ortaklar istedikleri takdirde safi kârı sermayeye ekleyebilirler.

11. ŞİRKETİN FESHİ VE TASFİYESİ

Şirket süresinin bitiminden veya daha önce ortakların oy birliği/oy çoğunluğuyla şirketin feshine karar verilebilir.

KURUCULAR

Sıra No.	Kurucu	Uyruk	İmza
1			
2			

Görsel 2.4: Kolektif şirket sözleşme örneği

Görsel 2.4 ile benzer nitelikte şirket sözleşmesinin hazırlanması ve sisteme yüklenmesinden sonra ortaklar tarafından sözleşmenin imzalanması gerekir. İmzaların gerçekten bu kişilere ait olup olmadığı noterce onaylanarak veya ticaret sicili müdürü/müdür yardımcısı huzurunda imzalanarak tasdik edilir.

Sıra Sizde

Sınıfta küçük gruplar oluşturup birer kolektif şirket sözleşmesi hazırlayınız. Hazırladığınız sözleşmeyi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Kolektif şirket kurucuları, sözleşmenin noter tarafından onaylanmasından itibaren 15 gün içerisinde şirket merkezinin bulunduğu yerdeki Ticaret Sicili Müdürlüğüne bir dilekçe ile müracaat ederek şirketin tescilini yaptırmak zorundadır. Ticaret Sicili Müdürlüğüne verilecek dilekçenin ekine şu evraklar eklenmelidir:

- Noter onaylı sözleşme
- Taahhütname
- Ticari defterlerin noter onay sayfası
- Vergi levhası
- Sözleşmede adı geçen şirket yetkililerinin şirket unvanı altında atılmış onaylı imza beyanları
- Aynı sermaye üzerinde herhangi bir sınırlamanın olmadığına dair ilgili sicilden alınacak yazı
- Aynı sermaye olarak konulan taşınmaz, fikrî mülkiyet hakları ve diğer değerlerin kayıtlı buldukları sicillere şerh verildiğini gösteren belge.

TTK 232. madde hükmünce Ticaret Sicili Müdürlüğüne tescil edilen sözleşme Türkiye Ticaret Sicili gazetesinde ilan edilerek kolektif şirket tüzel kişiliği kazanmış olur. Şirket sözleşmesinin Türkiye Ticaret Sicili gazetesinde ilan edilmesinden sonraki bir ay içerisinde ortaklar şirket merkezinin bulunduğu yerdeki belediyeye, sosyal güvenlik kurumuna, bölge çalışma müdürlüğüne, ticaret/sanayi odasına müracaat ederek şirket kuruluşunu bu kurumlara da bildirmek zorundadır.

2.4. KURULUŞ İŞLEMLERİNİN MUHASEBE KAYITLARI

Hazırlık Çalışmaları

1. Kira kontratı gibi yazılı bir sözleşmenin mülk sahibi veya kiracı açısından olumlu yönlerini arkadaşlarınızla değerlendiriniz.
2. Doğru hazırlanan bir sözleşmenin faydaları neler olabilir? Açıklayınız.

Kolektif şirketler VUK'te birinci sınıf işletme olarak kabul edildiği için bilanço esasına göre yevmiye defteri, defterikebir ve envanter defteri tutmak zorundadır.

Kolektif şirketin ticari faaliyetlerine başlamadan önce yevmiye defteri ve envanter defterini şirket tüzel kişiliği adına notere tasdik ettirip noter onay sayfalarını ticaret sicili müdürlüğüne bildirmesi gerekmektedir. Defterikebirin ise VUK 220. maddesine istinaden tasdik ettirilme zorunluluğu yoktur. Kolektif şirket ticari faaliyetlerine ilişkin para ile ifade edilen her türlü iş ve işlemlerini bu defterlere işleyerek kayıt altına almak zorundadır.

Kolektif şirket kuruluşuna ilişkin işlemlerin muhasebe kaydı iki aşamada yapılmaktadır.

- Sermayenin taahhüt edilmesi kaydı,
- Ortakların sermaye taahhütlerini yerine getirmesi kaydı.

Sermaye taahhüt kaydında 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE hesabı (-) borçlandırılırken 500 SERMAYE hesabı alacaklandırılır (Şema 2.2).

Şema 2.2: Sermaye taahhüt kaydı

Kolektif Şirketler

Ortaklar sermaye taahhütlerini yerine getirdikleri zaman 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE hesabı (-) alacaklandırılırken ödenimin şekline göre (nakit veya nakit harici) ilgili aktif hesaplar borçlandırılır (Şema 2.3).

Şema 2.3: Sermaye taahhüdünün yerine getirilmesi

Kolektif şirketin kuruluşu sırasında yapılan bazı masraf ve giderler olabilir. Bu masraf ve giderler, 770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ hesabının borcuna, 331 ORTAKLARA BORÇLAR hesabının alacağına kaydedilir (Şema 2.4).

Şema 2.4: Şirket kuruluş giderlerinin muhasebeleştirilmesi

Ö r n e k 2 : 1

A ve B isimli iki şahıs, 10.10.202... tarihinde 80.000,00 TL sermayeli A ve B Kolektif Şirketini kurmaya karar vermişlerdir. Ortakların sermaye payları eşit olup aynı gün nakit olarak sermaye taahhütlerini yerine getirmişlerdir. Kuruluş işlemleri esnasında Ortak A tarafından 2.500,00 TL + %18 KDV'lik kuruluş masrafı yapılmıştır.

i

İ s t e n e n

- Sermaye taahhüdü yevmiye kaydını yapınız.
- Sermayenin ödenmesi yevmiye kaydını yapınız.
- Defterikebir kayıtlarını yapınız.
- Kuruluş bilançosunu düzenleyiniz.
- Kuruluş masrafının yevmiye kaydını yapınız.

!

Ç ö z ü m

İlgili kayıtlar aşağıdaki gibidir.

		10.10.202...	BORÇ	ALACAK
1	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		80.000,00	
	501.01 Ortak A	40.000,00		
	501.02 Ortak B	40.000,00		
	500 SERMAYE HESABI			80.000,00
	500.01 Ortak A	40.000,00		
	500.02 Ortak B	40.000,00		
Ortakların sermaye taahhüdü				
2	100 KASA HESABI		80.000,00	
	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI			80.000,00
	501.01 Ortak A	40.000,00		
	501.02 Ortak B	40.000,00		
	Sermaye taahhüdünün yerine getirilmesi			
		/ /		

B 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HS. A	B 500 SERMAYE HESABI A	B 100 KASA HESABI A
80.000,00	80.000,00	80.000,00

AKTİF (VARLIKLAR)	A VE B KOLEKTİF ŞİRKETİ 10.10.202... TARİHLİ KURULUŞ BİLANÇOSU	(KAYNAKLAR) PASİF
1-DÖNEN VARLIKLAR 80.000,00		3-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR 0,00
10 Hazır Değerler 80.000,00		
100 KASA 80.000,00		
2- DURAN VARLIKLAR 0,00		4-UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR 0,00
		5-ÖZ KAYNAKLAR 80.000,00
		50-Ödenmiş Sermaye 80.000,00
		500 SERMAYE 80.000,00
	80.000,00	80.000,00

3	10.10.202...		
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI		2.500,00	
191 İNDİRİLECEK KDV HESABI		450,00	
	331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI		2.950,00
	331.01 Ortak A	2.950,00	
	Kuruluş giderlerini karşılayan ortağa borçlanılması		
	/ /		

B 770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HS. A	B 191 İNDİRİLECEK KDV HESABI A	B 331 ORTAKLARA BORÇLAR HS. A
2.500,00	450,00	2.950,00

Ö r n e k 2 . 2

Üç ortaklı K ve Ortakları Kolektif Şti. 15.10.202... tarihinde 200.000,00 TL sermaye ile kurulmuştur. Ortakların sermaye payları ve ödeme şekilleri aşağıdaki gibidir.

Ortak K	100.000,00 TL	(50.000,00 TL nakit, 50.000,00 TL ticari mal)
Ortak L	50.000,00 TL	(50.000,00 TL nakit)
Ortak M	50.000,00 TL	(10.000,00 TL nakit, 40.000,00 TL taşıt)

Ortaklar sermaye taahhütlerini aynı gün yerine getirmişlerdir.

i

İstenen

- Sermaye taahhüdü yevmiye kaydını yapınız.
- Sermayenin ödenmesi yevmiye kaydını yapınız.
- Defterikebir kayıtlarını yapınız.
- Kuruluş bilançosunu düzenleyiniz.

!

Çözüm

İlgili kayıtlar aşağıdaki gibidir.

		15.10.202...	BORÇ	ALACAK
1	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		200.000,00	
	501.01 Ortak K	100.000,00		
	501.02 Ortak L	50.000,00		
	501.03 Ortak M	50.000,00		
	500 SERMAYE HESABI			200.000,00
	500.01 Ortak K	100.000,00		
	500.02 Ortak L	50.000,00		
	500.03 Ortak M	50.000,00		
	Ortakların sermaye taahhüdü			
2	100 KASA HESABI	15.10.202...	110.000,00	
	153 TİCARİ MALLAR HESABI		50.000,00	
	254 TAŞITLAR HESABI		40.000,00	
	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI			200.000,00
	501.01 Ortak K	100.000,00		
	501.02 Ortak L	50.000,00		
	501.03 Ortak M	50.000,00		
	Ortakların sermaye taahhütlerini yerine getirmesi			
		/ /		

B	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HS.	A	B	500 SERMAYE HESABI	A	B	100 KASA HESABI	A
	200.000,00	200.000,00		200.000,00		110.000,00		
B	153 TİCARİ MALLAR HESABI	A	B	254 TAŞITLAR HESABI	A			
	50.000,00			40.000,00				

AKTİF (VARLIKLAR)	K VE ORTAKLARI KOLEKTİF ŞİRKETİ 15.10.202... TARİHLİ KURULUŞ BİLANÇOSU	(KAYNAKLAR) PASİF
1-DÖNEN VARLIKLAR	200.000,00	3-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
10-Hazır Değerler	160.000,00	
100 KASA	110.000,00	
15-Stoklar		
153 TİCARİ MALLAR	50.000,00	
2- DURAN VARLIKLAR	40.000,00	4-UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
25-Maddi Duran Varlıklar	40.000,00	
254 TAŞITLAR	40.000,00	
		5-ÖZ KAYNAKLAR
		50-Ödenmiş Sermaye
		200.000,00
		500 SERMAYE
		200.000,00
	200.000,00	200.000,00

Ö r n e k 2 . 3

E ve F isimli iki şahıs, kolektif şirket kurmaya karar vermişlerdir. Şirket sermayesi 200.000,00 TL olup şirketin kuruluş işlemleri 25.10.202... tarihinde tamamlanmıştır. Ortak E 80.000,00 TL'lik sermaye taahhüdünün 50.000,00 TL'lik kısmını nakit, 30.000,00 TL'lik kısmını taşıt olarak yerine getirmiştir. Ortak F ise 120.000,00 TL'lik sermaye taahhüdünü sahibi olduğu işletmeyi bilanço değeri ile devretmek suretiyle yerine getirecektir. Ortak F'nin sahibi olduğu işletmenin 25.10.202... tarihli bilanço bilgileri aşağıdaki gibidir.

AKTİF (VARLIKLAR)	F İŞLETMESİ 25.10.202... TARİHLİ BİLANÇOSU	(KAYNAKLAR) PASİF
1-DÖNEN VARLIKLAR	120.000,00	3-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
10-Hazır Değerler	120.000,00	32-Ticari Borçlar
100 KASA	30.000,00	50.000,00
102 BANKALAR	20.000,00	320 SATICILAR
15-Stoklar		50.000,00
153 TİCARİ MALLAR	70.000,00	
2- DURAN VARLIKLAR	50.000,00	4-UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
25-Maddi Duran Varlıklar	50.000,00	
255 DEMİRBAŞLAR	50.000,00	
		5-ÖZ KAYNAKLAR
		50-Ödenmiş Sermaye
		120.000,00
		500 SERMAYE
		120.000,00
	170.000,00	170.000,00

i

İstenen

- Ortak F'nin sahibi olduğu işletmesinin devir değerini hesaplayınız.
- Sermaye taahhüdü yevmiye kaydını yapınız.
- Sermayenin ödenmesi yevmiye kayıtlarını yapınız.
- Defterikebir kayıtlarını yapınız.
- Kuruluş bilançosunu düzenleyiniz.

!

Çözüm

Ortak F'nin sahibi olduğu işletmenin devir değeri, bilanço değerleri esas alınarak devir şartlarına göre varlıklardan borçların düşülmesi suretiyle bulunur. İşletme bilanço değerleriyle devredileceğine göre;

Devredilen değerler	170.000,00
Kasa	30.000,00
Bankalar	20.000,00
Ticari mallar	70.000,00
Demirbaşlar	50.000,00
Borçlar	(50.000,00)
Satıcılar	(50.000,00)
Devredilen net değer	120.000,00

Buna göre işletmenin devir değeri Ortak F'nin sermaye tutarı olan 120.000,00 TL'yi karşılamaktadır.

		25.10.202...	BORÇ	ALACAK
1	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		200.000,00	
	501.01 Ortak E	80.000,00		
	501.02 Ortak F	120.000,00		
	500 SERMAYE HESABI			200.000,00
	500.01 Ortak E	80.000,00		
	500.02 Ortak F	120.000,00		
	Ortakların sermaye taahhüdü			
		25.10.202...		
2	100 KASA HESABI		50.000,00	
	254 TAŞITLAR HESABI		30.000,00	
	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI			80.000,00
	501.01 Ortak E	80.000,00		
	Ortak E'nin sermaye taahhüdünün yerine getirilmesi			
		/ /		

25.10.202...			
3	100 KASA HESABI	30.000,00	
	102 BANKALAR HESABI	20.000,00	
	153 TİCARİ MALLAR HESABI	70.000,00	
	255 DEMİRBAŞLAR HESABI	50.000,00	
	320 SATICILAR HESABI		50.000,00
	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		120.000,00
	501.02 Ortak F	120.000,00	
	Ortak F'nin sermaye taahhüdünün yerine getirilmesi		
	/ /		

B	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HS.	A	B	500 SERMAYE HESABI	A	B	100 KASA HESABI	A
	200.000,00	80.000,00		200.000,00			50.000,00	
		120.000,00					30.000,00	
B	102 BANKALAR HESABI	A	B	153 TİCARİ MALLAR HS.	A	B	254 TAŞITLAR HESABI	A
	20.000,00			70.000,00			30.000,00	
B	255 DEMİRBAŞLAR HESABI	A	B	320 SATICILAR HESABI	A			
	50.000,00			50.000,00				

AKTİF (VARLIKLAR)	E VE F KOLEKTİF ŞİRKETİ 25.10.202... TARİHLİ KURULUŞ BİLANÇOSU		(KAYNAKLAR) PASİF	
1-DÖNEN VARLIKLAR		170.000,00	3-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	50.000,00
10-Hazır Değerler		170.000,00	32-Ticari Borçlar	50.000,00
100 KASA	80.000,00		320 SATICILAR	50.000,00
102 BANKALAR	20.000,00			
15-Stoklar			4-UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	0,00
153 TİCARİ MALLAR	70.000,00			
2- DURAN VARLIKLAR		80.000,00	5-ÖZ KAYNAKLAR	200.000,00
25-Maddi Duran Varlıklar		80.000,00	50-Ödenmiş Sermaye	200.000,00
254 TAŞITLAR	30.000,00		500 SERMAYE	200.000,00
255 DEMİRBAŞLAR	50.000,00			
		250.000,00		250.000,00

2.5. SERMAYE DEĞİŞİKLİKLERİ VE MUHASEBE KAYITLARI

Hazırlık Çalışmaları

1. Aile şirketlerinde ortakların genellikle aile bireylerinden oluşmasındaki temel amaç ne olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Sınırsız sorumlu bir ortak açısından şirkete yeni ortak alınmasının olumlu ve olumsuz yönlerini değerlendiriniz.

Kolektif şirketler, şirket faaliyetlerinin akışına bağlı olarak veya başka gerekçelerle sermayede artırım ve azaltım yapabilir. Sermayede meydana gelen bu değişiklik kararının ortakların oy birliğiyle alınmasını ve şirket sözleşmesinin sermaye ile ilgili maddesinde değişiklik yapılmasını gerektirmektedir. Bu nedenle öncelikle MERSİS üzerinden değişiklik başvurusu yapılarak şirket sözleşmesinde sermaye artırım veya azaltım değişikliğinin Ticaret Sicili Müdürlüğünde tescilinin yapılması gerekir (Görsel 2.5).

Görsel 2.5: MERSİS şirket sözleşmesi değişiklik başvurusu ekranı

2.5.1. Kolektif Şirketlerde Sermaye Artırımı ve Muhasebe Kayıtları

Kolektif şirketlerde aşağıda belirtilen durumların oluşması hâlinde ortaklar tarafından sermaye artırımına karar verilebilir.

- Kuruluş sermayesinin yanlış hesaplanmış olması,
- Şirket iş hacminin genişlemiş olması sebebiyle mevcut sermayenin yetersiz kalması,
- İşletmenin yanlış yatırım politikaları sonucu mevcut sermayenin yetersiz kalması,
- Paranın satın alma gücünde meydana gelen azalma sebebiyle mevcut sermayenin yetersiz kalması.

Kolektif şirketlerde sermaye artırımını şu şekillerde yapılabilir:

- Ortaklar mevcut sermaye paylarını artırabilir.
- Ortaklar şirketteki kâr paylarını almayıp sermayeye eklenmesine karar verebilir.
- Varsa yedek akçeler sermayeye eklenebilir.
- Şirkete yeni ortak/ortaklar alınabilir.
- Borçlar sermayeye eklenebilir.
- Başka bir şirketle birleşilebilir.

Kolektif şirketlerde sermaye artırımının muhasebe kaydı şirket kuruluşunda olduğu gibi önce artırılan tutar kadar sermaye taahhüt kaydı yapılır (Şema 2.5).

Şema 2.5: Sermaye taahhüt kaydı

Sonrasında taahhüdün yerine getirilmesi şekline göre 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE hesabı (-) alacaklandırılarak ilgili varlık hesapları borçlandırılır (Şema 2.6).

Şema 2.6: Sermaye taahhüdünün yerine getirilmesi

Ö r n e k 2 : 4

A ve B Kolektif Şirketi 240.000,00 TL olan sermayesinin yetersiz olması nedeniyle 25.11.202... tarihinde sermayeyi 300.000,00 TL'ye çıkarmaya karar vermiştir. İki ortaklı şirkette ortakların payları eşit olup artırmayı taahhüt ettikleri sermaye tutarlarını 25.11.202... tarihinde şirketin banka hesabına yatırmışlardır.

İ s t e n e n

- a) Sermaye artırımına ilişkin sermaye taahhüdü yevmiye kaydını yapınız.
- b) Sermayenin ödenmesi yevmiye kaydını yapınız.

Ç ö z ü m

İlgili kayıtlar aşağıdaki gibidir.

		25.11.202...	BORÇ	ALACAK
--	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		60.000,00	
	501.01 Ortak A	30.000,00		
	501.02 Ortak B	30.000,00		
	500 SERMAYE HESABI			60.000,00
	500.01 Ortak A	30.000,00		
	500.02 Ortak B	30.000,00		
	Ortakların sermaye artırma taahhütleri			
		25.11.202...		
--	102 BANKALAR HESABI		60.000,00	
	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI			60.000,00
	501.01 Ortak A	30.000,00		
	501.02 Ortak B	30.000,00		
	Ortakların sermaye artırım taahhütlerini yerine getirmesi			
		/ /		

Ö r n e k 2 . 5

İki ortaklı E ve F Kolektif Şirketinin sermayesi 90.000,00 TL olup ortakların payları eşittir. Finansman güçlüğü yaşayan şirket, yeni ortak almak suretiyle bu güçlüğü aşmaya karar vermiştir. Yeni alınacak Ortak G 60.000,00 TL karşılığında şirketin 1/3 hissesine sahip olacaktır. 30.11.202... tarihinde 60.000,00 TL nakit olarak ödenmiş ve sermaye artırımına ilişkin yasal işlemler tamamlanmıştır. Sermayedeki farklılık eski ortakların sermaye paylarına eklenecektir.

İ s t e n e n

- Sermaye artışından kaynaklanan yeni duruma göre ortakların sermaye durumlarını hesaplayınız.
- Sermaye artırımına ilişkin sermaye taahhüdü yevmiye kaydını yapınız.
- Sermayenin ödenmesi yevmiye kaydını yapınız.

Mevcut ortaklarla eşit sermaye payına sahip olarak alınan yeni ortağın sermaye tutarı mevcut ortakların sermaye tutarından fazla olabilir. Bu durumun muhasebe kaydı iki yöntemle yapılabilir.

- Şerefiyesiz muhasebeleştirme yöntemi
- Şerefiyeli muhasebeleştirme yöntemi

Şerefiyesiz ödeme yönteminde yeni ortaktan fazla alınan sermaye tutarı mevcut ortakların sermaye tutarlarına eklenebilir veya ortakların cari hesaplarına alınabilir. Mevcut ortakların sermaye tutarlarına eklendiği varsayılsa hesaplama ve muhasebe kaydı aşağıdaki gibi yapılır.

Bilgi Kutusu

Şerefiye; şirketlerin devir alınması esnasında, şirket için ödenen bedel ve piyasa rayiç tutarı ile ölçümlenen net varlıkların değeri arasındaki pozitif farktır.

Çözüm

İlgili kayıtlar aşağıdaki gibidir.

Eski sermaye	90.000,00 TL
Yeni ortağın ödediği sermaye	60.000,00 TL
Yeni sermaye	150.000,00 TL
Her bir ortağın sermaye payı	150.000,00 TL / 3 = 50.000,00 TL
Eski ortakların sermayesine eklenecek tutar	60.000,00 TL - 50.000,00 TL = 10.000,00 TL
Eski ortakların her birinin sermayesine eklenecek tutar	10.000,00 TL / 2 = 5.000,00 TL

30.11.202...		BORÇ	ALACAK
501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		60.000,00	
501.01 Ortak E	5.000,00		
501.02 Ortak F	5.000,00		
501.03 Ortak G	50.000,00		
500 SERMAYE HESABI			60.000,00
500.01 Ortak E	5.000,00		
500.02 Ortak F	5.000,00		
500.03 Ortak G	50.000,00		
Ortakların sermaye artırma taahhütleri			
100 KASA HESABI		60.000,00	
501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI			60.000,00
501.01 Ortak E	5.000,00		
501.02 Ortak F	5.000,00		
501.03 Ortak G	50.000,00		
Ortakların sermaye artırma taahhüdünü yerine getirmesi			
	/ /		

?

Sıra Sizde

K ve Ortağı Kolektif Şirketinin sermayesi 80.000,00 TL olup ortakların sermaye payları eşittir. Yeni yatırım kararı için şirket sermayesinin yetersiz olduğunu değerlendiren şirket ortakları şirketten 50.000,00 TL olacağı olan M isimli şahıs ile anlaşarak alacağından vazgeçmesi kaydıyla şirkete ortak almaya karar vermiştir. Şirkete yeni ortak alınmasına ilişkin yasal işlemler tamamlanmıştır.

i

İstenen

- Sermaye artırımına ilişkin sermaye taahhüdü yevmiye kaydını yapınız.
- Sermayenin ödenmesi yevmiye kaydını yapınız.

Araştırınız

Örnek 2.5'teki soruda;

Yeni ortaktan alınan fazla sermayenin mevcut ortakların cari hesabına alındığını varsayarak şerefiyeli muhasebeleştirme yöntemine göre muhasebe kaydının nasıl yapıldığını araştırınız.

2.5.2. Kolektif Şirketlerde Sermaye Azaltımı ve Muhasebe Kayıtları

Kolektif şirketlerde aşağıda belirtilen durumların oluşması hâlinde ortaklar tarafından sermaye azaltımına karar verilebilir:

- Kuruluş sermayesinin şirket faaliyetleri için gereğinden fazla olması,
- Ortaklardan bir veya birkaçının ortaklıktan ayrılması,
- Şirketin zarar etmesi ve bu zararın ortaklar tarafından karşılanamaması.

Kolektif şirketlerde sermaye azaltımı şu şekillerde yapılabilir:

- Şirket ortaklarının sermaye payları azaltılabilir.
- Şirket zararını karşılamak için sermaye payları azaltılabilir.
- Ortaklıktan ayrılanların sermaye payları kadar sermaye azaltılabilir.

Kolektif şirketlerde sermaye azaltımının muhasebe kaydı yapılırken 500 SERMAYE hesabı borçlandırılırken 331 ORTAKLARA BORÇLAR hesabı alacaklandırılır (Şema 2.7).

Şema 2.7: Sermaye azaltım kaydı

Kolektif Şirketler

Ortaklara ödeme yapıldığı zaman 331 ORTAKLARA BORÇLAR hesabı borçlandırılırken ödeme şekline göre ilgili varlık ve kaynak hesapları alacaklandırılır (Şema 2.8).

Şema 2.8: Sermaye azaltımının ortaklar tarafından karşılanmasına ilişkin kayıt

Örnek 2.6

A ve B Kolektif Şirketi 150.000,00 TL olan sermayesinin şirket faaliyetleri için fazla olduğu gerekçesiyle 25.11.202... tarihinde 70.000,00 TL'ye düşürülmesine karar vermiştir. İki ortaklı şirkette ortakların payları eşit olup azaltılan sermaye tutarları ortaklara 25.11.202... tarihinde nakden ödenmiştir.

İstenen

- Sermaye azaltımına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Ortaklara ödemenin yevmiye kaydını yapınız.

Çözüm

İlgili kayıtlar aşağıdaki gibidir.

		25.11.202...	BORÇ	ALACAK
--	500 SERMAYE HESABI		80.000,00	
	500.01 Ortak A	40.000,00		
	500.02 Ortak B	40.000,00		
		331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI		80.000,00
		331.01 Ortak A	40.000,00	
		331.02 Ortak B	40.000,00	
	Azaltılan sermaye tutarının ortakların cari hesabına aktarılması			
--	331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI		80.000,00	
	331.01 Ortak A	40.000,00		
	331.02 Ortak B	40.000,00		
		100 KASA HESABI		80.000,00
	Azaltılan sermaye tutarlarının ödenmesi			
		//		

?

Sıra Sizde

E ve Ortakları Kolektif Şirketi üç ortaklı bir şirkettir. Şirketin sermayesi 200.000,00 TL olup ortakların sermaye payları şu şekildedir:

Ortak E	80.000,00 TL
Ortak F	60.000,00 TL
Ortak G	60.000,00 TL

Ortak F'nin 15.11.202... tarihinde vefat etmesi üzerine kalan iki ortak birlikte şirketi devam ettirmeye karar vermişlerdir. Gerekli yasal süreç tamamlanmış olup ölen ortağın sermaye payı mirasçılara çek keşide edilmek suretiyle 30.11.202... tarihinde ödenmiştir.

i

İstene n

- Ortak F'nin ortaklıktan çıkarılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Ortak F'nin mirasçılara yapılan ödemeye ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

2.6. KOLEKTİF ŞİRKETLERDE KÂR VE ZARAR DAĞITIMI

Hazırlık Çalışmaları

- Faaliyet döneminin kâr veya zararlar sona ermesini vergilendirme açısından karşılaştırarak açıklayınız.
- Bir şirketi başarısızlığa götüren durumlar neler olabilir? Arkadaşlarınızla değerlendiriniz.

İşletme yöneticileri faaliyet dönemi sonunda işletmenin finansal tablolarını düzenleyerek ortakların onayına sunar. Finansal tablolar ortakların çoğunluğunun onayı ile kesinleşir ve işletmenin kâr/zarar durumu belirlenir. Belirlenen kârın/zararın ortaklara dağıtılması gerekir. Kolektif şirketlerde kârın/zararın dağıtımı ortaklardan birisi veya üçüncü bir kişi tarafından şirket sözleşmesinde belirlendiği şekilde dağıtılır. Eğer sözleşmede belirlenmemişse ortakların oy birliği ile alacağı karara göre dağıtım yapılır. Kârın/zararın dağıtımında sonradan ortaklar arasında anlaşmazlık çıkmaması için hakkaniyet kuralları çerçevesinde sözleşmede kâr/zarar dağıtımı ile ilgili kurallar belirlenmelidir. Ortaklar, kâr/zarar dağıtım kararına veya paylarına düşen kâr/zarara karar tarihinden itibaren üç ay içerisinde itiraz edebilir.

Bilgi Kutusu

Şahıs şirketlerinden olan kolektif şirket, Gelir Vergisi Kanunu açısından şirket tüzel kişiliği olarak gelir vergisi mükellefi değildir. Ortaklar, paylarına düşen kârı, diğer beyana tabi gelirleri ile birleştirerek gelir vergisi beyannamelerinde beyan eder ve vergisini öder. Bu nedenle kolektif şirketlerde kâr/zararın şirket bünyesinde bırakılmayarak mutlak suretle ortaklara dağıtılması zorunludur.

2.6.1. Kolektif Şirketlerde Kâr Dağıtımı ve Muhasebe Kayıtları

İşletmelerin topluma hizmet etme amacını yerine getirebilmesi için sürekliliği ve ticari faaliyetleri sonucunda kâr elde etmesi sağlanmalıdır. Kâr işletme öz sermayesinde artış meydana getiren bir unsur olduğu için işletme sahiplerinin varlıklar

üzerindeki haklarını da artırıcı bir niteliğe sahiptir. Kârın ortaklara dağıtımını şu ölçütlere göre yapılabilir:

- Kârın ortaklara eşit dağıtılması
- Kârın ortakların şirkete koydukları sermaye payları oranında dağıtılması
- Kârın ortakların sermaye paylarına belirli bir faiz uygulanmasıyla dağıtılması
- Kârın yönetici ortaklara prim ayrıldıktan sonra dağıtılması.

590 DÖNEM NET KÂRI hesabında bekleyen geçmiş döneme ait kâr tutarı, faaliyet dönemi başında 570 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI hesabına devredilir (Şema 2.9).

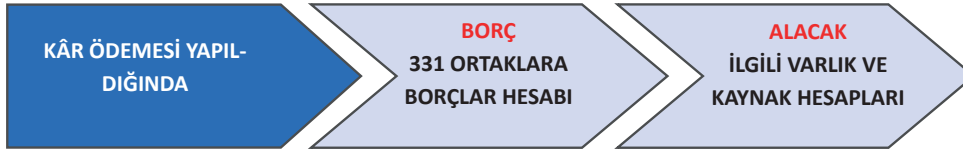
Şema 2.9: Dönem net kârının geçmiş yıllar kârları hesabına aktarılması

Kâr dağıtım kararına göre 570 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI hesabı borçlandırılarak 331 ORTAKLARA BORÇLAR hesabı alacaklandırılır (Şema 2.10).

Şema 2.10: Geçmiş yıllar kârlarının ortaklar cari hesabına aktarılması

Ortaklara kâr payları ödendikçe 331 ORTAKLARA BORÇLAR hesabı borçlandırılıp ilgili varlık ve kaynak hesapları (100 KASA, 102 BANKALAR vb.) alacaklandırılır (Şema 2.11).

Şema 2.11: Ortaklara kâr payı ödemesi yapılması

Örnek 2.7

90.000,00 TL sermayeli A ve B Kolektif Şirketi'nde ortakların sermaye payları şu şekildedir:

Ortak A : 60.000,00 TL

Ortak B : 30.000,00 TL

Şirketin 2021 yılı kârı 40.000,00 TL olup şirket sözleşmesinde kârın eşit dağıtılması belirtilmiştir. 28.02.2022 tarihinde ortakların kâr payları nakit olarak ödenmiştir.

İstene

- Ortakların kâr paylarını hesaplayınız.
- Kâr dağıtımını ile ilgili yevmiye kayıtlarını yapınız.

Ç ö z ü m

İlgili kayıtlar aşağıdaki gibidir.

Ortakların kâr paylarının hesaplanması

Ortak A 40.000,00 TL / 2 = 20.000,00 TL

Ortak B 40.000,00 TL / 2 = 20.000,00 TL

28.02.2022		BORÇ	ALACAK
570 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI HESABI		40.000,00	
570.01 2021 Yılı Kârı	40.000,00		
331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI			40.000,00
331.01 Ortak A	20.000,00		
331.02 Ortak B	20.000,00		
Kârın ortakların cari hesabına aktarılması			
28.02.2022			
331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI		40.000,00	
331.01 Ortak A	20.000,00		
331.02 Ortak B	20.000,00		
100 KASA HESABI			40.000,00
Kâr paylarının ödenmesi			
/ /			

Ö r n e k 2 . 8

K ve Ortağı Kolektif Şirketinin sermayesi 180.000,00 TL olup 100.000,00 TL'si Ortak K'ye, 80.000,00 TL'si Ortak L'ye aittir. Şirketin 2021 yılı kârı 90.000,00 TL olup şirket sözleşmesinde kârın sermaye payları oranında dağıtılması belirtilmiştir. 28.02.2022 tarihinde ortakların kâr payları nakit olarak ödenmiştir.

İ s t e n e n

- Ortakların kâr paylarını hesaplayınız.
- Kâr dağıtımı ile ilgili yevmiye kayıtlarını yapınız.

Ç ö z ü m

İlgili kayıtlar aşağıdaki gibidir.

Ortakların kâr paylarının hesaplanması

Ortak A 100.000,00 TL / 180.000,00 TL * 90.000,00 TL = 50.000,00 TL
Ortak B 80.000,00 TL / 180.000,00 TL * 90.000,00 TL = 40.000,00 TL

28.02.2022		BORÇ	ALACAK
570 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI HESABI		90.000,00	
570.01 2021 Yılı Kârı	90.000,00		
331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI			90.000,00
331.01 Ortak A	50.000,00		
331.02 Ortak B	40.000,00		
Kârın ortakların cari hesabına aktarılması			
28.02.2022			
331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI		90.000,00	
331.01 Ortak A	50.000,00		
331.02 Ortak B	40.000,00		
100 KASA HESABI			90.000,00
Kâr paylarının ödenmesi			
/ /			

2.6.2. Kolektif Şirketlerde Zarar Dağıtım ve Muhasebe Kayıtları

Ticari faaliyetler sonucunda kâr edilebileceği gibi zarar da edilebilir. Kârın tersine zarar, işletme öz sermayesinde azalışa neden olduğu için işletme sahiplerinin varlıklar üzerindeki haklarını da azaltıcı niteliğe sahiptir. Ortaklar tarafından oy birliği ile alınmış bir karar olmadıkça hiçbir ortak sermayesinden eksilen kısmı (zarar payını) karşılamaya zorlanamaz. Sermayenin zararlar eksilen kısmı, aksine bir karar yoksa gerçekleşecek kâr ile kapatılır. Yani cari dönem zararı sermayeden karşılanmışsa oluşan sermaye eksikliği gerçekleşecek kârdan kapatılır.

Bilgi Kutusu

Şirket tüzel kişiliğinin zararı, işletme kayıtlarında bekletilerek gelecek beş yıl içerisinde elde edilecek kârlardan mahsup edilmesi mümkün değildir. Ancak her ortak; payına düşen zararı, kendi yıllık gelir vergisi beyannamelerinde diğer gelir unsurlarından indirerek beş yıl boyunca elde edeceği kârlardan mahsup edebilir.

Zararın ortaklara dağıtım şu şekillerde yapılabilir:

- Ortaklar paylarına düşen zararı şirkete ödeyebilir.
- Ortakların sermaye payı azaltılarak zarar kapatılabilir.

591 DÖNEM NET ZARARI hesabında bekleyen geçmiş döneme ait zarar tutarı, faaliyet dönemi başında 580 GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI hesabına devredilir (Şema 2.12).

Şema 2.12: Dönem net zararının geçmiş yıllar zararları hesabına aktarılması

Zararın dağıtım kararına göre 580 GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI hesabı alacaklandırılarak 131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR hesabı borçlandırılır (Şema 2.13).

Şema 2.13: Geçmiş yıllar zararlarının ortaklar cari hesabına aktarılması

Ortaklar paylarına düşen zararı öderlerse 131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR hesabı alacaklandırılıp ilgili varlık hesapları (100 KASA, 102 BANKALAR vb.) borçlandırılır. Eğer zarar tutarı sermayeden karşılanacaksa 500 SERMAYE hesabı borçlandırılır (Şema 2.14).

Şema 2.14: Ortaklardan zararın tahsil edilmesi

Ö r n e k 2 . 9

A ve B Kolektif Şirketinin sermayesi Ortak A 100.000,00 TL, Ortak B 150.000,00 TL olmak üzere 250.000,00 TL'dir. Şirketin 2021 yılı zararı 60.000,00 TL'dir. Şirket sözleşmesi hükümlerine göre zarar, ortaklara sermaye payları oranında dağıtılacaktır. Ortaklar paylarına düşen zararı 15.02.2022 tarihinde şirketin banka hesabına yatırmıştır.

İ s t e n e n

- Ortakların paylarına düşen zarar tutarını hesaplayınız.
- Zarar dağıtım ile ilgili yevmiye kayıtlarını yapınız.
- Zararın ortaklar tarafından ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

Ç ö z ü m

İlgili kayıtlar aşağıdaki gibidir.

Ortakların zarar paylarının hesaplanması

Ortak A 100.000,00 TL / 250.000,00 TL * 60.000,00 TL = 24.000,00 TL

Ortak B 150.000,00 TL / 250.000,00 TL * 60.000,00 TL = 36.000,00 TL

Kolektif Şirketler

15.02.2022		BORÇ	ALACAK
131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR HESABI		60.000,00	
131.01 Ortak A	24.000,00		
131.02 Ortak B	36.000,00		
580 GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI HESABI			60.000,00
580.01 2021 Yılı Zararı			
2021 yılı zararının ortakların cari hesabına aktarılması			
15.02.2022			
102 BANKALAR HESABI		60.000,00	
131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR HESABI			60.000,00
131.01 Ortak A	24.000,00		
131.02 Ortak B	36.000,00		
Geçmiş yıl zararının bankaya yatırılması			
/ /			

Sıra Sizde

F ve G Kolektif Şirketinin sermayesi Ortak F 50.000,00 TL, Ortak G 75.000,00 TL olmak üzere 125.000,00 TL'dir. Şirketin 2021 yılı zararı 40.000,00 TL'dir. Şirket sözleşmesi hükümlerine göre zarar ortaklara sermaye payları oranında dağıtılacaktır. Ortaklar paylarına düşen zararı 16.02.2022 tarihinde şirketin banka hesabına yatırmıştır.

İstenen

- Ortakların paylarına düşen zarar tutarını hesaplayınız.
- Zarar dağıtımı ile ilgili yevmiye kayıtlarını yapınız.
- Zararın ortaklar tarafından ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

Sıra Sizde

S ve Ortağı Kolektif Şirketi'nin sermayesi 200.000,00 TL olup iki ortaklı bir şirkettir. Ortakların sermaye payları şu şekildedir:

Ortak S : 150.000,00 TL

Ortak Ş : 50.000,00 TL

Şirket 202... yılında 100.000,00 TL kâr etmiş olup kâr ortaklara eşit olarak dağıtılacaktır.

İstenen

- Ortakların kâr paylarını hesaplayınız.
- Kâr dağıtımı ile ilgili yevmiye kayıtlarını yapınız.

M O N O G R A F İ

Üç ortaklı C ve Ortakları Kolektif Şirketi 01.12.202... tarihinde yasal işlemler tamamlanarak kurulmuştur. 300.000,00 TL sermayeli şirkette ortakların sermaye payları ve taahhütleri şu şekildedir:

Ortak A	60.000,00 TL (25.000,00 TL nakit, 35.000,00 TL çek)
Ortak B	60.000,00 TL (60.000,00 TL nakit)
Ortak C	180.000,00 TL (80.000,00 TL nakit, 50.000,00 TL ticari mal, 50.000,00 TL taşıt)

Ortak C 50.000,00 TL'lik nakit sermaye taahhüdünü 15.12.202... tarihinde yerine getirecektir. Diğer sermaye taahhütleri 01.12.202... tarihinde yerine getirilmiştir. Şirketin ticari faaliyetleri aşağıdaki şekildedir:

1. Şirketin kuruluş işlemleri sırasında Ortak C tarafından 5.000,00 TL + %18 KDV tutarında kuruluş gideri yapılmıştır.
2. 02.12.202... tarihinde 20.000,00 TL + %18 KDV tutarında ticari mal nakit satın alınmıştır.
3. 04.12.202... tarihinde 5.000,00 TL + %18 KDV tutarında ticari mal satılmış, bedelinin şirketin banka hesabına yatırıldığı öğrenilmiştir.
4. 07.12.202... tarihinde 12.000,00 TL + %18 KDV tutarında mal satılmıştır. Alıcı mal bedelini banka hesabına havale yapmıştır.
5. 12.12.202... tarihinde 40.000,00 TL + %18 KDV tutarında ticari mal veresiye satın alınmıştır.
6. 15.12.202... tarihinde Ortak C'den sermaye tahhüdüne karşılık 50.000 TL nakit tahsil edilmiştir.
7. 20.12.202... tarihinde 50.000,00 TL + %18 KDV tutarında ticari mal satılmıştır. KDV bedeli nakit olarak alınmış olup kalanı veresiyedir.
8. 25.12.202... tarihinde şirket sermayenin fazla olduğu gerekçesiyle sermaye azaltım kararı almıştır. Ortakların sermaye paylarını %25 oranında azaltımına ilişkin yasal süreç tamamlanmıştır. 27.12.202... tarihinde sermaye azaltımına ilişkin sermaye payları ortaklara nakit olarak ödenmiştir.
9. 30.12.202... tarihinde brüt 3.000,00 TL tutarında vergiden muaf bir aylık kira ödemesi nakit olarak yapılmıştır.
10. 30.12.202... tarihinde 500,00 TL + %18 KDV tutarında elektrik faturası nakit ödenmiştir.

Envanter Bilgileri

1. Maddi duran varlıklar için %20 oranında normal amortisman yöntemi uygulanmaktadır.
2. Aralıklı envanter yöntemini uygulayan işletmede yapılan stok sayımında depoda 70.000,00 TL tutarında ticari mal tespit edilmiştir.

İ s t e n e n

- a) C ve Ortakları Kolektif Şirketinin kuruluş yevmiye kayıtlarını yapınız. Kuruluş bilançosunu düzenleyiniz.
- b) Aralık ayı ticari faaliyetlerine ilişkin yevmiye kayıtlarını yapınız.
- c) Aralık ayı KDV mahsup kaydını yapınız.
- ç) Verilen envanter bilgilerine göre dönem sonu işlemlerinin yevmiye kayıtlarını yapınız.
- d) 31.12.202... tarihli kesin mizanı, bilançoyu ve gelir tablosunu düzenleyiniz.
- e) 202... yılı kârının ortaklara sermaye payları ile orantılı şekilde dağıtımına ilişkin yevmiye kayıtlarını yapınız.

30611

Çözüm için
kodu tarayın.

A) Aşağıdaki cümlelerin yanındaki boşluğa cümle doğru ise (D), yanlış ise (Y) yazınız.

1. (.....) Ticaret Sicil gazetesinde ilan edilen şirket kuruluşu sonrasında ticaret siciline de tescil yapılmalıdır.
2. (.....) Kolektif şirketlerde kâr şirkete bırakılarak sermayeye eklenebilir.
3. (.....) Kolektif şirket ortakları, birbirlerini yakından tanıyan zincirleme sorumluluğa sahip ortaklardır.
4. (.....) Kolektif şirketlerde yalnızca tek bir ortağın sınırsız sorumlu olması yeterlidir.
5. (.....) Kolektif şirketlerde kâr zarar dağıtımında şirket sözleşmesi esas alınır.

B) Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşluklara uygun olan ifadeleri yazınız.

6. Kolektif şirketlerde minimum şartı aranmaz.
7. Kolektif şirket ortakları arasında ve itimat duygusu yüksektir.
8. Şirketin sürekliliğini sağlaması için elde ederek öz sermayesini artırması gerekir.
9. Kolektif şirketlerin kuruluş işlemleri üzerinden gerçekleştirilebilir.
10. Kolektif şirketlerde dağıtılan kârın, ortaklar tarafından vergisi beyannamesi ile beyan edilerek vergisi ödenir.

C) Aşağıda verilen soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

11. Aşağıdakilerden hangisi kolektif şirketlere ait özelliklerden değildir?

- A) Ortaklar sınırsız sorumludur.
- B) Şirket unvanında ortaklara ait isimlere yer verilir.
- C) Emek, sermaye olarak konulmaz.
- D) Tüzel kişilikler kolektif şirket kuramaz.
- E) Sigortacılık faaliyetlerinde bulunmak için kolektif şirket kurulamaz.

12. Aşağıdakilerden hangisi 580 No.lu hesabın kullanımını gerektiren durumu ifade eder?

- A) Sermaye taahhüdü
- B) Sermaye artırımı
- C) Sermaye azaltımı
- D) Kâr dağıtımı
- E) Zarar dağıtımı

13. Aşağıdakilerden hangisi şirket kuruluş sözleşmesinde yer almaz?

- A) Ortaklara ait ad, soyad ve adres bilgileri
- B) Şirketin faaliyet alanı
- C) Şirketin kurulduğu adres bilgileri
- D) Şirketi temsile yetkili kişiler
- E) Şirket ve ortaklarının mal varlıkları

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

14. Aşağıdakilerden hangisi sermaye taahhüt kaydında kullanılan hesapların doğru eşleştirilmesini göstermektedir?

- A) 331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI - 100 KASA HESABI
- B) 500 SERMAYE HESABI - 131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR HESABI
- C) 500 SERMAYE HESABI - 331 ORTAKLARDAN BORÇLAR HESABI
- D) 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI - 500 SERMAYE HESABI
- E) 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI - 100 KASA HESABI

15. Aşağıdakilerden hangisi kolektif şirketlerde sermaye azaltımına gidilmesini gerektiren durumlardan biridir?

- A) Ortaklardan birinin şirketten ayrılması
- B) Faaliyet hacminin büyümesi
- C) Enflasyon nedeni ile sermayenin satın alma gücünün değişmesi
- D) Yanlış yatırım kararları ile kayıplar yaşanması
- E) Şirketin yeni alanlarda yatırıma yönelmesi

16. Aşağıdakilerden hangisi kâr dağıtım şekilleri arasında yer almaz?

- A) Sermaye paylarına göre
- B) Ortaklık sürelerine göre
- C) Yöneticilere pay ayrıldıktan sonra ortaklara dağıtım
- D) Belli faiz oranları uygulanması
- E) Eşit oranlarda

17. Bir ortağın yerine getirmedeği sermaye taahhüdü bilançoda nasıl gösterilir?

- A) Bilançonun aktif değerleri içinde
- B) Varlık kalemleri arasında
- C) Bilançonun pasif kısmını pozitif etkileyecek nitelikte
- D) Öz kaynak kalemlerini negatif etkileyecek şekilde
- E) Yabancı kaynaklar grubunda

Ç) Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

18. Kolektif şirketlerinin sözleşmelerinde yer alması gereken hususlar nelerdir?

19. Kişileri kolektif şirket kurmaya yönelten sebepler nelerdir?

20. Kolektif şirket kurmak isteyen bir kişinin yapması gerekenler nelerdir? Sıralayınız.

3

KOMANDİT ŞİRKETLER

- 3.1. Komandit Şirketin Tanımı
- 3.2. Komandit Şirketin Özellikleri
- 3.3. Komandit Şirketin Kuruluş İşlemleri
- 3.4. Kuruluş İşlemlerinin Muhasebe Kayıtları
- 3.5. Sermaye Değişiklikleri ve Muhasebe Kayıtları
- 3.6. Komandit Şirketlerde Kâr ve Zarar Dağıtımı

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- Komandit şirketin tanımı
- Komandit şirketin özellikleri
- Komandit şirketin kuruluş işlemleri ve hazırlanması gereken belgeler
- Komandit şirketin kuruluş işlemlerinin muhasebe kayıtları
- Komandit şirketlerde sermaye değişiklikleri ve muhasebe kayıtları
- Kâr ve zarar dağıtımının nasıl yapıldığı ve muhasebe kayıtları

TEMEL KAVRAMLAR

kâr dağıtımı, komandit şirket, kuruluş işlemleri, sermaye artırımı, sermaye azaltımı, sermaye değişikliği, kâr-zarar dağıtımı

3.1. KOMANDİT ŞİRKETİN TANIMI

Hazırlık Çalışmaları

1. Bir grup çalışmasında tüm ekibin aynı sorumluluğa sahip olmasının çalışmanın olumlu veya olumsuz sonuçlanmasına etkisi ne olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Gerçek veya tüzel bir kişinin şirkete ortaklığını mesuliyet alma kavramı doğrultusunda arkadaşlarınızla değerlendiriniz.

Komandit şirket TTK'de adi komandit şirket ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket olmak üzere iki şekilde düzenlenmiştir. Adi komandit şirket, şahıs şirketi; sermayesi paylara bölünmüş şirket ise sermaye şirketi türüdür. Günümüzde tercih edilmeyen bir şirket türüdür. Bu öğrenme biriminde adi komandit şirket konusu üzerinde durulacaktır.

Komandit şirket, 6102 sayılı TTK 304. maddede "ticari bir işletmeyi bir ticaret unvanı altında işletmek amacıyla kurulan, şirket alacaklılarına karşı ortaklardan bir veya birkaçının sorumluluğu sınırlandırılmamış ve diğer ortak veya ortakların sorumluluğu belirli bir sermaye ile sınırlandırılmış olan şirket komandit şirkettir." şeklinde tanımlanmıştır. Tanımdan da anlaşılacağı üzere komandit şirketin diğer şirket türlerinden farkı, şirket alacaklılarına karşı sınırlı ve sınırsız sorumlu ortakları bir arada barındırmasıdır.

Şirket alacaklılarına karşı sorumluluğu sınırlı olmayan ortağa **komandite ortak** denir. Komandite ortağın sorumluluğu kolektif şirket ortaklığında olduğu gibidir. Alacağını komandit şirketten alamayan alacaklılar komandite ortaklara başvurabilir. Komandite ortağın özellikleri şunlardır:

- Gerçek kişilerdir.
- Şirket alacaklılarına karşı sınırsız sorumlulardır.
- Şirket unvanında en az birinin ismi yer alır.
- Şirketi yönetme ve temsil hakkına sahiptir.
- Tüzel kişiler komandite ortak olamaz.
- Şirketin faaliyet konusunu teşkil eden işleri yapamazlar.

Şirket alacaklılarına karşı sorumluluğu sınırlı olan ortağa ise **komanditer ortak** denir. Komanditer ortakların sorumluluğu koydukları veya taahhüt ettikleri sermaye miktarı ile sınırlıdır. Komanditer ortağın özellikleri şunlardır:

- Gerçek veya tüzel kişiler olabilir.
- Şirket alacaklılarına karşı sorumlulukları koydukları sermaye ile sınırlıdır.
- Emek ve ticari itibari sermaye olarak koyamazlar.
- Şirketi yönetme ve temsil hakları yoktur.
- Şirketin faaliyet konusunu teşkil eden işleri yapan bir ticari işletme açar veya böyle bir işletmeye ortak olursa komandit şirketin defter ve belgelerini inceleme hakkını kaybeder.

3.2. KOMANDİT ŞİRKETİN ÖZELLİKLERİ

Hazırlık Çalışmaları

1. **Elini taşın altına koymak** deyiminden hareketle ile şirket ortaklarının sorumluluk alması ve şirketin başarıya ulaşmasını açıklayınız.
2. Müşterek sorumluluk kavramı ne anlam ifade ediyor? Arkadaşlarınıza değerlendiriniz.

Şahıs şirketlerinden olan komandit şirketi kolektif şirketten ayıran en temel özellik, sınırsız sorumluluktan kaçan kişilere ortak olma fırsatı tanınmasıdır. Komandit şirketin diğer özellikleri, kolektif şirketle benzer ve farklı yönleri karşılaştırılarak Tablo 3.1'deki gibi sıralanabilir.

Tablo 3.1: Komandit Şirketle Kolektif Şirketin Benzer ve Farklı Yönleri

Komandit Şirketle Kolektif Şirketin Benzer Yönleri	Komandit Şirketle Kolektif Şirketin Farklı Yönleri
Kolektif ve komandit şirketler şahıs şirketi niteliği taşır.	Komandit şirketlerde iki tür ortak vardır. Komandite ortak, şirket alacaklılarına karşı tüm varlığı ile sorumludur. Komanditer ortak ise sadece şirkete koyduğu veya taahhüt ettiği sermaye miktarı kadar sorumludur.
Kolektif ve komandit şirketler en az iki ortak arasında kurulur. Komandit şirketlerde ortaklardan biri komandite olmak zorundadır.	Komandit şirketlerde tüzel kişiler sadece komanditer olarak şirkete ortak olabilir. Gerçek kişiler ise hem komandite hem de komanditer olarak katılabilir.
Kolektif ve komandit şirketler ticari amaçla kurulur.	Komandit şirketlerde komanditer ortak ticari itibar ve kişisel emeğini sermaye olarak koyamaz.
Kolektif ve komandit şirketler ticari bir unvan altında faaliyette bulunur. Komandit şirketlerde komandite ortaklardan en az birinin adı ve soyadı unvanında yer almak zorundadır.	Komandit şirketlerde Gelir Vergisi Kanunu'na göre komandite ortağın payına düşen kâr, ticari kazanç; komanditer ortağın payına düşen kâr ise menkul sermaye iradı sayılmaktadır.
Kolektif ve komandit şirketlerin kuruluş işlem süreçleri aynıdır.	
Kolektif ve komandit şirketlerde şirket tüzel kişiliği vergiye tabi değildir.	

3.3. KOMANDİT ŞİRKETİN KURULUŞ İŞLEMLERİ

Hazırlık Çalışmaları

1. Kişileri kâr sağlamak dışında şirket kurmaya yönlendiren nedenler neler olabilir?
2. Reşit olmayan bir kişi resmî olarak nasıl şirket ortağı olabilir?

Komandit şirketlerin kuruluş işlemleri kolektif şirketlerin kuruluş işlem aşamaları ile aynıdır. Komandit şirket sözleşmesinin hazırlanması, 15 gün içinde şirket merkezinin bağlı bulunduğu Ticaret Sicili Müdürlüğüne tescili ve Türkiye Ticaret Sicili gazetesinde ilanı gerekir.

Kolektif şirketlerde olduğu gibi komandit şirketlerinde kuruluş işlemi başvuruları elektronik ortamda T.C. Ticaret Bakanlığının Merkezi Sicil Kayıt Sistemi [MERSİS (<https://mersis.gtb.gov.tr/>)] üzerinden sırasıyla kuruluş başvurusu (Görsel 2.1, sayfa 26), komandit şirket (Görsel 3.1) ve sözleşme (Görsel 2.3, sayfa 27) ekranları kullanılarak yapılmaktadır.

Görsel 3.1: MERSİS komandit şirket kuruluş ekranı

TTK 305. maddeye göre komandit şirket sözleşmelerinde, kolektif şirket sözleşmesinde yer alması zorunlu bilgilerden farklı olarak şu bilgilerin yer alması zorunludur.

- Şirketin komandit olduğu, şirketin komandit şirket olarak kurulduğunu gösteren ibare sözleşmeye yazılır. Bir şirketin komandit olduğu açıkça saptanamıyorsa o şirket kolektif sayılır. Örneğin; K***A Yapı Malzemeleri Komandit Şirketi, M*** E**** ve Ortakları Tekstil Komandit Şirketi gibi.
- Komanditer ortakların adı ve her birinin koydukları veya koymayı taahhüt ettikleri sermayenin miktarı ve cinsi yazılır. Komanditer ortak kişisel emeğini ve ticari itibarını sermaye olarak koyamaz.

Ortaklar, TTK'de yer alan emredici hükümlere aykırı olmamak şartıyla şirket sözleşmesine kolektif şirket konusunda bahsedilen bilgileri ekleyebilirler.

Şirket sözleşmesi hazırlanıp sisteme yüklendikten sonra ortaklar tarafından sözleşme imzalanır. İmzaların gerçekten bu kişilere ait olup olmadığı noterce onaylanarak veya ticaret sicili müdürü/müdür yardımcısı huzurunda imzalanarak tasdik edilir.

Komandit şirket kurucuları, sözleşmenin noter tarafından onaylanmasından itibaren 15 gün içerisinde şirket merkezinin bulunduğu yerdeki Ticaret Sicili Müdürlüğüne bir dilekçe ile müracaat ederek şirketin tescilini yaptırmak zorundadır. Ticaret Sicili Müdürlüğüne verilecek dilekçenin ekine şu evraklar eklenmelidir:

- Islak imzalı ve noter onaylı sözleşme
- Sözleşmede adı geçen şirket yetkililerinin şirket unvanı altında atılmış onaylı imza beyanları
- Aynı sermaye üzerinde herhangi bir sınırlamanın olmadığına dair ilgili sicilden alınacak yazı
- Aynı sermaye olarak konulan taşınmaz, fikrî mülkiyet hakları ve diğer değerlerin kayıtlı buldukları sicillere şerh verildiğini gösteren belge
- Komanditer ortağın aynı sermaye koymuş olması hâlinde, konulan aynı varlıkların değerinin tespitine ilişkin mahkeme atanmış bilirkişi tarafından hazırlanmış değerlendirme raporu
- Vergi levhası
- Ticari defterlerin noter onaylı sayfası

TTK 232. madde hükmüncü Ticaret Sicili Müdürlüğüne tescil edilen sözleşme, Türkiye Ticaret Sicili gazetesinde ilan edilerek komandit şirket tüzel kişiliği kazanmış olur. Şirket sözleşmesinin Türkiye Ticaret Sicili gazetesinde ilan edilmesinden sonraki bir ay içerisinde ortaklar şirket merkezinin bulunduğu yerdeki belediyeye, sosyal güvenlik kurumuna, bölge çalışma müdürlüğüne, ticaret/sanayi odasına müracaat ederek şirket kuruluşunu bu kurumlara da bildirmek zorundadır.

Sıra Sizde

Sınıfta küçük gruplar oluşturup birer komandit şirket sözleşmesi hazırlayarak arkadaşlarınızla paylaşınız.

31677

İzlemek için kodu tarayın.

3.4. KURULUŞ İŞLEMLERİNİN MUHASEBE KAYITLARI

Hazırlık Çalışmaları

1. Bilanço esasına göre tutulması gereken defterler nelerdir? Sıralayınız.
2. Sermayenin nakit olarak ödenmesi durumunda hangi hesap kullanılmalıdır? Açıklayınız.

Komandit şirketler VUK'te birinci sınıf işletme kabul edildiği için bilanço esasına göre yevmiye defteri, defterikebir ve envanter defteri tutmak zorundadır. Kolektif şirketlerde olduğu gibi komandit şirketlerde de ticari faaliyete başlamadan önce para ile ifade edilen her türlü iş ve işlemlerin kaydedileceği yevmiye defteri ve envanter defterinin şirket tüzel kişiliği adına notere tasdik ettirilmesi ve noter onay sayfalarının Ticaret Sicili Müdürlüğüne bildirilmesi gerekmektedir. Defterikebirin ise VUK 220. maddesine istinaden tasdik ettirilme zorunluluğu yoktur. Komandit şirket kuruluş işlemlerinin muhasebe kaydı kolektif şirketlerde olduğu gibi iki aşamada ve aynı hesaplar kullanılarak yapılmaktadır.

Örnek 3.1

F, G ve H isimli üç şahıs tarafından F ve Ortakları Komandit Şirketi 15.12.202... tarihinde 450.000,00 TL sermaye ile kurulmuştur. Ortakların sermaye payları ve ödeme şekilleri aşağıdaki gibidir.

Komandite Ortak F	150.000,00 TL	(80.000,00 TL nakit, 70.000,00 TL taşıt)
Komandite Ortak G	150.000,00 TL	(80.000,00 TL nakit, 50.000,00 TL ticari mal, 20.000,00 TL alacak senedi)
Komanditer Ortak H	150.000,00 TL	(80.000,00 TL nakit, 30.000,00 TL alacak senedi, 40.000,00 TL ticari mal)

Ortaklar sermaye taahhütlerini aynı gün yerine getirmişlerdir.

Komandit Şirketler

AKTİF (VARLIKLAR)	F VE ORTAKLARI KOMANDİT ŞİRKETİ 15.12.202... TARİHLİ KURULUŞ BİLANÇOSU	(KAYNAKLAR) PASİF	
1- DÖNEN VARLIKLAR	380.000,00	3-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	0,00
10-Hazır Değerler	240.000,00		
100 KASA	240.000,00		
12-Ticari Alacaklar	50.000,00		
121 ALACAK SNT.	50.000,00		
15-Stoklar	90.000,00		
153 TİCARİ MALLAR	90.000,00		
2- DURAN VARLIKLAR	70.000,00	4-UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	0,00
25-Maddi Duran Varlıklar	70.000,00		
254 TAŞITLAR	70.000,00		
		5-ÖZ KAYNAKLAR	450.000,00
		50-Ödenmiş Sermaye	450.000,00
		500 SERMAYE	450.000,00
	450.000,00		450.000,00

Sıra Sizde

B ve C isimli iki şahıs 25.12.202... tarihinde 140.000,00 TL sermayeli B ve Ortağı Komandit Şirketini kurmaya karar vermişlerdir. Ortakların sermaye payları ve sermaye taahhütleri aşağıdaki gibidir.

Komandite Ortak B 60.000,00 TL (30.000,00 TL nakit, 30.000,00 TL alacak senedi)
Komanditer Ortak C 80.000,00 TL (30.000,00 TL nakit, 50.000,00 TL taşıt)

Taahhütlerin nakit kısmı 25.12.202... tarihinde kalan kısmı ise 10.02.202... tarihinde yerine getirilmiştir.

İstenen

- Sermaye taahhüdü yevmiye kaydını yapınız.
- Sermayenin ödenmesi yevmiye kaydını yapınız.
- Defterikebir kayıtlarını yapınız.
- Kuruluş bilançosunu düzenleyiniz.
- Sermayenin kalan kısmının ödenmesi yevmiye kaydını yapınız.

Örnek 3.2

A ve B isimli iki şahıs, A Komandit Şirketini kurmaya karar vermişlerdir. Şirket sermayesi 200.000,00 TL olup şirketin kuruluş işlemleri 05.01.202... tarihinde tamamlanmıştır. Ortakların sermaye payları ve taahhütleri şu şekildedir:

Komandite Ortak A 80.000,00 TL'lik sermaye taahhüdünün 50.000,00 TL'lik kısmını nakit, 30.000,00 TL'lik kısmını taşıt olarak yerine getirmiştir. Komanditer Ortak B ise 120.000,00 TL'lik sermaye taahhüdünü, sahibi olduğu işletmeyi bilanço değeri ile devretmek suretiyle yerine getirecektir.

Komanditer Ortak B'nin sahibi olduğu işletmenin 05.01.202... tarihli bilanço bilgileri ve yeni kurulacak şirkete devir şartları aşağıdaki gibidir.

AKTİF (VARLIKLAR)	B İŞLETMESİ 05.01.202... TARİHLİ BİLANÇOSU		(KAYNAKLAR) PASİF
1-DÖNEN VARLIKLAR	120.000,00		3-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
10-Hazır Değerler	50.000,00		50.000,00
100 KASA	30.000,00		32-Ticari Borçlar
102 BANKALAR	20.000,00		320 SATICILAR
15-Stoklar	70.000,00		50.000,00
153 TİCARİ MALLAR	70.000,00		4-UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
2- DURAN VARLIKLAR	50.000,00		0,00
25-Maddi Duran Varlıklar	50.000,00		5-ÖZ KAYNAKLAR
255 DEMİRBAŞLAR	50.000,00		50-Ödenmiş Sermaye
			120.000,00
			500 SERMAYE
			120.000,00
		170.000,00	170.000,00

i

İstenen

- Komanditer Ortak B'nin sahibi olduğu işletmenin devir değerini hesaplayınız.
- Sermaye taahhüdü yevmiye kaydını yapınız.
- Sermayenin ödenmesi yevmiye kaydını yapınız.
- Defterikebir kayıtlarını yapınız.
- Kuruluş bilançosunu düzenleyiniz.

!

Çözüm

Komanditer B'nin sahibi olduğu işletmenin devir değeri, bilanço değerleri esas alınarak devir şartlarına göre varlıklardan borçların düşülmesi suretiyle bulunur. İşletme bilanço değerleriyle devredileceğine göre

Devredilen değerler	170.000,00
Kasa	30.000,00
Bankalar	20.000,00
Ticari mallar	70.000,00
Demirbaşlar	50.000,00
Borçlar	(50.000,00)
Satıcılar	(50.000,00)
Devredilen net değer	120.000,00

Buna göre işletmenin devir değeri Ortak F'nin sermaye tutarı olan 120.000,00 TL'yi karşılamaktadır.

Komandit Şirketler

	05.01.202...	BORÇ	ALACAK
1	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI 501.01 Komandite A 80.000,00 501.02 Komanditer B 120.000,00 500 SERMAYE HESABI 500.01 Komandite A 80.000,00 500.02 Komanditer B 120.000,00 Ortakların sermaye taahhüdü	200.000,00	200.000,00
2	100 KASA HESABI 254 TAŞITLAR HESABI 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI 501.01 Komandite A 80.000,00 Komandite A'nın sermaye taahhüdünü yerine getirmesi / /	50.000,00 30.000,00	80.000,00
3	100 KASA HESABI 102 BANKALAR HESABI 153 TİCARİ MALLAR HESABI 255 DEMİRBAŞLAR HESABI 320 SATICILAR HESABI 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI 501.02 Komanditer B 120.000,00 Komanditer B'nin sermaye taahhüdünü yerine getirmesi / /	30.000,00 20.000,00 70.000,00 50.000,00	50.000,00 120.000,00

B 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HS. A	B 500 SERMAYE HESABI A	B 100 KASA HESABI A
200.000,00 80.000,00 120.000,00	200.000,00	50.000,00 30.000,00
B 102 BANKALAR HESABI A	B 153 TİCARİ MALLAR HESABI A	B 254 TAŞITLAR HESABI A
20.000,00	70.000,00	30.000,00
B 255 DEMİRBAŞLAR HESABI A	B 320 SATICILAR HESABI A	
50.000,00	50.000,00	

AKTİF (VARLIKLAR)	A KOMANDİT ŞİRKETİ 05.01.202... TARİHLİ KURULUŞ BİLANÇOSU		(KAYNAKLAR) PASİF	
1-DÖNEN VARLIKLAR		170.000,00	3-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	50.000,00
10-Hazır Değerler	100.000,00		32-Ticari Borçlar	50.000,00
100 KASA	80.000,00		320 SATICILAR	50.000,00
102 BANKALAR	20.000,00			
15-Stoklar	70.000,00		4-UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	0,00
153 TİCARİ MALLAR	70.000,00			
2- DURAN VARLIKLAR		80.000,00	5-ÖZ KAYNAKLAR	200.000,00
25-Maddi Duran Varlıklar	80.000,00		50-Ödenmiş Sermaye	200.000,00
254 TAŞITLAR	30.000,00		500 SERMAYE	200.000,00
255 DEMİRBAŞLAR	50.000,00			
		<u>250.000,00</u>		<u>250.000,00</u>

3.5. SERMAYE DEĞİŞİKLİKLERİ VE MUHASEBE KAYITLARI

Hazırlık Çalışmaları

1. Her ziyan bir öğüttür sözü ile gerekli durumlarda sermaye azaltmanın önemini arkadaşlarınızla değerlendiriniz.
2. Bir şirketin elinde fazladan hiç kullanılmayan taşitlara sermaye bağlanmasının şirkete ne gibi zararı olabilir? Arkadaşlarınızla tartışınız.

Ticari faaliyetlerine devam eden komandit şirketlerde de çeşitli sebeplerden dolayı sermayede artırım ve azaltım yapılabilir. Kolektif şirketlerde olduğu gibi sermayede meydana gelen bu değişiklik kararının ortakların oy birliğiyle alınması ve şirket sözleşmesinin sermaye ile ilgili maddesinde değişiklik yapılması gerekmektedir. Bu nedenle öncelikle MERSİS üzerinden değişiklik başvurusu yapılarak şirket sözleşmesinde sermaye artırım veya azaltım değişikliğinin Ticaret Sicili Müdürlüğünde tescilinin yapılması gerekir.

3.5.1. Komandit Şirketlerde Sermaye Artırımı ve Muhasebe Kayıtları

Komandit şirketlerin sermaye artırım kararı alınmasını gerektiren durumlar, sermaye artırımının ne şekilde gerçekleşeceği ve muhasebe kayıtları kolektif şirketlerde olduğu gibidir.

Örnek 3.3

A ve B Komandit Şirketi 240.000,00 TL olan sermayesinin yetersiz olması nedeniyle 25.01.202... tarihinde sermayeyi 320.000,00 TL'ye çıkarmaya karar vermiştir. İki ortaklı şirkette ortakların payları eşit olup artırmayı taahhüt ettikleri sermaye tutarlarını 25.01.202... tarihinde şirketin banka hesabına yatırmışlardır.

İstenen

- Sermaye artırımına ilişkin sermaye taahhüdü yevmiye kaydını yapınız.
- Sermayenin ödenmesi yevmiye kaydını yapınız.

Çözüm

İlgili kayıtlar aşağıdaki gibidir.

		25.01.202...	BORÇ	ALACAK
--	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		80.000,00	
	501.01 Komandite A	40.000,00		
	501.02 Komanditer B	40.000,00		
	500 SERMAYE HESABI			80.000,00
	500.01 Komandite A	40.000,00		
	500.02 Komanditer B	40.000,00		
	Ortakların sermaye artırma taahhütleri			
--	102 BANKALAR HESABI	25.01.202...	80.000,00	
	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI			80.000,00
	501.01 Komandite A	40.000,00		
	501.02 Komanditer B	40.000,00		
	Ortakların sermaye artırım taahhütlerini yerine getirmesi			
		/ /		

Sıra Sizde

C ve D Komandit Şirketinin yedek akçeleri 70.000,00 TL olup ortaklar bu yedek akçeleri sermayeye ilave etme kararı almışlardır. Sermaye artırım kararına ilişkin yasal süreç 10.01.202... tarihinde tamamlanmıştır. İki ortaklı şirkette ortakların sermaye payları eşit olup sermaye artırımına ilişkin yasal işlemler tamamlanmıştır.

İstenen

- Yedek akçelerin ortakların hesaplarına devredilmesi yevmiye kaydını yapınız.
- Sermaye artırımına ilişkin sermaye taahhüdü yevmiye kaydını yapınız.
- Sermayenin ödenmesi yevmiye kaydını yapınız.

3.5.2. Komandit Şirketlerde Sermaye Azaltımı ve Muhasebe Kayıtları

Komandit şirketlerde sermaye azaltımı gerektiren durumlar, sermaye azaltımının ne şekilde yapılacağı ve muhasebe kayıtları kolektif şirketlerde olduğu gibidir. Ancak komandit şirketlerde ortaklardan en az birisinin komanditer ortak statüsünde olmasına dikkat edilmelidir. Eğer ortaklıktan ayrılma yoluyla sermaye azaltımı yapılacaksa ve şirkette komanditer ortak statüsünde bir ortak kalmazsa şirket komandit şirket olma özelliğini yitirir ve kolektif şirket statüsü kazanır.

Ö r n e k 3 . 4

3 ortaklı V ve Ortakları Komandit Şirketinin sermayesi 180.000,00 TL olup ortakların sermaye payları eşittir. Komandite Ortak Z şirketten ayrılmak istediğini belirtmiş ve diğer ortaklar tarafından kabul edilmesi ile birlikte yasal işlemler yapılmıştır. Komandite Ortak Z'ye sermaye tutarı nakit olarak 30.12.20... tarihinde ödenmiştir.

İ s t e n e n

- Ortak Z'nin ortaklıktan ayrılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Ortak Z'ye yapılan ödemeye ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

Ç ö z ü m

İlgili kayıtlar aşağıdaki gibidir.

		30.12.202...	BORÇ	ALACAK
--	500 SERMAYE HESABI		60.000,00	
	500.03 Komandite Z	60.000,00		
				60.000,00
	331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI			
	331.03 Komandite Z	60.000,00		
	Ayrılan ortağın sermaye tutarının cari hesabına aktarılması			
		30.12.202...		
--	331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI		60.000,00	
	331.03 Komandite Z	60.000,00		
				60.000,00
	100 KASA HESABI			
	Ayrılan ortağa ödemenin yapılması			
		/ /		

Sıra Sizde

C ve Ortakları Komandit Şirketi üç ortaklı bir şirkettir. Şirketin sermayesi 450.000,00 TL olup ortakların sermaye payları şu şekildedir:

Komandite Ortak C	150.000,00 TL
Komandite Ortak D	100.000,00 TL
Komanditer Ortak E	200.000,00 TL

Komandite Ortak D'nin 12.01.2022... tarihinde vefat etmesi üzerine kalan iki ortak birlikte şirketi devam ettirmeye karar vermişlerdir. Gerekli yasal süreç tamamlanmış olup ölen ortağın sermaye payı mirasçılarında çek keşide edilmek suretiyle 30.01.2022... tarihinde ödenmiştir.

i

İstene n

- Ortak D'nin ortaklıktan çıkarılmasına ilişkin yevmiye kaydını yapınız.
- Ortak D'nin mirasçılarında yapılan ödemeye ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

3.6. KOMANDİT ŞİRKETLERDE KÂR VE ZARAR DAĞITIMI

Hazırlık Çalışmaları

- Akıllıyı arkada tutma, akılsızı kılavuz etme** atasözünden hareketle yönetime doğru kişilerin getirilmesinin önemini açıklayınız.
- Zararın neresinden dönülse kârdır** atasözü kapsamında şirketin zarar etmesini değerlendiriniz.

Komandit şirketlerde kârın veya zararın dağıtımını ortaklardan birisi veya üçüncü bir kişi tarafından şirket sözleşmesinde belirlendiği şekilde yapılır. Eğer sözleşmede belirlenmemişse ortakların oy birliği ile alacağı karara göre dağıtım yapılır. Kârın veya zararın dağıtımında sonradan ortaklar arasında anlaşmazlık çıkmaması için hakkaniyet kuralları çerçevesinde sözleşmede kâr veya zarar dağıtımını ile ilgili kurallar belirlenmelidir. Ortaklar, kâr veya zarar dağıtım kararına veya paylarına düşen kâr veya zarar tutarına karar tarihinden itibaren üç ay içerisinde itiraz edebilir.

Bilgi Kutusu

Şahıs şirketlerinden olan komandit şirkette Gelir Vergisi Kanunu açısından şirket tüzel kişiliği olarak gelir vergisi mükellefi olmadığı için ortaklar, paylarına düşen kârı diğer beyana tabi gelirleri ile birleştirerek gelir vergisi beyannamelerinde beyan eder ve vergisini öder.

3.6.1. Komandit Şirketlerde Kâr Dağıtım ve Muhasebe Kayıtları

Komandit şirketlerde kârın ortaklara dağıtım ölçütleri ve muhasebe kayıtları kolektif şirketlerde olduğu gibidir.

Örnek 3.5

180.000,00 TL sermayeli A ve Ortağı Komandit Şirketi ortakların sermaye payları şu şekildedir:

Komandite A : 120.000,00 TL

Komanditer B : 60.000,00 TL

Şirketin 2021 yılı kârı 80.000,00 TL olup şirket sözleşmesinde kârın eşit dağıtılması belirtilmiştir. 28.02.2022 tarihinde ortakların kâr payları banka hesabından ödenmiştir.

i

İstene n

- Ortakların kâr paylarını hesaplayınız.
- Kâr dağıtımını ile ilgili yevmiye kayıtlarını yapınız.

Ç ö z ü m

Ortakların kâr paylarının hesaplanması

Komandite A 80.000,00 TL / 2 = 40.000,00 TL

Komanditer B 80.000,00 TL / 2 = 40.000,00 TL

28.02.2022		BORÇ	ALACAK
570 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI HESABI		80.000,00	
570.01 2021 Yılı Kârı	80.000,00		
331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI			80.000,00
331.01 Komandite A	40.000,00		
331.02 Komanditer B	40.000,00		
Kârın ortakların cari hesabına aktarılması			
28.02.2022		BORÇ	ALACAK
331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI		80.000,00	
331.01 Komandite A	40.000,00		
331.02 Komanditer B	40.000,00		
102 BANKALAR HESABI			80.000,00
Kâr paylarının ödenmesi			
/ /			

Sıra Sizde

K ve Ortağı Komandit Şirketinin sermayesi 240.000,00 TL olup 160.000,00 TL'si Ortak K'ye, 80.000,00 TL'si Ortak L'ye aittir. Şirketin 2021 yılı kârı 90.000,00 TL olup şirket sözleşmesinde kârın sermaye payları oranında dağıtılması belirtilmiştir. 24.02.2022 tarihinde ortakların kâr payları nakit olarak ödenmiştir.

İstene n

- Ortakların kâr paylarını hesaplayınız.
- Kâr dağıtımı ile ilgili yevmiye kayıtlarını yapınız.

3.6.2. Komandit Şirketlerde Zarar Dağıtımı ve Muhasebe Kayıtları

Kolektif şirketlerdeki zararın dağıtımından farklı olarak komandit şirketlerde komanditer ortağın koyduğu sermaye herhangi bir sebeple azalmış ise noksanı tamamlanıncaya kadar komandit ortak kâr ve faizi isteyemez. Gelecek yıllarda elde edilecek kâr paylarından sermayenin noksanı tamamlandıktan sonra artan kısımdan önce geçmiş yıllara ait birikmiş faizler ödenir. Bunun haricinde zararın ortaklara dağıtım şekli ve muhasebe kayıtları kolektif şirketlerde olduğu gibidir.

Ö r n e k - 3 : 6

A ve Ortağı Komandit Şirketinin sermayesi Komandite A 200.000,00 TL, Komanditer B 150.000,00 TL ol-

mak üzere 350.000,00 TL'dir. Şirketin 2021 yılı zararı 140.000,00 TL'dir. Şirket sözleşmesi hükümlerine göre zarar ortaklara sermaye payları oranında dağıtılacaktır. Ortaklar paylarına düşen zararı 17.02.2022 tarihinde nakit olarak ödemiştir.

i

İstene n

- Ortakların paylarına düşen zarar tutarını hesaplayınız.
- Zarar dağıtımını ile ilgili yevmiye kayıtlarını yapınız.
- Zararın ortaklar tarafından ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

!

Ç ö z ü m

Ortakların zarar paylarının hesaplanması

Ortak A $200.000,00 \text{ TL} / 350.000,00 \text{ TL} * 140.000,00 \text{ TL} = 80.000,00 \text{ TL}$

Ortak B $150.000,00 \text{ TL} / 350.000,00 \text{ TL} * 140.000,00 \text{ TL} = 60.000,00 \text{ TL}$

17.02.2022		BORÇ	ALACAK
131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR HESABI		140.000,00	
131.01 Komandite A	80.000,00		
131.02 Komanditer B	60.000,00		
580 GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI HESABI			140.000,00
580.01 2021 Yılı Zararı			
2021 yılı zararının ortakların cari hesabına aktarılması			
17.02.2022		BORÇ	ALACAK
100 KASA HESABI		140.000,00	
131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR HESABI			140.000,00
131.01 Komandite A	80.000,00		
131.02 Komanditer B	60.000,00		
Geçmiş yıl zararının nakden ödenmesi			
/ /			

?

Sıra Sizde

F ve G Komandit Şirketinin sermayesi Komandite Ortak F 150.000,00 TL, Komanditer Ortak G 200.000,00 TL olmak üzere 350.000,00 TL'dir. Şirketin 2021 yılı zararı 70.000,00 TL'dir. Şirket sözleşmesi hükümlerine göre zarar ortaklara sermaye payları oranında dağıtılacaktır. Ortaklar paylarına düşen zararı 16.02.2022 tarihinde şirketin banka hesabına yatırmıştır.

i

İstene n

- Ortakların paylarına düşen zarar tutarını hesaplayınız.
- Zarar dağıtımını ile ilgili yevmiye kayıtlarını yapınız.
- Zararın ortaklar tarafından ödenmesine ilişkin yevmiye kaydını yapınız.

MONOGRAFİ

K ve Ortağı Komandit Şirketi 01.12.202... tarihinde yasal işlemler tamamlanarak kurulmuştur. 360.000,00 TL sermayeli şirkette ortakların sermaye payları ve taahhütleri şu şekildedir:

Komandite Ortak K	120.000,00 TL (45.000,00 TL senet, 35.000,00 TL çek, kalanı nakit)
Komanditer Ortak M	240.000,00 TL (80.000,00 TL taşıt, 70.000,00 TL ticari mal, 50.000,00 TL demirbaş, kalanı nakit)
Komandite Ortak K sermaye taahhüdünü 01.12.202... tarihinde, komanditer Ortak M 02.12.202... tarihinde yerine getirmiştir.	

Şirketin ticari faaliyetleri aşağıdaki şekildedir:

1. Şirketin kuruluş işlemleri sırasında Ortak M tarafından 3.000,00 TL + %18 KDV tutarında kuruluş gideri yapılmıştır.
2. 02.12.202... tarihinde 24.000,00 TL + %18 KDV tutarında ticari mal nakit satın alınmıştır.
3. 04.12.202... tarihinde 8.000,00 TL + %18 KDV tutarında ticari mal satılmış, bedeli şirketin banka hesabına yatırıldığı öğrenilmiştir.
4. 09.12.202... tarihinde 45.000,00 TL + %18 KDV tutarında ticari mal veresiye satın alınmıştır.
5. 14.12.202... tarihinde 15.000,00 TL + %18 KDV tutarında mal satılmıştır. Alıcı mal bedelini banka hesabına havale yapmıştır.
6. 16.12.202... tarihinde vadesi dolan çekin bedelinin şirketin banka hesabına yatırıldığı öğrenilmiştir.
7. 20.12.202... tarihinde 36.000,00 TL + %18 KDV tutarında ticari mal satılmıştır. KDV bedeli nakit olarak alınmış, kalanı veresiye olarak kayda geçmiştir.
8. 25.12.202... tarihinde işletmenin elindeki senet bedelinin banka hesabına yatırıldığı görülmüştür.
9. 30.12.202... tarihinde brüt 6.000,00 TL tutarında vergiden muaf bir aylık kira ödemesi nakit olarak yapılmıştır.
10. 30.12.202... tarihinde 700 TL + %18 KDV tutarında elektrik faturası nakit ödenmiştir.

Envanter bilgileri

1. Maddi duran varlıklar için %20 oranında normal amortisman yöntemi uygulanmaktadır.
2. Aralıklı envanter yöntemini uygulayan işletmede yapılan stok sayımında depoda 42.000,00 TL tutarında ticari mal tespit edilmiştir.

30611

İzlemek için kodu tarayın.

İstene n

- a) K ve Ortakları Komandit Şirketinin kuruluş yevmiye kayıtlarını yapınız. Kuruluş bilançosunu düzenleyiniz.
- b) Aralık ayı ticari faaliyetlerine ilişkin yevmiye kayıtlarını yapınız.
- c) Aralık ayı KDV mahsup kaydını yapınız.
- ç) Verilen envanter bilgilerine göre dönem sonu işlemlerinin yevmiye kayıtlarını yapınız.
- d) 31.12.202... tarihli kesin mizan, bilanço ve gelir tablosunu düzenleyiniz.
- e) 202... yılı kârının ortaklara sermaye payları ile orantılı şekilde dağıtımına ilişkin yevmiye kayıtlarını yapınız.

A) Aşağıdaki cümlelerin yanındaki boşluğa cümle doğru ise (D), yanlış ise (Y) yazınız.

1. (.....) Komandit şirket ortakları elde ettikleri kâr paylarını kurumlar vergisi beyannamesi ile beyan ederler.
2. (.....) Komandit şirketler en az 2 ortak ile kurulabilir.
3. (.....) Komandit şirketin komanditer ortakları sadece gerçek kişilerden olabilir.
4. (.....) Komandit şirket kuruluş işlemleri Ticaret Sicili Müdürlüğüne direkt yapılan başvuru ile gerçekleşir.
5. (.....) Komandit şirketlerde komanditer ortaklar sermaye olarak emek koyamazlar.

B) Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşluklara uygun olan ifadeleri yazınız.

6. Komandit şirket ortakları geçmiş yıl zarar payları mahsup edildikten sonra paylarını alabilirler.
7. Komandit şirketlerin unvanında ortaklardan en az birinin adı yer almalıdır.
8. Komandit şirketlerde sermaye azaltılmasına ilişkin yevmiye kaydı için hesabı borçlu olarak kaydedilir.
9. Komandit şirketlerde alacaklılar karşısında koymuş oldukları sermaye ile sınırlı sorumluluğa sahip ortağa ortak denir.
10. Komandit şirketlerde işlemleri sermayenin taahhüdü ve sermaye taahhüdünün yerine getirilmesi şeklinde iki aşamalı olarak gerçekleştirilir.

C) Aşağıda verilen soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

11. Aşağıdakilerden hangisi komandit şirketi temsil ve yönetme hakkına sahiptir?

- A) Yönetim Kurulu
- B) Genel Kurul
- C) Denetçi
- D) Komanditer ortak
- E) Komandite ortak

12. Aşağıdakilerden hangisi komandit şirketlerin kuruluşu sırasında gerçekleşen giderlerin gösterildiği hesaptır?

- A) 770 GENEL YÖNETİM GİDERİ
- B) 262 KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİDERİ
- C) 632 GENEL YÖNETİM GİDERİ
- D) 264 ÖZEL MALİYETLER
- E) 331 ORTAKLARA BORÇLAR

13. Aşağıdakilerden hangisi komandit ve kolektif şirketleri birbirinden ayıran bir özelliktir?

- A) Ana sözleşme hazırlanması
- B) Sınırsız sorumluluğa sahip bulunması
- C) Komandite ve komanditer ortak yer alması
- D) Türk Ticaret Kanunu'na tabi olunması
- E) Tescil ve ilan ile kurulması

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

14. K**K Komandit şirketin 200.000,00 TL'lik sermayesinin 80.000,00 TL'si Ortak A'ya, 50.000,00 TL'si Ortak B'ye, kalan kısmı ise Ortak C'ye aittir. Şirketin dönem sonunda 30.000,00 TL kâr elde etmiştir. Şirketin sermaye paylarına göre kâr dağıtımını yapılacağına göre ortak A'nın alacağı kâr payı ne kadardır?
- A) 11.250 TL
B) 12.000,00 TL
C) 10.500,00 TL
D) 7.500,00 TL
E) 4.000,00 TL
15. Aşağıdakilerden hangisi zararın ortaklardan karşılanması kararı alındığında yapılacak yevmiye kaydında borçlu olarak gösterilecek hesabı belirtir?
- A) 591 DÖNEM NET ZARARI
B) 580 GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI
C) 331 ORTAKLARA BORÇLAR
D) 131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR
E) 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE
16. 220.000,00 TL'lik sermaye ile kurulan komandit şirketin %35 payı için taahhütte bulunan Ortak K, 20.000,00 TL'lik ticari mal ve 28.000,00 TL'lik bir makineyi şirkete bırakarak taahhüdünü yerine getirmektedir. Diğer ortaklar tüm taahhütlerini nakit olarak yerine getirdiğine göre bilançoda görülecek ödenmemiş sermaye miktarı ne kadardır?
- A) 29.000,00 TL
B) 77.000,00 TL
C) 143.000,00 TL
D) 172.000,00 TL
E) 220.000,00 TL
17. Aşağıdaki ifadelerden hangisi komandit şirketler için söylenebilecek doğru bir ifade değildir?
- A) Komandite ortak şirketle aynı faaliyette bulunan başka bir şirkete katılmaz.
B) Komanditer ortak aynı faaliyet alanında başka bir şirkete ortak olsa da şirkete ait defter ve belgeleri incelemeye devam edebilir.
C) Ticari itibar sadece komanditer ortaklar tarafından sermaye olarak konulabilir.
D) Sadece komandite ortaklar arasında zincirleme sorumluluk bulunur.
E) Komandit şirketler için merkezi sicil kayıt sistemi kullanılır.
- Ç) Aşağıdaki soruların cevaplarını boş bırakılan noktalı alana yazınız.
18. Komandit şirket kurmak için hangi işlemler yapılmalıdır?
19. Komandit şirketlerde dönem zararı nasıl dağıtılır?
20. Komandit şirketlerde sermaye artırılması hâlinde yevmiye kaydı nasıl yapılır?

4

SERMAYE ŞİRKETLERİ

4.1. ANONİM ŞİRKETLER

4.2. LİMİTET ŞİRKETLER

4.3. SERMAYESİ PAYLARA BÖLÜNMÜŞ KOMANDİT ŞİRKETLER

4.4. SERMAYE ŞİRKETLERİNDE SÖZLEŞME HAZIRLAMA

4.5. SERMAYE ŞİRKETLERİNİN KURULUŞU

4.6. ANONİM ŞİRKETLERİNDE SERMAYE DEĞİŞİKLİKLERİ

4.7. LİMİTET ŞİRKETLERDE SERMAYE DEĞİŞİKLİKLERİ

4.8. SERMAYE ŞİRKETLERİNDE KÂR VE ZARAR DAĞITIMI

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- Anonim şirketler ve özellikleri
- Limitet şirketler ve özellikleri
- Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler
- Sermaye şirketlerinde sözleşme hazırlaması
- Sermaye şirketlerinin kuruluş işlemleri ve ilgili muhasebe kayıtları
- Anonim şirketlerde sermaye değişiklikleri ve ilgili muhasebe kayıtları
- Limitet şirketlerde sermaye değişiklikleri ve ilgili muhasebe kayıtları
- Sermaye şirketlerinde kâr ve zarar dağıtımı ve ilgili muhasebe kayıtları

TEMEL KAVRAMLAR

anonim şirket, Genel Kurul, denetim, hisse senedi, kâr zarar dağıtımı, limitet şirket, müdür, ortaklık, pay, sermaye artırımı, sermaye azaltımı, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket, sınırlı sorumluluk, tahvil, Yönetim Kurulu

4.1. ANONİM ŞİRKETLER

Hazırlık Çalışmaları

1. Hayalinizdeki işi kurmak için gerekli sermayeyi hangi yöntemlerle temin edebilirsiniz? Açıklayınız.
2. **Bir elin nesi var, iki elin sesi var** atasözü ile ifade edilmek isteneni ortakların şirket sermayesine katılımları açısından değerlendiriniz.

Sermaye şirketleri, ortakların şirkete koydukları sermaye miktarı ile sınırlı sorumluluk taşıdıkları şirketlerdir. Sermaye şirketlerinde şirketin itibari sermayesine bağlıdır. Ortakların değişmesi şirketin gücü ve şirket alacaklıları açısından önem taşır. Türkiye’de üç türlü sermaye şirketi kurulabilir (Şema 4.1):

Şema 4.1: Türkiye’deki sermaye şirketi türleri

Anonim şirketler, büyük çaplı ekonomik başarılar sağlamak için küçük veya büyük pek çok sermaye sahibini bir araya getirmektedir. Yatırımcıların ortaya çıkabilecek hukuki ve sosyal olumsuzluklar karşısında kanunlarla desteklenmesi gerekir. TTK, Sermaye Piyasası Kanunu (SPK) gibi kanunlarla gerekli denetimlerin gerçekleştirilmesi şirketlerin başarılı olmalarını ve tasarruf sahibi yatırımcıların da korunmasını sağlar.

4.1.1. Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Şirketlerin Tanımı

TDK Türkçe Sözlük’te **adı sanı, yazanı, yapanı, söyleyeni bilinmeyen; çok ortaklı** anlamı taşıyan anonim kelimesi Fransızca kökenli bir kelimedir. Ancak uygulamada şirketin isimsiz olmadığı, ortaklarının isimlerinin açıkça belli olmadığı kastedilir. Şirket unvanında ortakların isimlerinin yerine faaliyet konusu yer alır.

Anonim şirket, TTK’nin 329. maddesinde **sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan, borçlarından dolayı yalnız mal varlığıyla sorumlu bulunan şirket** şeklinde tanımlanmaktadır.

AŞ'lere sermaye yatırımı yapan pay sahipleri, taahhüt etmiş oldukları sermaye payları oranında şirkete karşı sorumluluk taşırlar. Şahıs şirketi ortaklarından farklı olarak AŞ ortaklarının yalnızca sermaye olarak katılım sağladıkları miktar riske tabidir. Anonim şirket ortaklarının sermaye payları dışındaki mal varlıkları herhangi bir olumsuzluk durumundan etkilenmez. AŞ ile ilgili hukuki nitelikler TTK’nin 329-572. maddeleri arasında düzenlenmiştir.

Kanunen yasaklanmamış her türlü ekonomik amaç ve konuda faaliyette bulunmak üzere anonim şirket kurulabilir. Ancak

şirket ana sözleşmesinde mutlaka faaliyet gösterilecek alanların belirtilmesi gerekir. Yeni TTK'ye göre anonim şirketler en az bir gerçek veya tüzel kişilikle kurulabilirler. Böylelikle gelecekte ortaklar arasında oluşabilecek anlaşmazlıklara ilişkin risk ortadan kaldırılmaktadır.

TTK'nin tek kişi ile anonim şirket oluşturulmasına izin verilmesindeki temel amaçlar; esnek bir yapının oluşturulması, yönetimin daha hızlı karar alması ve kolaylıkla yeni kaynak oluşturulması şeklinde sıralanabilir. Ayrıca tek kişi ile kurulan şirket; halka açılma ve devir işlemlerinde, tür değiştirme, bölünme veya birleşme süreçlerinde **kolaylık sağlar**.

4.1.2. Anonim Şirketlerin Özellikleri

Anonim şirketlerin özellikleri şöyle sıralanabilir:

Tüzel Kişiliğe Sahip Olma: AŞ'ler sınırsız ömre sahip birer tüzel kişiliktir. Tüzel kişiliklerin işlevleri yetkili organlar tarafından yürütülür. Tüzel kişilik ticaret siciline tescil ile kazanılır.

Ticaret Unvanına Sahip Olma: Anonim şirketlerin unvanlarında şirketin faaliyet konusunu belirten bir kelime ve **AŞ** ifadesinin yer alması zorunludur. Ticaret unvanı yanlış anlaşılmaya yol açacak bir mahiyette, gerçeğe ve kanunlara aykırı olmamalıdır. Şirket unvanında gerçek kişi ismi kullanılacak ise **anonim şirket** kelimesi kısaltma şeklinde kullanılamaz.

Sermayenin Belirli Paylara Bölünmesi: Şirket sermayesi ana sözleşmede belirtilir. Ana sözleşmede belirtilen sermaye paylara bölünmüş olup hisse senedi ile temsil edilmektedir. Ana sözleşmede belirtilen esas sermaye, sermaye büyüklüğü için üst sınırdır. Sermaye miktarı için alt sınırlar TTK'nin 332. maddesinde belirtilmektedir. Bankacılık, sigortacılık, özel finans kuruluşları gibi özel kanunlarla belirli alanlarda faaliyet göstermek üzere kurulan anonim şirketlerde asgari sermaye tutarları değişiklik gösterir.

Şirket Borçlarına Karşılık Ortakların Taahhüt Ettikleri Sermaye Payı İle Sorumlu Olması: Anonim şirketler borçları karşılığında sadece şirketin mal varlığı ile sınırlı bir sorumluluk taşırlar. Şirket ortakları ise sadece taahhüt ettikleri sermaye payları oranında sorumludur. Şirketten alacaklı olan üçüncü taraflar, şirket mal varlığından alacaklarını tahsil edebilirler. Ancak şirketin mal varlığı alacaklarının tahsilinde yeterli olmaz ise alacakların ödenmesi için şirket ortaklarının şahsi mal varlıklarına başvurulamaz.

Ekonomik Amaç ve Konularda Faaliyet Gösterebilme: Kolektif şirketler sadece ticari amaçla kurulabilirken AŞ'ler her türlü ticari ve ticari olmayan kanuna uygun faaliyetlerde bulunabilirler. Şirketin faaliyet konusunun sınırları ana sözleşmede belirtilmelidir. Bankacılık ve sigortacılık alanlarında faaliyet göstermek isteyen anonim şirketlerin Bakanlar Kurulundan izin almaları gerekir.

Bir veya Daha Fazla Ortakla Kurulabilme: Bir anonim şirketin kurulabilmesi için şirkette pay sahibi bir veya daha fazla kurucu ortağın bulunması gerekir. Yürürlükten kaldırılan TTK'ye göre anonim şirketlerde en az beş kurucu ortak şartı aranırken uygulanmakta olan 6102 sayılı TTK'ye göre tek ortak ile anonim şirket kurulup tek pay sahibi olarak devam edilebilmektedir. AŞ'nin birden fazla ortak ile kurulmasından sonra tek pay sahibi ile devam edilmesini gerektirecek nitelikte ortak sayısının düşmesi söz konusu olduğunda şirketin tek pay sahipli bir anonim şirket şekline geçtiği tescil ve ilan edilmek zorundadır.

Şirkete Konulacak Aynı Sermaye Değerinin Bilirkişiler Tarafından Tespit Edilmesi: Anonim şirketlerde nakdî sermaye dışında aynı sermaye konulması hâlinde şirket merkezinin bulunduğu bölgenin Asliye Ticaret Mahkemesi tarafından

bilirkişi atanır. Atanan bilirkişi tarafından değer tespiti yapılır. Belirlenen değer ilgili sicile kaydedilmelidir. Böylelikle aynı sermaye taahhüdü yerine getirilmiş sayılır. Değerleme işlemi, herkes için adil ve gerçeğe uygun bir değer belirlenmesi amacıyla uzman bilirkişilere yaptırılır.

Şirkette Kararların Oy Çokluğu ile Alınması: Anonim şirketlerde kararlar oy birliği ile değil oy çokluğu ile alınır. Ortakların hakları sahip oldukları hisseleri ile orantılıdır. Ortaklık değişikliği hisselerin devri ile gerçekleşir.

Uzman Denetim: Denetim ortaklar tarafından gerçekleştirilmez. Denetim konusunda teknik donanıma sahip uzman kişi ve kuruluşlar tarafından gerçekleştirilir.

Kamunun Aydınlatılması: Anonim şirketler, ilgili tarafların aydınlatılması ve tasarruf sahiplerinin korunması amacıyla şirket faaliyetleri hakkında bilgilendirmeler yapar. TTK'nin 1524. maddesine göre anonim şirketlerin tescil tarihinden itibaren 3 ay içinde internet sitesi kurması ve gerekli bilgileri yayımlamaları zorunludur.

Bilgi Kutusu

Anonim şirketlerde tamamı esas sözleşmede taahhüt edilmek şartıyla esas sermaye ellibin (50.000) Türk Lirasından aşağı olamaz (TTK 332. madde). Anonim şirketler 1 Kuruş nominal değerinde hisse senedi çıkartamaz.

Sıra Sizde

(<https://www.kap.org.tr/tr/bist-sirketler>) Genel Ağ adresinden Borsa İstanbul'da işlem gören anonim şirketlerden bir tanesini seçerek özelliklerini inceleyiniz. Bulduğunuz özelliklere ilişkin bir afiş veya poster çalışması yaparak arkadaşlarınızla paylaşınız.

4.1.3. Anonim Şirketlerin Sınıflandırılması

Anonim şirketlere özgü hâller dikkate alınarak farklı sınıflandırmalar yapmak mümkündür. Anonim şirketler kuruldukları hukuki düzenlemeler, ortak sayıları ve sermaye yapıları, faaliyet alanları halka açık olma durumları, benimsenen sermaye sistemleri gibi farklı nitelikler doğrultusunda sınıflandırılabilir (Tablo 4.1).

Tablo 4.1: Şirketlerin Sınıflandırılması

1. Kuruluşa neden olan hukuki düzenlemelere göre	TTK'ye göre kurulan AŞ'ler	Nakdî sermaye ile kurulan AŞ'ler
	Özel kanunlara göre kurulan AŞ'ler	Halka arz edilecek paylar şeklinde kurulan AŞ'ler

2. Ortaklık sayıları açısından	Halka kapalı AŞ'ler	Aile şirketleri
	Halka açık AŞ'ler	Hisse senetlerini halka arz ederek halka açılan AŞ'ler
		Hisse senetleri borsada işlem gören AŞ'ler
		Ortak sayısının 500'ü aşması nedeniyle halka açılmış sayılan AŞ'ler
3. Benimsenen sermaye sistemine göre	Esas sermaye sistemini benimseyen AŞ'ler	
	Kayıtlı sermaye sistemini benimseyen AŞ'ler	Kayıtlı sermaye sistemini benimseyen halka açık AŞ'ler (SPK 12. madde)
		Kayıtlı sermaye sistemini benimseyen halka kapalı AŞ'ler (TTK 332. madde)
4. Sermaye açısından	Yerli sermayeli AŞ'ler	
	Yabancı sermayeli AŞ'ler	
5. Ortak sayısına göre	Tek ortak ile kurulan AŞ'ler	
	Birden fazla ortaklı AŞ'ler	

4.1.4. Anonim Şirketlerin Kuruluş Şekilleri

Eski TTK'de yer alan ani ve tedrici kuruluş şekilleri 6102 sayılı TTK ile uygulamadan kaldırılmıştır. 6102 sayılı TTK'de anonim şirketler için geçerli iki türlü kuruluş şekli söz konusudur.

Sermayenin Tamamının Kurucu Ortaklar Tarafından Taahhüt Edilerek Anonim Şirket Kurulması: Bu kurulma şeklinde sermayenin tamamı kurucu ortaklar tarafından kuruluş aşamasında taahhüt edilir. Kurucu ortaklar tarafından sermayenin tamamının şartsız bir şekilde ödeneceği belirtilerek ana sözleşme hazırlanır. Hazırlanan ana sözleşmenin imzaları notere onaylatılır. Ana sözleşmede belirtilen esas sermayenin en az %25'i şirket adına açılan bir hesaba yatırılır. İşlem denetçisi tarafından rapor hazırlanır. Ticaret Bakanlığından izin alınarak 30 gün içinde şirket merkezinin bulunduğu yerdeki ticaret siciline kayıt ve Sicil gazetesine ilan olunması gerekir. Şirketin tescilinden itibaren 24 ay içinde nakit olarak taahhüt edilen payların kalan kısmı da ödenir. Payların çıkarma primlerinin tamamının tescilden önce ödenmesi gerekir (TTK 344. madde).

Payların Halka Arz Edilerek Anonim Şirket Kurulması: Bu kuruluş şeklinde halka arz edilmesi planlanan payların nakit karşılıkları bir veya birkaç kurucu tarafından taahhüt edilir. Payların halka arz edilmesinin sözleşmede mutlaka belirtilmesi gerekir. Bu payların bedelleri, halka satış süresinin sonunda elde edilen satış hasılatından karşılanır. Bu payların halka arzı şirket tescilinden itibaren en geç 2 ay içinde gerçekleştirilmelidir. Aksi takdirde zamanında halka arz edilmeyen pay bedellerinin %25'i oranındaki kısmının taahhüt eden ortaklar tarafından ödenmesi gerekecektir. Ayrıca halka arz edildiği hâlde satılmayan pay bedellerinin tamamının da ödenmesi gerekecektir. Pay senetlerinin halka arz edilmesi ile ilgili işlemlerin TTK'nin yanı sıra Sermaye Piyasası Mevzuatı'na da uygun olarak yapılması gerekir (TTK 346. madde).

AŞ'lerde sermayenin tamamının taahhüt edilerek kurulması hâlinde TTK hükümleri uygulanır. Payların halka arz edilerek kurulması söz konusu ise hem TTK hem de SPK hükümlerine uygun hareket edilmelidir.

Halka arz işlemi şirketlere dış finansman ve likidite sağlayarak mali yapıyı güçlendirme olanağı sunar. Küçük yatırımcılara borsada işlem gören şirketlere yatırım yapma fırsatı sunar.

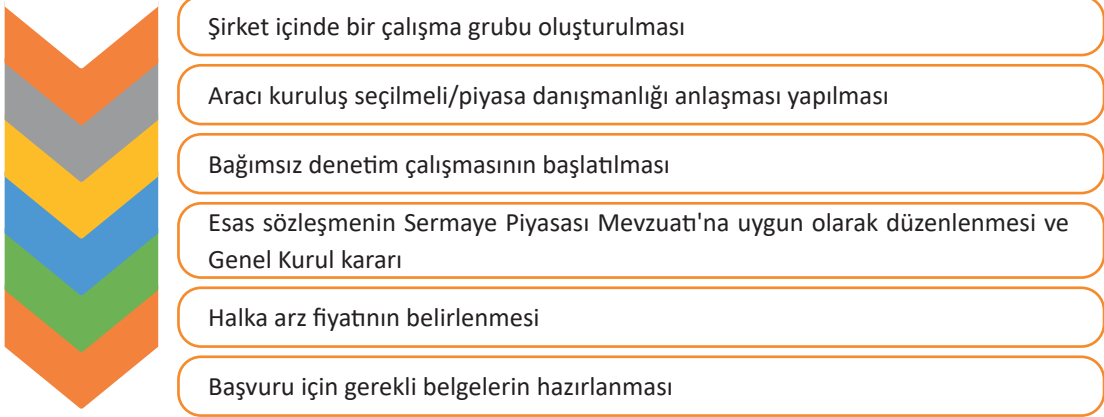

Bilgi Kutusu

Halka arz işlemi ile şirketlerin sermayesi, küçük paylara bölünerek dış yatırımcılara satışa sunulur. Satışa sunulan hisse senetleri aracılığı ile tüm yatırımcılara şirkete hissedar olma fırsatı verilmektedir.

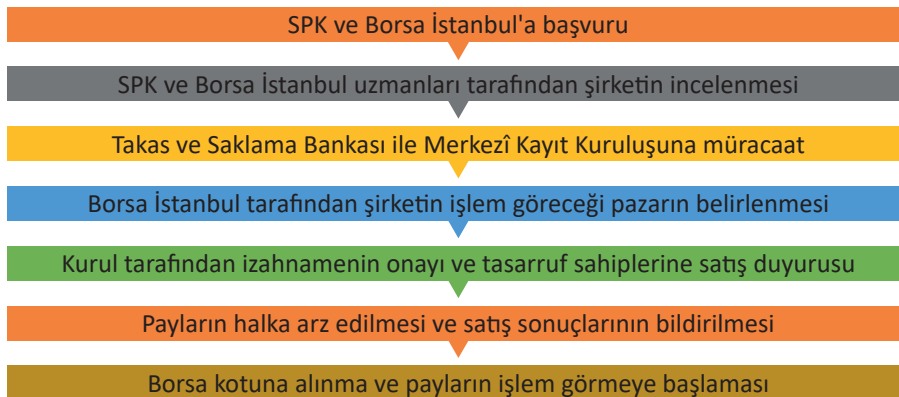
Şirketin paylarının halka arz edilmesinde Borsa İstanbul'da işlem görme için gerekli belgeler hazırlanarak başvuruda bulunulmalıdır. Başvuru sonrasında SPK ve Borsa uzmanları tarafından şirket merkezi ve üretim tesisleri yerinde incelenir. Şirketlerin Borsa İstanbul'a ve Sermaye Piyasası Kurulu'na (SPK) başvurmadan önce yapmaları gereken ön hazırlıklar şu şekilde gösterilmektedir (Şema 4.2).

Şema 4.2: Borsa İstanbul'a ve Sermaye Piyasası Kuruluna (SPK) başvurmadan önce yapılması gereken hazırlıklar

AŞ'lerin paylarını halka arz edebilmeleri için bir aracı kuruluşla aracılık sözleşmesi imzalamaları gereklidir. Halka açılmaya karar veren şirketin esas sözleşmesinde Sermaye Piyasası Mevzuatı'na uygun olarak gerekli değişiklikler yapılmalıdır. Ayrıca halka arz için SPK'ye başvuruda bulunacak şirketin finansal tabloları Sermaye Piyasası Mevzuatı'na uygun olarak hazırlanmalıdır. Bunun yanında yetkili bir bağımsız denetim şirketinin kontrolünden geçmelidir. Bu amaçla paylarını halka arz etmeyi düşünen şirketler SPK tarafından yetkilendirilmiş bağımsız denetim şirketlerinden birini seçmeli ve denetim sözleşmesi imzalamalıdır.

Payların halka arz süreci SPK'nin, Borsada işlem görme süreci ise Borsa İstanbul'un incelemelerine tabidir. Şirket paylarının halka arz edilip işlem görmesi için şu adımların tamamlanması gerekir (Şema 4.3).

Şema 4.3: SPK ve Borsa İstanbul'da işlem görme süreci

4.1.5. Anonim Şirketlerde Yönetim Organları

6102 sayılı TTK'ye göre AŞ'lerde Genel Kurul ve Yönetim Kurulu olmak üzere iki temel organın bulunması gerekir. Eski TTK'de yer alan Denetim Kurulu zorunluluğu kaldırılmış, yerine Türkiye Denetim Standartlarına uygun olarak AŞ'lerin denetlenmesi şartı getirilmiştir.

Genel Kurul: AŞ'lerin tüm ortaklarının temsil edildiği en üst karar organıdır. Genel Kurul normal olarak her faaliyet dönemi takip eden ilk 3 ay içinde olağan Genel Kurul şeklinde toplanır. Ayrıca gereklilik hâlinde Genel Kurul olağanüstü toplantıya çağrılır. Olağanüstü toplantıya çağırılma nedeni toplantıda görüşülecek gündem maddesidir.

Genel Kurul gündemlerinde; esas sözleşmede değişiklik yapılması, Yönetim Kurulu yıllık faaliyet raporunun incelenerek onaylanması, Yönetim Kurulu üyelerinin ve Denetçilerin seçimi, kâr dağıtım şekli, önemli miktarlardaki şirket varlıklarının elden çıkarılması, fesih kararı gibi konular görüşülür.

Yönetim Kurulu: Şirketin esas sözleşmesi ile atanan veya Genel Kurul tarafından seçilerek görevlendirilen bir kişi veya kişilerden oluşur. Yönetim Kurulları anonim şirketlerin yönetilmesi ve temsil edilmesinden sorumludur. Gerçek veya tüzel kişiler Yönetim Kuruluna seçilebilir. Tüzel kişilerin Yönetim Kuruluna üye olarak seçilmeleri durumunda tüzel kişilik adına ilgili tüzel kişilik tarafından belirlenen bir gerçek kişi tescil ve ilan edilerek anonim şirketin internet sitesinde açıklanır. Anonim şirketi temsil etme yetkisi Yönetim Kuruluna aittir.

Yönetim Kurulları muhasebe, finans, yönetim, maliyet ve denetim ile ilgili finansal planlamaya yönelik kararlar almakla yükümlüdür. Şirketin yönetim teşkilatını oluşturmak, müdürleri atamak ve denetlemek, Genel Kurul toplantılarını hazırlanmak diğer görevleri arasında yer alır. Yıllık faaliyet raporunu hazırlayarak Genel Kurula sunarlar. Ayrıca Genel Kurul toplantı, müzakere ve pay, Yönetim Kurulu karar defterlerini tutmaları gerekir. Yönetim Kurulları borca batıklık durumu oluşursa mahkemeye bildirmekle de sorumludur.

4.1.6. Anonim Şirketlerde Denetim

6102 sayılı TTK ile denetime tabi olan anonim şirketlerin ve şirketler topluluğunun finansal tabloları denetçi tarafından denetlenme zorunluluğu getirilmiştir. Böylelikle 6102 sayılı TTK ile şirket içinde bir organ olarak Denetim Kurulu oluşturulma uygulamasına son verilmiştir. Yeni uygulama ile anonim şirketler Türkiye Denetim Standartlarına uygun olarak denetlenmektedir. Türkiye Denetim Standartları; Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından uluslararası denetim standartları doğrultusunda oluşturulmaktadır.

Anonim şirketlerde denetim ihtiyacının karşılanması için üç tür denetim şekli vardır.

Bağımsız Denetim: Anonim şirketlerin finansal tablolarının doğruluğunun ve gerçeğe uygunluğunun ilgili finansal tablo kullanıcılarının aydınlatılması amacıyla yapıldığı denetimdir.

İşlem Denetimi: Şirketin kuruluşu, sermaye artırımı veya azaltımı, birleşme ve bölünme, tür değiştirme gibi işlem aşamaları denetlenir.

Özel Denetim: Belirli bir olayın açıklığa kavuşturulması için yapılan denetlemedir. Sınırlı olumlu görüş bildirme veya görüş bildirmekten kaçınma gibi durumlarda pay sahipleri tarafından özel denetçiye başvurulabilmektedir.

Yönetim Kurulu tarafından hazırlanan yıllık faaliyet raporundaki finansal bilgilerin, denetlenen finansal tablolar ile aynı nitelikte olması ve gerçeği yansıtması yapılan denetim ile kontrol edilir.

Denetçi, AŞ'nin Genel Kurulu tarafından seçilir. Denetçi, her faaliyet dönemi için ve görevlendirileceği faaliyet dönemi bitmeden belirlenmelidir. Seçilen denetçi, ticaret siciline tescil edilir. Ayrıca Türkiye Ticaret Sicil gazetesinde ve şirketin resmî internet sitesinde ilan edilir.

1. ETKİNLİK

1. Aşağıda yer alan ifadelerin anonim şirketlerin hangi özelliği ile ilgili olduklarını noktalı kısımlara yazınız.

- Sermaye artırımına giden bir **anonim şirketin** internet sitesinden açıklama yapması
.....
- A gerçek kişinin, kendi adını kullanarak kurduğu bir anonim şirket unvanında AŞ ifadesinin kısaltma şeklinde **kullanılmaması**
.....
- Uluslararası bir denetim firması ile bağımsız denetim yapılması konusunda anlaşılması
.....
- %5 hisseye sahip ortak ile %21 hisseyi elinde bulunduran ortağın şirket anonim şirket işleyişinde eşit haklara **sahip olmaması**
.....

- Lojistik sektöründe faaliyet gösterecek bir anonim şirketin ticaret unvanında nakliye faaliyetlerini belirtecek nitelikte bir ifadenin mutlaka yer alması
.....
- Kurulan anonim şirketlerin mutlaka bir internet sitesi hazırlaması
.....
- %8 paya sahip bir ortağın anonim şirket borçlarına karşılık sadece %8 payı oranında sorumluluğunun olması
.....

2. Aşağıda belirtilen görevlerin anonim şirketlerde hangi organın sorumluluğu kapsamında olduğunu sınıflandırarak uygun olan bölümü ✓ işareti ile belirtiniz.

Görevler	Genel Kurul	Yönetim Kurulu	Denetim
Esas sözleşmede değişiklik yapılabilmesi			
Maliyet ve yönetime dair planlamalar yapılması			
Müdürlerin seçilmesi			
Genel Kurul toplantısının hazırlanması ve çağrı yapılması			
Yıllık faaliyet raporlarının hazırlanması			
Yönetim Kurulu üyelerinin ücretlerinin belirlenmesi			
Denetçi seçilmesi			
Finansal tabloların denetlenmesi			
Finansal tabloların hazırlanması			
Finansal tabloların görüşülüp onaylanması			
Şirketin feshedilmesi			

4.2. LİMİTET ŞİRKETLER

Hazırlık Çalışmaları

1. Çevrenizdeki limitet şirketlere örnekler veriniz.
2. Gerçek kişi işletmeleri ile limitet şirket unvanları arasındaki farklılıklar neler olabilir? Düşüncelerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

6102 sayılı TTK'nin 573-644. maddeleri limitet şirketlerin kuruluşu ve işleyişi ile ilgili düzenlemelerden oluşmaktadır. Limitet şirket kanunen yasak olmayan her türlü ekonomik amaç ve konu için oluşturulabilir.

4.2.1. Türk Ticaret Kanunu'na (TTK) Göre Limitet Şirketlerin Tanımı

TTK'ye göre limited şirket, **bir veya daha çok gerçek veya tüzel kişi tarafından bir ticaret unvanı altında önceden esas sermayesi belli olarak kurulan sermaye şirkettir.** Limitet şirketin sermayesi esas sermaye paylarının toplamından oluşur.

Ortaklar, şirket borçlarına karşın sadece taahhüt ettikleri esas sermaye payları ile sorumludur. Ancak şirketin ana sözleşmesinde ek ödeme ve yan yükümlülükler belirtilmesi durumunda belirtilen ek yükümlülükleri de yerine getirmeleri gerekir.

4.2.2. Limitet Şirketlerin Özellikleri

Genel olarak halka açılmayan limitet şirketlere ilişkin özellikler şöyle sıralanabilir:

- Limitet şirketler, kanunen yasak olmayan her türlü ekonomik amaç ve konu için kurulabilir. Bankacılık, sigortacılık, finansal kiralama gibi özel hükümlere tabi faaliyet alanlarında limitet şirketler faaliyet gösteremez.
- Bir limitet şirket **en az bir** ve **en fazla elli** gerçek veya tüzel kişi ortakla oluşturulabilir. Ortak sayısı birden fazla iken bire düşerse ilgili gelişmenin 7 gün içinde bağlı bulunulan ticaret siciline tescil ve ilanının yapılması gerekir.
- Bir limitet şirket kurmak için gerekli asgari sermaye **10.000,00 TL**'dir. Asgari sermaye tutarı Bakanlar Kurulu tarafından 10 katına kadar artırılabilir.
- Üzerlerinde sınırlı aynı bir hak, haciz veya tedbir olmayan, nakden değer biçilebilen ve devredilebilen, fikrî mülkiyet hakları ile sanal ortamlar ve adlar da dâhil mal varlığı unsurları aynı sermaye olarak gösterilebilir. Ancak kişisel emek, hizmet edimleri, ticari itibar veya vadesi gelmemiş alacaklar sermaye olarak limitet şirketlere konamaz.
- Limitet şirket ortakları birbirinden farklı oranlarda şirkete sermaye koyabilirler. Esas sermaye paylarının itibari değerleri birbirlerinden farklı olabilir. Bir ortak birden fazla esas sermaye payına sahip olabilir.
- Şirket sözleşmesinde esas sermayenin paylarının itibari değeri en az 25 TL olacak şekilde belirlenebilir. Payların itibari değerlerinin 25 TL ve katları şeklinde belirlenmesi şarttır.
- Şirketin ana sözleşmesi aksi belirtilmedikçe ve esas sermayenin 2/3'ünü temsil eden ortakların kararı ile değiştirilebilir. Sözleşmede yapılan her türlü değişikliğin tescil ve ilan yapılmalıdır.
- Limitet şirketlerde ortaklık paylarının el değiştirmesi oldukça zordur. Şirket sözleşmesinde aksi belirtilmedikçe ortakların esas sermaye payını devredilebilmeleri için Genel Kurulun devir işlemi onaylaması gerekir.
- Esas sermaye paylarının miras, eşler arasındaki mal paylaşımı veya icra gibi nedenlerle el değiştirmesi durumunda Genel Kurul kararına gerek duyulmadan geçişi gerçekleşir. Ancak bu durumun öğrenilmesinden itibaren 3 ay içinde yeni pay sahibine payların geçişini onaylamayı reddedebilir. Bu durumda yeni pay sahibinin elindeki payların gerçek değeri üzerinden geri devralınması için öneri sunulmalıdır.

- Limitet şirketler hisse senedi ve tahvil çıkartamaz. Şirket sözleşmesinde AŞ gibi intifa senetleri çıkartılması kararlaştırılabilir.
- Şirket ortağı sermaye payını ödemekle yükümlüdür. Sermaye payını karşılayamayan ortaklar, yerine getiremedikleri sermaye payları oranında mal varlıkları ile sorumluluk taşırlar.
- Limitet şirketler de internet sitesi kurmakla yükümlüdür. Şirkete ait finansal tablolar, alınan önemli kararlar ve belgeler internet sitesinden yayımlanmalıdır.

Sıra Sizde

Limitet şirketlerin özelliklerine uygun güncel örnekler ile bir afiş veya poster çalışması yaparak arkadaşlarınızla paylaşınız.

4.2.3. Limitet Şirketlerde Yönetim Organları

Limitet şirketlerde iki temel organ mevcuttur. Bunlar, ortaklar Genel Kurulu ve müdür/müdürler kuruludur.

Genel Kurul: Bütün ortakların temsil edildiği en üst karar verici organdır. Sözleşme değişikliği, finansal tablo ve faaliyet tablolarının onaylanması, müdürlerin atanması, sermaye paylarının devredilmesi, kâr payı dağıtım kararları, fesih kararı gibi konular Genel Kurulun görevleri arasında sıralanır. Ayrıca şirket sözleşmesinde belirtilmesi şartıyla Genel Kurulun devredilemeyecek görevlerine yeni yetkilerin eklenmesi mümkündür.

Genel Kurullar her faaliyet döneminden itibaren 3 ay içinde olağan olarak toplanır. Müdürler tarafından Genel Kurulun toplantı çağrısı yapılır. Gerekli görülmesi hâlinde Genel Kurul olağanüstü toplantıya da çağrılabilir.

Müdür/Müdürler: Müdür/müdürler kurulu şirketin yönetim ve temsilinden sorumlu organıdır. Kanunla veya şirket sözleşmesi ile Genel Kurulun yetkisine bırakılmamış yönetime dair bütün konularda müdürler karar alma ve yönetme yetkisine sahiptirler.

Şirketin yönetimi ve temsili şirket sözleşmesi ile düzenlenir. Şirketin sözleşmesi ile yönetimi ve temsili, müdür sıfatını taşıyan bir veya birden fazla ortağa veya tüm ortaklara ya da üçüncü kişilere yönlendirilebilir. Ancak asgari bir ortağın, şirketi yönetim hakkının ve temsil yetkisinin elinde bulundurması gereklidir. Birden fazla müdür olması durumunda aralarından birisi Genel Kurul tarafından müdürler kurulu başkanı olarak atanır. Müdürler kurulu başkanı veya tek müdürün olması durumunda bu kişi tüm açıklama ve ilanların yapılmasında yetkilidir. Müdürler ve şirket yönetiminde bulunan kişiler, görevlerini gerekli özeni göstererek dürüstlük kuralları çerçevesinde yerine getirmelidir. Müdürler, meslek etiğine uygun hareket etmeli ve şirkete karşı sadık olmalıdır. Bu nedenle müdürlerin şirketle rekabet oluşturabilecek faaliyetlere girişmesi yasaktır.

Müdürler; şirketin yönetilmesi, finansal planlaması ve denetimi, risklerin erken teşhisi, finansal tabloların ve faaliyet raporlarının düzenlenmesi, Genel Kurul toplantısının hazırlanması ve yürütülmesi, şirketin borca batıklık durumunun oluşması hâlinde ilgili mahkemeye durumun bildirilmesi gibi görevleri yerine getirirler.

2. ETKİNLİK

1. Aşağıda belirtilen görevlerin limitet şirketlerde hangi organın sorumluluğu kapsamında olduğunu sınıflandırarak uygun olan bölümü ✓ işareti ile belirtiniz.

Görevler	Genel Kurul	Müdür
Ana sözleşmede değişiklik yapılabilmesi		
Ana sözleşmeye uygun olarak şirketin yönetilmesi		
Yıllık faaliyet raporlarının hazırlanması		
Finansal tabloların görüşülüp onaylanması		
Gereklilik durumunda yetkili mahkemeye bildirilmesi		
Muhasebe ve finansal yönetim açısından maliyet ve yönetim planlamasının gerçekleştirilmesi		
Pay devredilmesi hâlinde onay verilmesi		
Müdürlerin seçilmesi		
Kâr payının dağıtım şekline karar verilmesi		
Şirketin fesih kararının alınması		

2. Aşağıda verilen özellikleri ilgili sermaye şirketine göre sınıflandırarak uygun olan bölümü ✓ işareti ile belirtiniz.

Özellikler	Anonim şirket	Limitet şirket
En az bir ortakla kurulabilir.		
Ortak sayısı en fazla 50 olabilir.		
Ortak sayısının 500'ü aşması hâlinde halka açılmış kabul edilir.		
Şirket unvanında faaliyet alanı yazılmalıdır.		
Hisse senedi ve tahvil çıkartılabilir.		
Yönetim Kurulu tarafından yönetilir.		
Şirket, müdürler tarafından yönetilir.		
En az sermaye tutarı 10.000,00 TL'dir.		
Kişisel emek, sermaye olarak konulamaz.		

4.3. SERMAYESİ PAYLARA BÖLÜNMÜŞ KOMANDİT ŞİRKETLER

Hazırlık Çalışmaları

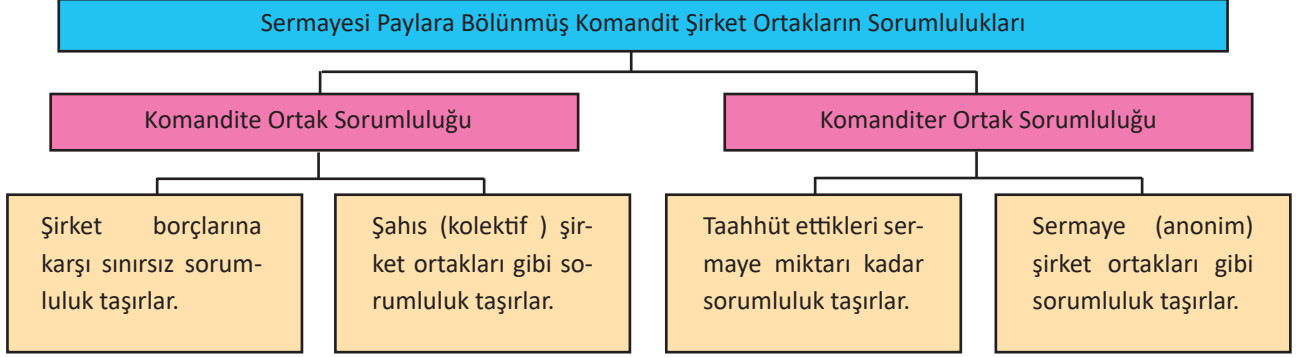

1. Komandit şirketlerde yer alan ortaklık türleri arasındaki farklılıklar nelerdir?
2. Birikimlerinize bir şirkete ortak olmak isterseniz tercihinizi komandite ya da komanditer ortak olmak için hangisinden yana kullanırdınız? Nedenlerini arkadaşlarınızla paylaşınız.

TTK'nin 564. maddesine göre sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket; sermayesi paylara bölünen ve ortaklarından bir veya birkaçı şirket alacaklılarına karşı bir kolektif şirket ortağı, diğerleri bir anonim şirket pay sahibi gibi sorumlu olan şirkettir. Sermayesi paylara bölünmüş sermaye şirketleri bünyesinde hem sermaye hem de şahıs şirketlerine ilişkin özellikleri barındırmaktadır.

Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde **komandite** ve **komanditer** ortak şeklinde iki tür ortak bulunmalıdır. Şahıs şirketi türü olan komandit şirketlerden farklı olarak sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerdeki komanditer ortaklar birer sermaye şirketi ortağı özelliğine sahiptir. Komanditer ortakların payları karşılığında çıkartılan hisse senetleri, AŞ'lerde olduğu gibi kolaylıkla devredilebilir. Böylelikle komanditer ortak olarak şirkete girmek ve şirketten çıkmak kolaylaştırılmaktadır. Komandite ortak ve komanditer ortak sorumlulukları farklılık gösterir (Şema 4.4).

Şema 4.4: Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket ortaklarının sorumlulukları

Sermaye paylara bölünmeden sadece birden çok komanditerin sermayeye katılma oranlarını göstermek için sermayesi kısımlara ayrılmış, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler için komandit şirket hükümleri uygulanır.

Kurucu ortaklar en az 5 kişi olmalıdır. Kuruculardan en az birinin komandite ortak olması gerekir. Kurucu komanditer ortakların sahip oldukları pay tutarları şirket sözleşmesinde yazılmalıdır.

Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin kuruluş aşamaları AŞ'lerin kuruluş işlemleri ile aynı şekilde gerçekleştirilir. Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket yönetimleri için AŞ'lerin Yönetim Kurulunun görev ve sorumlulukları geçerlidir. Yönetimin komandite ortak tarafından yürütülmesi hâlinde de aynı görev ve sorumluluklar komandite ortak için geçerlidir.

Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler, kâr dağıtımını açısından farklılık arz etmektedir. Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortakları kâr payı gelir vergisine, komanditer ortakların kâr payları ise kurumlar vergisine tabidir. Bu nedenle kâr dağıtımını yapılırken ortakların komandite ve komanditer ortaklık durumları ve payları dikkate alınarak işlem yapılmalıdır. Dağıtım yapılacak kârın gelir vergisi ve kurumlar vergisi açısından ortaklık paylarına göre orantısı yapılarak muhasebeleştirilmesi gerekir.

3 . E T K İ N L İ K

Aşağıda belirtilen şirketleri şahıs ve sermaye şirketi olarak sınıflandırınız.

Görevler	Şahıs şirketi	Sermaye şirketi
Anonim şirket		
Kolektif şirket		
Komandit şirket		
Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket		
Limitet şirket		

4.4. SERMAYE ŞİRKETLERİNDE SÖZLEŞME HAZIRLANMASI

Hazırlık Çalışmaları

1. Yazılı bir anlaşma ile işe başlamanın taraflara sağlayacağı avantajlar neler olabilir?
2. Bir işlemin noter onaylı olup olmasının farkı ne olabilir? Açıklayınız.

Ortaklar arasındaki girişimin kuruluş süreci başlangıcında yazılı olarak düzenlendiği ve imzalandığı belgeye **esas** veya **ana sözleşme** denir. Sermaye şirketleri, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki ticaret sicili tarafından tescil edilen yazılı bir esas sözleşme hazırlamak zorundadır.

Şirket kurmak veya sözleşmede değişiklik yapmak isteyen yetkililer, MERSİS'in (<https://mersis.gtb.gov.tr/>) Genel Ağ adresi üzerinden ücretsiz üyelik oluşturup şirket sözleşmesini elektronik ortamda doldurarak hazırlayabilirler.

4.4.1. Anonim Şirket ile İlgili Esas Sözleşme

Şirket sözleşmesi, MERSİS üzerinden hazırlanarak kuruluş süreci başlatılır. TTK'nin 339. maddesine göre anonim şirketler için hazırlanacak esas sözleşmede bulunması gereken hususlar, genel başlıklar altında şöyle sıralanabilir:

- Şirketin ticaret unvanı
- Şirket merkezinin bulunduğu il, ilçe ve adres bilgileri
- Şirketin faaliyet alanı ve amacı
- Kurucu ortaklara ait bilgiler
- Pay senetlerinin nama veya hamiline yazılı olmaları
- Belirli paylara tanınan imtiyazlar ve devir sınırlamaları
- Paradan başka sermaye olarak konan haklar ve ayınlar; bunların değer belirlenmesine ilişkin hususlar
- Şirketin faaliyet göstermesi planlanan ömrü
- Kurucularla Yönetim Kurulu üyelerine ve diğer kimselere şirket kârından sağlanacak menfaatler
- Genel Kurulun olağan ve olağanüstü toplanma şekilleri, ortakların oy kullanma hakları, vekâleten oy kullanma durumu, toplantı yeri ve ilanına ilişkin detaylar
- Şirketin temsil yetkisine kaç Yönetim Kurulu üyesinin sahip olduğu, imza yetkili kişilerin yetki alanları
- Şirkete ait ilanların hangi sürede ve nasıl gerçekleşeceği
- Şirket için hesap yılı başlangıcı ve dönem sonu bilgileri
- Şirket bir süre ile sınırlandırılmışsa bu süre

4. ETKİNLİK

Sınıf arkadaşlarınızla birlikte ortak olarak bir anonim şirket kurmak için planlama yapınız. Şirkete ait bilgileri sınıf olarak ortak belirleyiniz (unvan, adres, faaliyet konuları, sermaye, pay değerleri vb.). Belirlediğiniz bilgiler doğrultusunda örnek bir anonim şirket sözleşme örneği hazırlayınız.

31678

İzlemek için
kodu tarayın.

4.4.2. Limitet Şirket ile İlgili Ana Sözleşme

Limitet şirketlerin yazılı olarak hazırladıkları sözleşmenin kurucu ortaklar tarafından imzalarının noter onaylı olması şarttır. 6102 sayılı TTK hükümlerine göre limitet şirket sözleşmelerinde zorunlu olarak bulunması gereken hususların yanı sıra isteğe bağlı olarak bazı hususların eklenmesine de olanak sağlanmıştır.

TTK 576. maddesine göre şirket sözleşmesinde ticaret unvanı, şirket merkezinin bulunduğu yer ve faaliyet konusu, esas sermayenin itibari tutarı, esas sermaye paylarının sayısı, itibari değerleri, varsa imtiyazlar, müdürlere ilişkin bilgiler ve şirket ilanlarının nasıl yapılacağı belirtilmek zorundadır.

Genel Kurulun toplantıya çağırılması, Genel Kurulda oy haklarının kullanımı, şirket yetkisinin üçüncü kişilere bırakılması, bilanço kârının kullanım şekli, sermaye paylarının devri gibi ek konulara ilişkin sözleşmeye ek maddeler konulabilir. Limitet şirketler, diğer şirketlerde olduğu gibi MERSİS üzerinden kuruluş sözleşmelerini hazırlayarak tescil ve ilanını gerçekleştirilebilirler.

5. ETKİNLİK

Sınıf arkadaşlarınızla gruplar oluşturunuz. Grup olarak kendi içinizde ortak bir karar alarak bir limitet şirket kurmak için unvan, adres, faaliyet konuları gibi gerekli bilgileri belirleyiniz. Belirlediğiniz kriterler doğrultusunda örnek birer limitet şirket esas sözleşmesi hazırlayınız. Farklı gruplar tarafından hazırlanan sözleşme örneklerini karşılaştırarak benzer ve farklı maddeleri sıralayarak değerlendiriniz.

31679

İzlemek için kodu tarayın.

4.5. SERMAYE ŞİRKETLERİNİN KURULUŞU

Hazırlık Çalışmaları

1. Bir ev veya araç almak için izlenmesi gerekli yasal süreçler nelerdir? Bildiklerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Bir şirket kurmayı düşünen ortakların ilk olarak yapmaları gereken işlem nedir? Arkadaşlarınızla değerlendiriniz.

Sermaye şirketleri kuruluş işlemleri TTK ve halka açılma söz konusu ise SPK çerçevesinde gerçekleştirilir. Sermaye şirketi kuruluş işlemleri kanunlara uygun olarak esas sözleşmenin hazırlanması ve yasal süreçlerin tamamlanmasını gerektirir.

4.5.1. Anonim Şirketlerde Kuruluş İşlemleri ve Muhasebe Kayıtları

Sermaye şirketlerinin kuruluş aşamaları da şahıs şirketlerinde olduğu gibi elektronik ortamda Merkezi Sicil Kayıt Sistemi (MERSİS) üzerinde gerçekleştirilmektedir. Anonim şirketlere ilişkin elektronik başvuru kuruluş aşamaları 2. öğrenme birimi kolektif şirketler bölümünde anlatılan aşamalarla aynı niteliktedir. Ancak anonim şirketlerde nakit olarak taahhütte bulunulan payların en az 1/4'ünün şirketin tescil işleminden önce şirket adına açılan bir banka hesabına yatırılması gerekir. AŞ'ler, sermayenin tamamının kurucu ortaklar tarafından taahhüt edilmesi veya payların halka arz edilmesi şeklinde iki farklı şekilde kurulabilir. Sermayenin tamamı ortaklar tarafından taahhüt edilme şekli halka kapalı AŞ'lerde uygulanır. Uygulaması basit olan bu kuruluş şeklinde taahhüt edilen sermayenin 1/4'ünün ortaklar tarafından ödenmesi gerekir. Sermaye paylarının halka arzı düşünülüyor ise hem TTK'ye hem de SPK'ye uygun hareket edilmesi gerekir. Bu kuruluş şeklinde halka arz edilmesi planlanan payların bir veya birkaç kurucu ortak tarafından taahhüt edilmesi gerekir. Kuruluş

işlemleri tüm hisse senetlilerinin bedellerinin tamamının ödenmesine bağlıdır.

Sermayenin Tamamının Ortaklar Tarafından Taahhüt Edilmesi Şeklinde Kuruluş ve Muhasebe Kayıtları

Sermayenin tamamının ortaklar tarafından taahhüt edilmesi şeklindeki kuruluşa ait muhasebe kayıtlarında kolektif ve komandit şirketlerdeki gibi tek düzen hesap planının gerektirdiği bazı hesaplar kullanılmaktadır. Ortakların şartsız taahhütte bulunmaları durumunda 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE hesabına borç, 500 SERMAYE hesabına alacak kaydedilmektedir. Şahıs şirketlerinden farklı olarak kuruluşa ilişkin yapılan giderler 262 KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİDERLERİ hesabına borç kaydedilir.

Ö r n e k 4 . 1

A***A Kimya Sanayi Anonim Şirketi 01.09.2021 yılında dört ortak tarafından 120.000,00 TL sermaye ile kurulmuştur. Ortaklar S, B, G ve A eşit paylarla sermayeye katılım sağlamıştır. Ortaklar sermayenin 1/4'ünü şirket adına açılan banka hesabına yatırmışlardır. Şirketin kuruluş ile ilgili yasal işlemleri ortaklardan S tarafından yürütülerek ortaya çıkan masraflar aynı ortak tarafından ödenmiştir. S tarafından şirketin kuruluş işlemleri ile ilgili olarak toplam 4.800,00 TL masraf ve 660,00 TL KDV gideri ödemesi yapılmıştır. Şirket yasal onayının alınması ile ticaret siciline tescil ve Ticaret Sicil gazetesinde ilanı yapılarak faaliyetlere başlamıştır. Sermayenin kalan 3/4'ünü ortaklar 1 ay sonra banka hesabına aktarmışlardır. Ortak S'ye yaptığı ödemeler nedeniyle borçlanılan tutar 10.10.2021 tarihinde banka hesabından ödenmiştir.

i s t e n e n

- Şirketin kuruluşu ve ortakların sermaye taahhütlerini yerine getirmesi ile ilgili kayıtları yapınız.
- Defterikebir kayıtlarını yapınız.
- Şirketin kuruluş bilançosunu düzenleyiniz.

Ç ö z ü m

İlgili kayıtlar aşağıdaki gibidir.

		01.09.2021	BORÇ	ALACAK
1	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		120.000,00	
	501.01 Ortak S	30.000,00		
	501.02 Ortak B	30.000,00		
	501.03 Ortak G	30.000,00		
	501.04 Ortak A	30.000,00		
	500 SERMAYE HESABI			120.000,00
	500.01 Ortak S	30.000,00		
	500.02 Ortak B	30.000,00		
	500.03 Ortak G	30.000,00		
	500.04 Ortak A	30.000,00		
	Ortakların sermaye taahhüdü	/ /		

		01.09.2021			
2	102 BANKALAR HESABI			30.000,00	
		501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI			30.000,00
		501.01 Ortak S	7.500,00		
		501.02 Ortak B	7.500,00		
		501.03 Ortak G	7.500,00		
		501.04 Ortak A	7.500,00		
	Sermaye taahhüdünün 1/4'ünün yerine getirilmesi				
		01.09.2021			
3	262 KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİD. HESABI			4.800,00	
	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI			660,00	
		331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI			5.460,00
		331.01 Ortak S	5.460,00		
	Kuruluş giderlerini karşılayan ortağa borçlanılması				
	/ /				
		01.10.2021			
4	102 BANKALAR HESABI			90.000,00	
		501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI			90.000,00
		501.01 Ortak S	22.500,00		
		501.02 Ortak B	22.500,00		
		501.03 Ortak G	22.500,00		
		501.04 Ortak A	22.500,00		
	Sermaye taahhüdünün kalanının yerine getirilmesi				
	/ /				
		10.10.2021			
--	331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI			5.460,00	
	331.01 Ortak S	5.460,00			
		102 BANKALAR HESABI			5.460,00
	Ortak S'ye borcun ödenmesi				
	/ /				

B	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HS.	A	B	500 SERMAYE HESABI	A	B	102 BANKALAR HESABI	A
	120.000,00	30.000,00		120.000,00			30.000,00	5.460,00
		90.000,00					90.000,00	

Ç ö z ü m

İlgili yevmiye defteri kayıtları aşağıdaki gibidir.

		12.06.2021	BORÇ	ALACAK
1	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		280.000,00	
	501.01 Ortak D	70.000,00		
	501.02 Ortak S	90.000,00		
	501.03 Ortak C	40.000,00		
	501.04 Ortak M	80.000,00		
	500 SERMAYE HESABI			280.000,00
	500.01 Ortak D	70.000,00		
	500.02 Ortak S	90.000,00		
	500.03 Ortak C	40.000,00		
	500.04 Ortak M	80.000,00		
	Ortakların sermaye taahhüdü			
12.06.2021				
2	102 BANKALAR HESABI		70.000,00	
	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI			70.000,00
	501.01 Ortak D	17.500,00		
	501.02 Ortak S	22.500,00		
	501.03 Ortak C	10.000,00		
	501.04 Ortak M	20.000,00		
	Sermaye taahhüdünün ¼'ünün yerine getirilmesi			
12.06.2021				
3	262 KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİD. HESABI		6.450,00	
	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI		880,00	
	331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI			7.330,00
	331.01 Ortak M	7.330,00		
	Kuruluş giderlerini karşılayan ortağa borçlanması			
	/ /			
18.06.2021				
--	331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI		7.330,00	
	331.01 Ortak M	7.330,00		
	102 BANKALAR HESABI			7.330,00
	Ortak M'ye borcun ödenmesi			
	/ /			

		19.07.2021		
--	254 TAŞITLAR HESABI		52.500,00	
		501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		52.500,00
		501.01 Ortak D	52.500,00	
	Ortak D'nin kalan sermaye taahhüdünü yerine getirmesi			
	/ /			
		22.07.2021		
--	250 ARAZİ VE ARSALAR HESABI		67.500,00	
		501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		67.500,00
		501.02 Ortak S	67.500,00	
	Ortak S'nin kalan sermaye taahhüdünü yerine getirmesi			
	/ /			
		25.07.2021		
--	253 TESİS MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI		30.000,00	
		501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		30.000,00
		501.03 Ortak C	30.000,00	
	Ortak C'nin kalan sermaye taahhüdünü yerine getirmesi			
	/ /			
		29.07.2021		
--	100 KASA HESABI		60.000,00	
		501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		60.000,00
		501.04 Ortak M	60.000,00	
	Ortak M'nin kalan sermaye taahhüdünü yerine getirmesi			
	/ /			

Payların Halka Arzı Şeklinde Kuruluş ve Muhasebe Kayıtları

Yasal gereklilikleri tamamlayarak halka arz için onay alan AŞ'lerin paylarının halka arz işlemleri muhasebe kayıtları ile takip edilir. Aracı kurumlar tarafından satılan hisse senetleri muhasebe kayıtlarına alınır. Aracı kurumlara satış için gönderilen payların takibi için nazım hesaplar kullanılabilir.

Ö r n e k 4 : 3

C***A Elektrikli Ev Aletleri Sanayi ve Ticaret AŞ dört ortaklı olarak 500.000,00 TL sermaye ile 15.08.2021 tarihinde kurulmuştur. Şirket ortakları C, S, M ve Z eşit paya sahiptir.

AŞ'nin esas sözleşmesinde halka arz edileceği belirtilmektedir. Sermaye her biri 5,00 TL nominal değere sahip 100.000 adet hisseye bölünmüştür.

Ortaklar tarafından sermayenin tamamı taahhüt edilerek 15.08.2021 tarihinde sermayenin 1/4'ü, X Bankasında şirket adına açılan hesaba yatırılmıştır. X Bankası ile yapılan aracılık anlaşması ile halka arz işlemleri gerçekleştirilecektir.

Şirketin kuruluşu için 820,00 TL'si KDV olmak üzere toplam 8.000,00 TL kuruluş giderine katlanılmıştır. Kuruluşla ilgili ödemeler 15.08.2021 tarihinde ortak C tarafından yapılmıştır. Kuruluş işlemleri tamamlanması ile 19.08.2021 tarihinde banka hesabındaki 100.000,00 TL şirket kasasına alınmış ve ortağa olan borç nakit olarak ödenmiştir.

Sermaye Piyasası Kurulu tarafından incelemeler tamamlanmıştır. Gerekli izinler alındıktan sonra X Bankası tarafından 75.000 adet hisse senedi 20.08.2021 tarihinde satışa sunulmuştur.

Satışa sunulan hisse senetlerinin tamamının satışı 24.08.2021 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Satış bedelleri %3 oranında komisyon kesintisi yapılarak şirket hesabına aktarılmıştır.

İstene n

Kuruluş ve hisse senetlerinin halka arzı ile ilgili yevmiye defteri kayıtlarını yapınız.

Çözüm

İlgili yevmiye defteri kayıtları aşağıdaki gibidir.

		15.08.2021	BORÇ	ALACAK
1	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		500.000,00	
	501.01 Ortak C	125.000,00		
	501.02 Ortak S	125.000,00		
	501.03 Ortak M	125.000,00		
	501.04 Ortak Z	125.000,00		
	500 SERMAYE HESABI			500.000,00
	500.01 Ortak C	125.000,00		
	500.02 Ortak S	125.000,00		
	500.03 Ortak M	125.000,00		
	500.04 Ortak Z	125.000,00		
	Ortakların sermaye taahhüdü			
		//		

		15.08.2021		
2	102 BANKALAR HESABI		125.000,00	
	102.01 X Bankası			
		501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		125.000,00
		501.01 Ortak C	31.250,00	
		501.02 Ortak S	31.250,00	
		501.03 Ortak M	31.250,00	
		501.04 Ortak Z	31.250,00	
	Sermaye taahhüdünün ¼'ünün yerine getirilmesi			
		15.08.2021		
3	262 KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİD. HESABI		7.180,00	
	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI		820,00	
		331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI		8.000,00
		331.01 Ortak C	8.000,00	
	Kuruluş giderlerini karşılayan ortağa borçlanması			
		/ /		
		19.08.2021		
--	100 KASA HESABI		100.000,00	
		102 BANKALAR HESABI		100.000,00
	Şirketin banka hesabındaki paranın kasaya alınması			
		19.08.2021		
--	331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI		8.000,00	
	331.01 Ortak C	8.000,00		
		100 KASA HESABI		8.000,00
	Kuruluş giderlerini karşılayan ortağa olan borcun ödenmesi			
		/ /		
		20.08.2021		
	900 NAZIM HESAPLAR		375.000,00	
	900.01 Satışa Sunulan Paylar			
		910 NAZIM HESAPLAR		375.000,00
--		910.01 Bastrılan Paylar		
	75.000,00 x 5 = 375.000,00			
	Hisse senetlerinin aracı kuruma teslimi			
		/ /		

		24.08.2021	
--	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		375.000,00
	501.05 Yeni Ortaklar		
		501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI	375.000,00
		501.01 Ortak C	93.750,00
		501.02 Ortak S	93.750,00
		501.03 Ortak M	93.750,00
		501.04 Ortak Z	93.750,00
	Banka satışı sonrası yeni ortaklara sermaye paylarının aktarımı		
		24.08.2021	
--	102 BANKALAR HESABI		373.875,00
	102.01 X Bankası		
	262 KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİD. HESABI		1.125,00
		501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI	375.000,00
		501.05 Yeni Ortaklar	
	Halka arz edilen hisse senetlerinin satışının tamamlanması		
		24.08.2021	
--	910 NAZIM HESAPLAR		375.000,00
	910.01 Bastırılan Paylar		
		900 NAZIM HESAPLAR	375.000,00
		900.01 Satışa Sunulan Paylar	
	Satışın tamamlanması ile nazım hesapların kapatılması		
		/ /	

4.5.2. Limitet Şirket Kuruluş İşlemleri ve Muhasebe Kayıtları

Limitet şirket kuruluşu, kurucu ortakların şirket kurma iradelerini yazılı olarak açıklayacakları kanuna uygun olarak hazırlayacakları esas sözleşme ile başlar. Sözleşmede kurucu ortaklar tarafından sermayenin şartsız taahhüt edilmesi ve nakit kısmın ödenmesi ile limitet şirket kurulur. TTK'nin 576. maddesine göre limitet şirketlerin hazırlayacakları esas sözleşmede şirketin unvanı, faaliyet göstereceği merkez ve faaliyet alanı, esas sermaye paylarının sayısı ve itibari değerleri, müdürlere ait bilgiler ve şirket ilan şekilleri belirtilmelidir. Esas sermayeyi oluşturan tüm payların kurucu ortaklar tarafından esas sözleşmede taahhüt edilmesi ve esas sözleşmenin noter şerhi ile onaylanması gerekir.

Limitet şirkete aynı sermaye konulması veya bir işletme devralınması söz konusu ise aynı değerlerin doğru bir şekilde belirlenmesi gerekir. Aynı sermaye unsurlarına nasıl değer biçildiğini gösteren bir değerlendirme raporu hazırlanmalıdır. Değerleme raporu hazırlanması için şirket merkezinin bulunduğu yerdeki Asliye Ticaret Mahkemesi tarafından bilirkişi atanır.

Kurucu ortaklar tarafından imzalanan şirket sözleşmesi noter tarafından onaylanmalıdır. Noter onayından sonra 30 gün içinde şirket merkezinin bulunduğu ticaret siciline tescil ve Türkiye Ticaret Sicili gazetesinde ilan edilmelidir. Şirket kuruluşunun tescilinden sonra şirket tüzel kişilik kazanır. Limitet şirket kuruluş işlemleri de MERSİS üzerinden yapılabilmektedir.

Limitet şirketlerin tutması gereken defterler yevmiye defteri, defteri kebir, envanter defteri, pay defteri, Genel Kurul toplantı ve müzakere defteri şeklinde sıralanabilir.

Limitet şirketlerde müdür veya müdürler kurulunun şirket yönetimi ile ilgili olarak aldığı kararlar Genel Kurul toplantı ve müzakere defterine kaydedilebilir. Limitet şirketler Genel Kurul toplantı ve müzakere defteri yerine ayrı bir müdürler kurulu karar defteri de tutmayı tercih edebilirler. Limitet şirketler kanuna uygun olarak hazırlanan esas sözleşme hükümleri ile kurulur. Limitet şirket kuruluşuna ilişkin muhasebe kayıtları da diğer şirket kuruluşları ile benzer nitelik taşır.

Bilgi Kutusu

7099 sayılı Kanun'un 25. maddesine göre limitet şirketler için nakden taahhüt edilen sermayenin 1/4'ünün tescilden önce bir banka hesabına bloke edilmesi şartı 15.03.2018 tarihinden itibaren kaldırılmıştır. Böylelikle limitet şirketlerin kuruluş ve sermaye artırımlarında sermayenin 1/4'ünün banka hesabına yatırılmasına gerek kalmamaktadır. Ancak anonim şirketlerin kuruluş ve sermaye artırımlarına ilişkin herhangi bir mevzuat değişikliği yoktur. Bu nedenle anonim şirketler için taahhüt edilen sermayenin 1/4'ü için blokaj uygulanmasına devam edilmektedir.

Ortakların taahhütte bulunmaları hâlinde 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE hesabına borç, 500 SERMAYE hesabına alacak kaydedilir. Taahhütler yerine getirildikçe 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE hesabı azaltılır. Kuruluşa ilişkin yapılan giderler 262 KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİDERLERİ hesabında gösterilir.

Örnek 4.4

22.10.2021 tarihinde kurulan Y***M Deri, Tekstil, Sanayi ve Pazarlama Limitet Şirketi üç ortak ile 300.000,00 TL eşit paylı esas sermaye ile kurulmuştur. Limitet şirketin kuruluşu için noter ve tescil işlemleri de dâhil olmak üzere toplam 3.250,00 TL gider ve 504,00 TL KDV Ortak A tarafından ödenmiştir. Kuruluş işlemlerinin tamamlanmasının ardından 25.10.2021 tarihinde kalan sermaye taahhüdünün yarısı banka hesabına yatırılmıştır. Kalan kısmı ortaklar tarafından üç ay içinde ödenecektir. 26.10.2021 tarihinde banka hesabından 50.000,00 TL çekilerek işletme kasasına aktarılmıştır.

i

İstenen

Limitet şirketin kuruluşuna ilişkin yevmiye defteri kayıtlarını yapınız.

!

Çözüm

İlgili yevmiye defteri kayıtları aşağıdaki gibidir.

22.10.2021		BORÇ	ALACAK
1	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI	300.000,00	
	501.01 Ortak A	100.000,00	
	501.02 Ortak B	100.000,00	
	501.03 Ortak C	100.000,00	
	500 SERMAYE HESABI		300.000,00
	500.01 Ortak A	100.000,00	
	500.02 Ortak B	100.000,00	
	500.03 Ortak C	100.000,00	
	Ortakların sermaye taahhüdü		
	//		

22.10.2021			
2	262 KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİD. HESABI	3.250,00	
	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI	504,00	
	331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI		3.754,00
	331.01 Ortak C	3.754,00	
	Kuruluş giderlerini karşılayan ortağa borçlanması		
	/ /		
25.10.2021			
--	102 BANKALAR HESABI	150.000,00	
	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		150.000,00
	501.01 Ortak A	50.000,00	
	501.02 Ortak B	50.000,00	
	501.03 Ortak C	50.000,00	
	Sermaye taahhüdünün yarısının yerine getirilmesi		
26.10.2021			
--	100 KASA HESABI	50.000,00	
	102 BANKALAR HESABI		50.000,00
	Banka hesabından kasaya nakit çekilmesi		
	/ /		

4.6. ANONİM ŞİRKETLERDE SERMAYE DEĞİŞİKLİKLERİ

Hazırlık Çalışmaları

1. Nakit sıkıntısı çeken bir anonim şirket nakit ihtiyacını hangi yollarla temin edebilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Müşteri taleplerini yoğunluktan karşılayamayan bir işletme sizce ne tür çözümler üretebilir? Açıklayınız.

Anonim şirketler çeşitli nedenlerle esas sermayelerini azaltmak veya artırmak durumunda kalabilirler. Sermaye artırmaya veya azaltmaya giden şirketlerin varlık ve kaynak kalemlerinde meydana gelen değişikliklere ilişkin muhasebe kayıtlarını düzenlemeleri gerekir.

4.6.1. Anonim Şirketlerde Sermaye Artırımı ve Muhasebe Kayıtları

İşletmeler, esas sermayenin yetersiz kalması durumunda sermaye artırmaya ihtiyaç duyabilir. Şirketler işletmenin büyütülmesi, kapasitenin genişletilmesi, faaliyetlerin geliştirilmesi, yatırım yapılması gibi nedenlerle sermaye artırımına başvurabilir.

TTK'ye göre esas sermaye sistemini benimseyen şirketlerin sermaye artırımı için Genel Kurul kararı almaları gerekir. Kayıtlı sermaye sistemini benimseyen şirketler ise Yönetim Kurulu kararı ile sermaye artırımına gidebilir. Kayıtlı sermaye

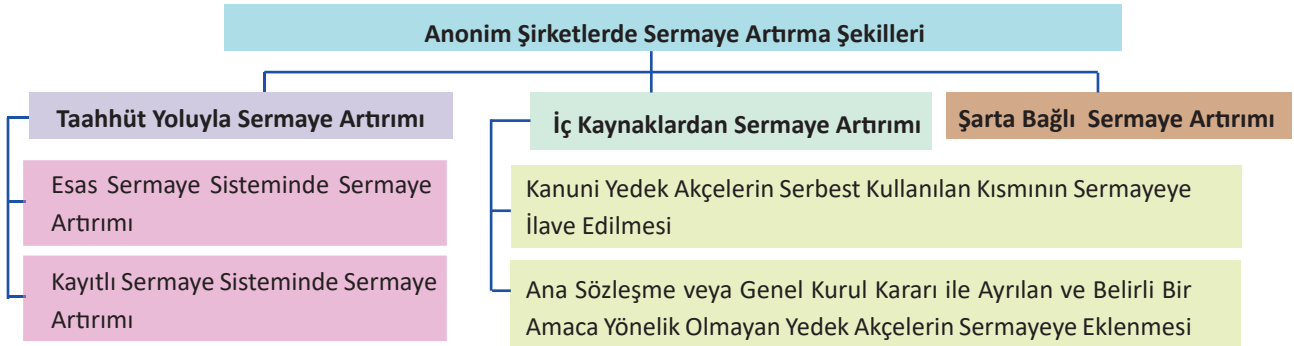
sistemini benimseyen şirketler, sözleşmede kabul ettikleri kayıtlı sermaye limitine ulaşıncaya kadar sadece Yönetim Kurulu kararı ile sermaye artırımına gidebilir.

Bilgi Kutusu

Kayıtlı Sermaye: Ticaret siciline tescil edilen ve azamî çıkarılabilecek hisse senedi miktarını gösteren sermayedir. TTK, sermayenin artırılmasına ilişkin hükümlere tabi olmaksızın Yönetim Kurulu kararı ile hisse senedi çıkarılmasına imkân tanır. Bunun için esas sözleşmede hüküm bulunması gerekir.

Sermaye artırımı yapabilmek için şirket sermayesinin tamamının ödenmiş olması gerekir. Halka açık olmayan anonim şirketlerde mevcut ortakların rüçhan (öncelik) haklarını kullanarak sermaye artırımına gidilmesi temel ilkedir. Bu durumda sermaye değişimi için ana sözleşmede değişiklik yapılmalıdır. Söz konusu değişiklikler için gerekli yasal süreç tamamlanarak tescil ve ilan yapılmalıdır. TTK'ye göre anonim şirketlerde farklı şekillerde sermaye artırımına gidilebilir (Şema 4.5).

Şema 4.5: Anonim şirketlerde sermaye artırma şekilleri

Bilgi Kutusu

Rüçhan Hakkı: Anonim şirketlerin sermaye artırımında, mevcut ortaklara yeni sermaye paylarından öncelikli olarak satın alma hakkı tanınmasıdır.

Esas sermaye sisteminde sermaye artırımında artırılan sermaye karşılığında yeni paylar çıkarılır. Artırılan sermayeyi temsil eden payların taahhüt edilmesi şarttır. Sermaye artırımı için kuruluştaki imzalanan ana sözleşmede değişikliklerin yapılması zorunludur. Ana sözleşmede yapılacak değişiklik mutlaka Genel Kurulda onaylanmalı, tescil ve ilan edilmelidir. Artırımın tamamı nakit olabileceği gibi aynı değerlerle de yapılabilir. Aynı değerler için bilirkışı tarafından değerlendirilmelidir. Taahhüt edilen tutarın 1/4'ünün sermaye artırım kararının ticaret siciline tescili yapılmadan önce ödenmesi gerekir. Kalan kısım da 24 ay içinde ödenmelidir. Yeni paylar mevcut ortaklar tarafından taahhüt edilebilir. Ayrıca yeni ortaklar tarafından da yeni paylar taahhüt edilebilir.

Esas sermaye sisteminde payların halka arz edilmesi şeklinde sermaye artırımı yapılabilir. Bunun için halka arz edilecek paylar nakit karşılığı taahhüt edilmelidir. Sermaye artırım kararının ticaret siciline tescilinden itibaren 2 ay içinde payların halka arz edilmesi gerekir. Esas sermaye sistemine tabi halka açık anonim şirketlerde sermaye artımı için SPK'nin de izni alınmalıdır.

Kayıtlı sermaye sisteminde sermaye artırımını ile esas sermaye sisteminde sermaye artırımını yapılmasındaki temel fark,

sermaye artırım kararının Genel Kurul yerine Yönetim Kurulu tarafından verilebiliyor olmasıdır.

İç kaynaklardan sermaye artırımı şirkete ait son bilançoda bulunan kârlar, yedekler ve fonların sermayeye dönüştürülmesi ile gerçekleştirilir. Bilançoda yer alan kârlar, yedekler ve fonların karşılığında çıkarılan bedelsiz hisse senetleri mevcut ortaklara payları ile orantılı olarak dağıtılır. İç kaynaklardan sermaye artırımında şirkete yeni bir kaynak girişi gerçekleşmez. Bu yöntemle muhtemel kaynakların şirket dışına çıkışı önlenmektedir.

Şarta bağlı sermaye artırımı 6102 Sayılı TTK ile getirilen bir yeniliktir. Bu şekilde sermaye artırımının gerçekleşme düzeyi ve zamanı üçüncü kişilerin davranışlarına bağlıdır. TTK'nin 463 ve 472. maddeleri arasında şarta bağlı sermaye artırımının nasıl yapılacağı düzenlenmiştir. Şirket esas sözleşmesinde yeni çıkartılacak tahviller ve benzeri borçlanma araçları için şirket alacaklıları veya çalışanları için pay edinme hakkı tanınmaktadır. Bu yönetime göre tahvil ve benzeri borçlanma araçlarına sahip kişiler, değiştirme ve alım haklarını kullandıkları zaman sermaye artırımını gerçekleştirir. Değiştirme hakkının kullanımında borçlanma aracı ile pay senedi takas edilerek sermaye taahhüdü gerçekleştirilmektedir. Alım hakkının kullanımında paranın bankaya yatırılması ile sermaye taahhüdü yerine getirilir.

Hisse Senetleri Halka Arz Edilmeden Sermaye Artırımı ve Muhasebe Kayıtları

Sermaye artırım kararı alan anonim şirketler, artırılan sermaye paylarının mevcut ortaklar tarafından karşılanması durumunda hisse senetlerinin halka arzı gerçekleşmez. Yeni bastırılan hisse senetleri mevcut ortaklar tarafından satın alınacağı için herhangi bir aracı kurum ile anlaşma veya komisyon ödemesi olmayacaktır.

Sermaye artırımına giden anonim şirketlerin karar aldıkları sermaye artırım miktarı kadar 500 SERMAYE hesabının artırılması gerekir. Sermaye artırımına ilişkin taahhüt miktarı ödeme yapıncaya kadar 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE hesabında gösterilir. Kuruluş kayıtlarından farklı olarak yapılan giderler 262 KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİDERLERİ hesabı yerine normal gider hesaplarında gösterilir.

Ö r n e k 4 : 5

A Anonim Şirketi ödenmiş sermayesi 200.000,00 TL olan dört ortaklı bir AŞ'dir. 15.04.2021 tarihinde sermayenin faaliyetler için yetersiz kalması nedeniyle 160.000,00 TL artırılması için Genel Kurul kararı alınmıştır. Sermaye artırımını için gerekli yasal izinler alınmış ve 1/4'lük sermaye payı aynı gün içinde banka hesabına yatırılmıştır. Mevcut ortaklar A, B, C ve D eşit paylarda sermaye artırımına katılma kararı almıştır. Tescil ve ilan işlemi tamamlanarak sermaye artırımını için 120,00 TL KDV ve 1.800,00 TL gidere katlanılmış ve nakit olarak ödenmiştir. Sermaye taahhütlerinin kalanı ortaklar tarafından 1 ay sonra şirkete nakit olarak ödenecektir.

İ s t e n e n

Esas sermaye sistemini benimsemiş anonim şirketin sermaye artırımına ilişkin yevmiye defteri kayıtlarını yapınız.

Ç ö z ü m

İlgili yevmiye defteri kayıtları aşağıdaki gibidir.

	15.04.2021	BORÇ	ALACAK
1	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI	160.000,00	
	501.01 Ortak A 40.000,00		
	501.02 Ortak B 40.000,00		
	501.03 Ortak C 40.000,00		
	501.04 Ortak D 40.000,00		
	500 SERMAYE HESABI		160.000,00
	500.01 Ortak A 40.000,00		
	500.02 Ortak B 40.000,00		
	500.03 Ortak C 40.000,00		
	500.04 Ortak D 40.000,00		
	Ortakların sermaye artırma taahhütleri		
2	15.04.2021	40.000,00	
2	102 BANKALAR HESABI		40.000,00
	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		
	501.01 Ortak A 10.000,00		
	501.02 Ortak B 10.000,00		
	501.03 Ortak C 10.000,00		
	501.04 Ortak D 10.000,00		
	Sermaye taahhüdünün 1/4'ünün yerine getirilmesi		
3	15.04.2021	1.800,00	
3	770 GENEL YÖNETİM GİDERİ HESABI		
	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI	120,00	
	100 KASA HESABI		1.920,00
	Sermaye artırma ilişkin giderlerin ödenmesi		
	/ /		
--	15.05.2021	120.000,00	
--	102 BANKALAR HESABI		120.000,00
	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		
	501.01 Ortak A 30.000,00		
	501.02 Ortak B 30.000,00		
	501.03 Ortak C 30.000,00		
	501.04 Ortak D 30.000,00		
	Sermaye taahhüdünün kalan kısmının yerine getirilmesi		
	/ /		

Ö r n e k 4 . 6

M***N Otomotiv Sanayi ve Ticaret AŞ kayıtlı sermaye sistemini benimsemiş eşit paya sahip üç ortaklı bir AŞ'dir. Şirketin ödenmiş sermaye miktarı 240.000,00 TL'dir. Şirket ana sözleşmesinde kayıtlı sermaye üst limiti 600.000,00 TL'dir. Şirket Yönetim Kurulu tarafından şirketin büyütülmesi amacıyla 27.06.2021 tarihinde ödenmiş sermaye miktarının 450.000,00 TL'ye yükseltilmesine karar verilmiştir. Gerekli yasal süreç tamamlanarak 3 TL değerinde 70.000 adet hisse senedi bastırılmıştır. Mevcut ortaklar tarafından 1/4'lük sermaye artırım payı tescil işleminden önce banka hesabına yatırılmıştır. Sermaye artırımını ile ilgili olarak 1.820,00 TL gider ve 360,00 TL KDV nakit olarak ödenmiştir.

İ s t e n e n

Kayıtlı sermaye sistemini benimsemiş anonim şirketin sermaye artırımına ilişkin yevmiye defteri kayıtlarını yapınız.

Ç ö z ü m

İlgili yevmiye defteri kayıtları aşağıdaki gibidir.

		27.06.2021	BORÇ	ALACAK
1	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		210.000,00	
	501.01 Ortak A	70.000,00		
	501.02 Ortak B	70.000,00		
	501.03 Ortak C	70.000,00		
	500 SERMAYE HESABI			210.000,00
	500.01 Ortak A	70.000,00		
	500.02 Ortak B	70.000,00		
	500.03 Ortak C	70.000,00		
	Ortakların sermaye artırma taahhütleri			
2	102 BANKALAR HESABI	27.06.2021	52.500,00	
	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI			52.500,00
	501.01 Ortak A	17.500,00		
	501.02 Ortak B	17.500,00		
	501.03 Ortak C	17.500,00		
	Sermaye taahhüdünün 1/4'ünün yerine getirilmesi			
3	770 GENEL YÖNETİM GİDERİ HESABI	27.06.2021	1.820,00	
	191 İND. KDV HESABI		360,00	
	100 KASA HESABI			2.180,00
	Sermaye artırımına ilişkin giderlerin ödenmesi			
		/ /		

Hisse Senetlerinin Halka Arzı Yoluyla Sermaye Artırımı ve Muhasebe Kayıtları

Sermaye artırımı kararı alan anonim şirketler, artırılan sermaye paylarını mevcut ortaklardan ziyade dış kaynaklardan finansmanını sağlar. Bu nedenle sermaye artırımı amaçlı çıkarılan hisse senetleri halka arz edilir. Yeni bastırılan hisse senetlerinin satış işlemleri için bir aracı kurum ile anlaşma yapılmalı veya komisyon ödenmelidir. Sermaye artırımı için anlaşma yapılan aracı kuruma ödenen komisyonun muhasebe kayıtlarında gösterilmesi gerekir. Aracı kuruma satış için gönderilen hisse senetleri, yardımcı hesaplar veya nazım hesaplar yardımıyla takip edilebilir.

Ö r n e k 4 : 7

R***Y Yazılım Hizmetleri Ticaret ve Pazarlama AŞ kayıtlı sermaye sistemini benimsemiştir. Şirketin ödenmiş sermaye miktarı 600.000,00 TL'dir. Şirket ana sözleşmesinde kayıtlı sermaye üst limiti 1.000.000,00 TL'dir. Şirket Yönetim Kurulu tarafından 14.06.2021 tarihinde şirketin ödenmiş sermaye miktarının 800.000,00 TL'ye yükseltilmesine karar verilmiştir. Eşit paya sahip dört ortaklı R***Y Yazılım Hizmetleri Ticaret ve Pazarlama AŞ sermaye artırımı için 4,00 TL değerinde 50.000 adet hisse senedi çıkartmaktadır. Sermaye artırımı için mevcut ortaklara %40 oranında rüçhan hakkı tanınmıştır. İlgili yasal süreç tamamlanmış ve mevcut ortaklara rüçhan hakkı olarak ayrılan pay, mevcut ortaklar tarafından 18.06.2021 tarihinde banka hesabına yatırılmıştır. Kalan %60'lık kısmın halka arzı için Z Bankası ile anlaşma yapılmıştır. Bastırılan hisse senetleri, 20.06.2021 tarihinde satışa sunulması için Z Bankasına gönderilmiştir. 25.06.2021 tarihinde Z Bankası tarafından hisse senetlerinin satışı tamamlanmış ve bedelleri şirketin banka hesabına %1 komisyon kesintisi yapılarak aktarılmıştır. 25.06.2021 tarihinde sermaye artırımı ile ilgili olarak 2.250,00 TL gider ve 305,00 TL KDV nakit olarak ödenmiştir.

İ s t e n e n

Kayıtlı sermaye sistemini benimsemiş anonim şirketin sermaye artırımına ilişkin yevmiye defteri kayıtlarını yapınız.

Ç ö z ü m

İlgili yevmiye defteri kayıtları aşağıdaki gibidir.

		14.06.2021	BORÇ	ALACAK
--	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		200.000,00	
	501.01 Ortak A	20.000,00		
	501.02 Ortak B	20.000,00		
	501.03 Ortak C	20.000,00		
	501.04 Ortak D	20.000,00		
	501.05 Yeni ortak	120.000,00		
	500 SERMAYE HESABI			200.000,00
	500.01 Ortak A	20.000,00		
	500.02 Ortak B	20.000,00		
	500.04 Ortak C	20.000,00		
	500.03 Ortak D	20.000,00		
	501.05 Yeni ortak	120.000,00		
	Ortakların sermaye artırma taahhütleri			
		/ /		

18.06.2021			
--	102 BANKALAR HESABI	80.000,00	
	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		80.000,00
	501.01 Ortak A	20.000,00	
	501.02 Ortak B	20.000,00	
	501.03 Ortak C	20.000,00	
	501.04 Ortak D	20.000,00	
	Mevcut ortakların sermaye taahhüdünü yerine getirmesi		
	/ /		
20.06.2021			
--	900 NAZIM HESAPLAR	120.000,00	
	900.01 Satışa Sunulan Paylar		
	910 NAZIM HESAPLAR		120.000,00
	910.01 Bastırılan Paylar		
	200.000,00 x 0.60 = 120.000,00		
	4,00 x 30.000 = 120.000,00		
	Payların halka arz için aracı kuruma teslim edilmesi		
	/ /		
25.06.2021			
--	102 BANKALAR HESABI	118.800,00	
	653 KOMİSYON GİDERLERİ HESABI	1.200,00	
	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		120.000,00
	501.05 Yeni Ortak	120.000,00	
	Yeni ortaklara hisse senedi satışının yapılması		
25.06.2021			
--	910 NAZIM HESAPLAR	120.000,00	
	910.01 Bastırılan Paylar		
	900 NAZIM HESAPLAR		120.000,00
	900.01 Satışa Sunulan Paylar		
	Halka arz edilen hisse senetlerinin satışının tamamlanması		
25.06.2021			
--	770 GENEL YÖNETİM GİDERİ HESABI	2.250,00	
	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI	305,00	
	100 KASA HESABI		2.555,00
	Sermaye artırım giderlerinin ödenmesi		
	/ /		

İç Kaynaklardan Sermaye Artırımı ve Muhasebe Kayıtları

TTK'nin 462. maddesinde **esas sözleşme veya Genel Kurul kararıyla ayrılmış ve belirli bir amaca özgülenmemiş yedek akçeler ile kanuni yedek akçelerin serbestçe kullanılabilen kısımları ve mevzuatın bilançoya konulmasına ve sermayeye eklenmesine izin verdiği fonlar sermayeye dönüştürülerek sermaye iç kaynaklarından artırılacağı** belirtilmektedir. Bilançoda mevzuat tarafından sermayeye eklenmesine izin verilen fonların bulunması durumunda taahhüt yoluyla sermaye artırımı yapılamaz. Bu fonlar, öncelikli olarak sermayeye dönüştürülmelidir.

Ö r n e k 4 : 8

C***M Elektronik Sanayi ve Ticareti AŞ'nin Genel Kurulunda olağanüstü yedeklerin ve maddi duran varlık yeniden değerlendirme artış fonunun sermaye eklenmesi kararı alınmıştır. AŞ'nin dönem sonu bilançosunda yer alan 120.000,00 TL'lik olağanüstü yedekleri ve 40.000,00 TL maddi duran varlık yeniden değerlendirme artış fonu karşılığında toplam 160.000,00 TL'lik bedelsiz hisse senedi bastırılmıştır. Adeti 4,00 TL'den bastırılan 40.000 adet hisse senedi çıkartılarak mevcut dört ortağa bedelsiz olarak dağıtılmıştır.

İ s t e n e n

Sermaye artırımı ile ilgili yevmiye defteri kayıtlarını yapınız.

Ç ö z ü m

İlgili yevmiye defteri kayıtları aşağıdaki gibidir.

		BORÇ	ALACAK
--	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI	160.000,00	
	501.01 Ortak A	40.000,00	
	501.02 Ortak B	40.000,00	
	501.03 Ortak C	40.000,00	
	501.04 Ortak D	40.000,00	
	500 SERMAYE HESABI		160.000,00
	500.01 Ortak A	40.000,00	
	500.02 Ortak B	40.000,00	
	500.03 Ortak C	40.000,00	
	500.04 Ortak D	40.000,00	
	Sermaye artırma kararı		
--	542 OLAĞANÜSTÜ YEDEKLER HESABI	120.000,00	
	522 MADDİ DURAN VARLIK YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞ FONU HESABI	40.000,00	
	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		160.000,00
	501.01 Ortak A	40.000,00	
	501.02 Ortak B	40.000,00	
	501.03 Ortak C	40.000,00	
	501.04 Ortak D	40.000,00	
	İç kaynakların kullanımı ile sermaye artırımı		

Şarta Bağlı Sermaye Artırımı ve Muhasebe Kayıtları

Tahvil ve benzeri borçlanma araçları, uzun bir süre sonunda sahiplerine değiştirme ve alım hakları sunar. Bu yatırım aracı sahipleri, belli bir vade sonunda değiştirme ve alım haklarını kullanarak sermaye artırımını gerçekleştirir.

Ö r n e k 4 : 9

01.01.2020 tarihinde K***D Gıda Sanayi ve Ticaret AŞ adeti 8,00 TL nominal değerli 40.000 adet hisse senedi ile değiştirilebilir tahvili piyasaya sürmüştür. Hisse senedi ile değiştirilebilir tahviller 2 yıl vadeli ve 23.000,00 TL faiz getirilidir. Hisse senedi ile değiştirilebilir tahvillerin anapara ve faiz ödemesi vade bitiminde yapılacaktır. Hisse senedi ile değiştirilebilir tahvil bedelleri banka hesabına yatırılmıştır.

Hisse senedi ile değiştirilebilir tahvil yatırımcıları ile anlaşma yapılmıştır. Yapılan anlaşma için adeti 4,00 TL'den 80.000 adet hisse senedi bastırılmıştır. 30.12.2022 tarihinde bastırılan 80.000 adet hisse senedi, hisse senedi ile değiştirilebilir tahvil sahiplerine verilmiştir. Hisse senetleri ile değiştirilebilir tahvillere ilişkin faiz ödemesi de aynı gün nakit olarak gerçekleşmiştir.

İ s t e n e n

Sermaye artırımı ile ilgili yevmiye defteri kayıtlarını yapınız.

Ç ö z ü m

İlgili yevmiye defteri kayıtları aşağıdaki gibidir.

	01.01.2020	BORÇ	ALACAK
-- 102 BANKALAR HESABI		320.000,00	
	405 ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER HESABI		320.000,00
	405.01 Hisse Senedi ile Değiştirilebilir Tahvil		
Hisse senedi ile değiştirilebilir tahvillerin satışı	/ /		
	30.12.2022		
-- 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		320.000,00	
501.04 Yeni Ortaklar 320.000,00			
	500 SERMAYE HESABI		320.000,00
	500.04 Yeni Ortaklar 320.000,00		
Sermaye artırma kararı	30.12.2022		
-- 405 ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER HESABI		320.000,00	
405.01 Hisse Senedi ile Değiştirilebilir Tahvil			
780 FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI		23.000,00	
	100 KASA HESABI		23.000,00
	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		320.000,00
	501.04 Yeni Ortaklar 320.000,00		
Hisse senedi ile değiştirilebilir tahvil karşılığı bedelsiz hisse senedi dağıtım	/ /		

4.6.2. Anonim Şirketlerde Sermaye Azaltımı ve Muhasebe Kayıtları

Anonim şirketlerde şirket sermayesinin bütünlüğünün korunması şirket borçlarına karşılık bir güvencedir. Ancak şirketlerin finansal yapılarının bozulması hâlinde şirketlerin tekrar güvenilir bir yapıya ulaşması için sermaye azaltımına gidilmesi gerekebilir. TTK'de öngörülen yasal şartlara uymak şartı ile anonim şirketler sermaye azaltımına gidebilirler. Anonim şirketlerin sermaye azaltma nedenleri şöyle sıralanabilir:

- Sermaye miktarının işletme kapasitesi ve faaliyet hacmine göre fazla olması
- Şirket zararının oluşması ve bu zararların karşılanamaması hâlinde zararın kapatılması
- Şirket varlıklarında değer kayıplarının oluşması
- İhraç edilen hisse senetlerinin satılmaması

Sermaye azaltımı hangi amaçla yapılırsa yapılsın sermaye, TTK'de belirtilen en alt sermaye tutarının altına düşürülemez. Anonim şirket olunması için esas sermaye sisteminde 50.000,00 TL, kayıtlı sermaye sisteminde 100.000,00 TL'nin altında sermaye oluşturulamaz.

TTK'nin 473. maddesine göre anonim şirketler sermaye azaltımı için esas sözleşmede değişiklik yapmalıdır. Esas sözleşmede değişiklik yapılabilmesi için pay sahiplerinin Genel Kurulda karar almaları gerekir. Alınan Genel Kurul kararı şirketin internet sitesinde yayımlanmalıdır. Ayrıca ticaret siciline tescili ve Ticaret Sicil gazetesinde ilanı da gerçekleştirilmelidir. Sermaye azaltımı; sermayenin belli bir parçasının pay sahiplerine geri verilmesi, piyasadaki hisse senetlerinin değeri düşük yeni hisse senetleri ile değiştirilmesi veya şirket zararının kapatılması gibi farklı şekillerde uygulanabilir. Sermaye azaltma kararı şirket sermayesini temsil eden hisse senetlerini etkileyecektir. Sermaye azaltımı dört farklı şekilde gerçekleştirilebilir:

- Kullanımdaki hisse senetlerinin değeri damgalanarak sermaye azaltımı gerçekleştirilebilir.
- Nominal değeri daha az olan hisse senetleri çıkartılarak eski hisse senetleri ile değiştirilebilir.
- Mevcut hisse senetlerinin nominal değerleri değiştirilmeden belli bir sayıda hisse senedi iptal edilebilir.
- Borsadan hisse senetleri satın alınarak iptal edilir.

Hisse Senetlerinin Nominal Değerlerinin Düşürülmesiyle Sermaye Azaltımı ve Muhasebe Kayıtları

Sermaye azaltımı için mevcut hisse senetleri damgalanarak nominal değerlerin daha düşük bir değerde gösterilmesi sağlanabilir. Böylelikle yeni hisse senedi bastırılmadan mevcut hisse senetleri üzerinde yapılan değişiklik ile sermaye azaltımı gerçekleştirilebilir. Bu yöntem ile mevcut sermaye pay sahipleri arasında herhangi bir ayrıcalık oluşturulmadan eşitlik ilkesine göre sermaye azaltılması gerçekleştirilmektedir.

Ö r n e k 4 . 1 0

Ç***M Çelik Makine Sanayi ve Ticareti AŞ'nin nominal değeri 5,00 TL'den 200.000 adet ihraç edilmiş hisse senedi mevcuttur. Şirket sermayesinin tamamı ödenmiş durumdadır. Sermayenin faaliyet hacmine göre büyük olması nedeniyle 800.000,00 TL'ye indirilmesi kararlaştırılmıştır. 12.01.2021 tarihinde gerekli yasal işlemler tamamlanmıştır. Şirkete ait mevcut tüm hisse senetleri sermaye azaltımı için aynı gün içinde damgalanmıştır. Damgalama işlemi ile hisse senetlerinin nominal değeri 4,00 TL'ye düşürülmüştür. Hisse senetlerinin nominal değerinin düşürülmesi nedeniyle ortaklara borçlar 25.01.2021 tarihinde nakit olarak ödenmiştir.

İ s t e n e n

Sermaye azaltımı ile ilgili yevmiye defteri kayıtlarını yapınız.

Ç ö z ü m

İlgili yevmiye defteri kayıtları aşağıdaki gibidir.

	12.01.2021	BORÇ	ALACAK
-- 500 SERMAYE HESABI		200.000,00	
	331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI		200.000,00
Hisse senetlerinin nominal değeri düşürülerek sermaye azaltımı	/ /		
	25.01.2021		
-- 331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI		200.000,00	
	100 KASA HESABI		200.000,00
Sermaye azaltımı için ortaklara paylarının ödenmesi	/ /		

Hisse Senetlerinin Toplam Sayısının Düşürülmesiyle Sermaye Azaltımı ve Muhasebe Kayıtları

Piyasada işlem gören hisse senetlerinin bir kısmı şirket tarafından satın alınabilir. Bu uygulama ile piyasadaki belli bir kısım hisse senedi toplanarak toplam işlem gören hisse senedi sayısı azaltılmaktadır. Sermaye paylarına ilişkin hisse senedi sayısının azaltılması ile sermaye azaltımı gerçekleştirilmektedir. Bu işlemin yapılabilmesi için şirketin hisse senetlerinin borsada işlem görmesi gerekir. Borsada işlem görmeyen bir anonim şirket için kura çekimi gibi farklı yöntemlerle hangi hisse senetlerinin satın alınacağı belirlenebilir.

Hisse senetlerin toplanmasında nominal değerlerden farklı fiyatlarla satın alınması söz konusu olabilir. Nominal değer üstünde bir fiyat ile satın alma işlemi gerçekleşirse aradaki fark 689 DİĞER OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR hesabı kullanılarak gösterilir. Nominal değer altında bir fiyat ile satın alma işlemi gerçekleştiği takdirde aradaki fark 679 DİĞER OLAĞAN DIŞI GELİR VE KÂRLAR hesabı kullanılarak gösterilebilir.

Ö r n e k 4 . 1 1

K***N Makine Sanayi ve Pazarlama AŞ'nin nominal değeri 5,00 TL'den 300.000 adet ihraç edilmiş hisse senedi mevcuttur. Şirket sermayesinin tamamı ödenmiş durumdadır. Sermayenin faaliyet hacmine göre büyük olması nedeniyle 1.200.000,00 TL'ye indirilmesi kararlaştırılmıştır. 22.02.2021 tarihinde sermayenin azaltılması için 60.000 adet hisse senedi 5,30 TL bedelle banka aracılığı ile piyasadaki satın alınarak toplanmıştır.

İ s t e n e n

Sermaye azaltımı ile ilgili yevmiye defteri kayıtlarını yapınız.

Ç ö z ü m

İlgili yevmiye defteri kayıtları aşağıdaki gibidir.

12.01.2021		BORÇ	ALACAK
--	500 SERMAYE HESABI	300.000,00	
	689 DİĞER OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR HESABI	18.000,00	
	102 BANKALAR HESABI		318.000,00
	$60.000 \times 5,3 = 318.000,00$		
	$318.000,00 - 300.000,00 = 18.000,00$		
	Hisse senetlerinin nominal değeri düşürülerek sermaye azaltımı		
	/ /		

Geçmiş Dönem Zararları Nedeniyle Sermaye Azaltımı ve Muhasebe Kayıtları

Anonim şirketlerde oluşan zararlar ortaklar tarafından doğrudan karşılanabilir. Ayrıca TTK'nin 519. maddesine göre zararların bilançoda yer alan kanuni yedek akçe veya isteğe bağlı yedeklerden karşılanması mümkündür. Bu nedenle zarar ortaya çıkması durumunda öncelikle genel kanuni yedek akçe ve isteğe bağlı yedekler kullanılarak zararın kapatılması gerekir. Fakat zararın toplam yedeklerden fazla olması hâlinde yedeklerle karşılanamayan zararlar VUK'a göre 5 yıl boyunca şirket bilançosunda gösterilebilir. VUK'a göre 5 yıl şirket bilançosunda bekletilen bu zararlar, gelecek yıllarda meydana gelecek kârlardan mahsup edilebilir. Anonim şirket, 5 yıl boyunca zararı bilançoda bekletmek yerine Genel Kurul kararı ile zararı sermayeden karşılayabilir. Bu şekilde sermaye azaltmada zararı karşılayacak şirket yedeklerinin olmaması gerekir.

Ö r n e k 4 : 1 2

Y***E İnşaat Malzemeleri Sanayi ve Pazarlama AŞ'nin nominal değeri 8,00 TL'den 350.000 adet ihraç edilmiş hisse senedi mevcuttur. Şirket sermayesinin tamamı ödenmiştir. Şirket son birkaç yıldır sürekli zarar etmektedir. Şirketin 2021 yılı açılış bilançosunda 280.000,00 TL'lik geçmiş yıllara ait dönem zararı görülmektedir. Geçmiş dönem zararlarının yedeklerle karşılanması mümkün değildir. Genel Kurulda zararın karşılanması için sermayenin azaltılması kararlaştırılmıştır. 18.01.2021 tarihinde mevcut hisse senetleri damgalanarak zararın sermayeden azaltılması gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla mevcut hisse senetlerinin nominal değeri 7,20 TL'ye düşürülmüştür.

İ s t e n e n

Sermaye azaltımı ile ilgili yevmiye defteri kayıtlarını yapınız.

Ç ö z ü m

İlgili yevmiye defteri kayıtları aşağıdaki gibidir.

12.01.2021		BORÇ	ALACAK
--	500 SERMAYE HESABI	280.000,00	
	580 GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI HESABI		280.000,00
	$350.000 \times 8,00 = 2.800.000,00$		
	$350.000 \times 7,20 = 2.520.000,00$		
	$2.800.000,00 - 2.520.000,00 = 280.000,00$		
	Nominal değerlerini azaltarak zararın sermayeden karşılanması		
	/ /		

4.7. LİMİTET ŞİRKETLERDE SERMAYE DEĞİŞİKLİKLERİ

Hazırlık Çalışmaları

1. Yoğun müşteri talebi bulunan bir nakliye firması yeni nakliye araçları alma isteğini nasıl gerçekleştirebilir?
2. Sel veya yangın gibi olağanüstü bir durumla iş yeri zarar gören bir işletme sahibi sizce uğradığı zararı nasıl karşılayabilir?

Limitet şirketlerin zaman içinde sermaye değişimi yapması gerekebilir. Sermaye değişimi, artışı veya azalışı şeklinde gerçekleştirilebilir. Sermaye artırımı ile şirketin büyütülmesi, sermaye azaltımı ile şirketin küçültülmesi gerçekleştirilir.

4.7.1. Limitet Şirketlerde Sermaye Artırımı ve Muhasebe Kayıtları

Limitet şirketlerde ihtiyaç hâlinde sermaye artırımına gidilebilir. Başlangıç sermayesinin eksik belirlenmiş olması, faaliyet hacmini büyütme isteği, enflasyon etkisi ile esas sermayenin yetersiz kalması gibi nedenlerle limitet şirketlerde sermaye artırımına gidilebilir. Sermaye artırma şekilleri diğer şirketlerle benzerlik gösterir. Diğer şirket türlerinde olduğu gibi mevcut ortakların taahhütte bulunmaları veya yeni ortak/ortakların alınması ile sermaye artırımı gerçekleştirilebilir. Anonim şirketlerdeki gibi iç kaynaklar sermaye artırımında kullanılabilir.

Örnek 4.13

M***A İnşaat ve Yapı Malzemeleri Limitet Şirketinin 90.000,00 TL olan başlangıç sermayesi faaliyetlerin yürütülmesi için yeterli gelmemektedir. Bu nedenle şirket ortakları 10.02.2021 tarihinde sermayenin 60.000,00 TL daha artırılması için Genel Kurulda oy birliği ile karar almıştır. Ortak K 25.000,00 TL taahhütte bulunurken kalan miktar ikinci ortak S tarafından taahhüt edilmektedir. Sermaye artırımına ilişkin yasal işlemler tamamlanarak 550,00 TL sermaye artırımı gideri ve 160,00 TL KDV ödemesi 11.02.2021 tarihinde nakit olarak yapılmıştır. Ortak K, 28.02.2021 tarihinde taahhüdünü nakit olarak ödemiştir. 03.03.2021 tarihinde Ortak S tarafından taahhüt edilen sermaye şirketin banka hesabına aktarılmıştır.

i

Limitet şirketin sermaye artırımına ilişkin yevmiye defteri kayıtlarını yapınız.

İstene n

!

İlgili yevmiye defteri kayıtları aşağıdaki gibidir.

Çözüm

		10.02.2021	BORÇ	ALACAK
--	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		60.000,00	
	501.01 Ortak K	25.000,00		
	501.02 Ortak S	35.000,00		
	500 SERMAYE HESABI			60.000,00
	500.01 Ortak K	25.000,00		
	500.02 Ortak S	35.000,00		
	Ortakların sermaye artırma taahhütleri			
		//		

		11.02.2021		
--	770 GENEL YÖNETİM GİDERİ HESABI		550,00	
	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI		160,00	
		100 KASA HESABI		710,00
	Sermaye artırımına ilişkin giderlerin ödenmesi			
		28.02.2021		
--	100 KASA HESABI		25.000,00	
		501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		25.000,00
		501.01 Ortak K	25.000,00	
	Ortak K'nin sermaye taahhüdünü yerine getirmesi			
		03.03.2021		
--	102 BANKALAR HESABI		35.000,00	
		501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		35.000,00
		501.02 Ortak S	35.000,00	
	Ortak S'nin sermaye taahhüdünü yerine getirmesi			
		/ /		

Sıra Sizde

T***T Kereste ve Ahşap Yapı Malzemeleri Limitet Şirketi 120.000,00 TL olan sermayesini faaliyetlerin büyütülmesi amacıyla artırma kararı almıştır. Şirket Genel Kurulunda 08.04.2021 tarihinde sermayenin 200.000,00 TL'ye yükseltilmesi için ortaklar oy birliği ile karar almıştır. Dört ortaklı limitet şirket sermaye artırımında eşit paylarda taahhütte bulunmuştur. Ortaklar tarafından taahhütlerinin 1/4'ü şirketin banka hesabına 08.04.2021 tarihinde yatırılmıştır. Sermaye artırımına ilişkin yasal işlemler tamamlanarak 620,00 TL sermaye artırım gideri ve 175,00 TL KDV ödemesi 09.04.2021 tarihinde nakit olarak yapılmıştır. Ortak A ve B, kalan taahhütlerini 18.04.2021 tarihinde nakit olarak gerçekleştirmiştir. 19.04.2021 tarihinde Ortak C ve Ortak D tarafından kalan taahhüt miktarlarının şirketin banka hesabına aktarıldığı görülmektedir.

İstenen

Limitet şirketin sermaye artırımına ilişkin yevmiye defteri kayıtlarını yapınız.

4.7.2. Limitet Şirketlerde Sermaye Azaltımı ve Muhasebe Kayıtları

Limitet şirketlerde mevcut ortakların bir veya birkaçının şirketten ayrılması nedeniyle şirket sermayesi azaltılabilir. Şirketin sürekli veya yüksek miktarlarda zarar etmesi de sermaye azaltımına yol açabilir. Ayrıca esas sermayenin şirket faaliyetleri için fazla gelmesi veya şirket faaliyet hacminin küçültülmesi gibi durumlar sermaye azaltımına neden olabilir.

TTK'nin 592. maddesine göre limitet şirketlerde sermaye azaltımı için anonim şirketlerin sermaye azaltımına ilişkin hükümler uygulanır. Bu nedenle limitet şirketlerde de sermaye azaltımı için anonim şirketlerde olduğu gibi şirket sözleşmesinin değiştirilmesi gerekir. Sermaye azaltımı ve şirket sözleşmesinin değiştirilebilmesi için esas sermayenin 2/3'üne sahip

ortakların karar alması gerekir. Alınan karar sonrasında işlem denetçisine rapor hazırlanması, internet sitesinde duyurulması, Ticaret Siciline tescil edilmesi ve Ticaret Sicil gazetesinde ilan edilmesi şeklinde gerekli yasal süreç uygulanmalıdır.

Sermaye azaltımı gerçekleştirilirken şirket esas sermayesi asgari limit olan 10.000,00 TL'nin altına indirilemez. Ayrıca payların itibari değerleri de 25 TL'nin altına indirilemez.

Ö r n e k 4 . 1 4

Y***H Güneş Enerjisi Sistemleri Limitet Şirketinin 150.000,00 TL olan başlangıç sermayesi, faaliyetlerin yürütülmesi için fazla gelmektedir. Bu nedenle şirket ortakları 27.03.2021 tarihinde sermayenin 40.000,00 TL azaltılması için Genel Kurulu toplamıştır. Genel Kurulda oy birliği ile sermaye azaltımı için esas sermaye değişikliği kabul edilmiştir. Yasal işlemlerin gerçekleştirilmesi için 02.02.2021 tarihinde 3.000,00 TL gider ve 540,00 TL KDV ödemesi nakit yapılmıştır. Gerekli yasal işlemler tamamlanarak 04.04.2021 tarihinde dört ortağa eşit paylı olarak nakit ödeme yapılmıştır.

İ s t e n e n

Limitet şirketin sermaye azaltımına ilişkin yevmiye defteri kayıtlarını yapınız.

Ç ö z ü m

İlgili yevmiye defteri kayıtları aşağıdaki gibidir.

		27.03.2021	BORÇ	ALACAK
---	500 SERMAYE HESABI		40.000,00	
	500.01 Ortak K	10.000,00		
	500.02 Ortak L	10.000,00		
	500.03 Ortak M	10.000,00		
	500.04 Ortak N	10.000,00		
	331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI			40.000,00
	331.01 Ortak K	10.000,00		
	331.02 Ortak L	10.000,00		
	331.03 Ortak M	10.000,00		
	331.04 Ortak N	10.000,00		
	Sermaye azaltımı ve ortakların hesabına aktarımı	/ /		
		02.02.2021		
--	770 GENEL YÖNETİM GİDERİ HESABI		3.000,00	
	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI		540,00	
	100 KASA HESABI			3.540,00
	Sermaye azaltılmasına ilişkin giderlerin ödenmesi	/ /		

		04.04.2021	
--	331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI		40.000,00
	331.01 Ortak K	10.000,00	
	331.02 Ortak L	10.000,00	
	331.03 Ortak M	10.000,00	
	331.04 Ortak N	10.000,00	
		100 KASA HESABI	40.000,00
	Sermaye azaltımına ilişkin ortaklara ödeme yapılması		
		/ /	

Sıra Sizde

D***E Yenilenebilir Enerji Limitet Şirketinin sermayesi 370.000,00 TL'dir. Yenilenebilir enerji kaynakları alanında faaliyet gösteren şirket, çevre dostu bir şirket olarak küresel ısınmaya karşı alternatif enerji kaynakları sunmaktadır. Şirket sermayesi, faaliyetlerin yürütülmesi için fazla gelmektedir. Bu nedenle şirket ortakları 13.05.2021 tarihinde sermayenin 70.000,00 TL azaltılması için Genel Kurulu toplamıştır. Genel Kurulda oy birliği ile sermaye azaltımı için esas sermaye değişikliği kabul edilmiştir. Gerekli yasal işlemler tamamlanarak 20.05.2021 tarihinde iki ortağa eşit paylı olarak nakit ödeme yapılmıştır.

İstenen

Limitet şirketin sermaye azaltımına ilişkin yevmiye defteri kayıtlarını yapınız.

Örnek 4.15

N***O Kuru Gıda Limitet Şirketi'nin 235.000,00 TL başlangıç sermayesi bulunmaktadır. 2021 yılına ait 35.000,00 TL'lik dönem zararının 20.06.2022 tarihinde ortaklardan karşılanması için ilgili muhasebe kaydı gerçekleştirilmiştir. İki ortaklı şirkette Ortak A 20.000,00 TL, Ortak E 15.000,00 TL oranında zarara katılım sağlayacaktır. Ortaklar tarafından zararın sermayeden karşılanmasına yönelik Genel Kurul kararı alınmıştır. 25.06.2022 tarihinde 2.800,00 TL gider ve 420,00 TL KDV ödemesi nakit olarak gerçekleştirilmiştir. 28.06.2022 tarihinde yasal işlemler tamamlanarak zarar nedeniyle oluşan alacak hesabı, direkt olarak sermaye hesabı azaltılarak kapatılmıştır.

İstenen

Limitet şirketin sermaye azaltımına ilişkin yevmiye defteri kayıtlarını yapınız.

Ç ö z ü m

İlgili yevmiye defteri kayıtları aşağıdaki gibidir.

		20.06.2022	BORÇ	ALACAK
--	131 ORTAKLARA ALACAKLAR HESABI		35.000,00	
	131.01 Ortak A	20.000,00		
	131.02 Ortak E	15.000,00		
		580 GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI HESABI		35.000,00
	Zararın ortaklara dağıtılması	/ /		
		25.06.2022		
--	770 GENEL YÖNETİM GİDERİ HESABI		2.800,00	
	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI		420,00	
		100 KASA HESABI		3.220,00
	Sermaye azaltılmasına ilişkin giderlerin ödenmesi	/ /		
		28.06.2022		
--	500 SERMAYE HESABI		35.000,00	
	500.01 Ortak A	20.000,00		
	500.02 Ortak E	15.000,00		
		131 ORTAKLARA ALACAKLAR HESABI		35.000,00
		131.01 Ortak A	20.000,00	
		131.02 Ortak E	15.000,00	
	Sermaye azaltımı ile ortakların zarara katılım payının karşılaştırılması	/ /		

4.8. SERMAYE ŞİRKETLERİNDE KÂR/ZARAR DAĞITIMI

Hazırlık Çalışmaları

1. Bir işletmenin başarılı olduğunun göstergeleri neler olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Yangın sigortası olmayan bir iş yerinin yangın riski ile karşılaşması sizce işletmenin o yılki faaliyetlerini nasıl etkiler?

Hesap dönemi sonunda işletmenin öz sermayesinde oluşan artış, şirketin kâr elde ettiğini gösterir. Bilançodaki yıllık kârdan, vergi ve yedek akçe hesaplamaları yapılması sonucunda bulunan dönem net kârı üzerinden kâr dağıtımı yapılır. Anonim şirketler Genel Kurulda dönem net kârını dağıtıp dağıtmama veya belli bir kısmını dağıtma kararı alabilir. Şirketin finansal yapısı, yatırım imkânları, ekonomik şartlar, küresel riskler gibi etkenler de kâr dağıtım kararlarını etkileyebilir.

Anonim şirket ortakları, dağıtılması kararlaştırılan net dönem kârına payları oranında katılma hakkına sahiptir. Kâr dağıtımını yapılıırken şirket ana sözleşmesi, Kurumlar Vergisi Kanunu, Türk Ticaret Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu, Sermaye Piyasası Kanunu, Damga Vergisi Kanunu dikkate alınır.

Anonim şirket kâr dağıtımını muhasebe standartları ve tek düzen muhasebe sistemine göre düzenledikleri bilançoda yer alan net kâr ile yapar. TTK'ye göre kâr dağıtımını yapılması için mutlaka ilgili faaliyet döneminde kâr elde edilmesi şart değildir. Anonim şirket geçmiş yıl kârlarından daha önce ayırmış olduğu yedeklerden de kâr dağıtımını gerçekleştirebilir. Kâr dağıtımını ister dönem kârından isterse geçmiş yıl yedeklerinden yapılışın fiilen elde edilmiş olmalıdır.

4.8.1. Kâr Dağıtım Tablosu

Kâr dağıtım tablosu işletmenin dönem kârının nasıl ve nerelerde kullanıldığını gösteren tablodur. Temel mali tablolar olan Bilanço ve Gelir Tablosuna ek olarak hazırlanır. I No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde belirtilen ek mali tablolar arasında yer alır. Kâr dağıtım tablosu cari dönem ile önceki dönem verilerini karşılıklı olarak gösterir. Kâr dağıtım tablosu biçimsel yapısı Tablo 4.2'deki gibidir.

Tablo 4.2: Kâr Dağıtım Tablosu

KÂR DAĞITIM TABLOSU (..... TL)	ÖNCEKİ DÖNEM	CARİ DÖNEM
A. DÖNEM KÂRININ DAĞITIMI		
1- DÖNEM KÂRI		
1- ÖDENECEK VERGİ VE YASAL YÜKÜMLÜLÜKLER (-)		
Kurumlar Vergisi		
Gelir Vergisi		
DÖNEM NET KÂRI		
3- GEÇMİŞ YIL ZARARLARI		
4- I.TERTİP KANUNİ YEDEK AKÇE (-)		
5- İŞLETMEDE BIRAKILMASI ZORUNLU FONLAR (-)		
DAĞITILABİLİR DÖNEM NET KÂRI		
6- ORTAKLARA I. TEMETTÜ (-)		
7- PERSONELE TEMETTÜ (-)		
8- YÖNETİM KURULUNA TEMETTÜ		
9- ORTAKLARA II. TEMETTÜ (-)		
10- II. TERTİP KANUNİ YEDEK AKÇE (-)		
11- STATÜ YEDEKLERİ (-)		
12- OLAĞAN DIŞI YEDEKLER (-)		
13- DİĞER YEDEKLER		
14- ÖZEL FONLAR		
B. YEDEKLERDEN DAĞITIM		
1- DAĞITILAN YEDEKLER		
2- II. TERTİP YASAL YEDEKLER (-)		
3- ORTAKLARA PAY (-)		
4- PERSONELE PAY (-)		
5- YÖNETİM KURULUNA PAY (-)		
C. HİSSE BAŞINA KÂR		
D. HİSSE BAŞINA TEMETTÜ		

Sıra Sizde

N***N Gıda ve İçecek Sanayi AŞ'nin 2021 yılı dönem kârı 250.000,00 TL'dir. Şirketin 2021 yılına ilişkin hesaplanan I. tertip yasal yedek akçe miktarı 12.500,00 TL, II. tertip yasal yedek akçe miktarı 14.000,00 TL, I. temettü 26.000,00 TL, olağanüstü yedek akçe miktarı 48.600,00 TL'dir. Ayrıca şirket çalışanlarına 5.000,00 TL temettü ayrılmaktadır. Şirket 2021 yılı için 60.000,00 TL kurumlar vergisi ödemektedir. Şirket kârının kalan kısmı II. temettü olarak ortaklara dağıtılmaktadır.

İstene n

Yukarıda verilen bilgiler doğrultusunda 2021 yılına ait "Kâr Dağıtım Tablosunu" düzenleyiniz.

4.8.2. Mali Kârın Hesaplanması

Ticari kâr, TTK ve Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) hükümlerine göre döneme ilişkin gelir ve giderlerin yansıtılması ile oluşur. Gelir vergisi ve kurumlar vergisi hükümlerine uygun olarak gelir ve giderlerin yansıtılması ile oluşan kâr ise mali kâr olarak adlandırılır. Vergi Kanunları bazı gelir ve giderleri vergi dışı tutmaktadır. Bu nedenle dönem kârı hesaplanmasında kanunen kabul edilmeyen gider ve vergiden muaf gelirlerin dikkate alınarak mali kârın belirlenmesi gerekir. Sonuç olarak TTK ve TMS'ye göre oluşan ticari kâr ile vergi ödenecek mali kâr arasında fark oluşabilir.

$$\text{Mali Kâr} = \text{Ticari Kâr} + \text{Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler} - \text{Vergiden Muaf Olan Gelirler}$$

Kanunen kabul edilmeyen ve ticari kâra ilave edilmesi gereken giderlerden bazılarını şu örnekler verilebilir:

- İşletme sahibinin eşi veya çocukları için ödenen ücretler, ikramiyeler, komisyon veya tazminatlar
- Para ve vergi cezaları, işletme sahibinin suçlarına ilişkin oluşan tazminatlar
- Öz sermaye üzerinden hesaplanan veya ödenen faizler
- İstisna kapsamındaki kurum kazançları için yapılan giderler
- Menkul kıymetlerin itibari değerleri altında satışlarına ilişkin zararlar
- VUK hükümlerine göre ödenen gecikme zamları
- Şirketin kendisi, ortaklarının, yöneticilerin ve çalışanların suçlarına ilişkin ortaya çıkan maddi ve manevi zarar tazminat giderleri
- Duran varlık satışlarına ilişkin kârların 3 yıllık bekleme süresinin geçmesine rağmen harcanmayan kısımları
- Yasal sınırı aşan bağış ve yardımlar
- VUK'te belirtilen yasal sınırların üzerinde ayrılan amortisman ve karşılık tutarları
- Yönetim Kurulu üyelerine ödenen kâr payları

Kanunlara göre vergiden istisna olan gelir ve indirimler, mali kâr hesaplanmasında vergiden muaf oldukları için indirim olarak değerlendirilirler. İştirak kazançları istisnaları, kooperatiflerde risturn istisnaları, yatırım fonları ve yatırım ortaklıklarına ilişkin istisnalar, rüçhan hakkı ile iştirak hissesi ve gayrimenkul satış kazancı istisnaları, hisse senedi ihraç primleri istisnaları örnek olarak verilebilir. Ayrıca geçmiş yıl zararlarının da kârdan indirimi gerçekleştirilir.

Örnek 4.16

G***Y Çimento Sanayi AŞ'nin 2021 yılı ticari kârı 320.000,00 TL'dir. Şirketin 2021 yılına ilişkin kanunen kabul edilmeyen giderleri 38.000,00 TL'dir. 2021 yılına ilişkin vergiden muaf olan gelirleri aşağıdaki gibidir.

İştirak gelirleri	: 3.500,00 TL
Rüçhan hakkı gelirleri	: 18.000,00 TL
Geçmiş yıl zararları	: 27.500,00 TL
Emisyon primleri	: 2.000,00 TL

İstene n

G***Y Çimento Sanayi AŞ'nin 2021 yılına ilişkin mali kârını hesaplayınız.

Çözüm

Mali kâr hesaplanması aşağıdaki gibidir.

MALİ KÂRIN HESAPLANMASI	
Ticari Kâr	320.000,00 TL
İlaveler	38.000,00 TL
Kanunen kabul edilmeyen giderler	38.000,00 TL
İndirim ve İstisnalar Öncesi Kurum Kazancı	358.000,00 TL
İndirim ve İstisnalar (-)	(51.000,00 TL)
İştirak gelirleri	3.500,00 TL
Rüçhan hakkı gelirleri	18.000,00 TL
Geçmiş yıl zararları	27.500,00 TL
Emisyon primleri	2.000,00 TL
Mali Kâr (Kurumlar Vergisi Matrahı)	307.000,00

4.8.3. Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisinin Hesaplanması

Şirketler, Vergi Kanunları karşısında tüzel veya gerçek kişiliklerine göre vergiye tabi olmaktadır. Şahıs şirketlerinde ortakların her biri gerçek kişi olarak vergi mükellefi kabul edilirler. Sermaye şirketlerinde ise şirket bir tüzel kişiliğe sahiptir ve kurumlar vergisi mükellefi sayılır. Anonim şirketler, kurumlar vergisi mükellefi oldukları için ortaklara kâr dağıtımını yapmadan önce gerekli yasal kesintiler yapılır.

Şahıs şirketlerinde ortaklara dağıtım yapıldıktan sonra her bir ortak kendi kâr payına göre vergisini beyan ederek öder. Sermaye şirketlerinde vergi ödendikten sonra kâr dağıtımını yapıldığı için ortaklara geçen kâr payı, net değerdedir. Sermaye şirketi ortağı kâr payını aldıktan sonra herhangi bir vergi ödemesi yapmasına gerek yoktur.

Anonim şirketlerde dönem kârının belli bir kısmı kurumlar vergisi ve gelir vergisi olarak devlete ödenir. Belli bir kısmı yedek akçe ve fon olarak şirketin mali yapısına katkı sağlamak için şirkette alıkonulur. Gerekli kesintiler gerçekleşikten sonra kalan net kâr, şirket ortaklarına esas sözleşme ve Genel Kurul kararları doğrultusunda dağıtılır.

Kurumlar Vergisinin Hesaplanması: Anonim şirketler faaliyet dönemini kârla sonuçlandırır ise dönem kârını dağıtıp dağıtmamasına bakılmaksızın **safi kurum kazancı** üzerinden kurumlar vergisi ödemek zorundadırlar. Dönem kârına ilave edilecek giderler ve indirilecek gelirlerin belirlenmesinde Vergi Usul Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu, ilgili Tebliğ ve Danıştay kararları dikkate alınır.

Kurumlar vergisi 2006 yılından itibaren %20 oranında uygulanmıştır. Ancak 2018-2020 yılları için bu oran %22 olarak güncellenmiştir. Küresel ve ekonomik nedenlerden dolayı kurumlar vergisinin 2021 yılı için %25, 2022 yılı için de %23 oranında uygulanması kararlaştırılmıştır.

Araştırınız

İçinde bulunulan dönem için kurum kazançlarına uygulanan kurumlar vergisi oranı nedir?

Kurumlar vergisi mükellefleri 2021 yılı cari vergilendirme döneminde, üçer aylık kazançları üzerinden %25 oranında geçici kurumlar vergisine tabidirler. 2022 yılı için geçici kurumlar vergisi %23 oranında uygulanacaktır. Geçici kurumlar vergisi takip eden yıl içinde yapılacak beyan sırasında dikkate alınacaktır.

Örnek

L***P İnşaat Malzemeleri Sanayi AŞ'nin 2021 yılı ticari kârı 128.000,00 TL'dir. Şirketin 2021 yılına ilişkin kanunen kabul edilmeyen giderleri 25.000,00 TL'dir. 2021 yılına ilişkin vergide muaf olan gelirleri ise 32.200,00 TL'dir.

İstenen

L***P İnşaat Malzemeleri Sanayi AŞ'nin 2021 yılına ilişkin kurumlar vergisi ve dönem net kârını hesaplayınız.

Çözüm

Kurumlar vergisi hesaplanarak dağıtılabılır net kâr aşağıdaki gibi belirlenir.

KURUMLAR VERGİSİ VE DÖNEM NET KÂRININ HESAPLANMASI	
Ticari Kâr	128.000,00 TL
İlaveler	25.000,00 TL
Kanunen kabul edilmeyen giderler	25.000,00 TL
İndirim ve İstisnalar Öncesi Kurum Kazancı	153.000,00 TL
İndirim ve istisnalar (-)	(32.200,00 TL)
Mali kâr (kurumlar vergisi matrahı)	120.800,00 TL
Kurumlar vergisi	(30.200,00 TL)
120.800,00 x 0,25 = 30.200,00	
Dönem Net Kârı	90.600,00 TL

Gelir Vergisinin Hesaplanması: Anonim şirketler kurumlar vergisinin yanı sıra dağıtılan kârdan pay alan ortakları adına gelir vergisi kesintisi de yapmak durumundadır. Hisse senedi sahibi ortaklarının alacakları kâr payları Gelir Vergisi Kanunu'nun 75. maddesine göre menkul sermaye iradı olarak kabul edilir. Gelir vergisi mükellefi olmayan ortaklara yapılacak kâr payı ödemeleri için gelir vergisi stopajı yapılmalıdır.

Gelir vergisi kesintisi ve muhasebe kayıtları sadece kâr dağıtımını yapılacağı zaman söz konusudur. Kâr dağıtımını yapılması durumunda herhangi bir gelir vergisi kaydı da yapılmaz. Gelir vergisi kesintisi dönemi takip eden yıl içinde beyanname döneminde gerçekleştirilir.

Ö r n e k

O***B Bilgisayar ve Elektronik Malzeme Pazarlama ve Ticaret AŞ'nin 2021 yılı ortaklarına dağıtmaya karar verdiği I. temettü tutarı 40.000,00 TL, II. temettü tutarı ise 158.000,00 TL'dir. Şirket ortakları gelir vergisi mükellefi olmadığı için şirket tarafından %15 oranında gelir vergisi stopajı yapılacaktır.

İ s t e n e n

Beyan edilecek gelir vergisi kesintisini hesaplayınız.

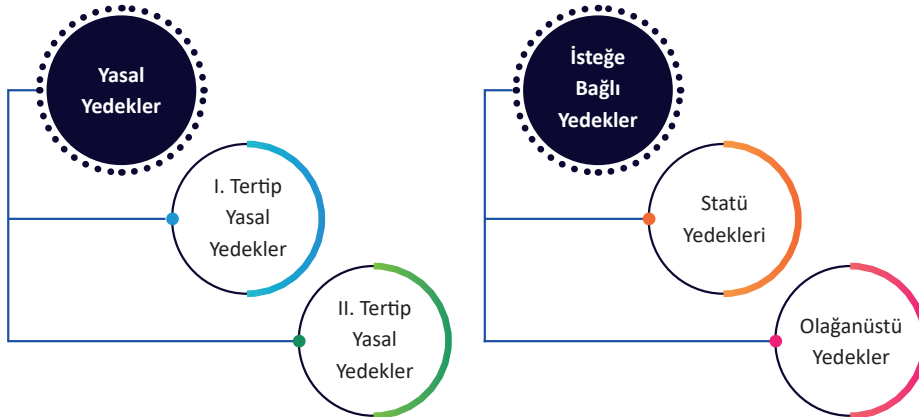
Ç ö z ü m

Gelir vergisi hesaplaması aşağıdaki gibidir.

GELİR VERGİSİNİN HESAPLANMASI	
I. temettü	40.000,00 TL
I. temettünün gelir vergisi stopajı $40.000,00 \times 0,15 = 6.000,00$ TL	(6.000,00 TL)
Ortaklara Dağıtılacak Net I. Temettü Tutarı	34.000,00 TL
II. temettü	158.000,00 TL
II. temettünün gelir vergisi stopajı $158.000,00 \times 0,15 = 23.700,00$ TL	(23.700,00 TL)
Ortaklara Dağıtılacak Net II. Temettü Tutarı	134.300,00 TL
Toplam gelir vergisi stopajı $6.000,00 + 23.700,00 = 29.700,00$ TL	29.700,00 TL

4.8.4. Yedeklerin Hesaplanması

İhtiyatlılık kavramı doğrultusunda şirketlerin sürekliliğini ve gücünü korumak için net kârlar üzerinden yedek akçe ayrılır. TTK'ye göre anonim şirketler yedek ayırmak zorundadır. Gelecekte oluşabilecek olumsuzlukların giderilmesi amacıyla ayrılan yedekler, bilançonun pasif kısmında öz kaynaklar grubunda gösterilir.

Şema 4.6: Yasal ve isteğe bağlı yedek akçe sınıflandırması

Yedekler, yasal yedekler ve isteğe bağlı yedekler olarak ikiye ayrılır (Şema 4.6).

I. tertip yasal yedek akçe, dönem kârının %5'i (asgari ödenmiş sermayenin %20'sine kadar) olacak şekilde ayrılması zorunlu yasal yedek akçedir. **II. tertip yasal yedek akçe** ise pay sahiplerine %5 oranında kâr payı ayrıldıktan sonra dağıtılabılır toplam kârın %10'u şeklinde hesaplanır. Bu yedeklerin dışında anonim şirketler, Genel Kurul kararı veya ana sözleşme hükümlerine uygun olarak isteğe bağlı yedekler de ayrılabilirler.

Bilgi Kutusu

I. tertip yasal yedek akçenin hesaplanmasında şirketin yıllık dönem kârından varsa geçmiş yıllara ait zarar indirildikten sonra kalan ticari kâr dikkate alınır.

TTK'ye göre esas sözleşmeye hüküm eklenerek oluşturulan yedekler **statü yedekleri** olarak adlandırılır. TTK'nin 521 ve 522. maddelerinde açıklanan isteğe bağlı yedek akçeler, statü yedeklerini oluşturur.

TTK'nin 522. maddesine göre "esas sözleşmeyle şirketin yöneticileri, çalışanları ve işçileri için yardım kuruluşları kurulması veya bunların sürdürülebilmesi amacıyla veya bu amacı taşıyan kamu tüzel kişilerine verilmek üzere yedek akçe ayrılabilir.". Yedek akçe ayrılması için Genel Kurul kararı alınması gerekiyor ise bu isteğe bağlı yedekler **olağanüstü yedek** olarak adlandırılır. Olağanüstü yedeklerin ayrılması TTK'nin 523. maddesine göre gerçekleştirilir. Buna göre şirket aktiflerinin yeniden sağlanabilmesi, tüm pay sahiplerinin menfaatleri gözetilerek kanunda veya esas sözleşmede öngörülenlerin dışında da yedek akçe ayrılabilir. Olağanüstü yedek akçe ayrılması için şirketin sürekli gelişimi ve olabildiğince kararlı kâr payı dağıtım amacının haklı görülmesi gerekir. Bu durumda şirket Genel Kurulunda olağanüstü yedek akçe ayrılması için karar çıkartılmalıdır.

Örnek

L***Y Otomotiv Sanayi, Pazarlama ve Ticaret AŞ'nin ödenmiş sermaye tutarı 800.000,00 TL'dir. 2021 yılına kadar ayrılmış I. tertip yasal yedek akçe miktarı 125.000,00 TL'dir. 2021 yılı ticari kârı 187.000,00 TL'dir.

İstenen

L***Y Otomotiv Sanayi, Pazarlama ve Ticaret AŞ'nin I. tertip yasal yedek akçe tutarını hesaplayınız.

Çözüm

I. tertip yasal yedek akçe hesaplaması aşağıdaki gibidir.

I. TERTİP YASAL YEDEK AKÇE TUTARININ HESAPLANMASI	
Ödenmiş sermaye	800.000,00 TL
I. Tertip Yasal Yedek Akçe Hesaplanması	
I. tertip yasal yedek akçe üst limiti $800.000,00 \times 0,20 = 160.000,00$ TL	160.000,00 TL
2021 yılına kadar ayrılmış I. tertip yasal yedek akçe tutarı	125.000,00 TL
2021 yılında ayrılacak I. tertip yasal yedek akçe tutarı $160.000,00 - 125.000,00 = 35.000,00$ TL	35.000,00 TL

2021 Yılı Ticari Kârı (I. Tertip Yasal Yedek Akçe Matrahı)	187.000,00 TL
2021 yılı ayrılacak yasal yedek akçe $187.000,00 \times 0,05 = 9.350,00$ $35.000,00 > 9.350,00$ olduğu için 9.350,00 TL'nin tamamı I. tertip yasal yedek akçe olarak ayrılabilir.	9.350,00 TL

Ö r n e k

Ç***Z Temizlik Ürünleri Pazarlama ve Ticaret AŞ'nin ödenmiş sermaye tutarı 200.000,00 TL'dir. 2021 yılına kadar ayrılmış I. tertip yasal yedek akçe miktarı 32.700,00 TL'dir. 2021 yılı ticari kârı 170.000,00 TL'dir.

İ s t e n e n

Ç***Z Temizlik Ürünleri Pazarlama ve Ticaret AŞ'nin I. tertip yasal yedek akçe tutarını hesaplayınız.

Ç ö z ü m

I. tertip yasal yedek akçe hesaplaması aşağıdaki gibidir.

I. TERTİP YASAL YEDEK AKÇE TUTARININ HESAPLANMASI	
Ödenmiş sermaye	200.000,00 TL
I. tertip yasal yedek akçe üst limiti $200.000,00 \times 0,20 = 40.000,00$ TL	40.000,00 TL
2021 yılına kadar ayrılmış I. tertip yasal yedek akçe tutarı	32.700,00 TL
2021 yılında ayrılacak I. tertip yasal yedek akçe tutarı $40.000,00 - 32.700,00 = 7.300,00$ TL	7.300,00 TL
2021 Yılı Ticari Kârı (I. Tertip Yasal Yedek Akçe Matrahı)	170.000,00 TL
2021 yılı ayrılacak yasal yedek akçe $170.000,00 \times 0,05 = 8.500,00$ TL $7.300,00 < 8.500,00$ olduğu için sadece 7.300,00 TL'lik kısım I. tertip yasal yedek akçe olarak ayrılabilir.	7.300,00 TL

4.8.5. Temettü Hesaplanması

Anonim şirket ortaklarına TTK, ana sözleşme veya Genel Kurul kararlarına göre kâr dağıtımı yapılabilir. TTK'ye göre dağıtılan kâr payları I. temettü olarak kabul edilir. Ana sözleşme veya Genel Kurul kararları ile dağıtılan kâr payları ise II. temettü olarak adlandırılır.

II. tertip yasal yedek akçe ayrılmadan önce pay sahiplerine %5 oranında ayrılan kâr payına **I. temettü** denir. I. temettü

oranı halka açık olmayan anonim şirketlerde ödenmiş sermayenin %5'i kadardır. Halka açık anonim şirketlerde ise bu oran dağıtılabilir kârın en az %20'si kadardır. Esas sözleşmeye bu oranın artırılmasına yönelik hüküm konulabilir.

TTK'ye göre I. temettü dağıtıldıktan sonra kârdan pay alan diğer kişilere kâr payı verilip verilmemesine bakılmaksızın kâr payı dağıtılmasına **II. temettü** denir. II. temettü oranı TTK ile belirtilmemiştir. Ancak ana sözleşme veya Genel Kurul kararı ile II. temettü oranı belirlenebilir.

TTK, I. Yasal yedek akçe ve I. temettü ayrıldıktan sonra kalan kârın en çok 1/10'u oranında **kurucu ortaklara** kâr payı dağıtılmasına imkân sunar. Ayrıca TTK'nin 511. maddesi **Yönetim Kurulu üyelerine** kâr payı dağıtımına ilişkin hususları içermektedir. TTK'de şirket personellerine kâr payı dağıtımına ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak istenilirse ana sözleşmeye hüküm eklenerek veya Genel Kurul kararı ile **şirket personeline** de kâr payı dağıtımı yapılabilir.

Ö r n e k

Halka açık olmayan E***Z Eğitim Hizmetleri Ticaret AŞ'nin ödenmiş sermaye tutarı 240.000,00 TL'dir. AŞ'nin toplam payı 60.000 adettir.

2021 yılına kadar ayrılmış I. tertip yasal yedek akçe miktarı 38.000,00 TL'dir. 2021 yılı ticari kârı 120.000,00 TL'dir. Şirketin 2021 yılına ait kanunen kabul edilmeyen giderleri 16.000,00 TL, indirim ve istisna tutarı ise 6.000,00 TL'dir.

Şirket, pay sahiplerine ödenmiş sermayenin %5 oranında I. temettü dağıtımını yapmaktadır. Ayrıca pay sahiplerine II. tertip yasal yedek akçe ayrılmaktadır. II. tertip yasal yedek akçe ayrılmasından sonra kalan kârın %4'ü oranında olağanüstü yedek ayrılmasına ilişkin şirket Genel Kurulunda karar alınmıştır. Olağanüstü yedeklerden sonra kalan kâr, ortaklara II. temettü olarak dağıtılmaktadır.

Ortaklar vergi mükellefi oldukları için dağıtılacak temettüler için gelir vergisi stopaj hesaplaması yapılmaktadır.

İ s t e n e n

E***Z Eğitim Hizmetleri Ticaret AŞ'nin kâr dağıtımını ile ilgili hesaplamaları yaparak cari döneme ilişkin kâr dağıtım tablosunu düzenleyiniz.

Ç ö z ü m

Kâr dağıtımına ilişkin hesaplamalar aşağıdaki gibidir.

KÂR DAĞITIMININ HESAPLANMASI	
Ödenmiş sermaye	240.000,00 TL
I. Tertip Yasal Yedek Akçe Hesaplaması	
I. I. tertip yasal yedek akçe üst limiti $240.000,00 \times 0,20 = 48.000,00$ TL	48.000,00 TL
2021 yılına kadar ayrılmış I. tertip yasal yedek akçe tutarı	38.000,00 TL
2021 yılında ayrılacak I. tertip yasal yedek akçe tutarı $48.000,00 - 38.000,00 = 10.000,00$ TL	10.000,00 TL
2021 yılı Ticari Kârı (I. Tertip Yasal Yedek Akçe Matrahi)	120.000,00 TL

2021 yılı ayrılabilir yasal yedek akçe $120.000,00 \times 0,05 = 6.000,00$ TL 10.000,00 > 6.000,00 olduğu için 6.000,00 TL'lik kısım tamamı I. tertip yasal yedek akçe olarak ayrılabilir.	6.000,00 TL
Ticari Kâr İlaveler Kanunen kabul edilmeyen giderler	120.000,00 TL 16.000,00 TL
İndirim ve İstisnalar Öncesi Kurum Kazancı İndirim ve istisnalar(-)	136.000,00 TL (6.000,00 TL)
Mali Kâr (Kurumlar Vergisi Matrahı)	130.000,00 TL
Kurumlar vergisi $130.000,00 \times 0,25 = 32.500,00$ TL	32.500,00 TL
DAĞITILABİLİR DÖNEM NET KÂRI $130.000,00 - 32.500,00 = 97.500,00$ TL	97.500,00 TL
I. Temettü Hesaplaması Ödenmiş sermaye x 0,05 $240.000,00 \times 0,05 = 12.000,00$ TL	12.000,00 TL
II. Tertip Yasal Yedek Akçe Hesaplanması [Dağıtılabilir dönem net kârı - (I. tertip yasal yedek akçe + I. temettü)] x 0,10 [97.500,00 - (6.000,00 + 12.000,00)] x 0,10 = 7.950,00 TL	7.950,00 TL
Olağanüstü Yedeklerin Hesaplanması [Dağıtılabilir dönem net kârı - (I. tertip yasal yedek akçe + I. temettü + II. tertip yasal yedek akçe)] x 0,04 [97.500,00 - (6.000,00 + 12.000,00 + 7.950,00)] x 0,04 = 2.862,00 TL	2.862,00 TL
I. Temettü Hesaplaması Dağıtılabilir dönem net kârı - (I. tertip yasal yedek akçe + I. temettü + II. tertip yasal yedek akçe + olağanüstü yedekler) $97.500,00 - (6.000,00 + 12.000,00 + 7.950,00 + 2.862,00) = 68.688,00$ TL Ortaklara Dağıtılacak II. Temettü 68.688,00 TL	68.688,00 TL

İlgili kâr dağıtım tablosu aşağıdaki gibi düzenlenebilir.

KÂR DAĞITIM TABLOSU (..... TL)	ÖNCEKİ DÖNEM	CARİ DÖNEM
A. DÖNEM KÂRININ DAĞITIMI		
1- DÖNEM KÂRI		120.000,00 TL
2- ÖDENECEK VERGİ VE YASAL YÜKÜMLÜLÜKLER (-)		32.500,00 TL
Kurumlar Vergisi		32.500,00 TL
Gelir Vergisi		-
DÖNEM NET KÂRI		87.500,00 TL
3- GEÇMİŞ YIL ZARARLARI		-
4- I.TERTİP KANUNİ YEDEK AKÇE (-)		6.000,00 TL
5- İŞLETMEDE BIRAKILMASI ZORUNLU FONLAR (-)		-
DAĞITILABİLİR DÖNEM NET KÂRI		81.500,00 TL
6- ORTAKLARA I. TEMETTÜ (-)		12.000,00 TL
7- PERSONELE TEMETTÜ (-)		-
8- YÖNETİM KURULUNA TEMETTÜ		-

9- ORTAKLARA II. TEMETTÜ (-)		68.688,00 TL
10- II. TERTİP KANUNİ YEDEK AKÇE (-)		7.950,00 TL
11- STATÜ YEDEKLERİ (-)		-
12- OLAĞAN DIŞI YEDEKLER (-)		2.862,00 TL
13- DİĞER YEDEKLER		-
14-ÖZEL FONLAR		-
A. YEDEKLERDEN DAĞITIM		-
1- DAĞITILAN YEDEKLER		-
2- II. TERTİP YASAL YEDEKLER (-)		-
3- ORTAKLARA PAY (-)		-
4- PERSONELE PAY (-)		-
5- YÖNETİM KURULUNA PAY (-)		-
B. HİSSE BAŞINA KÂR (81.500,00/60.000,00)		1,46 TL
C. HİSSE BAŞINA TEMETTÜ (68.688,00/60.000,00)		1,1448 TL

4.8.6. Anonim Şirketlerde Kâr Dağıtımı ve Muhasebe Kayıtları

Dönem kârı üzerinden ödenecek kurumlar vergisinden mahsup edilmek üzere cari dönem içinde ödenen vergiler söz konusudur. Dönem içinde kurumlar vergisinden mahsup amaçlı ödenen vergi ve fonlar 193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR hesabına kaydedilir. Dönem sonu geldiğinde 193 No.lu hesapta biriken mahsup tutarların anonim şirketlerde 371 DÖNEM KÂRININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ hesabına aktarımı yapılır.

Dönem sonunda sonuç hesaplarında oluşan toplam tutar 690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI hesabına aktarılır. 690 No.lu hesabın kalanı, şirketin vergi öncesi kâr veya zararını gösterir.

İşletme faaliyetleri sonunda dönem kârı elde edilmesi hâlinde kâra ilişkin vergi ve diğer yasal yükümlülüklerin hesaplanması gerekir. Şirket kârına ilişkin hesaplanan vergi ve diğer yasal yükümlülükler 691 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜKLER KARŞILIKLARI hesabına alacak kaydedilir. Hesaplanan vergi sonrası kâr 692 DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI hesabına aktarılır. Böylelikle 690 No.lu hesap, 691 ve 692 No.lu hesaplara aktarılarak kapatılır (Şema 4.7).

Şema 4.7: Şirket kârına ilişkin vergi ve diğer yükümlülüklerin ilgili hesaplara aktarılarak düzenlenmesi

691 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜKLER KARŞILIKLARI hesabına aktarılan tutarlar Gelir Tablosunun düzenlenmesinin ardından 370 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜKLER KARŞILIKLARI hesabına aktarılır. Böylelikle 691 No.lu gelir tablosu hesabı kapatılarak 370 No.lu bilanço hesabına aktarılması sağlanmaktadır. Ayrıca gelir tablosu hesaplarının kapatılması sırasında 692 DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI HESABI da 590 DÖNEM NET KÂRI hesabına aktarılmalıdır. Cari dönemi takip eden yeni dönem başında 590 DÖNEM NET KÂRI HESABI, 570- GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI hesabına aktarılarak kapatılır.

Cari dönem kârı belirlenen yılın takip eden yıl içinde dağıtımı, vergi ödemeleri 570 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI HESABI üzerinden gerçekleştirilir. 570 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI hesabına borç kaydedilirken ilgili diğer hesaplara alacak kaydedilir. Hesaplanan yasal yedek akçeler 540 YASAL YEDEKLER hesabına alacak kaydedilir. Ortaklara ödenecek temettü tutarları 331 ORTAKLARA BORÇLAR hesabına kayıt yapılır.

Genel Kurul tarafından onaylanarak kesinleşen vergi ve fonlar mahsup için 371 DÖNEM KÂRININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ hesabına aktarılan kısmın mahsubu gerçekleştirildikten sonra kalan kısmı 360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR hesabına aktarılır.

Halka Kapalı Anonim Şirketlerde Kâr Dağıtımı ve Muhasebe Kayıtları

Halka kapalı anonim şirketler, TTK hükümlerine göre kâr dağıtımı yaparlar. Halka açık anonim şirketlerin ise kâr dağıtımını SPK hükümlerine uygun olarak da yapmaları gerekir. Halka kapalı anonim şirketlerde ortaklara kâr dağıtımı yapılırken I. temettü hesaplanmasında ödenmiş sermayenin %5'i dikkate alınır. Dönem kârına ilişkin vergi hesaplamaları, I. ve II. tertip yedek akçe toplamları, I. temettü tutarı belirlendikten sonra kalan kısmın tamamı için II. temettü ayrılabilir.

Ö r n e k 4 . 1 6

Halka açık olmayan M***F Turizm Hizmetleri Pazarlama ve Ticaret AŞ'nin ödenmiş sermaye tutarı 400.000,00 TL'dir. AŞ değeri 2,00 TL olan toplam 200.000 adet paya sahiptir. Şirketin 2021 yılı için peşin ödenen kurumlar vergisi tutarı 20.000,00 TL'dir. 2021 yılına kadar ayrılmış I. tertip yasal yedek akçe miktarı 72.600,00 TL'dir. 2021 yılı ticari kârı 90.000,00 TL'dir. Şirketin 2021 yılına ait kanunen kabul edilmeyen giderleri 28.500,00 TL, indirim ve istisna tutarı ise 7.500,00 TL'dir. Şirket, pay sahiplerine %5 oranında I. temettü dağıtımını yapmaktadır. Ayrıca pay sahiplerine II. tertip yasal yedek akçe ayrılmaktadır. II. tertip yasal yedek akçe ayrılmasından sonra kalan kâr, ortaklara II. temettü olarak dağıtılmaktadır. Ortaklar, vergi mükellefi olmadıkları için dağıtılacak temettü için %15 gelir vergisi stopaj hesaplaması yapılmaktadır.

İ s t e n e n

M***F Turizm Hizmetleri Pazarlama ve Ticaret AŞ'nin kâr dağıtımı ile ilgili hesaplamalarını ve yevmiye defteri kayıtlarını yapınız.

Ç ö z ü m

Kâr dağıtımına ilişkin hesaplamalar aşağıdaki gibidir.

KÂR DAĞITIMININ HESAPLANMASI	
Ödenmiş sermaye	400.000,00 TL
I. Tertip Yasal Yedek Akçe Hesaplaması	
I. tertip yasal yedek akçe üst limiti $400.000,00 \times 0,20 = 80.000,00$ TL	80.000,00 TL
2021 yılına kadar ayrılmış I. tertip yasal yedek akçe tutarı	72.600,00 TL
2021 yılında ayrılacak I. tertip yasal yedek akçe tutarı $80.000,00 - 72.600,00 = 7.400,00$ TL	7.400,00 TL
2021 yılı Ticari Kârı (I. Tertip Yasal Yedek Akçe Matrahı)	90.000,00 TL

2021 yılı ayrılabilir I. tertip yasal yedek akçe 90.000,00 X 0,05 = 4.500,00 TL 7.400,00 > 4.500,00 olduğu için 4.500,00 TL'lik kısım tamamı I. tertip yasal yedek akçe olarak ayrılabilir.	4.500,00 TL
Ticari Kâr İlaveler Kanunen kabul edilmeyen giderler	90.000,00 TL 28.500,00 TL
İndirim ve İstisnalar Öncesi Kurum Kazancı İndirim ve istisnalar(-)	118.500,00 TL (7.500,00 TL)
Mali Kâr (Kurumlar Vergisi Matrahı)	111.000,00 TL
Kurumlar vergisi 111.000,00 X 0,25 = 27.750,00 TL	27.750,00 TL
DAĞITILABİLİR DÖNEM NET KÂRI 111.000,00 - 27.750,00 = 83.250,00 TL	83.250,00 TL
I. Temettünün Hesaplanması Ödenmiş sermaye x 0,05 400.000,00 X 0,05 = 20.000,00 TL	20.000,00 TL
II. Tertip Yasal Yedek Akçe Matrahı [Dağıtılabilir dönem net kârı - (I. tertip yasal yedek akçe + I. temettü)] x 0,10 [83.250,00 S- (4.500,00 + 20.000,00)] x 0,10 = 5.875,00 TL	5.875,00 TL
II . Temettü Hesaplaması Dağıtılabilir dönem net kârı- (I. tertip yasal yedek akçe + I. temettü + II. tertip yasal yedek akçe) 83.250,00 - (4.500,00 + 20.000,00 + 5.875,00) = 52.875,00 TL Ortaklara Dağıtılacak II. Temettü 52.875,00 TL	52.875,00 TL
NET ÖDENECEK TOPLAM TEMETTÜ I. temettü 20.000,00 x 0,15 = 3.000,00 TL II. temettü 52.875,00 x 0,15 = 7.931,25 TL Toplam GV 3.000,00 + 7.931,25 = 10.931,25 TL Net ödenecek I. temettü 20.000,00 - 3.000,00 = 17.000,00 TL Net ödenecek II. temettü 52.875,00 - 7.931,25 = 44.943,75 TL Net ödenecek toplam temettü 17.000,00 + 44.943,75 = 61.943,75 TL	61.943,75 TL

Örnek soru kapsamında kâr dağıtımına yönelik yevmiye defteri kayıtları aşağıdaki gibidir.

31.12.2021		BORÇ	ALACAK
--	371 DÖNEM KÂRI PEŞİN ÖD. VERGİ VE DİĞ. YÜK. HESABI	20.000,00	
	193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR HESABI		20.000,00
	Cari dönem içinde peşin ödenen ve yıl sonu kârından mahsup edilecek KV		
31.12.2021			
--	690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HESABI	111.000,00	
	691 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞ. YAS. YÜK. KARŞ. HS.		27.750,00
	692 DÖNEM NET KÂRI HESABI		83.250,00
	Dönem net kârı, vergi ve yasal yükümlülüklerin ayrı ayrı ilgili hesaplara dağıtılması		
	/ /		

31.12.2021			
--	691 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞ. YAS. YÜK. KARŞ. HESABI	27.750,00	
	370 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞ. YAS. YÜK. KARŞ. HS.		27.750,00
	Dönem kârı üzerinden hesaplanan vergi ve yasal yükümlülüklerin ilgili hesaba aktarımı		
31.12.2021			
--	692 DÖNEM NET KÂRI HESABI	83.250,00	
	590 DÖNEM NET KÂRI HESABI		83.250,00
	Dönem net kârının ilgili bilanço hesabına aktarımı		
	/ /		
01.01.2022			
--	590 DÖNEM NET KÂRI HESABI	83.250,00	
	570 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI HESABI		83.250,00
	2021 Yılı dönem net kârının yeni dönemde ilgili hesabına aktarımı		
	/ /		
30.04.2022			
--	370 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞ. YASAL YÜK. KARŞ. HESABI	27.750,00	
	371 DÖN. KÂRI PEŞİN ÖD. VER. VE DİĞ. YAS. YÜK. HS.		20.000,00
	360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI		7.750,00
	Geçmiş dönem kârına ait KV'nin mahsubu ve ödenecek vergi KV'nin tahakkuku		
30.04.2022			
--	570 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI HESABI	83.250,00	
	540 YASAL YEDEKLER HESABI		10.375,00
	540.01 I. Yasal Yedek Akçe	4.500,00	
	540.02 II. Yasal Yedek Akçe	5.875,00	
	331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI		72.875,00
	331.01 I. Temettü	20.000,00	
	331.01 II. Temettü	52.875,00	
	Kâra ilişkin yasal yedek, temettü ve temettü vergilerinin dağıtımı		
	/ /		
--	331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI	72.875,00	
	331.01 I. Temettü	20.000	
	331.01 II. Temettü	52.875	
	100 KASA HESABI		61.943,75
	360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI		10.931,25
	GV stopajı yapılarak temettü paylarının ortaklara ödenmesi		
	/ /		

Halka Açık Anonim Şirketlerde Kâr Dağıtımı ve Muhasebe Kayıtları

Halka açık anonim şirketler, Kurumlar Vergisi Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu, TTK ve şirket ana sözleşmesi hükümlerinin yanı sıra SPK hükümlerine de uymak zorundadırlar. Halka açık anonim şirketler, ana sözleşmelerinde I. temettü oranını net olarak göstermek zorundadırlar. I. temettü oranı SPK tarafından belirtilen orandan daha az olamaz. Bu nedenle halka açık bir anonim şirketin I. temettü oranı dağıtılabılır kârın %20'sinin altında olamaz.

Ö r n e k 4 : 1 7

V***E Yapı ve Mühendislik Hizmetleri AŞ, ödenmiş sermaye tutarı 600.000,00 TL olan halka açık bir anonim şirkettir. AŞ'nin toplam pay sayısı 400.000 adettir. Şirketin 2021 yılı için peşin ödenen kurumlar vergisi tutarı 22.500,00 TL'dir. Anonim şirketin 2021 yılına kadar ayrılmış I. tertip yasal yedek akçe miktarı 102.000,00 TL'dir. 2021 yılı ticari kârı 150.000,00 TL'dir. Şirketin 2021 yılına ait kanunen kabul edilmeyen giderleri 32.400,00 TL, indirim ve istisna tutarı ise 30.400,00 TL'dir. Şirket pay sahiplerine dağıtılabılır kârdan %20 oranında I. temettü dağıtımını yapmaktadır. Ayrıca pay sahiplerine II. tertip yasal yedek akçe ayrılmaktadır. II. tertip yasal yedek akçe ayrılmasından sonra kalan kârdan %4 oranında olağanüstü yedek akçe ayrılmasına ilişkin Genel Kurul kararı bulunmaktadır. Ana sözleşme hükümlerine göre olağanüstü yedek akçe ayrılmasından sonra %3 oranında statü yedeği ayrılması söz konusudur. Kalan kısım ortaklara II. temettü olarak dağıtılmaktadır. Ortaklar vergi mükellefi oldukları için dağıtılacak temettüler için %15 gelir vergisi stopaj hesaplaması yapılmamaktadır.

İ s t e n e n

V***E Yapı ve Mühendislik Hizmetleri AŞ'nin kâr dağıtımını ile ilgili hesaplamalarını ve yevmiye defteri kayıtlarını yapınız.

Ç ö z ü m

Kâr dağıtımına ilişkin hesaplamalar aşağıdaki gibidir.

KÂR DAĞITIMININ HESAPLANMASI	
Ödenmiş sermaye	600.000,00 TL
I. Tertip Yasal Yedek Akçe Hesaplaması	
I. Tertip yasal yedek akçe üst limiti $600.000,00 \times 0,20 = 120.000,00$ TL	120.000,00 TL
2021 yılına kadar ayrılmış I. tertip yasal yedek akçe tutarı	102.000,00 TL
2021 yılında ayrılacak I. tertip yasal yedek akçe tutarı $120.000,00 - 102.000,00 = 18.000,00$ TL	18.000,00 TL
2021 Yılı Ticari Kârı (I. Tertip Yasal Yedek Akçe Matrahı)	150.000,00 TL
2021 yılı ayrılacak I. tertip yasal yedek akçe $150.000,00 \times 0,05 = 7.500,00$ TL $18.000,00 > 7.500,00$ olduğu için 7.500,00 TL'lik kısım tamamı I. tertip yasal yedek akçe olarak ayrılabilir.	7.500,00 TL

Ticari Kâr İlaveler Kanunen kabul edilmeyen giderler	120.000,00 TL 32.400,00 TL
İndirim ve İstisnalar Öncesi Kurum Kazancı İndirim ve istisnalar (-)	152.400,00 TL (30.400,00 TL)
Mali Kâr (Kurumlar Vergisi Matrahı)	122.000,00 TL
Kurumlar vergisi $122.000,00 \times 0,25 = 30.500,00$ TL	30.500,00 TL
DAĞITILABİLİR DÖNEM NET KÂRI $122.000,00 - 30.500,00 = 91.500,00$	91.500,00 TL
I. Temettünün Hesaplanması Dağıtılabilir Dönem Net Kârı x 0.20 $91.500,00 \times 0.20 = 18.300,00$	18.300,00 TL
II. Tertip Yasal Yedek Akçe Hesaplaması II. tertip yasal yedek akçe matrahı: [Dağıtılabilir dönem net kârı - (I. tertip yasal yedek akçe + I. temettü)] x 0,10 $[91.500,00 - (7.500,00 + 18.300,00)] \times 0,10 = 6.570,00$ TL	6.570,00 TL
Olağanüstü Yedek Hesaplaması Dağıtılabilir dönem net kârı - (I. tertip yasal yedek akçe + I. temettü + II. tertip yasal yedek akçe) $91.500,00 - (7.500,00 + 18.300,00 + 6.570,00) = 59.130,00$ TL Olağanüstü yedek tutarı $59.130,00 \times 0,04 = 2.365,20$ TL	2.365,20 TL
Statü Yedeğinin Hesaplaması Dağıtılabilir dönem net kârı- (I. tertip yasal yedek akçe + I. temettü + II. tertip yasal yedek akçe + olağanüstü yedekler) $91.500,00 - (7.500,00 + 18.300,00 + 6.570,00 + 2.365,20) = 56.764,80$ TL Statü yedek tutarı $56.764,80 \times 0,03 = 1.703,00$ TL	1.703,00 TL
I. Temettünün Hesaplaması Dağıtılabilir dönem net kârı - (I. tertip yasal yedek akçe + I. temettü + II. tertip yasal yedek akçe + olağanüstü yedekler + statü yedekleri) $91.500,00 - (7.500,00 + 18.300,00 + 6.570,00 + 2.365,20 + 1.703,00) = 55.061,80$ TL	55.061,80 TL
NET ÖDENECEK TOPLAM TEMETTÜ I. temettü tutarı 18.300,00 II. temettü tutarı 55.061,80 Net ödenecek toplam temettü $18.300,00 + 55.061,80 = 73.361,80$	73.361,80 TL

Örnek soru kapsamında kâr dağıtımına yönelik yevmiye defteri kayıtları aşağıdaki gibidir.

31.12.2021		BORÇ	ALACAK
--	371 DÖNEM KÂRI PEŞİN ÖD. VERGİ VE DİĞ. YÜK. HESABI	22.500,00	
	193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR HESABI		22.500,00
	Cari dönem içinde peşin ödenen ve yıl sonu kârından mahsup edilecek KV		
	//		

	31.12.2021		
--	690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HESABI		122.000,00
	691 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞ. YAS. YÜK. KARŞ. HS.		30.500,00
	692 DÖNEM NET KÂRI HESABI		91.500,00
	Dönem net kârı, vergi ve yasal yükümlülüklerin ayrı ayrı ilgili hesaplara dağıtılması		
	31.12.2021		
--	691 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞ. YAS. YÜK. KARŞ. HESABI		30.500,00
	370 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞ. YAS. YÜK. KARŞ. HS.		30.500,00
	Dönem kârı üzerinden hesaplanan vergi ve yasal yükümlülüklerin ilgili hesaba aktarımı		
	31.12.2021		
--	692 DÖNEM NET KÂRI HESABI		91.500,00
	590 DÖNEM NET KÂRI HESABI		91.500,00
	Dönem net kârının ilgili bilanço hesabına aktarımı		
	/ /		
	01.01.2022		
--	590 DÖNEM NET KÂRI HESABI		91.500,00
	570 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI HESABI		91.500,00
	2021 Yılı dönem net kârının yeni dönemde ilgili hesabına aktarımı		
	/ /		
	30.04.2022		
--	370 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞ. YASAL YÜK. KARŞ. HESABI		30.500,00
	371 DÖN. KÂRI PEŞİN ÖD. VER. VE DİĞ. YAS. YÜK. HS.		22.500,00
	360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI		8.000,00
	Geçmiş dönem kârına ait KV'nin mahsubu ve ödenecek vergi KV'nin tahakkuku		
	/ /		
	30.04.2022		
--	570 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI HESABI		91.500,00
	540 YASAL YEDEKLER HESABI		14.070,00
	540.01 I. Yasal Yedek Akçe	7.500,00	
	540.02 II. Yasal Yedek Akçe	6.570,00	
	331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI		73.361,80
	331.01 I. Temettü	18.300,00	
	331.01 II. Temettü	55.061,80	
	541 STATÜ YEDEKLERİ HESABI		1.703,00
	542 OLAĞANÜSTÜ YEDEKLER HESABI		2.365,20
	Kâra ilişkin yasal yedek ve temettülerin dağıtımı		
	/ /		

4.8.7. Limitet Şirketlerde Kâr Dağıtımı ve Muhasebe Kayıtları

TTK, anonim şirketlerde uygulanan kâr dağıtımına ilişkin hükümlerin limitet şirketler için de aynen uygulanabileceğini belirtmektedir. TTK'ye göre anonim şirketlerde olduğu gibi limitet şirketlerde de mali kâr hesaplanması, kanunlar ve esas sözleşme hükümlerine göre yedek akçe ayrılması gerekir. Ayrıca ortaklara ödenmiş sermayenin en az %5'i oranında kâr payı dağıtılmalıdır. İsteğe bağlı diğer hesaplamalar da anonim şirketlerde olduğu gibi gerçekleştirilmelidir.

Ö r n e k

P***F Ticaret Limitet Şirketinin toplam sermaye tutarı 160.000,00 TL'dir. Limitet şirketin 2021 yılı için peşin ödenen kurumlar vergisi tutarı 8.250,00 TL'dir. Şirketin 2021 yılı dönem kârı 68.000,00 TL olup tamamının dağıtılması kararlaştırılmıştır. Şirketin 2021 yılına ait kanunen kabul edilmeyen giderleri 8.400,00 TL, indirim ve istisna tutarı ise 22.600,00 TL'dir. Şirketin 10.800,00 TL'lik geçmiş yıl zararı bulunmaktadır. Limitet şirketin 2021 yılına kadar ayrılmış I. tertip yasal yedek akçe miktarı 10.850,00 TL'dir.

Şirket pay sahiplerine ödenmiş sermayenin %5'i oranında I. temettü dağıtımı yapmaktadır. Ayrıca pay sahiplerine II. tertip yasal yedek akçe ayrılmaktadır. II. tertip yasal yedek akçe ayrılmasından sonra kalan kâr, ortaklara II. temettü olarak dağıtılmaktadır. Ortaklar vergi mükellefi oldukları için dağıtılacak temettüler için gelir vergisi stopaj hesaplaması yapılmamaktadır.

İ s t e n e n

P***F Ticaret Limitet Şirketinin kâr dağıtımı ile ilgili hesaplamalarını ve muhasebe kayıtlarını yapınız.

Ç ö z ü m

Kâr dağıtımına ilişkin hesaplamalar aşağıdaki gibidir.

KÂR DAĞITIMININ HESAPLANMASI	
Ödenmiş sermaye	160.000,00 TL
I. Tertip Yasal Yedek Akçe Hesaplaması	
I. tertip yasal yedek akçe üst limiti $160.000,00 \times 0,20 = 32.000,00$ TL	32.000,00 TL
2021 yılına kadar ayrılmış I. tertip yasal yedek akçe tutarı	10.850,00 TL
2021 yılında ayrılacak I. tertip yasal yedek akçe tutarı $32.000,00 - 10.850,00 = 21.150,00$ TL	21.150,00 TL
2021 Yılı Ticari Kârı (I. Tertip Yasal Yedek Akçe Matrahı)	150.000,00 TL
2021 yılı ayrılacak I. tertip yasal yedek akçe $68.000,00 \times 0,05 = 3.400,00$ TL 21.150,00 > 3.400,00 olduğu için 3.400,00 TL'lik kısmın tamamı I. tertip yasal yedek akçe olarak ayrılabilir.	3.400,00 TL

Ticari Kâr İlaveler	68.000,00 TL
Kanunen kabul edilmeyen giderler	8.400,00 TL
İndirim ve İstisnalar Öncesi Kurum Kazancı	76.400,00 TL
İndirim ve istisnalar(-)	(22.600,00 TL)
Geçmiş yıl zararları (-)	(10.800,00 TL)
Mali Kâr (Kurumlar Vergisi Matrahı)	43.000,00 TL
Kurumlar vergisi	10.750,00 TL
43.000,00 X 0,25 = 10.750,00 TL	
DAĞITILABİLİR DÖNEM NET KÂRI	32.250,00 TL
43.000,00 - 10.750,00 = 32.250,00	
I. Temettünün Hesaplanması	8.000,00 TL
Ödenmiş sermaye x 0,05	
160.000,00 X 0,05 = 8.000,00	
II. Tertip Yasal Yedek Akçe Matrahı	2.085,00 TL
[Dağıtılabilir dönem net kârı - (I. tertip yasal yedek akçe + I. temettü)] x 0,10	
[32.250,00 - (3.400,00 + 8.000,00)] x 0,10 = 2.085,00 TL	
II. Temettü Hesaplaması	18.765,00 TL
Dağıtılabilir dönem net kârı- (I. tertip yasal yedek akçe + I. temettü + II. tertip yasal yedek akçe)	
32.250,00 - (3.400,00 + 8.000,00 + 2.085,00) = 18.765,00 TL	
NET ÖDENECEK TOPLAM TEMETTÜ	26.765,00 TL
I. temettü tutarı 8.000,00	
II. temettü tutarı 18.765,00	
Ödenecek toplam temettü 8.000,00 + 18.765,00 = 26.765,00	

Örnek soru kapsamında kâr dağıtımına yönelik yevmiye defteri kayıtları aşağıdaki gibidir.

	31.12.2021	BORÇ	ALACAK
--	371 DÖNEM KÂRI PEŞİN ÖD. VERGİ VE DİĞ. YÜK. HESABI	8.250,00	
	193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR HESABI		8.250,00
	Cari dönem içinde peşin ödenen ve yıl sonu kârından mahsup edilecek KV		
	31.12.2021		
--	690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HESABI	43.000,00	
	691 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞ. YAS. YÜK. KARŞ. HS.		10.750,00
	692 DÖNEM NET KÂRI HESABI		32.250,00
	Dönem net kârı, vergi ve yasal yükümlülüklerin ayrı ayrı ilgili hesaplara dağıtılması		
	31.12.2021		
--	691 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞ. YAS. YÜK. KARŞ. HESABI	10.750,00	
	370 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞ. YAS. YÜK. KARŞ. HS.		10.750,00
	Dönem kârı üzerinden hesaplanan vergi ve yasal yükümlülüklerin ilgili hesaba aktarımı		
	/ /		

31.12.2021			
--	692 DÖNEM NET KÂRI HESABI	32.250,00	
	590 DÖNEM NET KÂRI HESABI		32.250,00
	Dönem net kârının ilgili bilanço hesabına aktarımı		
	/ /		
01.01.2022			
--	590 DÖNEM NET KÂRI HESABI	32.250,00	
	570 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI HESABI		32.250,00
	2021 Yılı dönem net kârının yeni dönemde ilgili hesabına aktarımı		
	/ /		
30.04.2022			
--	370 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞ. YASAL YÜK. KARŞ. HESABI	10.750,00	
	371 DÖN. KÂRI PEŞİN ÖD. VER. VE DİĞ. YAS. YÜK. HS.		8.250,00
	360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI		2.500,00
	Geçmiş dönem kârına ait KV'nin mahsubu ve ödenecek vergi KV'nin tahakkuku		
30.04.2022			
--	570 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI HESABI	32.250,00	
	540 YASAL YEDEKLER HESABI		5.485,00
	540.01 I. Yasal Yedek Akçe	3.400,00	
	540.02 II. Yasal Yedek Akçe	2.085,00	
	331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI		26.765,00
	331.01 I. Temettü	8.000,00	
	331.01 II. Temettü	18.765,00	
	Kâra ilişkin yasal yedek ve temettülerin dağıtımı		
	/ /		

4.8.8. Sermaye Şirketlerinde Zarar Mahsubu ve Muhasebe Kayıtları

Anonim şirketlerde zararın yok edilme şekli şahıs şirketlerinden farklıdır. Şahıs şirketleri zararın karşılanması için ortaklarına başvurabilir. Ancak anonim şirketlerde zararın giderilmesi için öncelikle ortaklara başvurulmaz, yedeklere başvurulur.

Sermaye şirketleri, dönem zararını öncelikle ayrılan yedeklerden karşılamalıdır. Fakat şirketin ayrılan yedekleri zararın tamamını karşılamaya yeterli gelmez ise gelecek dönemlerde elde edilecek kârlardan indirilebilir. Yedeklerden karşılanamayan zararlar, gelecek dönemlerin kârları ile karşılaştırılmak için bilançoda yer alır. Gelecek dönemlerde kâr elde edilmesi durumunda öncelikle kârdan bekletilen zararlar karşılanır.

Sermaye şirketlerinde faaliyet dönemi zararlar sonuçlanabilir. Dönem sonunda ortaya çıkan zarar 591 DÖNEM NET ZARAR(-) hesabına, izleyen dönemde 580 GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI (-) hesabına kaydedilir.

Örnek 4.19

Dönem sonunda 63.250,00 TL zarar eden E***S Giyim Pazarlama ve Ticaret AŞ'nin geçmiş yıl yasal yedekleri 50.000,00 TL'dir. Dönem zararının yedeklerden karşılanması kararlaştırılmıştır.

i

İstenen

Dönem zararına ilişkin yevmiye defteri kaydını yapınız.

!

Çözüm

İlgili yevmiye defteri kayıtları aşağıdaki gibidir.

31/12/2021		BORÇ	ALACAK
--	540 YASAL YEDEKLER HESABI	50.000,00	
	580 GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI HESABI	13.250,00	
	591 DÖNEM NET ZARARI HESABI		63.250,00
	Dönem zararının bir kısmının yedeklerden karşılanması ve kalan kısmının ise gelecek dönem karlarından karşılanması için ilgili hesaba aktarımı		
	/ /		

Örnek 4.20

M***S Gıda Pazarlama ve Ticaret Limitet Şirketinin geçmiş yıllarda ayrılan yasal yedekleri 75.000,00 TL'dir. Limitet şirket dönem sonunda 48.350,00 TL zarar etmiş ve zararın yedeklerden karşılanması kararlaştırılmıştır.

i

İstenen

Dönem zararına ilişkin yevmiye defteri kaydını yapınız.

!

Çözüm

İlgili yevmiye defteri kayıtları aşağıdaki gibidir.

31.12.2021		BORÇ	ALACAK
--	540 YASAL YEDEKLER HESABI	48.350,00	
	591 DÖNEM NET ZARARI HESABI		48.350,00
	Dönem zararının tamamının yedeklerden karşılanması		
	/ /		

Ö r n e k 4 : 2 1

Y***U Kuru Gıda ve Ticaret Limitet Şirketinin geçmiş yıllarda ayrılan yasal yedekleri bulunmamaktadır. Limitet şirket 2021 yılı sonunda 28.750,00 TL zarar etmiş ve zararın gelecek yıllarda kârdan karşılanması kararlaştırılmıştır. Şirketin 2022 yılı dönem net kârı 42.000,00 TL'dir.

İ s t e n e n

Dönem zararına ilişkin yevmiye defteri kaydını yapınız.

Ç ö z ü m

İlgili yevmiye defteri kayıtları aşağıdaki gibidir.

31.12.2021		BORÇ	ALACAK
--	580 GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI HESABI	28.750,00	
	591 DÖNEM NET ZARARI HESABI		28.750,00
	Dönem zararının gelecek dönemlerde kârdan karşılanması için ilgili hesaba aktarımı		
	/ /		

31.12.2022		BORÇ	ALACAK
--	692 DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI	42.000,00	
	580 GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI HESABI		28.750,00
	590 DÖNEM NET KÂRI HESABI		13.250,00
	Dönem zararının tamamının yedeklerden karşılanması		
	/ /		

S ı r a S ı z d e

Y***U Kuru Gıda ve Ticaret Limitet Şirketinin geçmiş yıllarda ayrılan yasal yedekleri bulunmamaktadır. Limitet şirket 2021 yılı sonunda 60.000,00 TL zarar etmiş ve zararın gelecek yıllarda kârdan karşılanması kararlaştırılmıştır. Şirketin 2022 yılı dönem net kârı 88.000,00 TL'dir.

İ s t e n e n

Dönem zararına ilişkin yevmiye defteri kaydını yapınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki cümlelerin yanındaki boşluğa cümle doğru ise (D), yanlış ise (Y) yazınız.

1. (.....) Halka açık anonim şirketlerin kâr dağıtımı yapılırken Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri de dikkate alınır.
2. (.....) Limitet şirket kurmak için gerekli ortak sayısı en az 2, en çok 50 olmalıdır.
3. (.....) Anonim şirket, sermayesi paylara bölünmüş ve ortaklarının sadece sözleşmede belirtilen sermaye ile sorumlu olduğu şahıs şirkettir.
4. (.....) Limitet şirketler hisse senedi ve tahvil çıkartabilirken anonim şirketler hisse senedi ve tahvil çıkartamazlar.
5. (.....) Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket ortaklarından en az birinin komandite ortak olması ve komanditer ortakların sermaye paylarının ana sözleşmede yazılması gerekir .

B) Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşluklara uygun olan ifadeleri yazınız.

6. Sigortacılık faaliyetinde bulunmak için kurulması gereken şirketin türü şirket olmalıdır.
7. Esas sermaye sistemini benimseyen bir anonim şirket için en az sermaye tutarı olmalıdır.
8. Limitet şirketler en az nakdî veya aynı sermaye değerine sahip olmalıdır.
9. Sermaye şirketlerinde sözleşme değiştirilebilmesi için kararı alınması gerekir.
10. Şirketin faaliyetlerini nasıl yürüteceğini, ortaklık, sermaye ve şirket bilgilerini gösteren yazılı olarak düzenlenmelidir.

C) Aşağıda verilen soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

11. Aşağıdakilerden hangisi halka açık anonim şirketler-
de dağıtılacak I. temettü oranını ifade eder?
A) Dağıtılabilir kârın %20'si
B) Dağıtılabilir kârın %5'i
C) Ödenmiş sermayenin %5'i
D) Ödenmiş sermayenin %20'si
E) Dönem kârının %20'si
12. Aşağıdaki seçeneklerden hangisi kurumlar vergisi-
nin hesaplandığı kârı belirtmektedir?
A) Dağıtılabilir B) Dönem C) Mali
D) Safi E) Ticari
13. Aşağıdakilerden hangisi halka açık ve kapalı anonim
şirket kuruluşlarında bir farklılık oluşturur?
A) Ana sözleşme hazırlanması
B) Sözleşmenin imzalanması
C) TTK hükümlerine uygun olması
D) SPK'ye göre Borsa İstanbul'dan izin alınması
E) Nakit veya aynı malların sermaye olarak konulması
14. Aşağıdakilerden hangisi limitet şirketlere ilişkin kuruluş
şeklini belirtmektedir?
A) Aynı kuruluş
B) Tedricî kuruluş
C) Tam kuruluş
D) Payların halka arz edilmesi
E) Sermayenin tamamının şartsız taahhüt edilmesi
15. Aşağıdakilerden hangisi anonim şirketlerde ana sözleşme
ile Yönetim Kuruluna sermaye artırımına gitme imkân ve-
ren sistemi ifade etmektedir?
A) Aynı B) Esas C) Kayıtlı
D) Kuruluş E) Nakdî
16. Aşağıdakilerden hangisi Yönetim Kurullarının görevleri
arasında yer almaz?
A) Ana sözleşmede değişiklik yapabilmek
B) Muhasebe ve finansal planlamalar yapmak
C) Finansal tabloların hazırlanması
D) Genel Kurul toplantısının hazırlanması
E) Ana sözleşmeye uygun olarak yönetimi gerçekleştirmek

Ç) Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

17. Sermaye şirketlerinin ana sözleşmelerinde yer alması gereken hususlar nelerdir?
18. Limitet şirketlerde sermaye artırımına gidilmesini gerektiren durumlar nelerdir?
19. Anonim şirketlerde sermayenin azalması nasıl telafi edilebilir?

5

ŞİRKETLERDE TASFİYE

- 5.1. TASFİYE KAVRAMI
- 5.2. ŞAHIS ŞİRKETLERİNDE TASFİYE
- 5.3. SERMAYE ŞİRKETLERİNDE TASFİYE

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- Tasfiye kavramının teknik ve kelime anlamı
- Dağılma (infisah), dağıtılma (fesih) ile faaliyetlere son verme gibi durumları ve yapılması gereken tasfiye işlemleri
- Şahıs şirketlerinde tasfiye işlemleri ve muhasebe süreci
- Sermaye şirketlerinde tasfiye işlemleri ve muhasebe süreci

TEMEL KAVRAMLAR

dış tasfiye, fesih, iç tasfiye, iflas, infisah, tasfiye, tasfiye memuru

5.1. TASFİYE KAVRAMI

Hazırlık Çalışmaları

1. Bir iş yerine "**tasfiye nedeni ile boşaltıyoruz.**" ifadesinin yazılmasının anlamını arkadaşlarınızla değerlendiriniz.
2. İflas kavramı işletme alacaklıları için ne tür sonuçlar doğurur? Arkadaşlarınızla tartışınız.

Tasfiye kelimesi TDK Türkçe Sözlük'te arıtma, ayıklama, temizleme, özleştirme anlamına gelmektedir. Teknik anlamda **tasfiye**, şirket faaliyetlerine son verilerek şirkete ait tüm mal varlığının satılarak nakde çevrilmesi, şirketin alacaklarının tahsil edilmesi, borçlarının tamamen ödenmesi sonucunda kalan nakdin ortaklara dağıtılması sürecidir.

Şirket faaliyetlerine son verilmesi dağılma ve dağıtılma şeklinde iki türlü gerçekleşebilir. Bu ayrım, şirket ortaklarının kendi isteğiyle veya şirket dışındaki iradelerden kaynaklı olarak tasfiyeye karar alınması neden olur.

Dağılma (İnfisah): Bozulma ve yürürlükten çıkma anlamını ifade eder. Dağılma (infisah) yasalar veya şirket sözleşmesinde belirtilen nedenlerin gerçekleşmesi ile şirket faaliyetlerinin kendiliğinden sona ermesidir.

Dağıtılma (Fesih): Yasalar veya şirket sözleşmesinde yer alan hükümler doğrultusunda mahkeme, kamu otoritesi gibi şirket iradesi dışında bir etkenle şirket faaliyetlerinin sonlandırılmasıdır.

Eski TTK infisah ve fesih şeklinde iki farklı ayrıma değinirken uygulamadaki TTK ile şirketlerin sona erme nedenlerinin hepsi infisah yani dağılma olarak kabul edilmektedir. Şirketlerin dağılma işlemleri TTK ve Türk Borçlar Kanunu hükümlerine göre yürütülür.

Tasfiye, şirketlerin sona ermesinin bir gerekliliğidir. Tasfiye dönemine giren şirketlerin tüzel kişilikleri tasfiye dönemi sonuna kadar devam eder. Tasfiye süreci, şirketin hukuksal ve finansal açıdan işlemlerini sonlandırmasını kapsar. Tasfiye sürecinde şirket unvanının başına **tasfiye hâlinde** ibaresi eklenir. Faaliyetlerine son veren işletmenin tasfiye işlemleri iç ve dış tasfiye olarak iki bölüm olarak ele alınabilir (Şema 5.1).

DIŞ TASFİYE	İÇ TASFİYE
<ul style="list-style-type: none"> • Tasfiyeye başlama bilançosunun düzenlenmesi • Alacakların tahsili • Varlıkların nakde çevrilmesi • Borçların ödenmesi • Tasfiye sonu bilançosunun düzenlenmesi 	<ul style="list-style-type: none"> • Tasfiye işlemleri ile ilgili kayıtların yapılması • Tasfiye sonunda kalan nakdin ortaklara dağıtılması • Hesapların kapatılması

Şema 5.1: Şirket faaliyetlerine son verilmesi hâlinde tasfiye işlemleri

Şirketlerin tasfiye sürecine girmelerine neden olan durumlara şu örnekler gösterilebilir:

- Kâr elde etmek amacı ile kurulan şirketin son 8 yıldır sürekli zarara uğraması
- Şirketin konkordato ilan etmesi
- Bir yazılım şirketi ortağının şirket için önemli yazılım kodlarını rakip firmaya satması
- Örneğin 280.000,00 TL sermayeye sahip bir şirketin 200.000,00 TL civarında zarara uğraması ve ortakların bu zararı karşılama imkânının bulunmaması
- Anonim şirketlerde şirket alacaklılarının alacaklarını tahsil edemedikleri için mahkemeye başvurması
- Komandit şirketin tek komandite ortağının fiili ehliyetini kaybetmesi

- Kolektif şirketlerde önemli paya sahip ortaklardan birinin ölümü sonrasında diğer ortaklar ve mirasçılar arasında şirketin devamına ilişkin karar alınmaması
- Anonim şirketlerde Genel Kurulun bir türlü toplanmaması

1. ETKİNLİK

Aşağıda verilen işlemlerin ait olduğu tasfiye türüne (iç tasfiye / dış tasfiye) ait kutucuğa (✓) koyunuz.

İşlemler	İç Tasfiye	Dış Tasfiye
Sermayenin ortaklara dağıtımı ile ilgili muhasebe kaydı		
Bina, taşıtlar ve demirbaşların satılması		
Bankadaki nakdin ortaklara dağıtılması		
Alıcı A***A'dan yapılan tahsilat		
Tasfiye sonu bilançosunun düzenlenmesi		
Kâr/zararın ortaklara dağıtılması		
Hesapların kapatılması		
Satıcı C***C'ye ödeme yapılması		

5.2. ŞAHİS ŞİRKETLERİNDE TASFİYE

Hazırlık Çalışmaları

1. Bir kişinin iflas etmesi hâlinde mal varlığı bu durumdan nasıl etkilenir? Arkadaşlarınızla tartışınız.
2. İflas eden bir kişiye borcu olanların, borçlarını ödemekten kaçınmalarını iş ahlakı açısından değerlendiriniz.

Kolektif şirketlere ilişkin tasfiye ve sona erme işlemleri TTK'nin 243-303 maddeleri ile düzenlenmiştir. TTK 328. maddeye göre komandit şirketler, tasfiye ve şirketin sona erdirilmesi ile ilgili olarak kolektif şirketlere ilişkin hükümleri esas alırlar.

5.2.1. Şahıs Şirketlerinde Dağılma ve Dağıtılma Nedenleri

Türk Borçlar Kanunu'nun 639 ve 640. maddelerinde şahıs şirketlerinin sona erme nedenleri belirtilmektedir. TTK'ye göre şahıs şirketlerinin genel olarak dağılma ve dağıtılma nedenleri şöyle sıralanabilir:

- Şirket amacına ulaşmanın imkânsız hâle gelmesi
- Şirketin iflası (konkordato ilan edilmiş olması dâhil)
- Şirket sermayesinin 2/3'nün kaybedilerek telafi edilmemesi ve kalan sermaye miktarının faaliyetleri devam ettirebilmek için yeterli gelmemesi
- Şirketin başka bir şirketle birleşmesi sonucunda sona ermesi
- Yasal süre içinde tescil ve ilân işlemlerinin yapılmamış olması nedeniyle sonradan mahkeme tarafından fesih kararı alınması

Ayrıca TTK'de şirketlerin dağılma ve dağıtılma nedenlerine ek haklı nedenler de belirtilmektedir. Bunlara yönetimdeki kişilerin şirkete ihanet etmesi, ortakların asli görevlerini yapmaması, kişisel menfaatlerden dolayı şirket unvanının veya mallarının kötüye kullanılması, ortaklardan birinin sürekli hastalık gibi nedenlerle yeteneğini veya fiilî ehliyetini kaybetmesi gibi durumlar tasfiye nedenlerine örnek gösterilir.

Bilgi Kutusu

İcra ve iflas Kanununun 285'inci maddesine göre, borçlarını, vadesi geldiği hâlde ödeyemeyen veya vadesinde ödeyememe tehlikesi altında bulunan herhangi bir borçlu, vade verilmek veya tenzilat yapılmak suretiyle borçlarını ödeyebilmek veya muhtemel bir iflâstan kurtulmak için konkordato talep edebilir. Buna göre sermaye şirketleri ile birlikte gerçek kişiler de mahkemeden konkordato talebinde bulunabilir. Yasanın lafzından anlayacağımız üzere yasa koyucu konkordato talebini, vade konkordatosu ve indirim konkordatosu olarak ikiye ayırmıştır. Yani borçlarını vadesinde ödeyemeyen veya ödeyememe riski bulunan borçlu şirket veya borçlu şahıs, mahkemeye başvurarak borçlarının ödenmesi için vade verilmesi veya borçlarından indirim yapılması talebiyle konkordato ilan edebilir.

Araştırınız

Konkordatonun uygulama sürecini araştırınız. Sürecin işleyişine ait edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

5.2.2. Şahıs Şirketlerinde Tasfiye Memurunun Görevleri

Tasfiye memuru, tasfiye işlemlerini yürütmek için ortakların oy birliği ile kendi içinden veya şirket dışından seçilebilir. Tasfiye memurunun nasıl belirleneceği şirket sözleşmesinde önceden düzenlenebilir. Gereklilik hâlinde mahkeme tarafından da belirlenebilir. Tasfiye memurlarının atanması ve görevden alınması için bu durumun tescil ve ilanı gerekir. Tasfiye işlemleri şirketlerin büyüklüğüne göre aylar veya yılları alan bir süre olabilir. Ancak tasfiye memurunun tasfiye işlemlerini şirketin yararına olacak şekilde en kısa sürede tamamlaması gerekir. Tasfiye memuru ile ilgili esaslar TTK'nin 272-303. maddeleri ile düzenlenmiştir. TTK'ye göre tasfiye memurları tarafından yürütülecek tasfiye işlemleri şöyle sıralanabilir:

- Tasfiye işlemlerine şirketin finansal durumunu gösteren envanterin hazırlanarak başlanması
- Envanter sonuçlarına göre tasfiyeye başlama bilançosu düzenlenmesi
- Tasfiye işlemleri ile ilgili muhasebe kayıtlarının defterlere işlenmesi
- Şirketin başlamış olduğu işlerin sonuçlandırılması
- Tasfiye işlemleri sırasında 1.000,00 TL'den fazla nakit için mahkemece belirlenecek güvenilir bir bankaya şirket adına açılan bir hesabın kullanılması
- Şirkete ait taşınır malların artırma yoluyla veya pazarlıkla satılması (Toplu satış için ortakların oy birliği veya mahkeme kararı aranır.)
- Vadeli alacakların vadesinden önce tahsil edilerek olumsuz farkların tasfiye zararı olarak gösterilmesi
- Vadeli borçların vadesinden önce iskontolu olarak ödenmesi (Alacaklılar iskontolu ödemeyi kabul etmek zorundadır.)
- Tasfiye süreci sonunda tasfiye sonu bilançosu düzenlenmesi
- Tasfiye işlemleri sonunda şirketin Ticaret sicilinden silinmesi, vergi dairesi gibi yasal kurumlara gerekli bildirimlerin yapılması
- Tasfiye işlemleri sonrasında tutulan defter ve kayıtların ortaklardan birine veya bir notere teslimi

5.2.3. Şahıs Şirketlerinde Tasfiye İşlemleri ve Muhasebe Kayıtları

Kolektif şirketlerde şirket alacaklarının ve varlıklarının nakde çevrilmesinden sonra elde edilen nakit, şirket borçlarının tamamını ödemeyebilir. Bu durumda kalan borçların ödenmesi için şirket ortaklarına başvurulur. Ödenemeyen borçlar nedeni ile kolektif şirketin tüm ortaklarının mal varlığına başvurulur. Komandit şirketlerin tasfiye işlemleri kolektif şirketlerle aynı nitelikte olmasına karşın ortaklar açısından önemli bir fark oluşmaktadır. Kolektif şirketlerin tüm ortakları sınırsız sorumlu oldukları için tüm mal varlıkları ile borçların ödenmesinden sorumludurlar. Ancak komandit şirketlerde

komanditer ortaklar, sınırlı sorumluluğa sahip oldukları için kalan borçların ödenmesi için sorumlu tutulamaz. Borçların ödenmesi için sadece komandit şirketlerin komandite ortakları sorumluluk taşır.

Tasfiye sürecine giren şirket, süreci tescil ve ilan ederek başlatır. Tasfiyeye giren şirketin yönetim yetkileri sona erer. Şirketin tasfiye süreci, tasfiye memurları tarafından yürütülür. Sadece iflas hâlinde tasfiye işlemleri, iflas masası tarafından gerçekleştirilir.

Sıra Sizde

1. Şahıs şirketlerinin dağılıma ve dağıtılma nedenleri ile ilgili sunu hazırlayıp arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Şahıs şirketlerinde yapılması gereken tasfiye işlemlerini gösteren bir poster veya afiş hazırlayarak sınıf panosunda sergileyiniz.

Şahıs işletmelerinde tasfiye işlemleri sırasında ortaya çıkan kâr veya zarar 690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI hesabının alt hesaplarında takip edilir. Tasfiye işlemleri sırasında ortaya çıkan kâr bu hesabın alacağına, zarar ise borcuna kaydedilir. Tasfiye işleminin kâr ile sonuçlanması durumunda 690 No.lu hesabın alacak bakiyesi 692 DÖNEM NET KÂRI HESABI kullanılarak 590 DÖNEM NET KÂRI hesabına aktarılır. Tasfiyenin zarar ile sonuçlanması durumunda ise 690 No.lu hesabın borç bakiyesi 692 DÖNEM NET KÂRI HESABI kullanılarak 591 DÖNEM NET ZARARI hesabına aktarılır.

Tasfiye işlemi sonucu ortaya çıkan kâr ya da zarar sözleşmede belirtilen şartlar doğrultusunda ortaklara dağıtılır. Tasfiye edilen şirketin ödenemeyen borçları bulunuyorsa ortaklar söz konusu borcu şahsi mal varlıkları ile karşılamakla yükümlüdür.

Örnek

A***A ve Ortağı Kolektif Şirketi 01.10.202... tarihinde tasfiye kararı almış olup gerekli yasal süreç başlatılmıştır. Tasfiye memuru tarafından hazırlanan tasfiyeye başlama bilançosu ve tasfiye sürecine ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir.

AKTİF (VARLIKLAR)	A***A VE ORTAĞI KOLEKTİF ŞİRKETİNİN 01.10.202... TARİHLİ TASFİYEYE BAŞLAMA BİLANÇOSU	(KAYNAKLAR) PASİF	
1-DÖNEM VARLIKLAR	680.000,00	3-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	380.000,00
10-Hazır Değerler	380.000,00	30-Mali Borçlar	160.000,00
100 KASA	240.000,00	300 BANKA KREDİLERİ	160.000,00
101 ALINAN ÇEKLER	40.000,00	32-Ticari Borçlar	220.000,00
102 BANKALAR	100.000,00	320 SATICILAR	140.000,00
12-Ticari Alacaklar	200.000,00	321 BORÇ SNT.	80.000,00
120 ALICILAR	200.000,00	4-UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	0,00
15-Stoklar	100.000,00	5-ÖZ KAYNAKLAR	525.000,00
153 TİCARİ MALLAR	100.000,00	50-Ödenmiş Sermaye	600.000,00
2- DURAN VARLIKLAR	225.000,00	500 SERMAYE	600.000,00
25-Maddi Duran Varlıklar	225.000,00	59-Dönem Net Zararı (-)	(75.000,00)
254 TAŞITLAR	300.000,00	591 DÖN. NET ZAR. (-)	(75.000,00)
255 DEMİRBAŞLAR	150.000,00		
257 BİR. AMORT.	(225.000,00)		
	905.000,00		905.000,00

Tasfiye sürecine ilişkin bilgiler

1. Tasfiye sürecinde yapılan tahsilat ve ödemeler şirketin X Bankasında yer alan hesabı üzerinden gerçekleştirilecektir.
2. Ortak A ve Ortak B, sermaye payları eşit olup ortaya çıkacak olan kâr ya da zararı eşit olarak paylaşacaklardır.

Tasfiye döneminde yapılan faaliyetler

1. 01.10.202... tarihinde tasfiyeye başlama bilançosunda yer alan hesapların açılış kaydı yapılmıştır.
2. 02.10.202... tarihinde kasadaki para, işletmenin X Bankasında yer alan mevduat hesabına yatırılmıştır.
3. 04.10.202... tarihinde alınan çeklerin tamamı tahsil edilerek X Bankasındaki mevduat hesabına yatırılmıştır.
4. 08.10.202... tarihinde alıcılardan 160.000,00 TL tahsil edilerek X Bankasındaki mevduat hesabına yatırılmıştır.
5. 15.10.202... tarihinde ticari mallar %18 KDV hariç 90.000,00 TL'ye satılarak bedeli X Bankasındaki mevduat hesabına yatırılmıştır.
6. 16.10.202... tarihinde aktifte kayıtlı değeri 300.000,00 TL ve birikmiş amortismanı 150.000,00 TL olan taşıtlar, %18 KDV hariç 120.000,00 TL'ye satılarak, bedeli X Bankasında yer alan mevduat hesabına yatırılmıştır.
7. 17.10.202... tarihinde aktifte kayıtlı değeri 150.000,00 TL ve birikmiş amortismanı 75.000,00 TL olan demirbaşlar, %18 KDV hariç 50.000,00 TL'ye, bedeli X Bankasında yer alan mevduat hesabına yatırılmıştır.
8. 18.10.202... tarihinde banka kredisinin anaparası ve tahakkuk eden 15.000,00 TL faizi, X Bankasında yer alan mevduat hesabından ödenmiştir.
9. 19.10.202... tarihinde satıcılara olan borcun tamamı X Bankasında yer alan mevduat hesabından ödenmiştir.
10. 22.10.202... tarihinde tasarruf değeri 60.000,00 TL olan borç senetleri, X Bankasında yer alan mevduat hesabından ödenmiştir.
11. 23.10.202... tarihinde tasfiye dönemine ait %18 KDV hariç 6.000,00 TL gider, X Bankasında yer alan mevduat hesabından ödenmiştir.
12. 26.10.202... tarihinde KDV mahsubu yapılmış ve KDV tutarı X Bankasında yer alan mevduat hesabından ödenmiştir.
13. Tasfiye sürecinin sonlandırılabilmesi için gerekli işlemler tamamlanmıştır.

i

İstene n

- a) Tasfiyeye başlama bilançosuna göre açılış kaydını yapınız.
- b) Tasfiye sürecine ait işlemlerle ilgili yevmiye defteri ve defterikebir kayıtlarını yapınız.
- c) Tasfiye sonu bilançosunu düzenleyiniz.
- ç) Tasfiye sonu yevmiye defteri ve defterikebir kayıtlarını yapınız.

Ç ö z ü m

İlgili kayıtlar aşağıdaki gibidir.

	01.10.202...	BORÇ	ALACAK
1	100 KASA HESABI	240.000,00	
	101 ALINAN ÇEKLER HESABI	40.000,00	
	102 BANKALAR HESABI	100.000,00	
	120 ALICILAR HESABI	200.000,00	
	153 TİCARİ MALLAR HESABI	100.000,00	
	254 TAŞITLAR HESABI	300.000,00	
	255 DEMİRBAŞLAR HESABI	150.000,00	
	591 DÖNEM NET ZARARI HESABI	75.000,00	
	591.01 Net Dön. Zar. 75.000,00		
	257 BİRİKMİŞ AMORT. HESABI		225.000,00
	300 BANKA KREDİLERİ HESABI		160.000,00
	320 SATICILAR HESABI		140.000,00
	321 BORÇ SENETLERİ HESABI		80.000,00
	500 SERMAYE HESABI		600.000,00
	500.01 Ortak A 300.000,00		
	500.02 Ortak B 300.000,00		
	Açılış kaydı		
2	02.10.202...	240.000,00	
	102 BANKALAR HESABI		240.000,00
	100 KASA HESABI		
	Kasadaki nakdin bankaya yatırılması		
3	04.10.202...	40.000,00	
	102 BANKALAR HESABI		40.000,00
	101 ALINAN ÇEKLER HESABI		
	Alınan çeklerin tahsil edilerek bankaya yatırılması		
4	08.10.202...	160.000,00	
	102 BANKALAR HESABI		200.000,00
	689 DİĞ. OL. DIŞI GİD. VE ZAR. HESABI	40.000,00	
	120 ALICILAR HESABI		
	Alıcılardan tahsil edilen alacağın bankaya yatırılması		
5	15.10.202...	106.200,00	
	102 BANKALAR HESABI		90.000,00
	600 YURT İÇİ SATIŞLAR HESABI		
	391 HESAPLANAN KDV HESABI		16.200,00
	Satılan mal bedelinin bankaya yatırılması		
	//		

	15.10.202...		
6	621 SAT. TİCARİ MAL MALİYETİ HESABI	100.000,00	
	153 TİCARİ MALLAR HESABI		100.000,00
	Satılan malın maliyet hesabına aktarılması		
	16.10.202...		
7	102 BANKALAR HESABI	141.600,00	
	257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI	150.000,00	
	689 DIĞ. OL. DIŞI GİD. VE ZAR. HESABI	30.000,00	
	254 TAŞITLAR HESABI		300.000,00
	391 HESAPLANAN KDV HESABI		21.600,00
	Taşıtların satılarak bedelinin bankaya yatırılması		
	17.10.202...		
8	102 BANKALAR HESABI	59.000,00	
	257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI	75.000,00	
	689 DIĞ. OL. DIŞI GİD. VE ZAR. HESABI	25.000,00	
	255 DEMİRBAŞLAR HESABI		150.000,00
	391 HESAPLANAN KDV HESABI		9.000,00
	Demirbaşların satılarak bedelinin bankaya yatırılması		
	18.10.202...		
9	300 BANKA KREDİLERİ HESABI	160.000,00	
	780 FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI	15.000,00	
	102 BANKALAR HESABI		175.000,00
	Banka kredisinin anapara ve faizinin bankadaki hesaptan ödenmesi		
	19.10.202...		
10	320 SATICILAR HESABI	140.000,00	
	102 BANKALAR HESABI		140.000,00
	Satıcılara bankadan ödeme yapılması		
	22.10.202...		
11	321 BORÇ SENETLERİ HESABI	80.000,00	
	102 BANKALAR HESABI		60.000,00
	679 DIĞ. OL. DIŞI GEL. VE KÂR. HESABI		20.000,00
	Borç senetlerinin bankadaki hesaptan ödenmesi		
	23.10.202...		
12	770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI	6.000,00	
	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI	1.080,00	
	102 BANKALAR HESABI		7.080,00
	Tasfiye giderlerinin bankadaki hesaptan ödenmesi		
	/ /		

13	26.10.202... 391 HESAPLANAN KDV HESABI	46.800,00	
	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI		1.080,00
	360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI		45.720,00
	KDV mahsubu		
14	26.10.202... 360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI	45.720,00	
	102 BANKALAR HESABI		45.720,00
	KDV borcunun bankadaki hesaptan ödenmesi		
15	31.10.202... 632 GEN. YÖN. GİD. HESABI	6.000,00	
	660 KISA VADELİ BORÇ. GİD. HESABI	15.000,00	
	771 GEN. YÖN. GİD. YANS. HESABI		6.000,00
	781 FİN. GİD. YANS. HESABI		15.000,00
	Maliyet hesaplarının gelir tablosuna yansıtılması		
16	31.10.202... 771 GEN. YÖN. GİD. YANS. HESABI	6.000,00	
	781 FİN. GİD. YANS. HESABI	15.000,00	
	770 GEN. YÖN. GİD. HESABI		6.000,00
	780 FİN. GİD. HESABI		15.000,00
	Maliyet hesaplarının yansıtma hesapları ile kapatılması		
17	31.10.202... 600 YURT İÇİ SATIŞLAR HESABI	90.000,00	
	679 DIŞ. OL. DIŞI GEL. VE KÂR. HESABI	20.000,00	
	690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HESABI		110.000,00
	690.02 Tasfiye Dönemi Kârı/Zararı		
	Gelir hesaplarının kapatılması		
18	31.10.202... 690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HESABI	216.000,00	
	690.02 Tasfiye Dönemi Kârı/Zararı		
	621 SATILAN TİCARİ MAL MALİYETİ HESABI		100.000,00
	632 GEN. YÖN. GİD. HESABI		6.000,00
	660 KISA VAD. BORÇ. GİD. HESABI		15.000,00
	689 DIŞ. OL. DIŞI GİD. VE ZAR. HESABI		95.000,00
	Gider hesaplarının kapatılması		
19	31.10.202... 692 DÖNEM NET ZARARI HESABI	106.000,00	
	692.02 Tasfiye Dönemi Zararı		
	690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HESABI		106.000,00
	690.02 Tasfiye Dönemi Kârı/Zararı		
	Dönem zararının ilgili hesaba aktarılması		
	//		

		31.10.202...		
20	591 DÖNEM NET ZARARI HESABI		106.000,00	
	591.02 Tasfiye Dönemi Zararı			
		692 DÖNEM NET ZARARI HESABI		106.000,00
		692.02 Tasfiye Dönemi Zararı		
	Dönem net zararının bilançoya aktarılması	/ /		

Tasfiye işlemlerinin tamamlanmasının ardından şirketin zarar ettiği tespit edilmiş olup söz konusu zarar 591 DÖNEM NET ZARARI hesabı ile bilançoya aktarılmıştır. Normal dönemdeki net zarar tutarı ile tasfiye döneminde ortaya çıkan zarar alt hesaplarda takip edilmektedir. Tasfiye işlemlerinin tamamlanması ile defterkebirde borç ve alacak kalanı veren hesapların yer aldığı **tasfiye sonu bilançosu** düzenlenir.

AKTİF (VARLIKLAR) A***A VE ORTAĞI KOLEKTİF ŞİRKETİNİN 31.10.202... TARİHLİ TASFİYE SONU BİLANÇOSU (KAYNAKLAR) PASİF			
1-DÖNEN VARLIKLAR	419.000,00	3-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	0,00
10-Hazır Değerler	419.000,00	4-UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	0,00
102 BANKALAR	419.000,00	5-ÖZ KAYNAKLAR	419.000,00
2- DURAN VARLIKLAR	0,00	50-Ödenmiş Sermaye	600.000,00
		500 SERMAYE	600.000,00
		59-Dönem Net Zararı (-)	(181.000,00)
		591 DÖN. NET ZAR. (-)	(181.000,00)
	419.000,00		419.000,00

Tasfiye sonu bilançosu düzenlendikten sonra bilançoda yer alan hesapların kapatılması ile tasfiye işlemi sona erer. Bilançoda yer alan sermaye, ortakların şirketten alacağını; dönem net zararı ise şirketin ortaklardan olan alacağını ifade eder. Dolayısıyla bilançoda yer alan sermaye 331 ORTAKLARA BORÇLAR hesabına, zarar ise 131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR hesabına aktarılır. 131 ve 331 No.lu hesaplar karşılıklı mahsup edilerek sermayenin zarardan büyük olması hâlinde bankada kalan para ortaklara dağıtılır. Zarar sermayeden büyük ise öncelikle bankada kalan paradan zarar karşılanır. Buna rağmen kalan kısmı mevcut ise ortaklar, şahsi mal varlıkları ile zararı ödemekle yükümlüdür.

		31.10.202...		
21	131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR HESABI		181.000,00	
	131.01 Ortak A	90.500,00		
	131.02 Ortak B	90.500,00		
		591 DÖNEM NET ZARARI HESABI		181.000,00
		591.01 Net Dön. Zar.	75.000,00	
		591.02 Tas. Dön. Zar.	106.000,00	
	Dönem zararının ortaklardan mahsubu	/ /		

		31.10.202...		
22	500 SERMAYE HESABI		600.000,00	
	500.01 Ortak A	300.000,00		
	500.02 Ortak B	300.000,00		
	331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI			600.000,00
	331.01 Ortak A	300.000,00		
	331.02 Ortak B	300.000,00		
	Sermaye paylarının ortaklara dağıtılması			
23	31.10.202...		600.000,00	
	331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI			
	331.01 Ortak A	300.000,00		
	331.02 Ortak B	300.000,00		
	102 BANKALAR HESABI			419.000,00
	131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR HESABI			181.000,00
	131.01 Ortak A	90.500,00		
	131.02 Ortak B	90.500,00		
	Bankada kalan nakdin ortaklara ödenmesi			
		//		

DEFTERİKEBİRLER

B	100 KASA HESABI	A	B	101 ALINAN ÇEKLER HS.	A	B	102 BANKALAR HESABI	A
	<u>240.000,00</u>	<u>240.000,00</u>		<u>40.000,00</u>	<u>40.000,00</u>		100.000,00	175.000,00
							240.000,00	140.000,00
							40000	7080
							160000	60000
							106200	45720
							141600	
							59000	
B	120 ALICILAR HESABI	A	B	153 TİCARİ MALLAR HESABI	A	B		A
	<u>200.000,00</u>	<u>200.000,00</u>		<u>100.000,00</u>	<u>100.000,00</u>		846.800,00	427.800,00
								419.000,00
							<u>846.800,00</u>	<u>846.800,00</u>
B	254 TAŞITLAR HESABI	A	B	255 DEMİRBAŞLAR HESABI	A	B	591 DÖN. NET ZARARI HS.	A
	<u>300.000,00</u>	<u>300.000,00</u>		<u>150.000,00</u>	<u>150.000,00</u>		75.000,00	
							106.000,00	
							<u>181.000,00</u>	<u>181.000,00</u>
B	257 BİRİKMİŞ AMORT. HS.	A	B	300 BANKA KREDİLERİ HS.	A	B	320 SATICILAR HS.	A
	150.000,00	225.000,00		<u>160.000,00</u>	<u>160.000,00</u>		<u>140.000,00</u>	<u>140.000,00</u>
	75.000,00							
	<u>225.000,00</u>	<u>225.000,00</u>						

B	321 BORÇ SNT. HESABI	A
	<u>80.000,00</u>	<u>80.000,00</u>

B	500 SERMAYE HESABI	A
	<u>600.000,00</u>	<u>600.000,00</u>

B	689 DİĞ. OL. D. GİD. VE ZAR. HS. A
	40.000,00
	30.000,00
	25.000,00
	<u>95.000,00</u>
	<u>95.000,00</u>

B	600 YURT İÇİ SATIŞLAR HS. A
	<u>90.000,00</u>
	<u>90.000,00</u>

B	391 HES. KDV HESABI	A
		16.200,00
		21.600,00
		9.000,00
	<u>46.800,00</u>	<u>46.800,00</u>

B	621 SAT. TİC. MAL MAL. HS. A
	<u>100.000,00</u>
	<u>100.000,00</u>

B	780 FİNANSMAN GİD. HS. A
	<u>15.000,00</u>
	<u>15.000,00</u>

B	679 DİĞ. OL. D. GEL. VE KÂR. HS. A
	<u>20.000,00</u>
	<u>20.000,00</u>

B	770 GEN. YÖN. GİD. HS. A
	<u>6.000,00</u>
	<u>6.000,00</u>

B	191 İND. KDV HESABI	A
	<u>1.080,00</u>	<u>1.080,00</u>

B	360 ÖDN. VERGİ VE FON HS. A
	<u>45.720,00</u>
	<u>45.720,00</u>

B	632 GEN. YÖN. GİD. HS. A
	<u>6.000,00</u>
	<u>6.000,00</u>

B	660 KISA VAD. BORÇ. GİD. HS. A
	<u>15.000,00</u>
	<u>15.000,00</u>

B	771 GEN. YÖN. GİD. YANS. HS. A
	<u>6.000,00</u>
	<u>6.000,00</u>

B	781 FİN. GİD. YANS. HS. A
	<u>15.000,00</u>
	<u>15.000,00</u>

B	690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HS. A
	216.000,00
	110.000,00
	106.000,00
	<u>216.000,00</u>
	<u>216.000,00</u>

B	692 DÖNEM NET ZARARI HS. A
	<u>106.000,00</u>
	<u>106.000,00</u>

B	131 ORT. ALACAKLAR HS. A
	<u>181.000,00</u>
	<u>181.000,00</u>

B	331 ORT. BORÇLAR HS. A
	<u>600.000,00</u>
	<u>600.000,00</u>

YARDIMCI DEFTERLER

B	500.01 Ortak A	A
	<u>300.000,00</u>	<u>300.000,00</u>

B	500.02 Ortak B	A
	<u>300.000,00</u>	<u>300.000,00</u>

B	591.01 Net Dön. Zararı	A
	<u>75.000,00</u>	<u>75.000,00</u>

B	591.02 Tas. Dön. Zararı	A
	<u>106.000,00</u>	<u>106.000,00</u>

B	690.02 Tas. Dön. Zararı	A
	<u>106.000,00</u>	<u>106.000,00</u>

B	692.02 Tas. Dön. Zararı	A
	<u>106.000,00</u>	<u>106.000,00</u>

B	131.01 Ortak A	A
	<u>90.500,00</u>	<u>90.500,00</u>

B	131.02 Ortak B	A
	<u>90.500,00</u>	<u>90.500,00</u>

B	331.01 Ortak A	A
	<u>300.000,00</u>	<u>300.000,00</u>

B	331.02 Ortak B	A
	<u>300.000,00</u>	<u>300.000,00</u>

Sıra Sizde

B***B ve Ortağı Kolektif Şirketi 01.11.202... tarihinde tasfiye kararı almış olup gerekli yasal süreç başlatılmıştır. Tasfiye memuru tarafından hazırlanan tasfiyeye başlama bilançosu ve tasfiye sürecine ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir.

AKTİF (VARLIKLAR)		B***B VE ORTAĞI KOLEKTİF ŞİRKETİNİN 01.11.202... TARİHLİ TASFİYEYE BAŞLAMA BİLANÇOSU		(KAYNAKLAR) PASİF			
1-DÖNEN VARLIKLAR		810.000,00		3-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR		600.000,00	
10-Hazır Değerler		510.000,00		30-Mali Borçlar		200.000,00	
100 KASA		300.000,00		300 BANKA KREDİLERİ		200.000,00	
101 ALINAN ÇEKLER		60.000,00		32-Ticari Borçlar		400.000,00	
102 BANKALAR		150.000,00		320 SATICILAR		250.000,00	
12-Ticari Alacaklar		100.000,00		321 BORÇ SNT.		150.000,00	
121 ALACAK SNT.		100.000,00		4-UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR		0,00	
15-Stoklar		200.000,00		5-ÖZ KAYNAKLAR		230.000,00	
153 TİCARİ MALLAR		200.000,00		50-Ödenmiş Sermaye		500.000,00	
2- DURAN VARLIKLAR		20.000,00		500 SERMAYE		500.000,00	
25-Maddi Duran Varlıklar		20.000,00		59-Dönem Net Zararı (-)		(270.000,00)	
255 DEMİRBAŞLAR		100.000,00		591 DÖN. NET ZAR. (-)		(270.000,00)	
257 BİR. AMORT. (-)		(80.000,00)					
		830.000,00				830.000,00	

Tasfiye sürecine ilişkin bilgiler

1. Tasfiye sürecinde yapılan tahsilat ve ödemeler, şirketin Z Bankasında yer alan hesabı üzerinden gerçekleştirilecektir.
2. Ortak A ve Ortak B'nin sermaye payları eşit olup ortaya çıkacak olan kâr ya da zararı eşit olarak paylaşacaklardır.

Tasfiye döneminde yapılan faaliyetler

1. 01.11.202... tarihinde tasfiyeye başlama bilançosunda yer alan hesapların açılış kaydı yapılmıştır.
2. 03.11.202... tarihinde kasadaki para, işletmenin Z Bankasında yer alan mevduat hesabına yatırılmıştır.
3. 05.11.202... tarihinde alınan çeklerin tamamı tahsil edilerek Z Bankasındaki mevduat hesabına yatırılmıştır.
4. 09.11.202... tarihinde tasarruf değeri 80.000,00 TL olan alacak senetleri tahsil edilerek Z Bankasındaki mevduat hesabına yatırılmıştır.
5. 16.11.202... tarihinde ticari mallar %18 KDV hariç 150.000,00 TL'ye satılarak bedeli Z Bankasındaki mevduat hesabına yatırılmıştır.
6. 17.11.202... tarihinde aktifte kayıtlı değeri 100.000,00 TL ve birikmiş amortismanı 80.000,00 TL olan demirbaşlar, %18 KDV hariç 12.000,00 TL'ye satılarak bedeli Z Bankasında yer alan mevduat hesabına yatırılmıştır.
7. 19.11.202... tarihinde banka kredisinin anaparası ve tahakkuk eden 25.000,00 TL faizi Z Bankasında yer alan mevduat hesabından ödenmiştir.

Devam ediyor.

8. 20.11.202... tarihinde satıcılara olan borcun tamamı Z Bankasında yer alan mevduat hesabından ödenmiştir.
9. 23.11.202... tarihinde tasarruf değeri 145.000,00 TL olan borç senetleri Z Bankasında yer alan mevduat hesabından ödenmiştir.
10. 24.11.202... tarihinde tasfiye dönemine ait %18 KDV hariç 10.000,00 TL gider, Z Bankasında yer alan mevduat hesabından ödenmiştir.
11. 26.11.202... tarihinde KDV mahsubu yapılmış ve KDV tutarı Z Bankasında yer alan mevduat hesabından ödenmiştir.
12. Tasfiye sürecinin sonlandırılabilmesi için gerekli işlemler tamamlanmıştır.

İstene n

- a) Tasfiyeye başlama bilançosuna göre açılış kaydını yapınız.
- b) Tasfiye sürecine ait işlemlerle ilgili yevmiye defteri ve defterikebir kayıtlarını yapınız.
- c) Tasfiye sonu bilançosunu düzenleyiniz.
- ç) Tasfiye sonu yevmiye defteri ve defterikebir kayıtlarını yapınız.

5.3. SERMAYE ŞİRKETLERİNDE TASFİYE

Hazırlık Çalışmaları

1. Sermaye şirketi ortaklarının mal varlıkları, şirketin iflas etmesi hâlinde nasıl etkilenir?
2. Kapanan bir iş yerinin elindeki ürünleri satmak için uyguladığı fiyat politikası, alıcı ve satıcıyı nasıl etkiler? Arkadaşlarınızla değerlendiriniz.

6102 sayılı TTK'nin 533-548. maddeleri ile anonim şirketlerde tasfiye işlemleri düzenlenmiştir. Limitet şirketlerde tasfiye işlemlerinin yürütülmesine ilişkin ayrı olarak bir düzenleme yapılmamıştır. Ancak tasfiyede şirket organlarının yetkileri için anonim şirketlere ilişkin hükümlerin geçerli olduğu belirtilmiştir.

5.3.1. Sermaye Şirketlerinde Dağılma ve Dağıtılma Nedenleri

TTK'nin 529-531. maddeleri ile anonim şirketlerin tasfiyeyi gerektirecek dağılma ve dağıtılma nedenleri belirtilmektedir. Tasfiyeyi gerektiren genel nedenler şöyle sıralanabilir:

- Sözleşmede belirtilen sürenin sona ermesi
- Şirketin amacını gerçekleştirmiş olması veya gerçekleştirme imkânının bulunmaması
- Esas sözleşmede belirtilen bir sona erme durumunun ortaya çıkması
- İflas kararının alınması
- Genel Kurul kararı

Ayrıca 530. maddeye göre şirketin gerekli organlarından birinin uzun süreden beri olmaması, Genel Kurulun bir araya gelmemesi gibi durumlar nedeni ile pay sahipleri veya şirket alacaklılarının mahkemeye talepte bulunmaları hâlinde şirket fesih kararı alabilir. Ayrıca bu haklı sebeplerin varlığı durumunda halka kapalı şirketlerde sermayenin 1/10'unu (halka açık şirketlerde 1/20'sini) elinde bulunduran pay sahiplerinin mahkemeye başvurması ile fesih kararı alınabilir.

Sıra Sizde

1. Sermaye şirketlerinde tasfiye sürecinin başlaması ile ilgili olarak şirketin amacının gerçekleşmesine yönelik varsayımlara örnek veriniz.
2. Sermaye şirketlerinde tasfiye süreci ile ilgili olarak esas sözleşmede belirtilen sona erme nedenlerine yönelik varsayımlara örnek veriniz.

5.3.2. Sermaye Şirketlerinde Tasfiye Memurunun Görevleri

Sermaye şirketlerinde tasfiye işlemleri, şahıs şirketlerinde olduğu gibi tasfiye memurları tarafından yürütülür. Esas sözleşme veya Genel Kurul tarafından tasfiye memuru atanmaz ise tasfiye işlemlerini Yönetim Kurulu gerçekleştirir. Tasfiye memurları pay sahiplerinden veya dışardan üçüncü kişiler tarafından da yürütülebilir. Görevlendirilen tasfiye memurunun tescil ve ilanı yapılmalıdır. Tasfiye memurları Genel Kurul tarafından görevden alınarak değiştirilebilirler. Tasfiye memurlarından en az birinin Türkiye’de bulunması ve Türk vatandaşı olması şarttır.

Tasfiye memurları şirket varlıklarını pazarlık yoluyla satabilir. Önemli miktarlarda varlığın toptan satışının yapılması için Genel Kurulun onay vermesi gerekir. Tasfiye işlemlerine başlayan tasfiye memuru, görevine şirketin mal varlığına ilişkin envanter çıkarmakla başlar. Tasfiye başlama bilançosunun düzenlenerek Genel Kurulun onayına sunulması ile devam eder.

Tasfiye başlama bilançosunun onayı alındıktan sonra tasfiye memurları şirketin tüm malları, belgeleri ve defterlerine el koyar. Şirket alacaklılarına taahhütlü mektup yollanarak Ticaret Sicil gazetesinde ve şirketin Genel Ağ adresinden yapılacak ilanlarla çağrı yapılır. İlanlar birer hafta ara ile en az üç defa tekrarlanır. Geri bildirimde bulunmayan şirket alacaklılarına yapılacak ödeme tutarları T.C. Ticaret Bakanlığının belirlediği bir bankaya depo edilir. Tasfiye memurlarının gerçekleştireceği diğer tasfiye işlemleri şunlardır:

- Şirketin devam eden işlemlerinin tamamlanması
- Henüz ödenmemiş pay bedelleri varsa bunların pay sahiplerinden tahsilinin gerçekleştirilmesi
- Varlıkların nakde çevrilmesi
- Şirket borçlarının şirket varlıklarından az olması durumunda borçların ödenmesi
- Şirket borçlarının şirket varlıklarından fazla olması durumunda şirket merkezinin bulunduğu yerdeki Asliye Ticaret Mahkemesine başvurarak iflas kararının alınması
- Tasfiye sırasında tahsil edilen paralardan gerekli harcamalar dışındaki paraların şirket adına açılan bir banka hesabında tutulması
- Tasfiyenin uzun sürmesi durumunda her dönem sonu için finansal tabloların hazırlanması
- Tasfiye sonunda tasfiye sonu bilançosunun düzenlenmesi
- Pay sahiplerine tasfiye ile ilgili bilgi ve istendiği zaman imzalı belge verilmesi
- Tasfiye sonunda şirket borçları ödendikten sonra kalan nakdin pay sahiplerine payları ve imtiyaz oranları dikkate alınarak dağıtılması

Varlıkların satışı sonucunda şirket borçlarının tamamen ödenmesi mümkün değilse tasfiye memuru tarafından yetkili mahkemeye başvuru yapılır. Yapılan başvuru neticesinde şirketin iflasına ilişkin karar alınarak tasfiye işlemleri iflas kanunlarına uygun olarak sonuçlandırılır.

Tasfiye işlemleri sonunda, tasfiye sonu bilançosunun hazırlanması ve gerekli kamu kurumlarına bildirimlerin yapılması gerekir. Tasfiye memurları düzenli bir şekilde gerekli defterleri tutmak ve tasfiye işlemlerin en kısa sürede bitirmekle sorumludur. Alacaklar için yapılan üçüncü çağrıdan itibaren bir yıl geçmeden herhangi bir varlık dağıtımı yapılamaz.

Sıra Sizde

Sınıfınızda küçük gruplar oluşturunuz. Grup arkadaşlarınızla aşağıdaki kutucuklarda belirtilen tasfiye sürecinin taraflarından birini seçiniz. Dâhil olduğunuz tarafın tasfiye sürecinde yerine getirmesi gereken görev ve sorumlulukları belirleyiniz. Belirlediğiniz görev ve sorumlulukları kullanarak sınıfta interaktif bir sunum gerçekleştiriniz.

ŞİRKET ORTAKLARI

TİCARET SİCİLİ

TASFİYE MEMURU

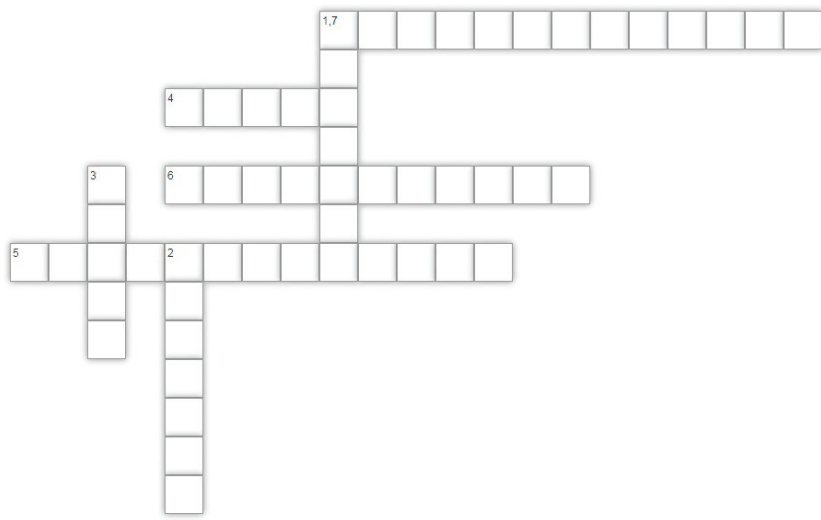
ALACAKLILAR

BORÇLULAR

2. ETKİNLİK

Soldan-sağa , yukarıdan-aşağı başlıkları altında açıklaması verilen kelimeleri aşağıdaki bulmacada uygun kutucuklara yazınız.

Yukardan Aşağı

1. Şirket faaliyetlerine son verilerek şirkete ait tüm mal varlığının satılarak nakde çevrilmesi, şirketin alacaklarının tahsil edilmesi, borçlarının tamamen ödenmesi sonucunda kalan nakdin ortaklara dağıtılması süreci.
2. Yasalar veya şirket sözleşmesinde belirtilen nedenlerin gerçekleşmesi ile şirket faaliyetlerinin kendiliğinden sona ermesi.
3. Yasalar veya şirket sözleşmesinde yer alan hükümler doğrultusunda mahkeme, kamu otoritesi gibi şirket iradesi dışında bir etkenle şirket faaliyetlerinin sonlandırılması.

Soldan Sağa

4. Borcunu ödemediği için hakkında belli usuller çerçevesinde Asliye Ticaret Mahkemesince hakkında karar verilen borçlunun (müflis) tüm mal ve alacaklarının paraya çevrilmesi ve çevrilen bu para ile bilinen bütün alacaklılara alacaklarının ödenmesini sağlayan takip yolu.
5. Tasfiye işlemlerini yürütmek için ortakların oy birliği ile kendi içinden veya şirket dışından seçilen kişi.
6. Şirketin tasfiye döneminin sonundaki öz sermayesi ile tasfiye döneminin başındaki öz sermayesi arasındaki olumlu fark.
7. Şirketin tasfiye döneminin sonundaki öz sermayesi ile tasfiye döneminin başındaki öz sermayesi arasındaki olumsuz fark.

5.3.3. Sermaye Şirketlerinde Tasfiye İşlemleri ve Muhasebe Kayıtları

Sermaye şirketlerinin tasfiye işlemlerinde; tasfiye işlemleri mutlaka yasada belirlenmiş şekle uygun olarak yürütülmelidir.

Tasfiyeye başlama aşamasında pay sahiplerinin en az %60'ının oyu ile Genel Kurul şirketin tasfiye işleminin durdurulmasına karar verebilir. Tasfiye işlemlerinin durdurulabilmesi için şirketin tasfiye sürecinde mal varlığının dağıtımına başlamış olması gerekir.

İflas durumunda iflasın kaldırılması veya konkordato ilan edilerek iflas uygulamasına son verilmesi hâlinde de şirket normal olarak faaliyetlerine devam edebilir.

Tasfiye işlemleri sonunda hazırlanan tasfiye sonu bilançosunda tasfiye kârı olduğu takdirde şirketin kurumlar vergisi ödemesi gerekir.

Sermaye şirketlerinde tasfiye kârının kurumlar vergisi ödemesini yaptıktan sonra ortaklara sermaye payları ve imtiyaz durumlarına göre dağıtımı yapılır. Eğer tasfiye işlemleri birden fazla dönemi kapsamakta ise her dönem sonunda oluşan tasfiye kârı üzerinden kurumlar vergisi hesaplanması ve ödenmesi gerekir. Bu durumda tasfiye işlemleri tamamlandığında ortaya çıkan toplam kâr-zarar durumuna göre gerekli düzeltme işlemleri yapılır. Tasfiye sonunda zararlı kapanma olması hâlinde daha önce ödenen kurumlar vergisi geri alınır. Ayrıca tasfiye sonunda kâr elde edilmesi hâlinde de ödenmesi gereken kurumlar vergisi ile önceki tasfiye dönemlerinde ödenen kurumlar vergisi karşılaştırılır. Kurumlar vergisinin karşılaştırılması sonunda ortaya çıkan farka göre ödeme veya geri alma işlemi yapılır.

Sıra Sizde

1. Oluşturacağınız küçük gruplarla sermaye şirketlerinin dağılma ve dağıtılma nedenlerini tartışınız. Elde ettiğiniz sonuçlara göre bir afiş hazırlayarak sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Sermaye şirketlerinde yapılması gereken tasfiye işlemlerini gösteren bir poster hazırlayarak sınıfta herkesin görebileceği bir yerde sergileyiniz.

Sermaye şirketlerinin tasfiye işlemlerine ilişkin muhasebe kayıtları da aynı şahıs şirketlerindeki tasfiye süreci muhasebe kayıtları şeklinde gerçekleştirilir.

Tasfiye işlemi sonucu ortaya çıkan kâr ya da zarar sözleşmede belirtilen şartlar doğrultusunda ortaklara dağıtılır. Eğer tasfiye edilen şirketin ödenemeyen borçları bulunuyorsa tasfiye memuru, şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki Asliye Ticaret Mahkemesine başvurur. Bu durumda mahkeme tarafından iflasın açılmasına karar verilir. Tasfiye işlemleri, iflas masası tarafından iflas kanunlarına göre sonuçlandırılır.

Ö r n e k 5 : 3 : 1

C***C Anonim Şirketi 01.11.202... tarihinde tasfiye kararı almış olup gerekli yasal işlemler yapılmıştır. Tasfiye döneminde gerçekleştirilecek tahsilat ve ödemeler Z Bankasında bulunan mevduat hesabı üzerinden yapılacak olup kurumlar vergisi oranı %20 kabul edilmiştir. Tasfiye memuru tarafından hazırlanan tasfiyeye başlama bilançosu aşağıdaki gibidir.

AKTİF (VARLIKLAR) C***C GIDA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİNİN 01.11.202... TARİHLİ TASFİYEYE BAŞLAMA BİLANÇOSU (KAYNAKLAR) PASİF			
1-DÖNEN VARLIKLAR	1.230.000,00	3-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	1.020.000,00
10-Hazır Değerler	530.000,00	30-Mali Borçlar	500.000,00
100 KASA	300.000,00	300 BANKA KREDİLERİ	500.000,00
102 BANKALAR	270.000,00	32-Ticari Borçlar	300.000,00
103 VER. ÇEK. Ö. E. (-)	(40.000,00)	320 SATICILAR	300.000,00
11-Menkul Kıymetler	50.000,00	34-Alınan Avanslar	200.000,00
112 K. KES. TAH. SNT. BONO	50000,00	340 AL. SİP. AVANS.	200.000,00
12-Ticari Alacaklar	450.000,00	38-Gel. Ayl. Ait Gel. Gid. Tah.	20.000,00
120 ALICILAR	450.000,00	381 GELİR TAH.	20.000,00
15-Stoklar	150.000,00	4-UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	0,00
153 TİCARİ MALLAR	150.000,00	5-ÖZ KAYNAKLAR	810.000,00
18- Gel. Ayl. Ait Gid. ve Gel. Tah.	50.000,00	50-Ödenmiş Sermaye	1.090.000,00
181 GEL. TAH.	50.000,00	500 SERMAYE	930.000,00
2- DURAN VARLIKLAR	600.000,00	540 YASAL YED.	160.000,00
25-Maddi Duran Varlıklar	600.000,00	58- Geç. Yıllar Zararı (-)	(280.000,00)
253 TES. MAK. CİH.	500.000,00	580 GEÇ. YIL. ZAR. (-)	(280.000,00)
255 DEMİRBAŞLAR	200.000,00		
257 BİR. AMORT. (-)	(100.000,00)		
	<u>1.830.000,00</u>		<u>1.830.000,00</u>

Tasfiye döneminde yapılan faaliyetler

1. 01.11.202... tarihinde kasa hesabındaki paranın tamamı Z Bankasında yer alan mevduat hesabına yatırılmıştır.
2. 02.11.202... tarihinde verilen çeklerin peşin değeri 35.000,00 TL olup söz konusu tutar Z Bankasında yer alan mevduat hesabından ödenmiştir.
3. 03.11.202... tarihinde kamu kesimine ait tahviller 40.000,00 TL'ye satılarak bedeli Z Bankasında yer alan mevduat hesabından ödenmiştir.
4. 04.11.202... tarihinde alıcılarla yapılan görüşme sonucunda 360.000,00 TL tahsil edilerek Z Bankasında yer alan mevduat hesabına yatırılmıştır.
5. 05.11.202... tarihinde ticari mallar %18 KDV hariç 120.000,00 TL'ye satılarak Z Bankasında yer alan mevduat hesabına yatırılmıştır.
6. 08.11.202... tarihinde tahakkuk eden gelirler 35.000,00 TL'ye tahsil edilerek Z Bankasında yer alan mevduat hesabına yatırılmıştır.
7. 09.11.202... tarihinde aktifte kayıtlı değeri 500.000,00 TL ve birikmiş amortismanı 50.000,00 TL olan tesis makine ve cihazlar %18 KDV hariç 370.000,00 TL'ye satılarak Z Bankasında yer alan mevduat hesabına yatırılmıştır.
8. 10.11.202... tarihinde aktifte kayıtlı değeri 200.000,00 TL ve birikmiş amortismanı 50.000,00 TL olan demirbaşlar %18 KDV hariç 100.000,00 TL'ye satılarak Z Bankasında yer alan mevduat hesabına yatırılmıştır.
9. 12.11.202... tarihinde banka kredileri ve tahakkuk eden 50.000,00 TL faiz tutarı Z Bankasında yer alan mevduat hesabından ödenmiştir.
10. 12.11.202... tarihinde satıcılarla yapılan görüşme sonucunda 280.000,00 TL Z Bankasında yer alan mevduat hesabından ödenmiştir.
11. 15.11.202... tarihinde alınan sipariş avans bedelinin tamamı Z Bankasında yer alan mevduat hesabından ödenmiştir.
12. 15.11.202... tarihinde tahakkuk eden giderlerin tamamı Z Bankasında yer alan mevduat hesabından ödenmiştir.
13. 19.11.202... tarihinde tasfiye gideri olarak %18 KDV dâhil 20.060,00 TL Z Bankasında yer alan mevduat hesabından ödenmiştir.
14. 26.11.202... tarihinde KDV mahsup kaydı yapılarak tahakkuk eden KDV tutarı Z Bankasında yer alan mevduat hesabından ödenmiştir.
15. Tasfiye sürecinin sonlandırılabilmesi için gerekli işlemler tamamlanmıştır.

i

İstene n

- a) Tasfiyeye başlama bilançosuna göre açılış kaydını yapınız.
- b) Tasfiye sürecine ait işlemlerle ilgili yevmiye defteri ve defterikebir kayıtlarını yapınız.
- c) Tasfiye sonu bilançosunu düzenleyiniz.
- ç) Tasfiye sonu yevmiye defteri ve defterikebir kayıtlarını yapınız.

Ç ö z ü m

İlgili kayıtlar aşağıdaki gibidir.

		01.11.202...		
1	100 KASA HESABI		300.000,00	
	102 BANKALAR HESABI		270.000,00	
	112 KAMU KES. TAH. SNT. VE BONO. HESABI		50.000,00	
	120 ALICILAR HESABI		450.000,00	
	153 TİCARİ MALLAR HESABI		150.000,00	
	181 GELİR TAHAKKUKLARI HESABI		50.000,00	
	253 TESİS MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI		500.000,00	
	255 DEMİRBAŞLAR HESABI		200.000,00	
	580 GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI HESABI		280.000,00	
	103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EM. HESABI			40.000,00
	257 BİRİKMİŞ AMORT. HESABI			100.000,00
	300 BANKA KREDİLERİ HESABI			500.000,00
	320 SATICILAR HESABI			300.000,00
	340 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI			200.000,00
	381 GİDER TAHAKKUKLARI HESABI			20.000,00
	500 SERMAYE HESABI			930.000,00
	540 YASAL YEDEKLER HESABI			160.000,00
	Açılış maddesi			
		01.11.202...		
2	102 BANKALAR HESABI		300.000,00	
	100 KASA HESABI			300.000,00
	Kasadaki nakdin Z Bankası mevduat hesabına aktarımı			
		02.11.202...		
3	103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EM. HESABI		40.000,00	
	102 BANKALAR HESABI			35.000,00
	679 DİĞ. OL. DIŞI GEL. VE KÂR. HESABI			5.000,00
	Verilen çekin Z Bankası mevduat hesabından ödenmesi			
		03.11.202...		
4	102 BANKALAR HESABI		45.000,00	
	655 MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARI HESABI		5.000,00	
	112 KAMU KES. TAH. SNT. VE BONO. HESABI			50.000,00
	Kamu kesim tahvilinin satışı			
		/ /		

5	04.11.202... 102 BANKALAR HESABI 689 DIĞ. OL. DIŞI GİD. VE ZARAR. HESABI 120 ALICILAR HESABI Alıcılardan yapılan tahsilat	360.000,00 90.000,00	450.000,00
6	05.11.202... 102 BANKALAR HESABI 600 YURT İÇİ SATIŞLAR HESABI 391 HESAPLANAN KDV HESABI Ticari malların satışı	141.600,00	120.000,00 21.600,00
7	05.11.202... 621 SATILAN TİCARİ MAL MALİYETİ HESABI 153 TİCARİ MALLAR HESABI Satılan malların maliyet kaydı	150.000,00	150.000,00
8	08.11.202... 102 BANKALAR HESABI 689 DIĞ. OL. DIŞI GİD. VE ZAR. HESABI 181 GELİR TAHAKKUKLARI HESABI Tahakkuk eden gelirin tahsili	35.000,00 15.000,00	50.000,00
9	09.11.202... 102 BANKALAR HESABI 257 BİRİKMİŞ AMORT. HESABI 689 DIĞ. OL. DIŞI GİD. VE ZAR. HESABI 253 TESİS MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI 391 HESAPLANAN KDV HESABI Tesis makine ve cihaz satışı	436.600,00 50.000,00 80.000,00	500.000,00 66.600,00
10	10.11.202... 102 BANKALAR HESABI 257 BİRİKMİŞ AMORT. HESABI 689 DIĞ. OL. DIŞI GİD. VE ZAR. HESABI 255 DEMİRBAŞLAR HESABI 391 HESAPLANAN KDV HESABI Demirbaş satışı	118.000,00 50.000,00 50.000,00	200.000,00 18.000,00
11	12.11.202... 300 BANKA KREDİLERİ HESABI 780 FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI 102 BANKALAR HESABI Banka kredisi ve faizinin ödenmesi	500.000,00 50.000,00	550.000,00
	/ /		

12	320 SATICILARHESABI	12.11.202...	300.000,00	
		679 DIĞ. OL. DIŞI GEL. VE KÂR. HESABI		20.000,00
		102 BANKALAR HESABI		280.000,00
	Satıcılara ödeme yapılması			
13	340 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	15.11.202...	200.000,00	
		102 BANKALAR HESABI		200.000,00
	Alınan sipariş avansının iade edilmesi			
14	381 GİDER TAHAKKUKLARI HESABI	15.11.202...	20.000,00	
		102 BANKALAR HESABI		20.000,00
	Tahakkuk eden giderin ödenmesi			
15	770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI	19.11.202...	17.000,00	
	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI		3.060,00	
		102 BANKALAR HESABI		20.060,00
	Tasfiye giderlerinin ödenmesi			
16	391 HESAPLANAN KDV HESABI	26.11.202...	106.200,00	
		191 İNDİRİLECEK KDV HESABI		3.060,00
		360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI		103.140,00
	KDV mahsubu			
17	360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI	26.11.202...	103.140,00	
		102 BANKALAR HESABI		103.140,00
	KDV borcunun ödenmesi			
18	632 GEN. YÖN. GİD. HESABI	30.11.202...	17.000,00	
	660 KISA VAD. BORÇ. GİD. HESABI		50.000,00	
		771 GEN. YÖN. GİD. YANS. HESABI		17.000,00
		781 FİN. GİD. YANS. HESABI		50.000,00
	Maliyet hesaplarının sonuç hesaplarına aktarılması			
19	771 GEN. YÖN. GİD. YANS. HESABI	30.11.202...	17.000,00	
	781 FİN. GİD. YANS. HESABI		50.000,00	
		770 GEN. YÖN. GİD. HESABI		17.000,00
		780 FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI		50.000,00
	Maliyet hesaplarının yansıtma hesapları ile kapatılması			
		//		

Şirketlerde Tasfiye

20	30.11.202... 690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HESABI	457.000,00	
	621 SAT. TİCARİ MAL MALİYETİ HESABI		150.000,00
	632 GEN. YÖN. GİD. HESABI		17.000,00
	655 MEN. KIY. SAT. ZAR. HESABI		5.000,00
	660 KISA VAD. BORÇ. GİD. HESABI		50.000,00
	689 DIĞ. OL. DIŞI GİD. VE ZAR. HESABI		240.000,00
	Gider hesaplarının kapatılması		
21	30.11.202... 600 YURT İÇİ SATIŞLAR HESABI	120.000,00	
	679 DIĞ. OL. DIŞI GEL. VE KÂR. HESABI	25.000,00	
	690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HESABI		145.000,00
	Gelir hesaplarının kapatılması		
22	30.11.202... 692 DÖNEM NET ZARARI HESABI	312.000,00	
	690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HESABI		312.000,00
	Dönem net zararının ilgili hesaba aktarılması		
23	30.11.202... 591 DÖNEM NET ZARARI HESABI	312.000,00	
	692 DÖNEM NET ZARARI HESABI		312.000,00
	Dönem net zararının bilançoya aktarılması		
	/ /		

Tasfiye işlemlerinin tamamlanmasının ardından şirketin zarar ettiği tespit edilmiş olup söz konusu zarar 591 DÖNEM NET ZARARI hesabı ile bilançoya aktarılmıştır. Normal dönemdeki net zarar tutarı ile tasfiye döneminde ortaya çıkan zarar alt hesaplarda takip edilmektedir. Tasfiye işlemlerinin tamamlanması ile defterikebirde borç ve alacak kalanı veren hesapların yer aldığı tasfiye sonu bilançosu düzenlenir.

AKTİF (VARLIKLAR) C***C GIDA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİNİN 01.11.202...TARİHLİ TASFİYE SONU BİLANÇOSU (KAYNAKLAR) PASİF			
1-DÖNEN VARLIKLAR	498.000,00	3-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	0,00
10-Hazır Değerler	498.000,00	4-UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	0,00
102 BANKALAR	498.000,00	5-ÖZ KAYNAKLAR	498.000,00
2- DURAN VARLIKLAR	0,00	50-Ödenmiş Sermaye	1.090.000,00
		500 SERMAYE	930.000,00
		540 YASAL YED.	160.000,00
		58-Geçmiş Yıllar Zararı (-)	(592.000,00)
		580 GEÇ. YIL. ZAR. (-)	(280.000,00)
		59-Dönem Net Zararı (-)	
		591 DÖN. NET ZAR. (-)	(312.000,00)
	<u>498.000,00</u>		<u>498.000,00</u>

Tasfiye sonu bilançosu düzenlendikten sonra bilançoda yer alan hesapların kapatılması ile tasfiye işlemi sona erer. Bilançoda yer alan sermaye, ortakların şirketten alacağını; dönem net zararı ise şirketin ortaklardan olan alacağını ifade eder. Dolayısıyla bilançoda yer alan sermaye 331 ORTAKLARA BORÇLAR hesabına, zarar ise 131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR hesabına aktarılır. 131 ve 331 No.lu hesaplar karşılıklı mahsup edilerek sermayenin zarardan büyük olması hâlinde bankada kalan para ortaklara dağıtılır. Zarar sermayeden büyük ise öncelikle bankada kalan paradan zarar karşılanır.

		30.11.202...			
24	500 SERMAYE HESABI		930.000,00		
		331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI		930.000,00	
	Sermayenin ortaklara dağıtılması				
		30.11.202...			
25	540 YASAL YEDEKLER HESABI		160.000,00		
	131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR HESABI		432.000,00		
		580 GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI HESABI		280.000,00	
		591 DÖNEM NET ZARARI HESABI		312.000,00	
	Ortakların cari hesabına zararın aktarılması				
		30.11.202...			
26	331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI		930.000,00		
		102 BANKALAR HESABI		498.000,00	
		131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR HESABI		432.000,00	
	Zarar düşüldükten sonra ortaklara sermaye paylarının ödenmesi				
		//			

B	100 KASA HESABI	A	B	102 BANKALAR HS.	A	B	112 KAMU KES. TAH. SNT. BONO HS. A
	<u>300.000,00</u>	<u>300.000,00</u>	270.000,00	35.000,00		<u>50.000,00</u>	<u>50.000,00</u>
			300.000,00	550.000,00			
			45.000,00	280.000,00			
			360.000,00	200.000,00			
			141.600,00	20.000,00			
			35.000,00	20.060,00			
B	120 ALICILAR HESABI	A	436.600,00	103.140,00	B	153 TİCARİ MALLAR HS.	A
	<u>450.000,00</u>	<u>450.000,00</u>	118.000,00			<u>150.000,00</u>	<u>150.000,00</u>
			1.706.200,00	1.208.200,00			
				498.000,00			
			<u>1.706.200,00</u>	<u>1.706.200,00</u>			
B	181 GELİR TAH. HS.	A	B	253 TES. MAK. CİH. HS.	A	B	255 DEMİRBAŞLAR HS.
	<u>50.000,00</u>	<u>50.000,00</u>	<u>500.000,00</u>	<u>500.000,00</u>		<u>200.000,00</u>	<u>200.000,00</u>

B	580 GEÇ. YIL ZARARI HS.	A
	<u>280.000,00</u>	<u>280.000,00</u>

B	103 VER. ÇEK. ÖDM. EM. HS.	A
	<u>40.000,00</u>	<u>40.000,00</u>

B	257 BİRİKMİŞ AMORT. HS.	A
	50.000,00	100.000,00
	50.000,00	
	<u>100.000,00</u>	<u>100.000,00</u>

B	300 BANKA KREDİLERİ HS.	A
	<u>500.000,00</u>	<u>500.000,00</u>

B	320 SATICILAR HS.	A
	<u>300.000,00</u>	<u>300.000,00</u>

B	340 AL. SİP. AVANS. HS.	A
	<u>200.000,00</u>	<u>200.000,00</u>

B	381 GİDER TAH. HS.	A
	<u>20.000,00</u>	<u>20.000,00</u>

B	500 SERMAYE HS.	A
	<u>930.000,00</u>	<u>930.000,00</u>

B	540 YASAL YED. HS.	A
	<u>160.000,00</u>	<u>160.000,00</u>

B	600 YURT İÇİ SATIŞLAR HS.	A
	<u>120.000,00</u>	<u>120.000,00</u>

B	391 HES. KDV HS.	A
		21.600,00
		66.600,00
		18.000,00
	<u>106.200,00</u>	<u>106.200,00</u>

B	621 SAT. TİC. MAL MAL. HS.	A
	<u>150.000,00</u>	<u>150.000,00</u>

B	679 DİĞ. OL. D. GEL. VE KÂR. HS.	A
		5.000,00
		20.000,00
	<u>25.000,00</u>	<u>25.000,00</u>

B	655 MEN. KIY. SAT. ZAR. HS.	A
	<u>5.000,00</u>	<u>5.000,00</u>

B	689 DİĞ. OL. D. GİD. VE ZAR. HS.	A
	90.000,00	
	15.000,00	
	80.000,00	
	50.000,00	
	<u>235.000,00</u>	<u>235.000,00</u>

B	780 FİNANSMAN GİD. HS.	A
	<u>50.000,00</u>	<u>50.000,00</u>

B	770 GEN. YÖN. GİD. HS.	A
	<u>17.000,00</u>	<u>17.000,00</u>

B	191 İND. KDV HS.	A
	<u>3.060,00</u>	<u>3.060,00</u>

B	360 ÖDN. VERGİ VE FON HS.	A
	<u>103.140,00</u>	<u>103.140,00</u>

B	781 FİN. GİD. YANS. HS.	A
	<u>50.000,00</u>	<u>50.000,00</u>

B	771 GEN. YÖN. GİD. YANS. HS.	A
	<u>17.000,00</u>	<u>17.000,00</u>

B	660 KISA VAD. BORÇ. GİD. HS.	A
	<u>50.000,00</u>	<u>50.000,00</u>

B	632 GEN. YÖN. GİD. HS.	A
	<u>17.000,00</u>	<u>17.000,00</u>

B	690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HS.	A
	457.000,00	145.000,00
		312.000,00
	<u>457.000,00</u>	<u>457.000,00</u>

B	692 DÖNEM NET ZARARI HS.	A
	<u>312.000,00</u>	<u>312.000,00</u>

B	591 DÖN. NET ZARARI HS.	A
	<u>312.000,00</u>	<u>312.000,00</u>

B	331 ORT. BORÇLAR HS.	A
	<u>930.000,00</u>	<u>930.000,00</u>

B	131 ORT. ALACAKLAR HS.	A
	<u>432.000,00</u>	<u>432.000,00</u>

Sıra Sizde

D***D İnşaat Ticaret Anonim Şirketi 01.11.202... tarihinde tasfiye kararı almış olup gerekli yasal işlemler yapılmıştır. Tasfiye döneminde gerçekleşecek tahsilat ve ödemeler Z Bankasında bulunan mevduat hesabı üzerinden yapılacak olup kurumlar vergisi oranı %20 kabul edilmiştir. Tasfiye memuru tarafından hazırlanan tasfiyeye başlama bilançosu aşağıdaki gibidir.

AKTİF (VARLIKLAR) C***C GIDA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİNİN		01.11.202... TARİHLİ TASFİYEYE BAŞLAMA BİLANÇOSU (KAYNAKLAR) PASİF	
1-DÖNEN VARLIKLAR	870.000,00	3-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	380.000,00
10-Hazır Değerler	440.000,00	30-Mali Borçlar	200.000,00
100 KASA	400.000,00	300 BANKA KREDİLERİ	200.000,00
102 BANKALAR	90.000,00	32-Ticari Borçlar	180.000,00
103 VER. ÇEK. Ö. E. (-)	(50.000,00)	320 SATICILAR	120.000,00
11-Menkul Kıymetler	100.000,00	320 BORÇ SNT.	60.000,00
110 HİSSE SNT.	100.000,00	4-UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	0,00
12-Ticari Alacaklar	180.000,00	5-ÖZ KAYNAKLAR	960.000,00
120 ALICILAR	80.000,00	50-Ödenmiş Sermaye	1.240.000,00
121 ALACAK SNT.	100.000,00	500 SERMAYE	980.000,00
15-Stoklar	150.000,00	540 YASAL YED.	260.000,00
153 TİCARİ MALLAR	150.000,00	58- Geç. Yıllar Zararı (-)	(280.000,00)
2- DURAN VARLIKLAR	470.000,00	580 GEÇ. YIL. ZAR. (-)	(280.000,00)
25-Maddi Duran Varlıklar	470.000,00		
252 BİNALAR	400.000,00		
255 DEMİRBAŞLAR	220.000,00		
257 BİR. AMORT. (-)	(150.000,00)		
	<u>1.340.000,00</u>		<u>1.340.000,00</u>

Tasfiye döneminde yapılan faaliyetler

- 01.11.202... tarihinde kasa hesabındaki paranın tamamı Y Bankasında yer alan mevduat hesabına yatırılmıştır.
- 03.11.202... tarihinde verilen çeklerin peşin değeri 46.000,00 TL olup söz konusu tutar Y Bankasında yer alan mevduat hesabından ödenmiştir.

3. 05.11.202... tarihinde hisse senetlerinin tamamı 80.000,00 TL'ye satılarak bedeli Y Bankasında yer alan mevduat hesabından ödenmiştir.
4. 08.11.202... tarihinde alıcılarla yapılan görüşme sonucunda 70.000,00 TL tahsil edilerek Y Bankasında yer alan mevduat hesabına yatırılmıştır.
5. 10.11.202... tarihinde alacak senetleri 90.000,00 TL peşin değeri üzerinden tahsil edilerek bedeli Y Bankasında yer alan mevduat hesabına yatırılmıştır.
6. 13.11.202... tarihinde ticari malların %18 KDV hariç 210.000,00 TL'ye satılarak bedeli Y Bankasında yer alan mevduat hesabına yatırılmıştır.
7. 14.11.202... tarihinde aktifte kayıtlı değeri birikmiş amortismanı 80.000,00 TL olan binalar %18 KDV hariç 450.000,00 TL'ye satılarak Y Bankasında yer alan mevduat hesabına yatırılmıştır.
8. 15.11.202... tarihinde aktifte kayıtlı değeri birikmiş amortismanı 70.000,00 TL olan taşıtlar %18 KDV hariç 180.000,00 TL'ye satılarak Y Bankasında yer alan mevduat hesabına yatırılmıştır.
9. 17.11.202... tarihinde banka kredileri ve tahakkuk eden 20.000,00 TL faiz tutarı Y Bankasında yer alan mevduat hesabından ödenmiştir.
10. 20.11.202... tarihinde satıcılarla yapılan görüşme sonucunda 100.000,00 TL Y Bankasında yer alan mevduat hesabından ödenmiştir.
11. 22.11.202... tarihinde borç senetleri için peşin değeri üzerinden 50.000,00 TL Y Bankasında yer alan mevduat hesabından ödenmiştir.
12. 23.11.202... tarihinde tasfiye gideri 23.600,00 TL (KDV dâhil %18) Y*** Bankasında yer alan mevduat hesabından ödenmiştir.
13. 26.11.202... tarihinde KDV mahsup kaydı yapılarak tahakkuk eden KDV Y Bankasında yer alan mevduat hesabından ödenmiştir.
14. 30.11.202... tarihinde tasfiye sürecinin sonlandırılabilmesi için gerekli işlemler tamamlanmıştır.

i

İst en e n

- a) Tasfiyeye başlama bilançosuna göre açılış kaydını yapınız.
- b) Tasfiye sürecine ait işlemlerle ilgili yevmiye defteri ve defterikebir kayıtlarını yapınız.
- c) Tasfiye sonu bilançosunu düzenleyiniz.
- ç) Tasfiye sonu yevmiye defteri ve defterikebir kayıtlarını yapınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki cümlelerin yanındaki boşluğa cümle doğru ise (D), yanlış ise (Y) yazınız.

1. (.....) Tasfiye sonucunda kârın ortaklara dağıtılmasında şahıs ve sermaye şirketleri arasında bir fark yoktur.
2. (.....) Tasfiye işlemleri komandit şirket ve kolektif şirket ortakları için aynı nitelikte olup herhangi bir farklılık yoktur.
3. (.....) Limitet şirketlerde tasfiye işlemleri anonim şirketlerde olduğu gibi yürütülür.
4. (.....) Tasfiye memur veya memurları sadece seçilebilir ve görevden alınamazlar.
5. (.....) Tasfiye sürecine giren şirketin faaliyet süresi, tasfiye süreci bitene kadar devam eder.

B) Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşluklara uygun olan ifadeleri yazınız.

6. Tasfiye işlemleri, tarafından gerçekleştirilir.
7. Tasfiye işlemleri sonunda tasfiye kârı oluşan anonim şirketlerin ödemesi gerekir.
8. Tasfiye işlemleri tamamlandığında tasfiye memurları tarafından düzenlenmelidir.
9. Tasfiye sürecinde şirket unvanının başına ibaresi eklenerek kullanılmalıdır.
10. Şirketlerde sona erme ve olmak üzere iki türlü gerçekleştirilebilir.

C) Aşağıda verilen soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

11. Anonim şirketlerde tasfiye işlemleri neticesinde borçların kapatılmaması durumunda tasfiye memuru tarafından aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?
A) Ortaklara başvurularak ek sermaye istenir.
B) Tasfiye işlemleri ortaklara devredilir.
C) T.C. Ticaret Bakanlığına bildirilir.
D) Şirketin iflas kararı için başvuru yapılır.
E) Şirketin ticaret sicilinden silindiği ilan edilir.
12. Aşağıdakilerden hangisi tasfiye kavramı kapsamındadır?
A) Şirket faaliyetlerine son verilmesi
B) Şirket borçlarının tahsil edilmesi
C) Şirket alacaklarının ödenmesi
D) Yeni varlık satın alınması
E) Yeni kaynak elde edilmesi
13. Aşağıdakilerden hangisi limitet şirketlerde tasfiye nedenleri arasında yer almaz?
A) Şirket amacını gerçekleştirmeye devam edilememesi
B) Yönetim Kurulunun günlük toplanamaması
C) Şirket alacaklıları tarafından mahkemeye başvurulması
D) Ortakların haklı sebeplerle mahkemeye başvurusu
E) Ortakların iflas kararı almaları
14. Kolektif şirketlerde tasfiye memurunun tasfiyeye başlamak için ilk yapması gereken işlem aşağıdakilerden hangisidir?
A) Tasfiyeye başlama bilançosu düzenlemesi
B) Alacakların tahsil edilmesi
C) Borçların ödenmesi
D) Varlıkların satılarak nakde çevrilmesi
E) Envanterin çıkartılması
15. Aşağıdakilerden hangisi bir tasfiye sonucu olamaz?
A) Tüm borçlar ödenerek kâr elde edilebilir.
B) Tüm borçlar ödenerek zarar oluşabilir.
C) Tüm borçlar kapatılmadan kâr oluşabilir.
D) Tüm borçlar kapatılmadan zarar oluşabilir.
E) Tüm borçlar ödenerek sıfır kâr-zararla tasfiye kapatılabilir.
16. Aşağıdaki şirket türlerinden hangisinde tasfiye sonunda borçların ödenmemesi hâlinde ortaklarının tamamı tüm mal varlığı ile sorumludur?
A) Kolektif şirket B) Komandit şirket
C) Anonim şirket D) Limitet şirket
E) Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket

Ç) Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

17. Şahıs şirketlerinde tasfiye işlemleri sırasında sermaye ve kâr-zarar dağıtımında kullanılan cari hesaplar nelerdir?
18. Sermaye şirketlerinde tasfiye işlemleri sırasında kâr dağıtım aşamasında hangi hesaplar kullanılır?
19. Tasfiye işlemlerinin muhasebeleştirilmesi aşamasında tasfiye memuru tarafından yapılması gereken işlemleri yazınız.

6

ŞİRKETLERDE BİRLEŞME

- 6.1. ŞİRKETLERDE BİRLEŞME KAVRAMI
- 6.2. ŞİRKETLERİN BİRLEŞME SEBEPLERİ
- 6.3. ŞİRKETLERİN BİRLEŞME ŞEKİLLERİ
- 6.4. BİRLEŞME YAPABİLECEK OLAN ŞİRKETLER
- 6.5. ŞİRKET BİRLEŞMELERİNİN SINIFLANDIRILMASI
- 6.6. ŞİRKET BİRLEŞME SÜRECİ
- 6.7. BİRLEŞME İŞLEMLERİNİN MUHASEBE KAYITLARI

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- Şirketlerde birleşme kavramı
- Şirketlerin birleşme sebepleri
- Şirketlerin birleşme şekilleri
- Hangi şirketlerin birleşme yapabileceği
- Hukuki yapılarına ve ekonomik faaliyet alanlarına göre şirket birleşmeleri
- Şirketin birleşme süreci
- Şahıs ve sermaye şirketlerinde birleşme işlemlerinin muhasebe kayıtları

TEMEL KAVRAMLAR

dış tasfiye, fesih, iç tasfiye, iflas, infisah, tasfiye, tasfiye memuru

6.1. ŞİRKETLERDE BİRLEŞME KAVRAMI

Hazırlık Çalışmaları

1. Şirketler büyümek, sermayesini ve kârını artırmak için sizce ne yapmalıdır? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Bir şirketin başka bir şirketin bünyesine katılmasının sağlayacağı yararları arkadaşlarınızla değerlendiriniz.

İşletmeler, yoğun rekabet koşullarının artması nedeniyle ekonomik hayatta varlıklarını devam ettirebilmek için daha fazla sermayeye ihtiyaç duyar. Aksi takdirde varlıklarını devam ettirmeleri ve kâr elde etmeleri mümkün değildir. Bu nedenle faaliyet konuları benzer işletmeler bir araya gelerek sermaye ve güçlerini birleştirme yolunu tercih eder. Birleşmenin gerçekleşmesi sayesinde sermayesi büyüyen yeni şirket; vergi ve teşviklerden yararlanma, halka açılma, maliyetleri düşürme, pazar payını, cirosunu ve kârını artırma, finansman sağlama ve insan kaynakları konusunda daha fazla avantaja sahip olacaktır.

Birleşme, şirketlerde yapı değişikliğinin gerçekleştiğini gösteren hukuki bir işlemdir. Birden fazla ticaret şirketi bir araya gelerek yeni bir ticaret şirketinin kurulmasına ya da daha fazla ticaret şirketinin mevcut bir ticaret şirketin bünyesine katılmasına **birleşme** denir. Birleşme işlemi yapılan, yeni sözleşmeye dayanarak birleşmeye katılan şirketlerin tasfiyesiz olarak sonlanması, yeni bir şirket kurulması ya da birleşilen şirketin büyümesiyle sonuçlanır.

Bu kapsamda birleşme kavramının özellikleri şunlardır (Şema 6.1):

- Birleşme en az iki ticaret şirketi arasında gerçekleşir.
- İki ya da daha fazla ticaret şirketi yeni bir ticaret şirketi kurarak birleşir.
- Bir ya da birden daha fazla ticaret şirketi kendi varlıklarını sonlandırarak diğer bir ticaret şirketinin bünyesine katılır.

Şema 6.1: Şirket birleşmelerinin özellikleri

Sıra Sizde

1. A***A ve ORTAKLARI KOLEKTİF ŞİRKETİ ile B***B ve ORTAĞI KOLEKTİF ŞİRKETİ varlıklarını sonlandırarak gıda üretim ve satışı alanında faaliyete devam etmek üzere yeni bir limitet şirket kurmaya karar vermişlerdir. Yeni şirketin unvanını oluşturunuz. Noktalı yerlere yazınız.

.....

.....

.....

.....

2. Şirket birleşmesinin gerçekleşebilmesi için gerekli şartlar nelerdir? Noktalı yerlere yazınız.

.....

.....

.....

.....

6.2. ŞİRKETLERİN BİRLEŞME SEBEPLERİ

Hazırlık Çalışmaları

1. Şirketlerin birleşmesinin ne anlam ifade ettiğini arkadaşlarınızla değerlendiriniz.
2. Şirketlerin birleşmesinin neden olabileceği riskler neler olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Şirketlerin birleşmesindeki ana amaç, çıkarları birleştirmektir. Birleşme ile şirketin sağlayacağı faydalar ve riskler paylaşılır. Birleşen şirketlerin tüm varlıkları, alacakları ve borçları bir araya getirilir. Ayrıca yeni pazar ve pazar payları oluşturmak ya da mevcut pazar paylarını artırmak amacıyla birleşen şirketler, piyasada varlıklarını devam ettirebilmek için bu yolu tercih edebilir. Birleşme sonrası üretim ve satış hacminin artması, sabit giderlerin azalması, farklı coğrafi ve demografik alanlara ulaşabilmek yeni şirkete avantaj sağlayabilir.

Birleşen şirketlerin başarılı olması, sektöründe verimliliğini artırmakta ve rekabeti olumlu yönde etkilemektedir. Dolayısıyla bu verimlilikten nihai tüketiciler de fayda sağlamaktadır.

Büyüme şirketlerin varlıklarını devam ettirebilmek için gereklidir. Şirketler; ekonomik anlamda büyümeyi, ortakların sermaye paylarını artırarak içsel yolla halledebilecekleri gibi başka şirketlerle birleşerek dışsal yollarla da gerçekleştirebilir. Hızla değişen iş ve rekabet koşulları ile piyasa ekonomisine ayak uydurmak için en kısa sürede sonuçların alınabildiği şirketlerin birleşme yolları tercih edilir. Şirketlerin birleşmesindeki temel amaç **işletmenin değerini artırmaktır**.

Şirketlerin birleşme nedenleri şöyle sıralanabilir (Şema 6.2):

FİNANS KOLAYLIĞI	Küçük ve orta büyüklükteki şirketler, genellikle iç kaynaklarla büyüme sorunuyla karşı karşıyadır. Bu durumda büyük bir şirketin birleşme önerisini kabul edebilirler.
KATMA DEĞER OLUŞTURMA İSTEĞİ	Birleşme yoluyla yeni oluşan şirketin piyasa değeri, tek tek şirketlerin toplam piyasa değerinin üzerinde ise bu durum iki veya daha fazla şirketi birleştirmek için teşvik edici bir unsur olabilir.
ÜRETİM METODUNUN BÜTÜNLEŞMESİ	Normal olarak bir şirket, diğer şirketin ham maddesini üretiyorsa üretim metodunun teknik olarak bütünleşmesi ve teknolojiyi birlikte kullanmak için bu iki şirket birleşebilir.
ŞİRKETİN KÖTÜ YÖNETİLMESİ	Kötü yönetilen bir şirketin kullanılmayan aktifleri, başka bir şirketin daha verimli yönetimi altında daha iyi değerlendirmek amacıyla iki şirket birleşebilir.
VERGİ YASALARININ SAĞLADIĞI ÜSTÜNLÜKLER	Şirketlerin kâr veya zararlarını, birleşme yoluyla ileri veya geriye taşıyabilmeleridir. Yani kârlı bir işletme, zarar eden bir işletmeyi satın alarak mahsup yapmak suretiyle vergiden tasarruf edebilir.
PSİKOLOJİK ETMENLER	Kişinin yönetsel ve finans alanındaki yeteneklerini gösterme arzusu, daha büyük bir şirketi yönetme tutkusu, şirketin devamını emniyet altına alma duygusu, birleşme kararlarında etkili olmaktadır.

Şema 6.2: Şirketlerin birleşme nedenleri

Genel olarak şirketlerin birleşme nedenleri şöyle sıralanabilir:

- Aralarındaki rekabeti ortadan kaldırmak.
- Birbirini tamamlayan işlerle uğraşan şirketlerde girdi akışını kolaylaştırmak.
- Büyük sermaye sağlamak.
- Daha hızlı büyümek.
- Çeşitlendirme yoluyla riskleri en aza indirmek.
- Ürün programını geliştirmek ve genişletmek.
- Coğrafi olarak genişlemek.
- İşletmenin güç ve prestijini artırmak.
- Yetenekli ve uzman yöneticilere sahip olmak.
- İşletmenin dağıtım kanallarını ve arz üzerindeki denetimi artırmak.

1. ETKİNLİK

Şirketlerin birleşme nedenleri ile ilgili aşağıdaki şemada verilen ifadelerin yanındaki kutucuğa doğru ise (D), yanlış ise (Y) yazınız.

Şirketlerin Birleşme Nedenleri	Doğru	Yanlış
Buldukları coğrafi bölgede büyüme isteği		
Yöneticilerin başarılı olma isteği		
Dağıtım kanallarının mevcut piyasanın taleplerini karşılaması		
Firmalar arası rekabetin ortadan kalkması		
Kâr artırma ihtiyacının olmaması		
Finans sıkıntısı yaşanmaması		
Sermayenin ticari faaliyetler için yetersiz olması		
Daha fazla üretim yaparak büyüme isteği		

6.3. ŞİRKETLERİN BİRLEŞME ŞEKİLLERİ

Hazırlık Çalışmaları

1. Şirketlerin el değiştirmesi sizce ne anlam ifade ediyor? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Kişilerin bireysel olarak şirket kurmaları dışında tüzel kişilikler de şirket kurabilir mi? Arkadaşlarınızla tartışınız.

Birleşmenin avantajlarından yararlanarak ulusal ve uluslararası düzeyde kurumsallaşmayı hedefleyen şirketler, güçlü bir yapıya sahip olabilecektir. Birleşme yoluyla ekonomik ve mali açıdan fayda sağlanır. Ancak isteyen her şirketin bir başka şirketle birleşmesi mümkün değildir.

TTK'nin 136. maddesine göre birleşme iki şekilde gerçekleşir (Şema 6.3):

DEVVALMA ŞEKLİNDE BİRLEŞME

- Bir şirketin başka bir şirketi devralması suretiyle gerçekleşen birleşmedir.
- Kabul eden şirket **devralan**, katılan şirket ise **devrolunan** şeklinde değerlendirilir.
- Örneğin; Z şirketi tüzel kişiliğini sonlandırarak Y şirketi ile birleşmişse burada Y şirketi **devralan**, Z şirketi ise **devrolunan** şirket konumundadır.

YENİ KURULUŞ ŞEKLİNDE BİRLEŞME

- İki ya da daha fazla şirketin tüzel kişiliklerini sonlandırarak yeni kurulan bir şirkette bir araya gelmeleridir.
- Örneğin; A, B ve C şirketleri tüzel kişiliklerini sonlandırarak D şirketini kurarlar.

Şema 6.3: Şirketlerin birleşme şekilleri

Birleşmenin geçerli olabilmesi için alınan kararın yasal olarak ticaret siciline tescil ettirilmesi gerekir. Ayrıca TTK'nin 154. maddesine göre birleşme kararının Türkiye Ticaret Sicili gazetesinde ilan edilmesi zorunludur. Birleşmeyle birlikte devrolunan ya da yeni bir şirket kurmak için bir araya gelen şirketlerin faaliyetleri sona erer ve ticaret sicilinden silinir.

Normal şartlar altında faaliyetleri sona eren şirketler tasfiye sürecine girer. Ancak birleşme, devrolunan şirket açısından bir sona erme nedeni olsa da bu şirketin tasfiyesine gidilmez. Birleşmeyle devralan şirket veya yeni kurulan şirket, devrolunan ya da birleşen şirketlerin mal varlıklarını (varlıklarını, alacaklarını ve borçlarını) bir bütün olarak devralır. Dolayısıyla bu durumda devrolunan ya da birleşen şirketler açısından tasfiyesiz sona erme hâli oluşur. Birleşen şirketlerde ortakların, ortaklık hakları devam eder.

Araştırınız

Ülke genelinde ya da yaşadığınız çevrede birleşme kararı alan şirketlerin Türkiye Ticaret Sicili gazetesinde yayımlanan ilanlarını araştırınız. Elde ettiğiniz bilgileri sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

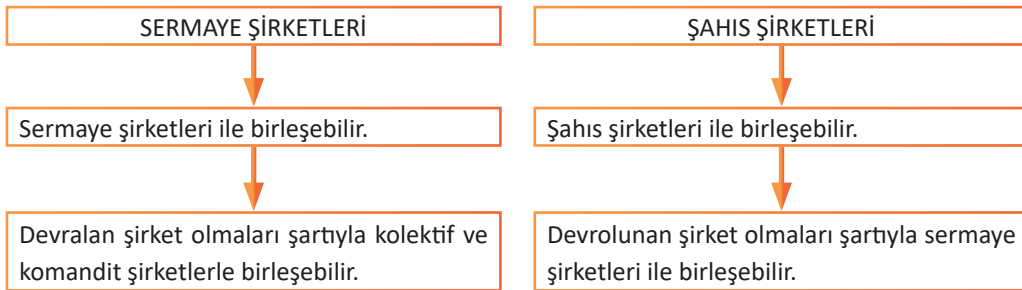
6.4. BİRLEŞME YAPABİLECEK ŞİRKETLER

Hazırlık Çalışmaları

1. Şirketlerin birleşmesinde kimler taraf olabilir? Arkadaşlarınızla tartışınız.
2. Kuruluş yöntemleri düşünüldüğünde farklı şirketlerin birleşmesi mümkün olabilir mi? Düncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

TTK'nin 137. maddesinde birleşme yapabilecek şirketler ve birleşmenin şartlarına ilişkin hükümler belirtilmiştir (Şema 6.4).

Şema 6.4: Birleşme yapabilecek şirketler

Verilen şema doğrultusunda sermaye şirketlerinde anonim şirketler, limitet şirketler ve kooperatifler; kendi aralarında ya da birbirleriyle birleşebilecekleri gibi devralan sıfatıyla kolektif ve komandit şirketlerle de birleşebilir. Örneğin; bir anonim şirket, başka bir anonim şirketle; iki limitet şirket, bir anonim şirketle birleşebilir. Yine bir anonim şirket ile komandit şirketin birleşmeye karar vermesi hâlinde anonim şirket bünyesinde birleşme gerçekleşecek olup anonim şirket, devralan ve komandit şirket ise devrolunan şirket sıfatı kazanır. Birleşme sonrası şirketin unvanı anonim şirket olmak zorundadır.

Şahıs şirketlerinde ise kolektif şirketler ve komandit şirketler; kendi aralarında ya da birbirleriyle birleşebilecekleri gibi devrolunan sıfatıyla anonim şirketler, limitet şirketler ve kooperatiflerle birleşebilir. Örneğin bir kolektif şirket, başka bir kolektif şirketle; iki kolektif, bir komandit şirketle birleşebilir. Ancak bir kolektif şirketle bir limitet şirketin birleşmeye karar vermesi hâlinde kolektif şirket bünyesinde kolektif şirket devralan ve limitet şirket devrolunan şirket sıfatıyla birleşme olamaz. Dolayısıyla birleşme sonrası şirketin unvanı kolektif şirket olamaz.

Ayrıca tasfiye hâlindeki şirketlerin birleşmeye katılabilmesi için mal varlıklarının dağıtılmaya başlanmamış olması ve tasfiye hâlindeki şirketin devrolunan şirket pozisyonunda olması gerekmektedir. Sermaye kaybı veya borca batık durumdaki şirketlerin birleşebilmeleri ise kaybolan sermayeyi veya borçlarını karşılayabilecek mal varlığına sahip bir şirketle birleşmelerine bağlıdır.

2. ETKİNLİK

Farklı türdeki şirketlerin birleşmesine ait aşağıda verilen örnekleri okuyup yanındaki kutucuğa doğru ise (D), yanlış ise (Y) yazınız.

BİRLEŞEN ŞİRKETLER	Doğru	Yanlış
A***A ve Ortakları Kolektif Şirketi ile B***B ve Ortakları Komandit Şirketi bir araya gelerek C***C ve Ortakları Kolektif Şirketi adı altında birleşirler.		
A***A ve Ortağı Kolektif Şirketi ile B***B İnşaat Ticaret AŞ bir araya gelerek B***B İnşaat Ticaret AŞ devrolunan sıfatı ile A***A ve Ortakları Kolektif Şirketi adı altında birleşebilir.		
A***A ve Ortağı Komandit Şirketi ile B***B Nakliyat Ticaret Limitet Şirketi bir araya gelerek komandit şirket devralan sıfatıyla A***A ve Ortakları Komandit Şirketi adı altında birleşebilir.		
A***A ve Ortağı Kolektif Şirketi ile B***B ve Ortakları Kolektif Şirketi ile bir araya gelerek A***A ve Ortakları Kolektif Şirketi adı altında birleşebilir.		
A***A Gıda San. AŞ ile B***B Temizlik Limitet Şirketi bir araya gelerek C***C Gıda Temizlik San. AŞ adı altında birleşebilir.		

6.5. ŞİRKET BİRLEŞMELERİNİN SINIFLANDIRILMASI

Hazırlık Çalışmaları

1. Sizce şirketler birleşirken hangi amaç veya amaçlar doğrultusunda birleşme kararı alırlar? Arkadaşlarınızla tartışınız.
2. Millî değerlerimizin başında gelen dayanışma ve yardımlaşmanın şirket birleşmelerindeki önemini açıklayınız.

Şirketler kâr elde etmek amacıyla kurulduklarından daha yüksek kâr elde etmek amacıyla aralarında yapacakları özel anlaşmalarla birleşirler. Bu birleşmelerin sonucunda rekabeti ortadan kaldırarak güçlerini birleştirirler. Böylece tekeli eğilim içinde yer alan bu şirketler, pazarın koşullarından en iyi şekilde yararlanma ve koşulları kendileri için en uygun hâle getirme fırsatını yaratırlar. Şirket birleşmeleri ekonomik faaliyetlerine ve hukuki yapılarına göre ayrıma tabi tutulmaktadır.

6.5.1. Ekonomik Faaliyet Alanlarına Göre Şirket Birleşmeleri

Şirketler bir yandan rekabet ortamında faaliyet gösterirken diğer yandan da büyümeye ve faaliyet gösterdikleri alanda genişlemeye çalışırlar. Her bir birleşme şekli, birleşen taraflara farklı yararlar sağlamakla beraber hepsinin ortak özelliği iş birliği yaparak artı fayda sağlamaya yönelik heyecanı ve iş birliği ruhunu yansıtır.

Ekonomik faaliyet alanlarına göre şirket birleşmelerinde, birleşen şirketlerin özelliklerine göre sınıflandırma yapılmıştır (Şema 6.5):

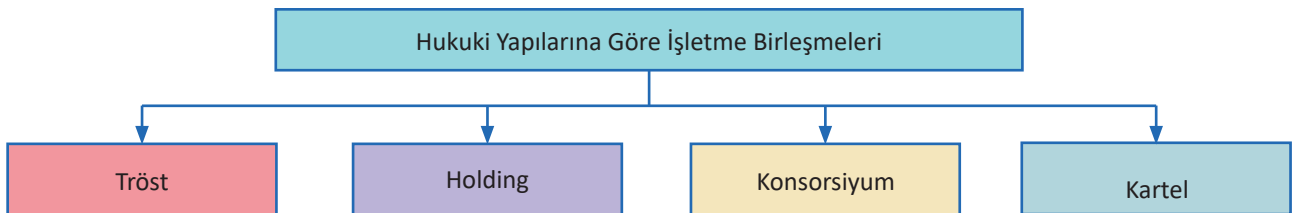

Şema 6.5: Ekonomik faaliyet alanlarına göre şirket birleşmelerinin sınıflandırılması

6.5.2. Hukuki Yapılarına Göre Şirket Birleşmeleri

Şirketler daha büyük ve güçlü olma amacıyla aralarında geçici ya da sürekli anlaşmalar yaparlar. Bu birleşme şeklinde şirketler bazen hukuki yapılarını korurken bazen de hukuki yapılarını kaybedebilirler. Bu sınıflandırmada şirketlerin birleşmelerinde kullanılan yöntemlerin hukuki anlamda belirtilmesi gerekir.

Hukuki yapılarına göre şirket birleşmelerinin sınıflandırılması şöyledir (Şema 6.6).

Şema 6.6: Hukuki yapılarına göre şirket birleşmelerinin sınıflandırılması

Sıra Sizde

- Yaşadığınız çevrede ekonomik faaliyetlerine göre birleşme yapan şirketleri araştırınız. Elde ettiğiniz bilgileri sunu hâline getirerek sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.
- Hukuki yapılarına göre şirket birleşmelerinin sınıflandırıldığı bir poster veya afiş hazırlayarak sınıf panosunda sergileyiniz.

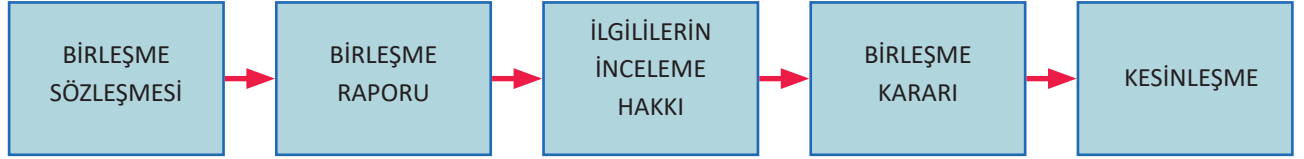
6.6. ŞİRKET BİRLEŞME SÜRECİ

Hazırlık Çalışmaları

- Geçmiş bilgilerinizden faydalanarak bir şirketin kurulması ile ilgili aşamaların neler olduğu hakkındaki düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
- Şirketlerin birleşmesi durumunda yeni bir sözleşme hazırlanmasını gerektiren hususlar nelerdir? Arkadaşlarınızla paylaşınız.

Ticaret şirketlerinde birleşme süreci, birleşen şirketlerin yerine getirecekleri bir dizi işlem neticesinde gerçekleşir. Bu bakımdan birleşme sonucunu doğuran sürecin incelenmesi gerekmektedir. Birleşme ile ilgili genel süreç, şu işlemlerin yapılması ile gerçekleşir (Şema 6.7).

Şema 6.7: Birleşme işleminde genel süreç

TTK'nin 145-154. maddelerine göre şirketlerin birleşebilmeleri için

- Birleşmeye katılan şirketlerin yetkili organları tarafından yazılı bir birleşme sözleşmesinin hazırlanması
- Birleşmeye katılan şirketlerin yetkili organları tarafından ayrı ayrı veya birlikte TTK'ye uygun olarak birleşme raporunun hazırlanması
- Hazırlanan birleşme sözleşmesi ve raporu ile şirketlerin birleşmeye esas alınacak bilançolarının denetlenerek bu doğrultuda rapor hazırlanması
- Ortaklara ve birleşme nedeni ile menfaatleri etkilenen tüm ilgililere, yapılacak Genel Kurul toplantısından 30 gün önce birleşme ile ilgili belgeleri inceleme imkânı verilmesi
- Birleşmeye katılan şirketlerin mal varlıklarında birleşme sözleşmesinin imzalanmasından sonra fakat Genel Kuruldan önce değişiklik meydana gelmesi hâlinde, durumun şirketin Genel Kuruluna ve diğer şirketin yönetim kuruluna bildirilmesi
- Hazırlanan birleşme sözleşmesinin birleşmeye katılan şirketlerin Genel Kurullarında TTK'de belirtilen şartlara uygun olarak onaylanması ve birleşme kararının alınması
- Birleşmeye karar veren şirketlerin birleşme kararından sonra devralan şirket bünyesinde sermaye artırımını yapılırsa bu konudaki esas sözleşme değişikliği ile birlikte ticaret siciline tescil edilmesi
- Birleşme kararının Türkiye Ticaret Sicil gazetesinde ilan edilmesi gerekir.

Bilgi Kutusu

Sermaye şirketlerinde pay sahiplerinin devralan şirkette sahip olacakları paylar yerine, bu payların gerçek değerine uygun bir **ayırılma akçesi** öngörülebileceği gibi (Zorunlu ayrılma akçesi-TTK m. 141/2); paylar ve ayrılma akçesinden birinin tercihi pay sahiplerine de bırakılabilir (Seçimlik ayrılma akçesi-TTK m. 141/1).

Bilgi Kutusu

TTK'nin 155. maddesine göre sermaye şirketlerinde geçerli olan kolaylaştırılmış usulde birleşme uygulaması sadece anonim ve limitet şirketlerin birleşmesi için öngörülmüş bir yöntemdir. Şahıs şirketlerinin birleşmeye katılması hâlinde uygulanma olanağı yoktur. Sermaye şirketlerinde bu usulün uygulanabilmesi için birleşmeye katılanların sadece sermaye şirketi olması yeterli olmayıp ayrıca birleşmeye katılan şirketler arasında kanunda öngörülen düzeyde bir hâkimiyet ilişkisinin bulunması gerekir.

Birleşmenin kolaylaştırılmasının temelinde, daha ziyade, hâkimiyet ilişkisi dolayısıyla pay sahiplerinin haklarının korunması ihtiyacının bulunmaması ya da daha düşük seviyede korunması ihtiyacının bulunması yatmaktadır. Yani birleşme sürecinde gerçekleştirilecek bazı işlemler, pay sahiplerinin haklarının himayesi bakımından bir yarar sağlamayacaksa veya daha az önem taşıyıp yeterince teminat altına alınmışsa söz konusu işlemlerin yapılmasından sarfınazar edilebilir veya bazı kolaylıklar sağlanabilir.

Araştırınız

Türk Ticaret Kanunu'nun 155. maddesini inceleyerek kolaylaştırılmış usulde birleşecek şirketler ile ilgili işleyişi araştırınız. Edindiğiniz bilgileri sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

6.7. BİRLEŞME İŞLEMLERİNİN MUHASEBE KAYITLARI

Hazırlık Çalışmaları

1. Birleşme ile ilgili muhasebe kayıtları hangi şirket tarafından yapılmalıdır? Geçmiş bilgilerinizden de faydalanarak konu ile ilgili düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Birleşmeye karar veren şirketlerin, faaliyetine son verileceğini göz önünde bulundurarak kapatma işlemleriyle ilgili muhasebe kayıtlarının yapılmasına gereksinim duyulmasının sebepleri neler olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Şahıs şirketlerinin birleşmesi sırasında birleşen her şirketin varlık ve borçları, bilanço net değeriyle hesaplanarak devredilecektir. Birleşen şirket ortaklarının yeni sermaye payları, elde edilmiş kârların eşit dağıtımı ve eklenmesi sonucu tespit edilen sermaye tutarı üzerinden olacaktır. Zarar olması durumunda ise ortaklara zararın dağıtımı ve sermayeden çıkarılması sonucu yeni sermaye payları hesaplanacaktır. Birleşen şirketlerde birleşme günü ortaya çıkan dönem kârının

vergileri, her ortağın şahsi mal varlığından karşılanacaktır. Birleşen şirketler kendilerine ait kapanış kayıtlarını gerçekleştirerek faaliyetlerine son verecektir. Devir değerleri ile devrolunan şirketin veya yeni kurulan şirketin yevmiye defteri ve defterikebir kayıtları yapılarak kuruluş bilançosu düzenlenecektir.

Birleşen şirketlerin kapanış kayıtları, tasfiye işlemine benzer. Ancak birleşme işleminde varlıkların satışı, alacakların tahsili ya da borçların ödenmesi söz konusu olmaz. Doğrudan yeni şirkete devredilir. Varlıkların ve borçların devri kayıtlı değerden düşük olursa aradaki olumsuz fark, 689 DİĞER OLAĞAN DIŞI GİDER ve ZARARLAR hesabının borcuna; kayıtlı değerden yüksek olursa aradaki olumlu fark, 679 DİĞER OLAĞAN DIŞI GELİR ve KÂRLAR hesabının alacağına kaydedilir.

Şahıs Şirketlerinde Birleşme İşlemlerinin Muhasebe Kayıtları

Ö r n e k

V***V ve Ortağı Kolektif Şirketi ile E***E ve Ortağı Kolektif Şirketi ile faaliyetlerine son vererek V***E ve Ortakları Kolektif Şirketi unvanı altında birleşme kararı vermiştir. 01.08.202... tarihinde gerekli yasal işlemler yapılmıştır. Bilanço ve devir şartları aşağıdaki gibidir (Kuruluş giderlerine ilişkin yevmiye kayıtlarına yer verilmemiştir.).

a) V***V ve Ortağı Kolektif Şirketinin birleşme öncesi bilanço ve devir şartları aşağıdaki gibidir.

AKTİF (VARLIKLAR)	V***V VE ORTAĞI KOLEKTİF ŞİRKETİNİN 01.08.202... TARİHLİ BİLANÇOSU	(KAYNAKLAR) PASİF
1-DÖNEN VARLIKLAR	162.000,00	3-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
10-Hazır Değerler	92.000,00	30-Mali Borçlar
100 KASA	40.000,00	300 BANKA KR.D.
102 BANKALAR	50.000,00	300 BANKA KR.D.
108 DİĞ. HAZ. DEĞ.	2.000,00	300 BANKA KR.D.
12-Ticari Alacaklar	30.000,00	32-Ticari Borçlar
120 ALICILAR	20.000,00	320 SATICILAR
121 ALACAK SNT.	10.000,00	321 BORÇ SENETLERİ
15-Stoklar	40.000,00	38-Gel. Ayl. Ait Gid. ve Gel.Tah.
153 TİCARİ MALLAR	40.000,00	381 GİD. TAH.
2- DURAN VARLIKLAR	110.000,00	4-UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
25-Maddi Duran Varlıklar	110.000,00	5-ÖZ KAYNAKLAR
254 TAŞITLAR	100.000,00	50-Ödenmiş Sermaye
255 DEMİRBAŞLAR	50.000,00	500 SERMAYE
257 BİR. AMORT. (-)	(40.000,00)	59-Dönem Net Zararı (-)
		591 DÖN. NET ZAR. (-)
	272.000,00	
		272.000,00

Devir şartları şu şekilde sıralanabilir:

1. Şirketin **Ortak Y** ve **Ortak R** olmak üzere iki ortağı olup yeni şirkete her ortak 80.000,00 TL pay ile ortak olacaktır.
2. Alacak senetleri peşin değeri olan 9.000,00 TL üzerinden devredilmiştir.
3. Ticari mallar 44.000,00 TL'ye devredilmiştir.
4. Birikmiş amortisman tutarı 30.000,00 TL olan taşıtlar 65.000,00 TL'ye devredilmiştir.
5. Birikmiş amortisman tutarı 10.000,00 TL olan demirbaşlar 35.000,00 TL'ye devredilmiştir.
6. Borç senetleri peşin değeri olan 2.000,00 TL üzerinden devredilmiştir.
7. Diğer bilanço hesaplarının tamamı kayıtlı değerleriyle devredilmiştir.

b) E***E ve Ortağı Kolektif Şirketinin birleşme öncesi bilanço ve devir şartları aşağıdaki gibidir.

AKTİF (VARLIKLAR)	E***E VE ORTAĞI KOLEKTİF ŞİRKETİNİN 01.08.202... TARİHLİ BİLANÇOSU	(KAYNAKLAR) PASİF	
1-DÖNEN VARLIKLAR	175.000,00	3-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	100.000,00
10-Hazır Değerler	110.000,00	30-Mali Borçlar	80.000,00
100 KASA	80.000,00	300 BANKA KRD.	80.000,00
102 BANKALAR	30.000,00	32-Ticari Borçlar	20.000,00
12-Ticari Alacaklar	25.000,00	320 SATICILAR	20.000,00
120 ALICILAR	15.000,00	4-UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	0,00
121 ALACAK SNT.	10.000,00	5-ÖZ KAYNAKLAR	165.000,00
15-Stoklar	40.000,00	50-Ödenmiş Sermaye	210.000,00
153 TİCARİ MALLAR	40.000,00	500 SERMAYE	210.000,00
2- DURAN VARLIKLAR	90.000,00	59-Dönem Net Zararı (-)	(45.000,00)
25-Maddi Duran Varlıklar	90.000,00	591 DÖN. NET ZAR. (-)	(45.000,00)
252 BİNALAR	150.000,00		
257 BİR. AMORT. (-)	(60.000,00)		
	265.000,00		265.000,00

Devir şartları aşağıya çıkartılmıştır:

1. Şirketin Ortak D ve Ortak K olmak üzere iki ortağı olup yeni şirkete her ortak 85.000,00 TL pay ile ortak olacaktır.
2. Alacak senetleri peşin değeri olan 8.000,00 TL üzerinden devredilmiştir.
3. Ticari mallar 52.000,00 TL'ye devredilmiştir.
4. Birikmiş amortisman tutarı 60.000,00 TL olan binalar 85.000,00 TL'ye devredilmiştir.
5. Diğer bilanço hesaplarının tamamı kayıtlı değerleriyle devredilmiştir.

i

İst en e n

Yeni kurulan V***E ve Ortakları Kolektif Şirketinin yevmiye defteri ve defterikebir kayıtlarını yaparak kuruluş bilançosunu düzenleyiniz.

!

Ç ö z ü m

Yeni kurulan V***E ve Ortakları Kolektif Şirketinin birleşmeye ilişkin yevmiye kayıtları ve kuruluş bilançosu aşağıdaki gibidir.

01.08.202...			
501 ÖDENMİŞ SERMAYE HESABI		330.000,00	
501.01 Ortak Y	80.000,00		
501.02 Ortak R	80.000,00		
501.03 Ortak D	85.000,00		
501.04 Ortak K	85.000,00		
500 SERMAYE HESABI			330.000,00
500.01 Ortak Y	80.000,00		
500.02 Ortak R	80.000,00		
500.03 Ortak D	85.000,00		
500.04 Ortak K	85.000,00		
Yeni şirketin sermaye taahhüt kaydı			
01.08.202...			
100 KASA HESABI		40.000,00	
102 BANKALAR HESABI		50.000,00	
108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI		2.000,00	
120 ALICILAR HESABI		20.000,00	
121 ALACAK SENETLERİ HESABI		9.000,00	
153 TİCARİ MALLAR HESABI		44.000,00	
254 TAŞITLAR HESABI		65.000,00	
255 DEMİRBAŞLAR HESABI		35.000,00	
300 BANKA KREDİLERİ HESABI			90.000,00
320-SATICILAR HESABI			8.000,00
321 BORÇ SENETLERİ HESABI			2.000,00
381 GİDER TAHAKKUKLARI HESABI			5.000,00
501 ÖDENMİŞ SERMAYE HESABI			160.000,00
501.01 Ortak Y	80.000,00		
501.02 Ortak R	80.000,00		
Ortak Y ve Ortak R'nin sermaye taahhütlerini yerine getirmeleri			
//			

01.08.202...			
100 KASA HESABI		80.000,00	
102 BANKALAR HESABI		30.000,00	
120 ALICILAR HESABI		15.000,00	
121 ALACAK SENETLERİ HESABI		8.000,00	
153 TİCARİ MALLAR HESABI		52.000,00	
252 BİNALAR HESABI		85.000,00	
	300 BANKA KREDİLERİ HESABI		80.000,00
	320 SATICILAR HESABI		20.000,00
	501 ÖDENMİŞ SERMAYE HESABI		170.000,00
	501.03 Ortak D	85.000,00	
	501.04 Ortak K	85.000,00	
Ortak D ve Ortak K'nin sermaye taahhütlerini yerine getirmeleri			
/ /			

AKTİF (VARLIKLAR)	V***E VE ORTAKLARI KOLEKTİF ŞİRKETİNİN	01.08.202... TARİHLİ BİLANÇOSU	(KAYNAKLAR) PASİF
1-DÖNEN VARLIKLAR	350.000,00	3-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	205.000,00
10-Hazır Değerler	202.000,00	30-Mali Borçlar	170.000,00
100 KASA	120.000,00	300 BANKA KRD.	170.000,00
102 BANKALAR	80.000,00	32-Ticari Borçlar	30.000,00
108 DİĞ. HAZ. DEĞ.	2.000,00	320 SATICILAR	28.000,00
12-Ticari Alacaklar	52.000,00	321 BORÇ SENETLERİ .	2.000,00
120 ALICILAR	35.000,00	38-Gel. Ayl. Ait Gid. ve Gel.Tah.	5.000,00
121 ALACAK SNT.	17.000,00	381 GİD. TAH.	5.000,00
15-Stoklar	96.000,00	4-UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	0,00
153 TİCARİ MALLAR	96.000,00	5-ÖZ KAYNAKLAR	330.000,00
2- DURAN VARLIKLAR	185.000,00	50-Ödenmiş Sermaye	330.000,00
25-Maddi Duran Varlıklar	185.000,00	500 SERMAYE	330.000,00
252 BİNALAR	85.000,00		
254 TAŞITLAR	65.000,00		
255 DEMİRBAŞLAR	35.000,00		
	535.000,00		535.000,00

Sıra Sizde

Z***Z Ortağı Kolektif Şirketi ile A***A ve Ortağı Kolektif Şirketi bir araya gelerek Z***A ve Ortakları Kolektif Şirketi olarak birleşme kararı vermiştir. 01.09.202... tarihinde gerekli yasal işlemler yapılmıştır. Bilanço ve devir şartları aşağıdaki gibidir. (Kuruluş giderlerine ilişkin yevmiye kayıtlarına yer verilmemiştir.)

a) Z***Z ve Ortağı Kolektif Şirketinin birleşme öncesi bilanço ve devir şartları aşağıda gösterilmiştir.

AKTİF (VARLIKLAR)	Z***Z VE ORTAĞI KOLEKTİF ŞİRKETİNİN 01.09.202... TARİHLİ BİLANÇOSU	(KAYNAKLAR) PASİF
1-DÖNEN VARLIKLAR	81.000,00	3-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
10-Hazır Değerler	46.000,00	30-Mali Borçlar
100 KASA	20.000,00	300 BANKA KRD.
102 BANKALAR	25.000,00	320 SATICILAR
108 Diğ. HAZ. DEĞ.	1.000,00	321 BORÇ SNT.
12-Ticari Alacaklar	15.000,00	4-UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
120 ALICILAR	10.000,00	5-ÖZ KAYNAKLAR
121 ALACAK SNT.	5.000,00	50-Ödenmiş Sermaye
15-Stoklar	20.000,00	500 SERMAYE
153 TİCARİ MALLAR	20.000,00	
2- DURAN VARLIKLAR	55.000,00	
25-Maddi Duran Varlıklar	55.000,00	
254 TAŞITLAR	50.000,00	
255 DEMİRBAŞLAR	25.000,00	
257 BİR. AMORT. (-)	(20.000,00)	
	136.000,00	
		54.000,00
		45.000,00
		9.000,00
		4.000,00
		5.000,00
		0,00
		82.000,00
		82.000,00
		82.000,00
		136.000,00

Devir şartları aşağıdadır:

- Şirketin Ortak K ve Ortak Y olmak üzere iki ortağı olup yeni şirkete her ortak 40.000,00 TL pay ile ortak olmuştur.
- Alacak senetleri peşin değeri olan 4.000,00 TL üzerinden devredilmiştir.
- Ticari mallar 22.500,00 TL'ye devredilmiştir.
- Amortisman tutarı 10.000,00 TL olan taşıtlar 35.000,00 TL'ye devredilmiştir.
- Amortisman tutarı 10.000,00 TL olan demirbaşlar 20.000,00 TL'ye devredilmiştir.
- Borç senetleri peşin değeri olan 1.000,00 TL üzerinden devredilmiştir.
- Diğer bilanço hesaplarının tamamı kayıtlı değerleriyle devredilmiştir.

b) Z***Z Kolektif Şirketi'nin birleşme öncesi bilanço ve devir şartları aşağıdaki gibidir.

AKTİF (VARLIKLAR)	A***A VE ORTAĞI KOLEKTİF ŞİRKETİNİN 01.09.202... TARİHLİ BİLANÇOSU		(KAYNAKLAR) PASİF	
1-DÖNEN VARLIKLAR	87.500,00		3-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	50.000,00
10-Hazır Değerler	55.000,00		30-Mali Borçlar	40.000,00
100 KASA	40.000,00		300 BANKA KRD.	40.000,00
102 BANKALAR	15.000,00		32-Ticari Borçlar	10.000,00
12-Ticari Alacaklar	12.500,00		320 SATICILAR	10.000,00
120 ALICILAR	7.500,00		4-UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	0,00
121 ALACAK SNT.	5.000,00		5-ÖZ KAYNAKLAR	82.500,00
15-Stoklar	20.000,00		50-Ödenmiş Sermaye	105.000,00
153 TİCARİ MALLAR	20.000,00		500 SERMAYE	105.000,00
2- DURAN VARLIKLAR	45.000,00		59-Dönem Net Zararı	(22.500,00)
25-Maddi Duran Varlıklar	45.000,00		591 DÖN. NET ZAR. (-)	(22.500,00)
252 BİNALAR	75.000,00			
257 BİR. AMORT. (-)	(30.000,00)			
		132.500,00		132.500,00

Devir şartları aşağıda sıralanmıştır:

1. Şirketin Ortak Z ve Ortak B olmak üzere iki ortağı olup yeni şirkete her ortak 50.000,00 TL pay ile ortak olmuştur.
2. Alacak senetleri peşin değeri olan 4.000,00 TL üzerinden devredilmiştir.
3. Ticari mallar 26.000,00 TL'ye devredilmiştir.
4. Amortisman tutarı 30.000 TL olan binalar 42.500,00 TL'ye devredilmiştir.
5. Diğer bilanço hesaplarının tamamı kayıtlı değerleriyle devredilmiştir.

i

İstenen

Yeni kurulan Z***A ve Ortakları Kolektif Şirketinin yevmiye defteri ve defterikebir kayıtlarını yaparak kuruluş bilançosunu düzenleyiniz.

Sermaye şirketlerinin birleşmesi sırasında birleşen her şirketin varlık ve borçları, bilanço net değeriyle hesaplanarak devredilecektir. Birleşen şirket ortaklarının yeni sermaye payları, elde edilmiş kârların eşit dağıtımı ve eklenmesi sonucu tespit edilen sermaye tutarı üzerinden olacaktır. Zarar olması durumunda ise ortaklara zararın dağıtımı ve sermayeden çıkarılması sonucu yeni sermaye payları hesaplanacaktır. Birleşen şirketlerde birleşme günü ortaya çıkan dönem kârı vergilendirilir. Birleşen şirketler kendilerine ait kapanış kayıtlarını gerçekleştirerek faaliyetlerine son verecektir. Devir değerleri ile devrolunan şirketin veya yeni kurulan şirketin yevmiye defteri ve defterikebir kayıtları yapılarak kuruluş bilançosu düzenlenecektir.

Devir şartları aşağıda gösterilmiştir:

1. Şirketin Ortak G ve Ortak K olmak üzere iki ortağı olup yeni şirkette ortakların payı eşittir.
2. Alınan çekler peşin değeri olan 45.000,00 TL üzerinden devredilmiştir.
3. Ticari mallar 124.000,00 TL'ye devredilmiştir.
4. Amortisman tutarı 60.000,00 TL olan taşıtlar 420.000,00 TL'ye devredilmiştir.
5. Amortisman tutarı 40.000,00 TL olan demirbaşlar 90.000,00 TL'ye devredilmiştir.
6. Diğer bilanço hesaplarının tamamı kayıtlı değerleriyle devredilmiştir.

b) C***L Tarım Hayvancılık İnşaat Ticaret Sanayi Anonim Şirketinin birleşme öncesi bilanço ve devir şartları aşağıdadır.

AKTİF (VARLIKLAR) C***L TARIM HAYVANCILIK İNŞ. TİC. SAN. ANONİM ŞİRKETİNİN 01.05.202...TARİHLİ BİLANÇOSU (KAYNAKLAR) PASİF			
1-DÖNEN VARLIKLAR	430.000,00	3-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	205.000,00
10-Hazır Değerler	230.000,00	30-Mali Borçlar	150.000,00
100 KASA	160.000,00	300 BANKA KREDİLERİ	150.000,00
102 BANKALAR	70.000,00	32-Ticari Borçlar	50.000,00
12-Ticari Alacaklar	50.000,00	320 SATICILAR	50.000,00
120 ALICILAR	30.000,00	38-Gel. Ayl. Ait Gel. ve Gid. Tah.	5.000,00
121 ALACAK SNT.	20.000,00	381 GİDER TAH.	5.000,00
15-Stoklar	150.000,00	4-UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	0,00
153 TİCARİ MALLAR	150.000,00	5-ÖZ KAYNAKLAR	785.000,00
2-DURAN VARLIKLAR	560.000,00	50-Ödenmiş Sermaye	785.000,00
25-Maddi Duran Varlıklar	560.000,00	500 SERMAYE	785.000,00
252 BİNALAR	600.000,00		
255 DEMİRBAŞLAR	80.000,00		
257 BİR. AMORT. (-)	(120.000,00)		
	990.000,00		990.000,00

Devir şartları aşağıdaki gibidir:

1. Şirketin Ortak H ve Ortak F olmak üzere iki ortağı olup yeni şirkette ortakların payı eşittir.
2. Alacak senetleri peşin değeri olan 18.000,00 TL üzerinden devredilmiştir.
3. Ticari mallar 152.000,00 TL'ye devredilmiştir.
4. Amortisman tutarı 100.000,00 TL olan binalar 550.000,00 TL'ye devredilmiştir.
5. Amortisman tutarı 20.000,00 TL olan demirbaşlar 55.000,00 TL'ye devredilmiştir.
6. Diğer bilanço hesaplarının tamamı kayıtlı değerleriyle devredilmiştir.

i

İstene n

- D***E Tarım İnşaat Ticaret Sanayi Anonim Şirketinin devir değerlerini hesaplayarak kapanış kayıtlarını yapınız.
- C***L Tarım Hayvancılık İnşaat Ticaret Sanayi Anonim Şirketinin devir değerlerini hesaplayarak kapanış kayıtlarını yapınız.
- Yeni kurulan V***E ve Ortakları Kolektif Şirketinin yevmiye defteri ve defterikebir kayıtlarını yaparak kuruluş bilançosunu düzenleyiniz.

!

Ç ö z ü m

Birleşen şirketlerin devir değerlerinin hesaplanması ve yapılması gereken kapanış kayıtları aşağıdaki gibidir.

- D***E Tarım İnşaat Ticaret Sanayi Anonim Şirketine ait işlem ve kayıtlar

D***E Tarım İnşaat Ticaret Sanayi Anonim Şirketinin 01.05.202...tarihli devir değerinin hesaplanması

01.01.202... tarihli bilanço aktif toplamı **1.050.000**

Devir koşullarına göre varlıkların toplamı	
100 KASA HESABI	250.000,00
101 ALINAN ÇEKLER HESABI	45.000,00
102 BANKALAR HESABI	50.000,00
120 ALICILAR HESABI	80.000,00
153 TİCARİ MALLAR HESABI	124.000,00
254 TAŞITLAR HESABI	420.000,00
255 DEMİRBAŞLAR HESABI	90.000,00
VARLIKLAR TOPLAMI	1.059.000,00

Devir koşullarına göre borçlar toplamı	
300 BANKA KREDİLERİ HESABI	100.000,00
320 SATICILAR HESABI	80.000,00
380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER HESABI	20.000,00
BORÇLAR TOPLAMI	200.000,00
SERMAYE (VARLIKLAR-BORÇLAR)	859.000,00

Birleşme kârının hesaplanması

Devir koşullarına göre varlıkların toplamı	1.050.000,00
Birleşen şirketin bilanço net aktif toplamı	1.059.000,00
Birleşme kârı	9.000,00

D***E TARIM İNŞAAT TİCARET SANAYİ ANONİM ŞİRKETİNİN DEVİR İŞLEMLERİ YEVMIYE KAYDI

	01.11.202...	BORÇ	ALACAK
1	100 KASA HS.	250.000,00	
	101 ALINAN ÇEKLER HS.	50.000,00	
	102 BANKALAR HS.	50.000,00	
	120 ALICILAR HS.	80.000,00	
	153 TİCARİ MALLAR HS.	100.000,00	
	254 TAŞITLAR HS.	500.000,00	
	255 DEMİRBAŞLAR HS.	120.000,00	
	257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HS.		100.000,00
	300 BANKA KREDİLERİ HS.		100.000,00
	320 SATICILAR HS.		80.000,00
	380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER HS.		20.000,00
	500 SERMAYE HS.		850.000,00
	Yeni şirkete devir nedeniyle açılış		
	01.11.202...		
2	134 DİĞER İLİŞKİLİ TARAFLARDAN ALACAKLAR HS.	425.000,00	
	689 DİĞER OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR HS.	5.000,00	
	100 KASA HS.		250.000,00
	101 ALINAN ÇEKLER HS.		50.000,00
	102 BANKALAR HS.		50.000,00
	120 ALICILAR HS.		80.000,00
	Hazır değerler ve alacakların yeni şirkete devri		
	02.11.202...		
3	134 DİĞER İLİŞKİLİ TARAFLARDAN ALACAKLAR HS.	124.000,00	
	600 YURT İÇİ SATIŞLAR HS.		124.000,00
	Ticari malların yeni şirkete devri		
	02.11.202...		
4	621 SATILAN TİCARİ MAL MALİYETİ HS.	100.000,00	
	153 TİCARİ MALLAR HS.		100.000,00
	Yeni şirkete devredilen malların maliyet kaydı		
	04.11.202...		
5	134 DİĞER İLİŞKİLİ TARAFLARDAN ALACAKLAR HS.	420.000,00	
	257 BİRİKMİŞ AMORTİSMAN HS.	60.000,00	
	689 DİĞ. OL. DIŞI GİD. VE ZARAR. HS.	20.000,00	
	254 TAŞITLAR HS.		500.000,00
	Taşıtların yeni şirkete devri		
	//		50.000,00

	05.11.202...			
6	134 DİĞER İLİŞKİLİ TARAFLARDAN ALACAKLAR HS.	90.000,00		
	257 BİRİKMİŞ AMORT. HS.	40.000,00		
	255 DEMİRBAŞLAR HS.		120.000,00	
	679 DİĞ. OL. DIŞI GEL. VE KÂR. HS.		10.000,00	
	Demirbaşların yeni şirkete devri			
	08.11.202...			
7	300 BANKA KREDİLERİ HS.	100.000,00		
	320 SATICILAR HS.	80.000,00		
	380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER HS.	20.000,00		
	334 DİĞ. İL. TARAFLARDAN BORÇLAR HS.		200.000,00	
	Borçların yeni şirkete devri			
	08.11.202...			
8	690 DÖNEM KÂRI/ZARARI HS.	125.000,00		
	621 SATILAN TİCARİ MALIN MALİYETİ HS.		100.000,00	
	689 DİĞ. OL. DIŞI GİD. VE ZAR. HS.		25.000,00	
	Gider hesaplarının kapatılması			
	08.11.202...			
9	600 YURT İÇİ SATIŞLAR HS.	124.000,00		
	679 DİĞ. OL. DIŞI GEL. VE KÂR. HS.	10.000,00		
	690 DÖNEM KÂRI/ZARARI HS.		134.000,00	
	Gelir hesaplarının kapatılması			
	30.11.202...			
10	690 DÖNEM KÂRI/ZARARI HS.	9.000,00		
	692 DÖNEM NET KÂRI HS.		9.000,00	
	Birleşme sebebiyle oluşan kârın ilgili hesaba aktarılması			
	30.11.202...			
11	692 DÖNEM NET KÂRI HS.	9.000,00		
	590 DÖNEM NET KÂRI HS.		9.000,00	
	Birleşme sebebiyle oluşan kârın bilançoaya aktarılması			
	30.11.202...			
12	500 SERMAYE HS.	850.000,00		
	590 DÖNEM NET KÂRI HS.	9.000,00		
	331 ORTAKLARA BORÇLAR HS.		859.000,00	
	331.01 Ortak G	429.500,00		
	331.02 Ortak K	429.500,00		
	Birleşme sermayesinin ortaklar cari hesabına aktarılması			
	//			

		30.11.202...		
13	334 Diğ. İl. Taraflardan Borçlar Hs.		200.000,00	
	331 Ortaklara Borçlar Hs.		859.000,00	
	331.01 Ortak G	429.500,00		
	331.02 Ortak K	429.500,00		
	134 Diğ. İl. Taraflardan Alacaklar Hs.			1.059.000,00
	Borç ve alacak hesaplarının kapatılması			
		//		

D***E TARIM İNŞAAT TİCARET SANAYİ ANONİM ŞİRKETİNİN DEFTERİKEBİR KAYITLARI

B	100 KASA HESABI	A	B	101 ALINAN ÇEKLER HS.	A	B	102 BANKALAR HS.	A
	<u>250.000,00</u>	<u>250.000,00</u>		<u>50.000,00</u>	<u>50.000,00</u>		<u>50.000,00</u>	<u>50.000,00</u>
B	120 ALICILAR HS.	A	B	153 TİCARİ MALLAR HS.	A	B	254 TAŞITLAR HS.	A
	<u>80.000,00</u>	<u>80.000,00</u>		<u>100.000,00</u>	<u>100.000,00</u>		<u>500.000,00</u>	<u>500.000,00</u>
B	255 DEMİRBAŞLAR HS.	A	B	257 BİRİKMİŞ AMORT. HS.	A	B	300 BANKA KREDİLERİ HS.	A
	<u>120.000,00</u>	<u>120.000,00</u>		<u>100.000,00</u>	<u>100.000,00</u>		<u>100.000,00</u>	<u>100.000,00</u>
B	320 SATICILAR HS.	A	B	380 GEL. AYLARA AİT GEL. HS.	A	B	500 SERMAYE HS.	A
	<u>80.000,00</u>	<u>80.000,00</u>		<u>20.000,00</u>	<u>20.000,00</u>		<u>850.000,00</u>	<u>850.000,00</u>
B	134 Diğ. İl. Tar. Alc. Hs.	A	B	689 Diğ. Ol. D. Gid. Ve Zar. Hs.	A	B	600 YURT İÇİ SATIŞLAR HS.	A
	425.000,00			5.000,00			<u>124.000,00</u>	<u>124.000,00</u>
	124.000,00			20.000,00				
	420.000,00			<u>25.000,00</u>	<u>25.000,00</u>			
	90.000,00							
	<u>1.059.000,00</u>	<u>1.059.000,00</u>						

B 621 SAT. TİC. MAL MAL. HS. A	B 679 DİĞ. OL. D. GEL. VE KÂR. HS. A	B 334 DİĞ. İL. TAR. BORÇ. HS. A
<u>100.000,00</u> <u>100.000,00</u>	<u>10.000,00</u> <u>10.000,00</u>	<u>200.000,00</u> <u>200.000,00</u>
B 690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HS. A	B 692 DÖNEM NET KÂRI HS. A	B 590 DÖNEM NET KÂRI HS. A
125.000,00	<u>9.000,00</u> <u>9.000,00</u>	<u>9.000,00</u> <u>9.000,00</u>
9.000,00		
<u>134.000,00</u> <u>134.000,00</u>		
B 331 ORTAKLARA BORÇLAR HS. A	B 331.01 Ortak G A	B 331.02 Ortak K A
<u>859.000,00</u> <u>859.000,00</u>	<u>429.500,00</u> <u>429.500,00</u>	<u>429.500,00</u> <u>429.500,00</u>

b) C*L Tarım Hayvancılık İnşaat Ticaret Sanayi Anonim Şirketine ait işlem ve kayıtlar**

C*L Tarım Hayvancılık İnşaat Ticaret Sanayi Anonim Şirketinin 01.05.202...tarihli devir değerinin hesaplanması**

01.05.202... tarihli bilanço aktif toplamı	990.000
Devir koşullarına göre varlıkların toplamı	
100 KASA HESABI	160.000,00
102 BANKALAR HESABI	70.000,00
120 ALICILAR HESABI	30.000,00
121 ALACAK SENETLERİ HESABI	18.000,00
153 TİCARİ MALLAR HESABI	152.000,00
252 BİNALAR HESABI	550.000,00
255 DEMİRBAŞLAR HESABI	55.000,00
VARLIKLAR TOPLAMI	1.035.000,00
Devir koşullarına göre borçlar toplamı	
300 BANKA KREDİLERİ HESABI	150.000,00
320 SATICILAR HESABI	50.000,00
381 GİDER TAHAKKUKLARI HESABI	5.000,00
BORÇLAR TOPLAMI	205.000,00
SERMAYE (VARLIKLAR-BORÇLAR)	830.000,00
Birleşme kârının hesaplanması	
Devir koşullarına göre varlıkların toplamı	990.000
Birleşen şirketin bilanço net aktif toplamı	1.035.000
Birleşme kârı	45.000

01.11.202...			
1	100 KASA HESABI	160.000,00	
	102 BANKALAR HESABI	70.000,00	
	120 ALICILAR HESABI	30.000,00	
	121 ALACAK SENETLERİ	20.000,00	
	153 TİCARİ MALLAR HESABI	150.000,00	
	252 BİNALAR HESABI	600.000,00	
	255 DEMİRBAŞLAR HESABI	80.000,00	
	257 BİRİKMİŞ AMORT. HESABI		120.000,00
	300 BANKA KREDİLERİ HESABI		150.000,00
	320 SATICILAR HESABI		50.000,00
	381 GİDER TAHAKKUKLARI HESABI		5.000,00
	500 SERMAYE HESABI		785.000,00
	Yeni şirkete devir sebebiyle hesapların açılışı		
01.11.202...			
2	134 DIĞ. İL. TARAFLARDAN ALACAKLAR HESABI	278.000,00	
	689 DIĞ. OL. DIŞI GİD. VE ZAR. HESABI	2.000,00	
	100 KASA HESABI		160.000,00
	102 BANKALAR HESABI		70.000,00
	120 ALICILAR HESABI		30.000,00
	121 ALACAK SENETLERİ		20.000,00
	Hazır değerler ve alacakların ilgili hesaba devri		
02.11.202...			
3	134 DIĞ. İL. TARAFLARDAN ALACAKLAR HESABI	152.000,00	
	600 YURT İÇİ SATIŞLAR HESABI		152.000,00
	Ticari malların yeni şirkete devri		
02.11.202...			
4	621 SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ HESABI	150.000,00	
	153 TİCARİ MALLAR HESABI		150.000,00
	Yeni şirkete devredilen ticari malların maliyet kaydı		
04.11.202...			
5	134 DIĞ. İL. TARAFLARDAN ALACAKLAR HESABI	550.000,00	
	257 BİRİKMİŞ AMORT. HESABI	100.000,00	
	252 BİNALAR HESABI		600.000,00
	679 DIĞ. OL. DIŞI GEL. VE KÂR. HESABI		50.000,00
	Binaların yeni şirkete devri		
	//		

	05.11.202...		
6	134 DİĞ. İL. TARAFLARDAN ALACAKLAR HESABI	55.000,00	
	257 BİRİKMİŞ AMORT. HESABI	20.000,00	
	689 DİĞ. OLAĞAN DIŞI GİD. VE ZAR. HESABI	5.000,00	
	255 DEMİRBAŞLAR HESABI		80.000,00
	Demirbaşların yeni şirkete devri		
	08.11.202...		
7	300 BANKA KREDİLERİ HESABI	150.000,00	
	320 SATICILAR HESABI	50.000,00	
	381 GİDER TAHAKKUKLARI HESABI	5.000,00	
	334 DİĞ. İL. TARAFLARDAN BORÇLAR HESABI		205.000,00
	Borçların yeni şirkete devri		
	08.11.202...		
8	690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HESABI	157.000,00	
	621 SATILAN TİCARİ MALIN MALİYETİ HESABI		150.000,00
	689 DİĞ. OLAĞAN DIŞI GİD. VE ZAR. HESABI		7.000,00
	Gider hesaplarının kapatılması		
	30.11.202...		
9	600 YURT İÇİ SATIŞLAR HESABI	152.000,00	
	679 DİĞ. OLAĞAN DIŞI GEL. VE KÂRLAR HESABI	50.000,00	
	690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HESABI		202.000,00
	Gelir hesaplarının kapatılması		
	30.11.202...		
10	690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HESABI	45.000,00	
	692 DÖNEM NET KÂRI HESABI		45.000,00
	Birleşme sebebiyle ilgili oluşan kârın ilgili hesaba devri		
	30.11.202...		
11	692 DÖNEM NET KÂRI HESABI	45.000,00	
	590 DÖNEM NET KÂRI HESABI		45.000,00
	Birleşme sebebiyle oluşan kârın bilançoğa aktarılması		
	30.11.202...		
12	500 SERMAYE HESABI	785.000,00	
	590 DÖNEM NET KÂRI HESABI	45.000,00	
	331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI		830.000,00
	331.01 Ortak H	415.000,00	
	331.02 Ortak F	415.000,00	
	Birleşme sermayesinin ortaklar cari hesabına aktarılması		
	//		

		30.11.202...		
13	334 Diğ. İl. Taraflardan Borçlar Hesabı		205.000,00	
	331 Ortaklara Borçlar Hesabı		830.000,00	
	331.01 Ortak H	415.000,00		
	331.02 Ortak F	415.000,00		
	134 Diğ. İl. Taraflardan Alacaklar Hesabı			1.035.000,00
	Borç ve alacak hesaplarının kapatılması			
		//		

C***L TARIM HAYVANCILIK İNŞAAT TİCARET SANAYİ ANONİM ŞİRKETİNİN DEFTERİKEBİR KAYITLARI

B	100 KASA HS.	A	B	102 BANKALAR HS.	A	B	120 ALICILAR HS.	A
	<u>160.000,00</u>	<u>160.000,00</u>		<u>70.000,00</u>	<u>70.000,00</u>		<u>30.000,00</u>	<u>30.000,00</u>
B	121 ALACAK SNT. HS.	A	B	153 TİCARİ MALLAR HS.	A	B	252 BİNALAR HS.	A
	<u>20.000,00</u>	<u>20.000,00</u>		<u>150.000,00</u>	<u>150.000,00</u>		<u>600.000,00</u>	<u>600.000,00</u>
B	255 DEMİRBAŞLAR HS.	A	B	257 BİRİKMİŞ AMORT. HS.	A	B	300 BANKA KREDİLERİ HS.	A
	<u>80.000,00</u>	<u>80.000,00</u>		100.000,00	120.000,00		<u>150.000,00</u>	<u>150.000,00</u>
				20.000,00				
				<u>120.000,00</u>	<u>120.000,00</u>			
B	320 SATICILAR HS.	A	B	381 GELİR TAHAKKUKLARI HS.	A	B	500 SERMAYE HS.	A
	<u>50.000,00</u>	<u>50.000,00</u>		<u>5.000,00</u>	<u>5.000,00</u>		<u>785.000,00</u>	<u>785.000,00</u>
B	134 Diğ. İl. Tar. Alc. HS.	A	B	689 Diğ. Ol. D. Gid. ve Zar. HS.	A	B	600 YURT İÇİ SATIŞLAR HS.	A
	278.000,00			2.000,00			<u>152.000,00</u>	<u>152.000,00</u>
	152.000,00			5.000,00				
	550.000,00			<u>7.000,00</u>	<u>7.000,00</u>			
	55.000,00							
	<u>1.035.000,00</u>	<u>1.035.000,00</u>						
B	621 SAT. TİC. MAL MAL. HS.	A	B	679 Diğ. Ol. D. Gel. ve Kâr. HS.	A	B	334 Diğ. İl. Tar. Borç. HS.	A
	<u>150.000,00</u>	<u>150.000,00</u>		<u>50.000,00</u>	<u>50.000,00</u>		<u>205.000,00</u>	<u>205.000,00</u>

B	690 DÖNEM KÂRİ VEYA ZARARI HS.	A	B	692 DÖNEM NET KÂRİ HS.	A	B	590 DÖNEM NET KÂRİ HS.	A
	157.000,00	202.000,00		<u>45.000,00</u>	<u>45.000,00</u>		<u>45.000,00</u>	<u>45.000,00</u>
	45.000,00							
	<u>202.000,00</u>	<u>202.000,00</u>						
B	331 ORTAKLARA BORÇLAR HS.	A	B	331.01 Ortak H	A	B	331.02 Ortak F	A
	<u>830.000,00</u>	<u>830.000,00</u>		<u>415.000,00</u>	<u>415.000,00</u>		<u>415.000,00</u>	<u>415.000,00</u>

c. Yeni kurulan E***L Tarım Hayvancılık İnşaat Ticaret Sanayi Anonim Şirketinin birleşmeye ilişkin yevmiye kayıtları ve kuruluş bilançosu aşağıdaki gibidir.

		01.11.202...		
1	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		1.689.000,00	
	501.01 Ortak G	429.500,00		
	501.02 Ortak K	429.500,00		
	501.03 Ortak H	415.000,00		
	501.04 Ortak F	415.000,00		
	500 SERMAYE HESABI			1.689.000,00
	500.01 Ortak G	429.500,00		
	500.02 Ortak K	429.500,00		
	500.03 Ortak H	415.000,00		
	500.04 Ortak F	415.000,00		
	Yeni şirkette ortakların sermaye taahhüdü			
		01.11.202...		
2	100 KASA HESABI		250.000,00	
	101 ALINAN ÇEKLER HESABI		45.000,00	
	102 BANKALAR HESABI		50.000,00	
	120 ALICILAR HESABI		80.000,00	
	153 TİCARİ MALLAR HESABI		124.000,00	
	254 TAŞITLAR HESABI		420.000,00	
	255 DEMİRBAŞLAR HESABI		90.000,00	
	300 BANKA KREDİLERİ HESABI			100.000,00
	320 SATICILAR HESABI			80.000,00
	380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER HESABI			20.000,00
	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI			859.000,00
	501.01 Ortak G	429.500,00		
	501.02 Ortak K	429.500,00		
	Ortak G ve Ortak K'nin sermaye taahhüdünü yerine getirmesi			
	//			

		01.11.202...		
3	100 KASA HESABI		160.000,00	
	102 BANKALAR HESABI		70.000,00	
	120 ALICILAR HESABI		30.000,00	
	121 ALACAK SENETLERİ HESABI		18.000,00	
	153 TİCARİ MALLAR HESABI		152.000,00	
	252 BİNALAR HESABI		550.000,00	
	255 DEMİRBAŞLAR HESABI		55.000,00	
		300 BANKA KREDİLERİ HESABI		150.000,00
		320 SATICILAR HESABI		50.000,00
		381 GİDER TAHAKKUKLARI HESABI		5.000,00
		501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI		830.000,00
		501.03 Ortak H	415.000,00	
		501.04 Ortak F	415.000,00	
	Ortak H ve Ortak F'nin sermaye taahhüdünü yerine getirmesi			
		//		

E***L TARIM HAYVANCILIK İNŞAAT TİCARET SANAYİ ANONİM ŞİRKETİNİN DEFTERİKEBİR KAYITLARI

B 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HS. A	B 501.01 Ortak G A	B 501.02 Ortak K A
1.689.000,00 859.000,00	429.500,00 429.500,00	429.500,00 429.500,00
830.000,00		
1.689.000,00 1.689.000,00		
B 501.03 Ortak H A	B 501.04 Ortak F A	B 500 SERMAYE HS. A
415.000,00 415.000,00	415.000,00 415.000,00	1.689.000,00
B 500.01 Ortak K A	B 500.02 Ortak K A	B 500.03 Ortak H A
429.500,00	429.500,00	415.000,00
B 500.04 Ortak F A	B 100 KASA HESABI A	B 101 ALINAN ÇEKLER HS. A
415.000,00	250.000,00	45.000,00
	160.000,00	
	410.000,00	

B	102 BANKALAR HESABI	A	B	120 ALICILAR HESABI	A	B	121 ALACAK SENETLERİ HS.	A
	50.000,00			80.000,00			18.000,00	
	70.000,00			30.000,00				
	120.000,00			110.000,00				
B	153 TİCARİ MALLAR HS.	A	B	252 BİNALAR HESABI	A	B	254 TAŞITLAR HS.	A
	124.000,00			550.000,00			420.000,00	
	152.000,00							
	276.000,00							
B	255 DEMİRBAŞLAR HS.	A	B	300 BANKA KREDİLERİ HS.	A	B	320 SATICILAR HS.	A
	90.000,00				100.000,00			80.000,00
	55.000,00				150.000,00			50.000,00
	145.000,00				250.000,00			130.000,00
B	380 GEL. AYL. AİT GEL. HS.	A	B	381 GİDER TAHAKKUKLARI HS.	A			
		20.000,00			5.000,00			

AKTİF (VARLIKLAR) E***L TARIM HAYVANCILIK İNŞ. TİC. SAN. ANONİM ŞİRKETİNİN 01.05.202...TARİHLİ BİLANÇOSU (KAYNAKLAR) PASİF			
1-DÖNEN VARLIKLAR	979.000,00	3-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	405.000,00
10-Hazır Değerler	575.000,00	30-Mali Borçlar	250.000,00
100 KASA	410.000,00	300 BANKA KREDİLERİ	250.000,00
101 ALINAN ÇEKLER	45.000,00	32-Ticari Borçlar	130.000,00
102 BANKALAR	120.000,00	320 SATICILAR	130.000,00
12-Ticari Alacaklar	128.000,00	38-Gel. Ayl. Ait Gel. ve Gid. Tah.	25.000,00
120 ALICILAR	110.000,00	380 GEL. AYL. AİT GEL.	20.000,00
121 ALACAK SNT.	18.000,00	381 GİDER TAH.	5.000,00
15-Stoklar	276.000,00	4-UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	0,00
153 TİCARİ MALLAR	276.000,00	5-ÖZ KAYNAKLAR	1.689.000,00
2- DURAN VARLIKLAR	1.115.000,00	50-Ödenmiş Sermaye	1.689.000,00
25-Maddi Duran Varlıklar	1.115.000,00	500 SERMAYE	1.689.000,00
252 BİNALAR	550.000,00		
254 TAŞITLAR	420.000,00		
255 DEMİRBAŞLAR	145.000,00		
	2.094.000,00		2.094.000,00

Sıra Sizde

B***B Gıda Ticaret Sanayi Anonim Şirketi ile A***A Tarım Hayvancılık İnşaat Ticaret Sanayi Anonim Şirketi birleşerek C***C Gıda Tarım Hayvancılık İnşaat Ticaret Sanayi Anonim Şirketini kurma kararı vermiştir. 01.06.202... tarihinde gerekli yasal işlemler yapılmıştır. Yeni kurulan şirketin ana sözleşmesinde yazılı olan sermayesi 7.800.000,00 TL olup tamamını kurucu ortaklar taahhüt etmiştir.

Her bir hisse senedinin nominal değeri 30,00 TL olarak tesit edilmiştir. Bilanço ve devir şartları aşağıdaki gibidir. (Kuruluş giderlerine ilişkin yevmiye kayıtlarına yer verilmemiştir.)

a) B***B Gıda Ticaret Sanayi Anonim Şirketinin birleşme öncesi bilanço ve devir şartları aşağıda gösterilmiştir.

AKTİF (VARLIKLAR)	B***B GIDA TİCARET SANAYİ ANONİM ŞİRKETİNİN 01.06.202...TARİHLİ BİLANÇOSU	(KAYNAKLAR) PASİF	
1-DÖNEN VARLIKLAR	2.120.000,00	3-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	800.000,00
10-Hazır Değerler	1.400.000,00	30-Mali Borçlar	400.000,00
100 KASA	1.000.000,00	300 BANKA KREDİLERİ	400.000,00
101 ALINAN ÇEKLER	200.000,00	32-Ticari Borçlar	320.000,00
102 BANKALAR	200.000,00	320 SATICILAR	320.000,00
12-Ticari Alacaklar	320.000,00	38-Gel. Ayl. Ait Gel. ve Gid. Tah.	80.000,00
120 ALICILAR	320.000,00	380 GEL. AYL. AİT GEL.	80.000,00
15-Stoklar	400.000,00	4-UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	0,00
153 TİCARİ MALLAR	400.000,00	5-ÖZ KAYNAKLAR	3.400.000,00
2-DURAN VARLIKLAR	2.080.000,00	50-Ödenmiş Sermaye	3.400.000,00
25-Maddi Duran Varlıklar	2.080.000,00	500 SERMAYE	3.400.000,00
254 TAŞITLAR	2.000.000,00		
255 DEMİRBAŞLAR	480.000,00		
257 BİR. AMORT. (-)	(400.000,00)		
	4.200.000,00		4.200.000,00

AKTİF (VARLIKLAR) A***A TARIM HAYVANCILIK İNŞAAT TİCARET SANAYİ ANONİM ŞİRKETİNİN 01.06.202...TARİHLİ BİLANÇOSU (KAYNAKLAR) PASİF

Devir şartları aşağıdaki gibidir:

1. Şirketin Ortak S ve Ortak T olmak üzere iki ortağı olup yeni şirkette ortakların payı eşittir.
2. Alınan çekler peşin değeri olan 180.000,00 TL üzerinden devredilmiştir.
3. Ticari mallar 496.000,00 TL'ye devredilmiştir.
4. Amortisman tutarı 2400.000,00 TL olan taşıtlar 1.680.000,00 TL'ye devredilmiştir.
5. Amortisman tutarı 160.000,00 TL olan demirbaşlar 360.000,00 TL'ye devredilmiştir.
6. Diğer bilanço hesaplarının tamamı kayıtlı değerleriyle devredilmiştir.

b) A***A Tarım Hayvancılık İnşaat Ticaret Sanayi Anonim Şirketinin birleşme öncesi bilanço ve devir şartları aşağıdaki gibidir.

1-DÖNEN VARLIKLAR	1.720.000,00	3-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	820.000,00
10-Hazır Değerler	920.000,00	30-Mali Borçlar	600.000,00
100 KASA	640.000,00	300 BANKA KREDİLERİ	600.000,00
102 BANKALAR	280.000,00	32-Ticari Borçlar	200.000,00
12-Ticari Alacaklar	200.000,00	320 SATICILAR	200.000,00
120 ALICILAR	120.000,00	38-Gel. Ayl. Ait Gel. ve Gid. Tah.	20.000,00
121 AL. SENETLERİ	80.000,00	381 GİDER TAH.	20.000,00
15-Stoklar	600.000,00	4-UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	0,00
153 TİCARİ MALLAR	600.000,00	5-ÖZ KAYNAKLAR	3.140.000,00
2-DURAN VARLIKLAR	2.240.000,00	50-Ödenmiş Sermaye	3.140.000,00
25-Maddi Duran Varlıklar	2.240.000,00	500 SERMAYE	3.140.000,00
252 BİNALAR	2.400.000,00		
255 DEMİRBAŞLAR	320.000,00		
257 BİR. AMORT. (-)	(480.000,00)		
	<u>3.960.000,00</u>		<u>3.960.000,00</u>

Devir şartları aşağıda sıralanmıştır:

1. Şirketin Ortak B ve Ortak Z olmak üzere iki ortağı olup yeni şirkette ortakların payı eşittir.
2. Alacak senetleri peşin değeri olan 72.000,00 TL üzerinde devredilmiştir.
3. Ticari mallar 608.000,00 TL'ye devredilmiştir.
4. Amortisman tutarı 400.000,00 TL olan taşıtlar 2.200.000,00 TL'ye devredilmiştir.
5. Amortisman tutarı 80.000,00 TL olan demirbaşlar 220.000,00 TL'ye devredilmiştir.
6. Diğer bilanço hesaplarının tamamı kayıtlı değerleriyle devredilmiştir.

i

İSTENEN

- a) B***B Gıda Ticaret Sanayi Anonim Şirketinin devir değerlerini hesaplayarak kapanış kayıtlarını yapınız.
- b) A***A Tarım Hayvancılık İnşaat Ticaret Sanayi Anonim Şirketinin devir değerlerini hesaplayarak kapanış kayıtlarını yapınız.
- c) Yeni kurulan C***C Gıda Tarım Hayvancılık İnşaat Ticaret Sanayi Anonim Şirketinin yevmiye defteri ve defterikebir kayıtlarını yaparak kuruluş bilançosunu düzenleyiniz.

A) Aşağıdaki cümlelerin yanındaki boşluğa cümle doğru ise (D), yanlış ise (Y) yazınız.

1. (.....) Şahıs şirketleri sermaye şirketlerini devralarak birleşme gerçekleştirebilirler.
2. (.....) Birleşme esnasında menkul değerlerin teslimi gerekir.
3. (.....) Anonim şirketin, yeni bir anonim şirket kurularak birleşme durumunda yeni şirketin tescil ve ilanı yapılmalıdır.
4. (.....) Türk Ticaret Kanunu'na göre şirketler tür değiştirerek veya tasfiye şeklinde birleşebilirler.
5. (.....) Birleşme sırasında devredilen şirketin tüm mal varlığı ve borçları bilanço net değerleri ile hesaplanır.

B) Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşluklara uygun olan ifadeleri yazınız.

6. İki veya daha fazla işletmenin, büyük sermaye gerektiren faaliyet alanlarında (köprü, baraj, liman, termik santrali vb.) bir araya gelerek birleşmeleri sonucu oluşur.
7. Devredilen net varlıklar, varlıklardan çıkartılarak elde edilir.
8. Sermaye şirketleri, şahıs şirketleri ile birleşirken sıfatı kazanır.
9. Anonim şirketlerde birleşmeye ilişkin temel esasların yer aldığı Genel Kurul tarafından onaylanmak zorundadır.
10. Aynı veya birbirini tamamlayıcı mal ve hizmetler üreten ve ürünlerini aynı coğrafi pazarlara sunan şirketlerin birleşmesi olarak adlandırılır.

C) Aşağıda verilen soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

11. Aşağıdaki seçeneklerden hangisi birleşme kavramı kapsamında yer almaz?

- A) Birden fazla ticaret şirketi arasında yapılması
- B) Mal varlıklarının tasfiye edilmesi
- C) Yeni bir şirket kurulması
- D) Değişirme ölçüsüne uygun pay sahipliğinin olması
- E) Var olan şirket değerleri ile devam edilmesi

12. Aşağıda verilen şirket birleşmelerinin hangisinde birleşme sonrası kullanılacak unvanda şirket türü yanlış verilmiştir?

- A) Anonim şirket + Kolektif şirket → Kolektif şirket
- B) Anonim şirket + Limitet şirket → Anonim şirket
- C) Komandit şirket + Kolektif şirket → Kolektif şirket
- D) Limitet şirket + Komandit şirket → Limitet şirket
- E) Anonim şirket + Anonim şirket → Anonim şirket

13. Aşağıdaki şirket birleşme türlerinden hangisinde devralma veya devrolma olmaksızın birleşme gerçekleştirilebilir?

- A) Sermaye şirketi- sermaye şirketi
- B) Şahıs şirketi - şahıs şirketi
- C) Kooperatifler - kooperatifler
- D) Sermaye şirketi - şahıs şirketi
- E) Sermaye şirketi - kooperatifler

Ç) Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

18. Şirketlerin birleşme sebepleri nelerdir?
19. Birleşme sürecinin aşamaları nelerdir? Sıralayınız.
20. Şirketlerin birleşme şekillerini örnekle açıklayınız.

14. Aşağıdakilerden hangisi ekonomik faaliyet alanlarına göre şirket birleşmeleri sınıflandırması içinde yer almaz?

- A) Coğrafi
- B) Dikey
- C) Düşey
- D) Karma
- E) Yatay

15. Aşağıdakilerden hangisi şirketlerin birleşmesi için gerekli değildir?

- A) Birleşme bilançosunun düzenlenmesi
- B) Birleşme için yasal izinlerin alınması
- C) Birleşecek şirketlerin ayrı ayrı karar alması
- D) Sözleşme hazırlanması
- E) Hazırlanan sözleşmenin tescil ve ilanı

16. Aşağıdakilerden hangisi şirketlerin birleşmesi ile ilgili yevmiye kayıtlarında yeni şirkete devredilen varlıkların devrinde borçlu kaydedilen hesaptır?

- A) 100 KASA HESABI
- B) 131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR HESABI
- C) 134 DİĞER İLİŞKİLİ TARAFLARDAN ALACAKLAR HESABI
- D) 300 BANKA KREDİLERİ HESABI
- E) 334 DİĞER İLİŞKİLİ TARAFLARDAN BORÇLAR HESABI

KAYNAKÇA

- 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu. (2011). <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6098.pdf>. Erişim Tarihi: 15.05.2021-30.09.2021.
- 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu. (2011). <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6102.pdf>. Erişim Tarihi: 15.05.2021-30.09.2021.
- Aksakaloğlu, H. ve Çoban P., (2020). Şirketler Muhasebesi. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım. Ankara Ticaret Odası. <https://www.atonet.org.tr/hizmetlerimiz/ticaret-sicili-islemleri>. Erişim Tarihi: 15.05.2021-30.09.2021.
- Anonim Şirketler. <https://www.kap.org.tr/tr/>. Erişim Tarihi: 15.05.2021-30.09.2021.
- Borsa İstanbul. <https://www.borsaistanbul.com/tr/>. Erişim Tarihi: 15.05.2021-30.09.2021.
- Çaldağ, Y. (2013). Şirketler Muhasebesi. Ankara: Gazi Kitabevi. Ankara Ticaret Odası.
- Ece, N. (2013). Şirketler Muhasebesi. Bursa: Ekin Basım Yayın.
- Gerni, G., M. (2012). Şirketler Muhasebesi. İstanbul: Beta Basım Yayım.
- Gültekin, S. ve Savcı, M. (2010). Şirketler Muhasebesi. Trabzon. Murathan Yayınevi.
- Haftacı, V. (2012). Şirketler Muhasebesi. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.
- Halka Arz ve Borsada İşlem Görme. https://www.borsaistanbul.com/data/kilavuzlar/Halka_arz_ve_borsada_islem_gorme.pdf. Erişim Tarihi: 25.06.2021.
- Ildır, A. (2014). Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Şirketler Muhasebesi. Ankara: Seçkin Yayıncılık. İstanbul Ticaret Odası. <https://www.ito.org.tr/tr/hizmetler/ticaret-sicili-islem>. Erişim Tarihi: 15.05.2021-30.09.2021.
- Kavak, Ş. (2006). Şirketler Muhasebesi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kayıhan, Ş., Karaca, N. ve Çetiner, A.E. (2014). Şirketler Muhasebesi. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Kışalı, Y. (2019). Şirketler Muhasebesi. İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım, 18. Baskı.
- Merkezî Sicil Kayıt Sistemi (MERSİS). <https://mersis.gtb.gov.tr/>. Erişim Tarihi: 15.05.2021-30.09.2021.
- Otlı, F. (2018). Şirketler Muhasebesi. Malatya: Yılmaz Matbaacılık Yayıncılık.
- Özulucan, A. (2021). Şirketler Muhasebesi. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Savcı, M. (2019). Şirketler Muhasebesi. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Sermaye Piyasası Kurulu. <https://www.spk.gov.tr/>. Erişim Tarihi: 15.05.2021-30.09.2021.
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. (2020). Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı. Ankara.
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. (2020). Muhasebe ve Finansman Alanı. Şirketler Muhasebesi Ders Bilgi Formu. Ankara.
- T.C. Ticaret Bakanlığı. (2020). <https://ticaret.gov.tr/ic-ticaret/sirketler> Erişim Tarihi: 15.05.2021-30.09.2021.
- Teke, C. (2017). Şirketler Muhasebesi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Türk Dil Kurumu. Güncel Türkçe Sözlük. <https://sozluk.gov.tr/>. Erişim Tarihi: 15.05.2021-30.09.2021.
- Türk Dil Kurumu. Yazım Kılavuzu. <https://www.tdk.gov.tr/kategori/icerik/yazim-kurallari/>. Erişim Tarihi: 15.05.2021-30.09.2021.
- Yıldıztekin, İ. ve Demirkan, Ş. (2015). Şirketler Muhasebesi. İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- *Kaynakça, APA6.0 referanslama sistemi kullanılarak oluşturulmuştur.

GÖRSEL KAYNAKÇA

<http://kitap.eba.gov.tr/karekod/Kaynak.php?KOD=2520>

CEVAP ANAHTARI

1. ŞİRKETLER HAKKINDA GENEL BİLGİLER					
Doğru /Yanlış	1. Y	2. D	3. D	4. Y	5. D
Boşluk Doldurma	iki	konsorsiyum	kolektif/komandit	emek	Türk Ticaret
Çoktan Seçmeli	11. A	12. B	13. E	14. C	15. D

2. KOLEKTİF ŞİRKETLER					
Doğru /Yanlış	1. Y	2. Y	3. D	4. Y	5. D
Boşluk Doldurma	sermaye	güven	MERSİS	kâr	Gelir
Çoktan Seçmeli	11. C	12. E	13. E	14. D	15. A
	16. B	17. D			

3. KOMANDİT ŞİRKETLER					
Doğru /Yanlış	1. Y	2. D	3. Y	4. Y	5. D
Boşluk Doldurma	kâr	komandite	sermaye	komanditer	kuruluş
Çoktan Seçmeli	11. E	12. A	13. C	14. B	15. D
	16. A	17. B			

4. SERMAYE ŞİRKETLERİ					
Doğru /Yanlış	1. D	2. Y	3. Y	4. Y	5. D
Boşluk Doldurma	anonim	50.000 TL	10.000 TL	Genel Kurul	ana sözleşme
Çoktan Seçmeli	11. A	12. C	13. D	14. E	15. C
	16. A				

5. TASFİYE					
Doğru /Yanlış	1. Y	2. D	3. Y	4. D	5. Y
Boşluk Doldurma	memuru	kurumlar	Bilançosu	hâlinde	fesih
Çoktan Seçmeli	11. D	12. A	13. B	14. E	15. C
	16. A	17. E			

6. BİRLEŞME					
Doğru /Yanlış	1. Y	2. Y	3. D	4. Y	5. D
Boşluk Doldurma	aynı	borçlar	kooperatif	sözleşmesi	intikâl
Çoktan Seçmeli	11. B	12. A	13. D	14. C	15. E
	16. C				

